

BARÁTH TIBOR

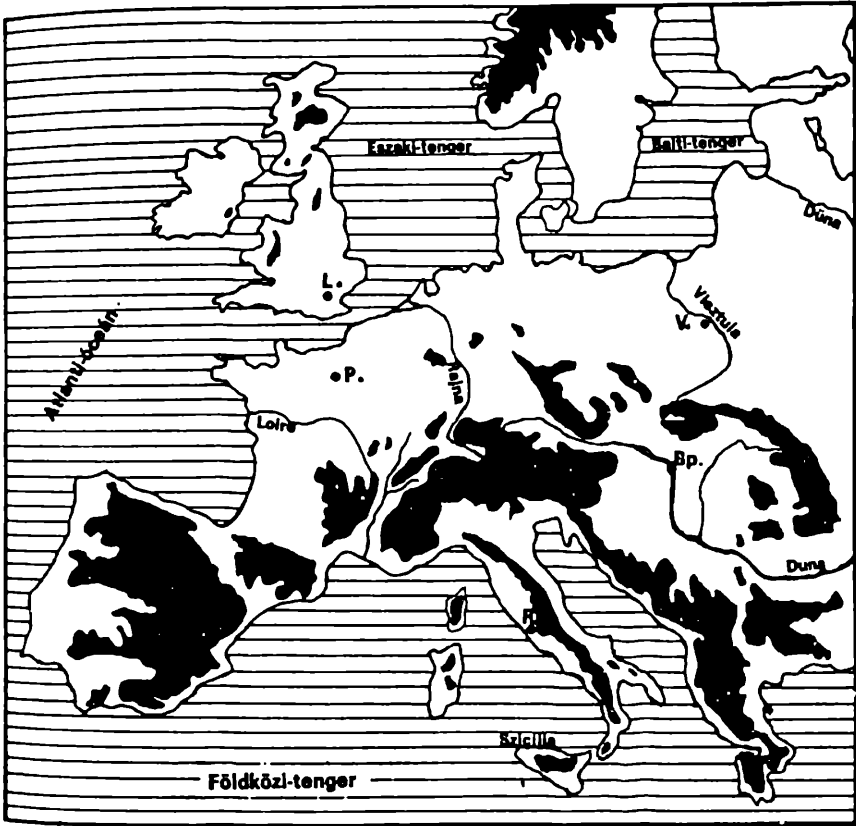
A MAGYAR NÉPEK
ÖSTÖRTÉNETE

HARMADIK KÖTET

**Kiadó: Somogyi Zoltán. P. O. Box 190,
Franklin Park, NY 08823-0190, USA**

Erősíteni a magyar múlt iránti szeretet érzését, ez kiadványunk célja. Aki szereti a múltat, az támogatni is fogja törekvéseinket, hogy ügyünk szellemi fegyvere megérősödöttten teljesítse hivatását.

AZ ŐSHAZÁBÓL A MAGYAR NYELVŰ NÉPEK
TÖMEGESEN ÁTKÖLTÖZNEK EURÓPÁBA
ÉS OTT ÚJ HAZÁKAT ALAPÍTANAK

*Európa vázlatos térképe a főbb
hegyvonulatok és folyók feltüntetésével*

A RÉGI KELET NÉPESSÉGE ÁTTELEPÜL DÉLKELET-EURÓPÁBA

A kutatások jelen állása

A megelőző fejezetekben előadtuk, hogy a szemiták viharos terjeszkedése miatt a magyar népeknek a Kr. e. II. és I. évezred folyamán el kellett távozniuk a Régi Keletről. Említést tesz költözésükről az Ószövettség is, mondván hogy „Az Úr (Asszíria királya) szétszórta őket idegen földre, a világ minden tájára” (Genezis XI 9). Bár a népesség legnagyobb része valóban a jelzett időben és körülmények miatt hagyta el régi hazáját, egyes rajok már megelőzőleg elvándoroltak onnan más indítók hatása alatt. Az őshazából Európa felé távozók első pihenő állomása a Földközi-tenger közel eső szigetei voltak: Ciprus, Ródos, Kréta, Szamos és Lesbos, majd az apróbb Égei-szigetek s a Balkán-félsziget déli nyúlványai.

Ebben az Európa felé haladó népmozgásban legtöbb adatunk Kréta szigetére vonatkozik, ahol régészek, történészek és nyelvészek hosszú időn át sikeres eredménnyel kutattak. A Kréta múltja iránt megnyilvánult meleg érdeklődés annak tulajdonítható, hogy e sziget földrajzilag már Európa része s Európa múlt századi hegemoniájának korában hízelgőnek látszott annak ókori történetét is egy olyan fejezettel megnyitni, amely azonnal ragyogó kultúráról tanúskodik. Nem is késtek a krétai kultúrát „Európa első civilizációjának” nevezni s a sziget élénk szellemű népében „az első európai embereket” szemlélni. Amikor például a francia kutatók megpillantották a krétai paloták festményein ábrázolt vékony derekú dámákat, így kiáltottak fel: „Hiszen ezek párisi nők!” (Mais ce sont des Parisiennes). Az angol kutatók is ujjongtak, mert bepillantva a knossosi vízöblítéses toalettekbe, azokban az angol W.-C.-ék „tökéletes előfutárait” fedezték fel (abszolúten English, 110m 20 sk). Erről az európai magas kultúráról azonban rövidesen kiderült, hogy abban európai elem egyáltalán nincs, hanem minden idegszálával a Régi Kelethez kapcsolódik.¹ Mi a kutatásokat ebben az irányban elmé-

1. The great Aegean civilization of the Bronze Age in no way owed its origin to the West, and cannot have been, till near

its end, more than but slightly influenced by any possible Indo-European culture in the North, 87m 31.

lyítjük és kimutatjuk, hogy Európa első magas kultúráját a keletről jött magyar néphullámok alkották meg, vagyis a mi őseink voltak az "első európaiak", a párisi parfüméria és a londoni higiénia meghonosítói.

Amint Kréta szigetén a nép felszaporodott, azzal egyidejűleg megnövekedett az ország politikai és katonai hatalma. Ez a hatalom elsősorban a hajóflottán nyugodott, amelynek segítségével Kréta érdekkörébe vonta, majd hatalma alá hajtotta a közelfekvő szigeteket és bekebelezte a Balkán-félsziget déli nyúlványait is, a későbbi Görögországot. E hódítások következtében a régi-keleti haza szomszédságában szinte észrevétlenül kialakult egy tengeri nagyhatalom, a világ első ilyenü hatalma. A krétaiak minden meghódított szigetre maguk közül küldtek helytartót, közigazgatási személyzetet és helyőrséget. Ezeket az úttörőket aztán kereskedők és mesteremberek követték, majd átköltözött a bekebelezett szigetekre a krétai népelesleg is, minek következtében a „Krétai Birodalom” a Kr. e. 14. században egységes népiségű és egységes kultúrájú területté alakult át.² Ez a krétai uralmi terület Kr. e. 1520-ban egy természeti szerencsétlenség következtében válságba került: a Ciklád-szigetek központjában lévő Théra-sziget (ma: Santorin) felrobbant, a vulkáni kitérés hamuját a szél messze elvitte és a megfélemlített lakosság nagy része sietve északabbra fekvő tájakra költözött. Az Égei-szigetvilág súlypontja ekkor került át Krétából a Balkán-félszigeten lévő Mikénébe.³ Kr. e. 1150 és 800 között pedig a még sok tekintetben tisztázatlan dór bevándorlás zajlott le, amely után az Égei térségben az emberek egyszerre görögül kezdtek beszélni.

Az újabb kutatások a krétai népesség földrajzi eredetét pontosan megállapították. Az összehasonlító régészeti vizsgálatokból ugyanis kiderült, hogy Kréta első lakosai olyan eszközöket használtak, amelyek hasonmásai Egyiptomban voltak forgalomban Kr. e. 3200 táján. Ennek alapján az a vélemény alakult ki, hogy az első krétaiak a Nílus deltájából származtak, ahonnan a Ménés király idejében lezajlott honyegyesítő háborúk során menekültek el (204m 180) és többségükben sötétes arcú, kus fajta emberek lehettek. Az is valószínű, hogy a kusokat szorosan nyomon követték Ménés király népének előrehaladt ékei, az árják, hiszen Kréta legenda honalapító és törvényhozó királya MINOS maga is egyip-

2. Dass die Träger der so zusammengefassten Gruppe von Kulturen (az égei kultúra) im grossen und ganzen derselben Bevölkerung angehörten, muss noch wegen der Übereinstimmung der künstlerischen Formensprache als wegen der allgemeinen kulturellen Situation als sicher gelten, 131m 40.

3. Théra szigetének felrobbanását Marinatos görög régész harminc év óta hirdeti, de

tételt csak a hatvanas években fogadták el helytállónak. Marinatos vizsgálatai szerint a vulkáni kitérés alkalmával Théra 32 négyzetmérföldet veszített területéből. A kráterből kiáramló hamu a szél délkelet felé sodorta s mintegy száz kilométer hosszú sávban szórta le. Théra tragédiáját régész szemmel bemutatja az amerikai National Geographic 1972 évi májusi száma. "Théra. Key to the riddle of Minos" cím alatt.

Az Európa felé vonuló őshazai magyar nemzetségek első állomása rendszerint az Égei-tenger valamelyik szigete volt

tomí nevet viselt, a Ménes hasonmását és az ő szimbóluma is bika volt. Ezek az egyiptomi Deltából érkező első telepések nem közvetlenül a tengerparti sávon szálltak meg, hanem valamivel beljebb, az első hegység mögött, hogy így a kalózok hatósugarán kívül maradjanak. A második néphullám Kr. e. 2000 és 1580 között érkezett és majdnem teljes egészében a Hetita Birodalom területéről származott, bronzeszközök is ezzel a tájjal mutatnak nagy hasonlóságot. A harmadik hullám viszont a főnicei, szíriai és kánaáni területről hozott lakosságot. A szakemberek eddigi vizsgálatából tehát világos, hogy Kréta szigetének lakossága teljes egészében a Régi Keletről származott.⁵

A fennmaradt leírásokból és rajzokból azt is megállapították, hogy Kréta lakossága inkább alacsony termetű emberekből állott, akiket karsú derék és sötétbarna vagy fekete haj jellemzett, továbbá az erősen napbarnított bőr és szabályos európai arc. A szakemberek Földközi-tengerinek nevezték el ezt a fajtát, amely ugyanolyan összetételű lehetett, mint a magyar Óshaza népessége.⁶ Ha ennyi kapcsolat áll fenn Kréta szigete és a Régi Kelet között, felmerül a kérdés, vajon nem magyarul beszéltek-e ott is az emberek?

Magyar isten- és királynevek Kréta szigetén

Kréta szigetén hosszú ideig a földműves népek ősi vallása divatozott, amely az első férfi és az első nő — az ősök — istenként tisztelt alakja körül kristályosodott ki s központi témája a termékenység biztosítása volt emberben, állatban és növényben egyaránt. Értelmezése körül azonban nagy zavar uralkodik a szakirodalomban, mert az egyes szerzők majdnem minden ponton egymással ellenkező véleményre jutottak, nemcsak részletkérdésekben, hanem alapvető dolgokban is (91m 738). A bajt nyilván az okozza, hogy a kutatók a fennálló nyelvészeti és történeti elméletek hatása alatt mindent a később kialakult görögből akarnak magyarázni. Akik pedig a görög alapállás ellen vannak, sötétben tapoga-

4. Az angol régészek és történészek a krétai kultúrát "Minoan civilization" elnevezés alatt tárgyalják. A kifejezést Sir Arthur Evans régész hozta forgalomba, aki a Minos királynóból alkotta és vele helyettesítette a "Cretan" szót. A magyar nyelvben nincs szükség ilyen óvatoskodásra, nálunk semmiféle mellékgondolat nem keletkezik, ha "krétai" kultúráról beszélünk.

5. The Influence of the Egyptian Delta seems to have been the strongest at the dawn of the Early Minoan period (3200-2100), while the later movement of maritime expansion (2100-1580) which had its

centre in the Cyclades stood in much closer relations with Asia Minor, 198m 187.

6. From the pictures we see that the Minoans (Cretans) were a brunet race resembling to modern Italians more than any other people, with ruddy skins, dark brown to black hair, and Caucasian features, 87m 51. — The Minoans were a ... dark people, and little and lithe. Ethnology has been able to give these people no better name than "Mediterraneans." Some time they had been called Dark-White ... They are not Semitic. But they are dark. M.E. Mellersh, Minoan Crete. New York, 1967, 11 sk.

tóznak, mert a görögöt tagadva, nem tudják, milyen más nyelvből magyarázzák a dolgokat. Mi ez utóbbiak vonalán állunk azzal a különbséggel, hogy az ismeretlen nyelvet, amelyből a dolgok megérthetők, magyaroknak tekintjük. Álláspontunk helyességét először a krétai főisten, Zeus nevével igazoljuk.

A krétaiak egy közös őstől származtatták magukat, akit Zeusnak neveztek és utóbb istenként tiszteltek. A név pontosan az isten ősapai mivoltát jelenti, mert eredeti értelme Az ős. E kifejezés Zeus változata nyelvészetileg könnyen érthető, ha figyelemmel vagyunk a diftongálásra, vagyis az Ő-hangnak EU, az É-hangnak EI alakban való kiejtésére, ami egyes nyelvjárásainkban ma is megfigyelhető, ahol pl. Bőség helyett Beúséget mondanak. Ismert dolog továbbá a mi AZ névelőnk kapcsolással való kiejtése is, amelynek során az 'Az Ős' kifejezésből 'A Zős', illetve Zeus lesz. Mindezt tudva nem csodálkozunk, ha a krétai főisten nevét a nem-magyar tudósok nem tudták megérteni. A görög nyelvből való magyarázat egyébként is kronológiai lehetetlenség, hiszen Zeus már kétezer évvel a görögök létezése előtt szerepelt. Azt azonban mégis észrevehették volna a nyugati tudósok, hogy a Zeus név azonos az egyiptomi Ősúr: Osir, Osiris nevével, hiszen a krétai lakosság egyiptomi származását éppen ők állapították meg. Mivel a magyar klasszika-filológusok sem siettek tudásukat ezen a téren érvényesíteni, az történet, ami ilyenkor történni szokott: gazdája akadt a gazdátlan kincznek és Zeus nevét a kiszélesített indo-germán elmélet bekebelezte. Noha indo-germánok nyomaira a Kr. e. IV. és III. évezred fordulóján még sehol sem akadtak, különösen nem a Földközi-tenger keleti szigetein, ez a körülmény mégsem tartotta őket vissza attól, hogy Zeus nevét "biztosan" indo-európai eredetűnek ne mondják (There is no doubt that the name of Zeus is Indo-European, 184m 199). Előttünk azonban világos és érthető, hogy a krétai Zeus éppen úgy „Az Ős” és magyar eredetű, mint ahogy az egyiptomi Osir is „Ősúr” és magyar.

Zeust sok jelzővel illették krétai birodalmában, közülük néhány értelmét a ránk maradt görögös alak ellenére is felismerjük. Ezek a jelzők ugyanis a krétai ősapát atyai szerepének megfelelően és a korabeli gondolkodási módhoz híven, szüntelenül a Mén, Ló, Kan, Kakas és egyéb kiemelkedő hímnemű lények nevével hozzák kapcsolatba. Ilyenek például a következő kifejezések: Zeus BEL KHANI OIS, Zeus a Bál kan; Zeus WEN KHAN OS, Zeus a vén kan; Zeus MEN OS EL KHANI OS, Zeus a mén és él-kan (főkan); Zeus AMMON, Zeus a mén; Zeus ALEXI KAKOS, Zeus a lagzi kakas (184m 52, 233-237, 249). A krétai főisten egyik leggyakoribb szimbóluma a fokos volt, amely az összecsengés alapján szintén magyarul mondja, hogy viselője az országban Főkos. Sokszor szerepel Zeussal kapcsolatban a bika, az agyagból gyúrt hímtag, meg a merőlegesen felállított emlékoszlopok (184m 44, 51, 73, 152; 34m 110). Személye a legendában is csupa erotika, szintén magyar szavak össze-

csengésére építve: a sziklák repedésén jött a világra; a pincéből bújt elő; ő volt az AR-KA LOK-ORI, az úri ország főkanja; a barázdák megtermékenyítője; Demeter néven a rituális szent házasság főszereplője; Dionysus néven mulatozáskor ő az, aki KANTHAROS, kantáros (füles) kancsóból issza a bort... Mindez azért, mert ő volt a termékenység istene (He was the god of fertility, 57m 89).

A források legalább ugyanannyiszor emlegetik Zeust magyar népi minőségben, mint apai szerepében. Leggyakoribb jelvénye a Magyar névvel összecsengő madár volt, sőt egyik személyneve is az, MEHAR azaz Magyar (184m 217; 131m 82). Madár (Magyar) néven annyira tisztelték őt Kréta szigetén, hogy ott a régészek majdnem minden feltárt házban találtak valamilyen madár-ábrázolást: festményt, szobrot vagy igazi madarat. „Ezek a házi szentélyben talált madarak nem fogadalmi felajánlások, hanem az istenség valóságos ábrázolásai”, — állapítja meg az egyik szakértő.⁷ Ismerünk Zeus bálványokat is, amelyek feltűnő elemei a mag alakú gömbök (MAG), a túlméretezett karok (KAROK) és az emberi alak (ÜR), amelyek együttvéve így írják az isten kilétét: *Magyarok ura* (ld. 91m Plate 24; 131m Tafel 59). Mivel Zeust úgy is említik, mint aki az ETE O-CRETAI, *Hét ó-krétai ura*, személyében bizonyára a sziget első fejedelmét tisztelték. Ki hinné el, hogy a felsorolt nevek, jelzők és szimbólumok magyar szavakkal való egyezése és a szavak szövegbe illő magyar értelme csak éppen véletlenségből adódna és nem a valóság hiteles tükröződése? Szerintünk Zeus egy magyar ősatya volt, a Krétában országot alapító magyarok első főnöke.

Mielőtt Zeus istenné lett és a krétai teológiában egyeduralomra tett szert, szerepelt mellette egy másik ős is, bizonyára egy másik bevándorló csoport ősapja. Ez utóbbi *A Fő Ló* nevet viselte, amelyet akkoriban, a P-nek F-fé változása előtt még APOLLO alakban ejtettek ki. Úgy tudták róla, hogy nem egyiptomi eredetű volt, hanem Kisázsziából érkezett, a hetita világból (184m 231 sk, 256 sk, 259). Neki is sok apasági jelzője volt és igen fontos szerepet töltött be az úgynevezett Leskén, amelynek ő volt a fővédnöke: LESHKAN ORI-OS, *A Leskén őr* minőségben. Ezt a leskét azaz szemlét a férfiak házában szokták megtartani és célja az volt, hogy ott megszemléljék az újszülötteket, alkalmasak-e az életre.⁸ Mivel A Főló név (Apollo) összecsengett a Felhő szóval, ezt az istent felhőbe burkoltan is szokták ábrázolni, az ősi képirás szabályai szerint írva nevét. Jelvényei is olyanok, amelyek a Lő és Ló szavainkat idézik, mint a lóra, a nyíl, meg a tarsoly, amelyek a felhővel együtt mind a mai napig az Amour-ábrázolás nemzetközi szimbólumai marad-

7. The birds of the domestic shrines are not votive offerings, but actual representations of deity, 184m 73 és 51.

8. Spártában is volt Leske: At Sparta the

father was obliged to bring his child to a place called LESHKE, where it was examined by the oldest men of the tribe to see if it was strong enough to be allowed to survive as a future tribesman, 184m 266.

tak. Utóbb Apollo is átkerült a Balkán-félszigetre és Zeussal együtt az Olympos tetejéről igazgatta a világot. Határozottan állíthatjuk tehát, hogy eredetileg se Zeus, se Apollo nem volt görög, hanem mindkettő előkelő magyar úr, akit utóbb a görögök kisajátítottak maguknak.

Nem szükséges a krétai mitológiát tovább boncolgatni és a főisten női párjának szerepével kapcsolatos kényes magyar szavakat taglalni, avagy bizonyos ceremóniák ismertetésére kitérni (pl. az ifjak férfivá avatására), hiszen mindezek a vizsgálatok ugyanazzal az eredménnyel végződnek, anélkül hogy tovább bővítenék ismereteinket. A későbbi királyokról azonban megjegyezhetjük, hogy ők az istenné lett Zeus földi képének, eleven megismerősítőjének tekintették magukat és országukat isten minőségben és isten nevet viselve kormányozták, akárcsak Egyiptom vagy Hétország királyai. Használták Zeus valamennyi jelvényét és valamennyi jelzőjét is és egyik főtevékenységük a termékenység biztosítása volt. A leghíresebb krétai király — Minos — címei közt szerepel például *A Honúr* (ENNE UR OS), *Az Atya úr* (OTA- UR-OS), *Az Est ura* (AST-ER-OS, azaz nyugat ura.)⁹ A krétai főkirály hatalmas palotában székel, melynek fogadótermét, ahol csupán egy támlásszék (trón) állt, MEGAR-ONnak, *Magyar Honnak* nevezték. Idők folyamán ez a kifejezés nagyon elterjedt és Krétában az előkelő urak fogadótermét, sőt házát is Megaronnak nevezték. Mindebből látható, hogy Krétában a vallás szókincsén kívül a királyokkal kapcsolatos szókincs is magyar volt. Kérdés, elmondhatjuk-e ugyanezt a lakosság nagy többségéről? Erre a helynevek és népnevek vizsgálata ad feleletet.

9. A krétai nyelvben a főnevek gyakran az -os, -es szótaggal végződnek, amit általában görögös mozzanatnak tekintenek. Am ez a szótag személynevekkel kapcsolatban gyakran a magyar Os szónak tűnik fel, de a legtöbb esetben a mutató névmás (ez, az) szerepét tölti be, nyomtatágot adva a vele kapcsolatos szónak: Mén-ez, Úr-ez.

A nyelvészek magyarázata szerint ebből a főnévhez kapcsolt mutató névmásból alakult ki a mai magyar névelő, ami aztán hátulról előre került. Ez az eredetileg hátul szereplő "névelő" több magyar szóban anynyira hozzátapadt a szó tövéhez, hogy onnan a névelő leválásakor sem szakadt le. Ilyen szónak tekinthetjük pl. Város szavunkat, eredetileg Vár-az; Kakas szavunkat,

melynek hátratett névelője más nyelvekben nem szerepel, mint pl. a franciában, ahol Coq lett belőle. Továbbiak: Páros (Pár-az), Páros (Pír-az), amelyek -os nélküli formája (Pár, Pír) ugyanazt a fogalmat jelenti.

A névelő illetén történt kialakulását a nem-magyar nyelvészek is mondják: We need not be surprised to find in some Ugrian languages a definite suffix -sa or -s having the function of a definite article... Finnish has lost this -s as an independent suffix, but still preserves it in a good many words, where, however, it has been fossilized as to become part of the stem of the word, its meaning having been quite forgotten, 166m 118.

Magyar hely- és népnevek Krétában és az Égei szigetvilágban

Kréta legrégebb földrajzi neveivel sokat foglalkoztak a nem-magyar tudósok. Az ő vizsgálataik eredményét egyikük így foglalta össze: "Egyetlen dolog biztos, az ti., hogy igen sok görög helynév nem görög szavak összetételéből keletkezett."¹⁰ Ennek folytatásában helyezkedik el a mi vizsgálatunk eredménye, amely szerint a legtöbb krétai régi helynév magyar szavak összetételéből keletkezett. Bizonyítja ezt mindjárt a sziget legrégebb neve, amely MAKAR-IS volt, vagyis a *Magyar Ős* szigete (18m Macaris alatt). A sziget középső részében, a déli partvonal mögött van egy igen termékeny és földművelésre kiválóan alkalmas síkság, azon szállt meg a beérkező első lakosság s ezt a területet is önmagáról nevezte el MESSARA, azaz *Magyar* síkságnak. Ez a vidék sokáig megőrizte politikai különállását, még akkor is, amikor a sziget többi része már régen a Mén-dinasztia uralma alatt állott. A Kréta-név is bizonyára régi magyar szavak összeolvadásából keletkezett, benne a Napisten Kör nevét és az "ország, föld" jelentésű Ta szót gyanítjuk, mintegy *Kör-Ta* azaz Napország értelemben.

Az egyesített sziget közigazgatási központja, legfontosabb városa és egyúttal a főkirály székhelye Knossos volt. E név a forrásokban három mássalhangzóval szerepel, K-N-S, amit a szakemberek Ko-No-So alakban hangzósítanak (29m 63). A körülmények figyelembe vételével azonban a helyes hangzósítás talán inkább Ka-N-oS volna s így eredeti értelme a *Kan-Ős* városa. Hozzá tartozott a nem messze eső KEP-HALA nevű kis telep, ahol luxus számba menő régészeti leletek kerültek napvilágra. Ezek alapján a tudósok a telepet a király egyik rendszeres tartózkodási helyének tekintik. Megállapításukat mi is megerősíthetjük, mert Kephala magyarul annyi mint a *Kép Helye* (régiesen: Hele), vagyis az isten földi képmásának, a királynak tartózkodási helye. Knossostól nem messze létezett egy Ko-Ri-Ya Ta-Na is, amiről a tudósok azt hiszik, valami árucikk. A kifejezés gerincét alkotó mássalhangzókat figyelembe véve és azt a körülményt, hogy ez is a királyi székhely tartozéka volt, kézenfekvő hogy ennek értelme is magyar: *Királyi tanya*. Egy további jelentős helység volt a sziget közepén álló PAP-UR városa, meg a kele-

10. One thing that is certain is that most Greek place-names are not composed of Greek words, 29m 31.

ti parton lévő LÁTÓ nevű jóshely, amelynek magyar értelme külön magyarázatra nem szorul.

Amint Kréta legrégebb földrajzi nevei, akként a hozzátartozó szigetek neve is magyar őslakosságra vall. A kisázsiai partok előtt lévő három nagy szigetet — Kyprost, Ródost és Lesbost — egyformán *Magyar-szigetnek* hívták a Kr. e. II. évezred folyamán s nevüket a régi földrajzi nevek szótárában MAKAR, MAKARIA, illetve MAKAREIA alakban találjuk (18m Cypros, Rhodos, Lesbos alatt). Kypros északi partján azt a várost is MAKARIA-nak nevezték, ahol a fejedelem székelte és ugyancsak MAKHER volt a sziget legmagasabb hegyének, a mai Olymposnak a neve. A kisázsiai partok előtt álló szigetek benépesítése közvetlenül a Hetita Birodalomból történt meg, annak népessége húzódott fokozatosan nyugat felé. Bizonyított erre az is, hogy Kisáziában, a Fekete-tenger délnyugati partján ez időben egy MAKAR-ONI vagy MAZOR-ANI *Magyar Honi* nevű nép élt (18m Macroni).

KYPROS (Cyprus) szigetén csodálatos piros színű kövek találhatók, tulajdonképpen rézérc, e keresett bányatermék. A sziget Ky-ProS neve ebből a körülményből keletkezett, mert értelme *Kő Piros*, egyenes szórendben Piros Kő, vagyis benne a rézérc nyert megörökítést. Ebből az ősmagyar kifejezésből lett a réznek világszerte használatos neve: Cuprium és Cuprum a latinban, Copper és Kupfer az angol illetve német nyelvben. Talán a magyar Réz is a piros rokonszavából eredt, a „Rózsa (színű)” kifejezésből. A bejövő telepések Kyprosban három várost alapítottak: egy KA-URI-ONT és két PAP-HOST (129m IV 293-295), vagyis egy *Űri Hon*t előretett értelemhatározóval (Kő, ország) és két *Papházat*, azaz vallási központot. Az Egei-tenger kisebb szigetein is találunk magyar hangzású és magyar értelmű helyneveket. Théra szigetén volt például egy MASAR-IA nevű *Magyar* város; a félelmetesen görögnek hangzó SYP-HANT-OS sziget neve az ismert felbontási elv szerint *Szép Hon*, hátratett névelővel; KARPAT-OS neve talán *A Kárpát* sziget; SAMOS a *Szemes* Napisten nevét viselő sziget; a COS sziget a *Kos* (*Kus*) nép nevét őrzi és így tovább. Akárhová nézünk az Égei-szigetvilágban, a gyakorlottabb szem mindenütt magyarul jól érthető földrajzi neveket fedez fel, amelyekben a Régi Kelet ősi hitvilága és szókinccse tükröződik.

Kréta kő- és bronzkori lakosságát, mint említettük, a kutatók főleg Egyiptomból és Héterszágból eredeztetik, ahol a lakosság mind a két helyen Magyarnek nevezte magát. Ezért használta Kréta lakossága is ezt a nevet oly sűrűen népi kilétének jelzésére, istenneveiben, királyneveiben és helyneveiben egyaránt. Ehhez most hozzávehetjük, hogy a krétai embereket gyakran úgy ábrázolták, amint kerek alakú pajzsot tartanak kezükben, amelyen koncentrikus körök (KUROK) láthatók s a középpontban egy kiemelkedő mag (MAG) áll. Ez a szimbólum a krétai nép nevét írta, mert annak elemei megmondták, hogy ők MAG-KU-

RUK, azaz *Magyarok*. Sejtették ezt a nem-magyar tudósok is, de ők a pajzs sűrű szereplésének magyarázatában csak addig jutottak el, hogy megállapították: „Valami bűvös vagy vallásos értelme lehetett a pajzsnak, azért ábrázolták oly gyakran.”¹¹

A krétai lakosság etnikai megjelölésére az egykorúak még a PELASG és az ACHAIOS nevet is említik. Előbbit főleg Herodotos és Thukydidea használja, akik általában Pelasgnak nevezik a görögök előtt élt földműves lakosságot. Megmondják róla, hogy nem görög nyelven beszélt és a Hellén nevezetű új nemzet keretébe csak hosszú idő elteltével lépett be. Ha a Pelasg népesség földműves foglalkozású, vidéken élő, szétszórtan települt lakosság volt, akkor az ő nevüket is értjük magyarul, mert a P=F hangváltozás figyelembevételével kiderül, hogy egyszerűen *Falusik* voltak. Esetükben tehát nem annyira népnévvel állunk szemben, hanem inkább egy társadalmi osztály nevével, a földművesekével. Ugyanilyen természetű az Achaios név, amelyet már Egyiptomból ismerünk és hieroglif lejegyzését is bemutattuk. Ez a név a hajózással foglalkozó, kereskedő és szállítmányozó lakosság megjelölésére szolgált, *Hajós*, *Hajó népe* értelemben. E kifejezést a tudósok Egyiptomon és Krétán kívül másutt is megtalálták, nevezetesen Hétországban, a Kr. e. 1380 és 1306 között készült feljegyzésekben, de pontos jelentésüket nem tudták megállapítani, noha a szövegben mindig hajózás körül folyik a beszéd (81m 52-55). Az idevágó egyik legfontosabb hetita okmány az úgynevezett TAWAGA LAWAS levél: *Tavak lovasa*. A levelet Hétország királya küldte az egyik szomszédos sziget AHHIYAWA (a hajóval) közlekedő uralkodójához, követelve tőle odaszökött és kalózzá — tavak lovasává — vedlett alattvalójának kiadatását (81m 47 sk). Homeros, aki a feltevések szerint Kr. e. 800 körül élt, az Egei-szigetek lakóit Achaios néven nevezi és szerinte Görögország nagy részében szintén ilyen egyiptomi és hétországi származású hajósok foglaltak maguknak hazát. Világos tehát, hogy az Achaios megjelölés alatt sem népet kell értenünk, hanem a nyugatra vonuló magyar népesség egy másik jelentős társadalmi osztályát, a hajózással foglalkozókat, akik ebbeli minőségükben lettek az Egei-szigetvilág legerősebb társadalmi osztályává. Thukydides előadása szerint az akkori nagy hajók fedélzet nélküli, hosszsan elnyúló alkotmányok voltak, rendszerint ötven evezőssel. Amikor tehát a nyelvtudósok Hömeros szövegében az Achaios emberekre utaló jelzős kifejezést „hosszú hajú népnek” olvassák, valószínűleg félreolvasnak, mert ott is „hosszú hajókról” lehet szó. Herodotos és Thukydides az is leírja, hogy az asszír és perzsa háborúk idejében hatalmas tömegben menekült a lakosság a Régi Keletről az Egei szigetvilágba és onnan tovább északra.

11. Some magic or religious purpose must lie behind the frequent representation of shield, 184m 85.

A megvizsgált adatok történeti tanúságtételét abban foglalhatjuk össze, hogy az Égei szigetvilág népessége a kő- és bronzkorban főleg magyarokból állott, akiknek két széles társadalmi osztálya volt, a földműveléssel foglalkozó falusiak és a hajózással foglalkozó hajósok osztálya.

Magyar nyelvű írások Kréta szigetén

Ha Kréta szigetén magyar nyelvű lakosság élt az ókorban, Kr. e. 2800-tól Kr. e. kb. 1150-ig s ott államalkotó minőségben szerepelt, akkor a szigetlakók által készített és ránkmaradt írásos emlékek között magyar nyelvű daraboknak is kell lenniük. Ha ilyen szövegeket valóban találunk és azokat el tudjuk olvasni, akkor a szigetlakók nemzetiiségét és népi hovatarozását a történettudomány legsúlyosabb bizonyítékával is igazolhatjuk. A krétai írásokról az eddigi kutatások alapján annyit már tudunk, hogy azok kezdetől fogva a rovás rendszerű írással készültek. Olyan írással, amelynek jellegét jobbra egyenes vonalak különféle alakban való összerakása adja meg s amelyet erre való tekintettel mértani (geometrikus), vagy még jobb kifejezéssel vonalas írásnak (linear script) neveznek. Ez a krétai írás különbözik tehát a Mezopotámiában használt ékírástól és különbözik az Egyiptomban használt képirástól is, de azonos a Földközi-tenger keleti partvidékén állott maúri országok (Szíria, Kánaán, Hétország) írásrendszerével. Ez az egyezés további bizonyíték az Égei-tengeri lakosság nagyobbik részének földrajzi eredetére.

A krétai vonalas írással legtöbbet Michael Ventris angol mérnök foglalkozott (29m), aki annak három formáját különböztette meg: az ősi vonalast (Kr. e. kb. 2000-1650), amikor a vonalak összerakásában még képszerűsége törekedtek; a vonalas-A típust (Kr. e. kb. 1750-1450), amikor a képszerűség már eltűnt; és végül a vonalas-B formát, bizonytalan kezdetől kb. Kr. e. 1100-ig. Ventris a vonalas-B-re összpontosította figyelmét s húsz éven át kísérletezett megfejtésével. Kiindulásakor, mint mondja, két ismeretlennel állt szemben: nem ismerte az alkalmazott írásjelek hangértékét és nem ismerte a nyelvet sem, amelyen a szövegeket írták. Kortársaival együtt előbb abból a feltevésből indult ki, hogy a krétai nyelv valamilyen nem-görög nyelv lehet, talán hetita vagy méginkább etruszk, és 1952-ig ezen a vonalon próbálkozott. Miután azonban így nem tudott eredményre jutni, élete hátralévő négy esztendejében a görögnél kötött ki s a kulcsot e nyelv ősi formájában, az ó-görögben vélte meglelni. A használt írásjelek számát nyolcvanhétben állapította meg.

Hogyan jutott Ventris arra a meggyőződésre, hogy a vonalas-B görög szövegeket örökít meg? Úgy, hogy néhány olyan kőtáblát talált,

amelyen egy-két írásjel kíséretében edények rajza szerepelt. Ezeket a táblákat raktári felvételezésnek értelmezte és feltételezte, hogy az írásjelek a rajzban is ábrázolt edényeket nevezik meg. Megpróbálta tehát az edények nevét görögül kimondani s az írásjeleket a görög szó mássalhangzóival azonosítani. Úgy találta, hogy módszere sikerre vezetett, mert a víztartó edény ó-görögül UDORO (v.ö. magyar *vödör*), az amphora pedig KURUSU (v.ö. magyar *korsó*). Egy más alkalommal lófej volt a táblácskára rajzolva két írásjel kíséretében. Görögül ló PULOSZ s ennek alapján a két írásjelet Po-Los-nak olvasta. A kapcsolatot itt is meglepő jónak találta, de ezúttal sem gondolt arra, hogy Fej magyarul Fő, régen Pu, az igavonó állat pedig Ló, tehát a Po-Lo esetleg a magyar *lófej* is lehet. Megtalálta Ventris a Ló rokonszavát is, az IQO-t (v.ö. magyar *csikó*), továbbá a sajt TÚRÓ nevét (magyar: *túró*) és egy olyan edény rajzát, amelynek a talpa ki volt törve s amit ő DIPA MEZOE QETORVE alakban olvasott el (v. ö. magyar: *talpa mezője kitörve*). Ezek után boldogan írta barátjának, hogy „csillagászati mértékben kicsi a valószínűség arra, hogy e megdöbbentő egyezés csak a véletlen műve volna; vagyis az egyezés bizonyíték a megfejtés tagadhatatlan helyességére” (29m 82).

A helyesnek vélt kulcs birtokában Ventris hozzálátott a krétai szavak görög nyelvből való értelmezéséhez és számos szöveget ezen a módon olvasott el. Egyik leghosszabb szövege magyarra fordítva így szól: „Kerowos pásztor Asiatában őrzi Thalamatas marháit” (Kerowos the shepherd at Asiatia watching over the cattle of Thalamatas). Eredményét az írásjelek betűzése szerint is bemutatta: Ka-Ro-Wo Po-Me A-Si-Ia-Ti-Ja O-Pi-Ta-Ra-Ma-Ta-Qe-To-Ro Po-Pi O-Ro Me-No, Man 1 (29m 140). Könnyű ezt a mondatot görögösíteni, ha az írásjelek kétharmad részét ki lehet az olvasásból kapcsolni oly módon, hogy azokból értelem nélküli tulajdonneveket gyártunk. Ugyanezt a szöveget azonban jobban ki lehet sikeríteni magyarul. Ime: *Kirovó fémmel (P=F) (h)asítja a fadarabot (P=F; M=B) kettőre. Pap írja, mennyi: Ember 1.* E szöveg megértéséhez csak azt kell tudnunk, hogy a középkorban az európai Magyarországon is rovónak nevezték az adószedőt és az is fadarabokra, vagyis pálcikákra írta az adózó nevét és a befizetett összeget. A botot aztán késével kettéhasította s egyik felét megtartotta magának, a másikat meg odaadta az adófizetőnek nyugtaként. Kétség esetén a két fadarabot összeillesztették és leolvasták a helyes összeget. Ugyanígy jártak el az adóköteles személyek összeírásakor is. Ezt az eljárást ismerve, a krétai írásos emlék magyar nyelven való olvasása sokkal valószínűbbnek látszik, mint a Ventris-féle görög olvasat.

Ventris minden meggyőződése ellenére sem boldogult a krétai szövegekkel. Azok csak nem akartak görögül beszélni, pedig faggatójuk már példátlan szabadságot vett magának s szinte egy egyéni ó-görög nyelvet teremtett, hogy feltételezéseit kierőszakolja. Meg is lepték a két-

ségek s egyik ilyen nehéz órájában azt írta barátjának: „Az az érzésem, ha ebben az irányban folytatjuk megfajtéseinket, előbb-utóbb zsákutcába jutunk, vagy képtelenségeket állítunk” (29m 66). Ventris barátja, Chadwick, aki a szerző tragikus halála után az ő jegyzeteit kiadta (Ventris autóbaleset áldozata lett 1956-ban), minden elismerése mellett azzal zárja mondanivalóját, hogy „a vonalas-B sok tekintetben még ezentúl is homályos” (29m 135). Akik élesebb kritikát gyakoroltak Ventris görögbe torkoló fejtegetései felett, eredményét egészében visszautasították, tételeit bizonyítatlannak tekintik (not proven, 29m 85; 184m IX). Amint a Régi Keleten majdnem minden rovásírást a szemita nyelvek segítségével próbálnak olvasni, akként a Földközi-tenger térségében, hasonló hibába esve, az ugyanolyan típusú írást mindig a göröggel akarják megfejteni. Természetesen ezúttal sem tudtak eredményt elérni, mert itt is egy ragozott nyelv emlékével állunk szemben.

Ventris szívós erőfeszítéseit és próbálgatásait bővebben kellett ismeretnünk, de nem itt a helye, hogy munkájáról részletes kritikát gyakoroljunk, csak éppen két hibaforrására mutatunk rá. Legnagyobb tévedése bizonyára onnan származik, hogy nem tanulmányozta eléggé a vonalas (rovás) írásmód alapelveit és módszereit, minek következtében az egybe-rovás gyakorlatát félreismerte s az egybe-rovott figurákban is egyszerű szótagjeleket látott. Így jutott el a közel kilencven írásjelhez, vagyis háromszor annyihoz, mint amennyi a rovásban szokványos. Másik hibaforrását nyelvtudásának elégtelenségében kell látnunk, hiszen emiatt nem tudta felfogni a görögnek tartott szavak tulajdonképpeni hovatartozását s emiatt nem bontakozott ki előtte világosan a nyelv ragozó szerkezete. Észrevette például, hogy az írásokban a birtokviszony kifejezésére Krétában a -ja, -je ragot használták, de azt is ó-görög sajtáságnak tartotta (v.ö. a magyar: faluja, anyja, hazája). Jól megfigyelte, hogy a szavak előtt feltűnő sokszor szerepel egy O-nak olvasott bevezető írásjel (a magyar A névelő), hogy a szavakban a szókezdő H-hang gyakran elmarad, az R és az L hangnak közös a jele, hogy az írás fonetikus, következőleg a torlódó mássalhangzót nem írják ki, stb. Mindez igaz és helytálló megfigyelés, de ez sem a görög nyelvre vonatkozik, hanem a magyarra.

Kormánytárunk 2. sz. alatt bemutatjuk az egyik Knossosban talált táblácskát (29m 108), amelyen szekér és ló ábrázolása mellett néhány írásjelet látunk. Az írásjeleket balról jobbra haladva az összerovások jelölésével így betüzzük: O.SZ iT.aSZ eS.T.eN SZe.Ke.Re U.T.T.aS-O.Ja aSZ.SZí.N. Mai helyesírásunkkal: *Ez itt az Isten szekere, utazója a Szín.* Értelme: valamelyik vallási ceremónia alkalmával az isten (Hold istennő) képmását ezen az egyfogatú szekéren vitték.

A krétai írások közt találtak más természetű fontos darabokat is, aminek például az alább bemutatott két kerek táblácska, amelynek használati céljáról a nyugati tudósoknak fogalmuk sincs és nem tudják mi van

rájuk írva. Ezek a táblák emberi arcot ábrázolnak, kelet felé forduló tekintettel s feltűnő a rajtuk lévő kör alakú lyuk. Egyiptomiul gondolkodva, az emberi arc és a kelet felé tekintés már jelent valamit: a Nap keltét, RA KEL értelemben, vagyis a Nap feljön a látóhatáron. Ebből az észrevételből viszont az a további dolog következtethető, hogy a tábláskára fűrt kis lyuk arra szolgált, hogy vele a felkelő Nap első sugárát észlelhessék. A kis lapocskát csak éppen bele kellett szorítani valami cső-féle alkalmatosságba és készen volt az ókori obszervatórium legfontosabb darabja. A két tábláskát tehát mi egy régi csillagvizsgáló, pontosabb kifejezéssel: napvárta maradványának tekintjük. Igazolja-e ezt a feltevést a tábláskára írt szöveg?

Ez a Kréta-szigeten talált titokzatos régészeti lelet hajdan egy napvárta legfontosabb alkatrésze volt.

Ahhoz, hogy a tábláskán írásjelek vannak, nem fér kétség; ezt nem is vitatták a lelet vizsgálói. A szöveget a betűk állásából megállapíthatóan az orr felett lévő keresztől („itt”) kiindulva, az óramutató járásával ellenkező irányban kell olvasni, keletől nyugat felé, amint a Nap is halad az égbolton. A felső tábla írásjeleit így betűzzük: iT K.ER.ÜL aK-aR.I.Ka U.T-Já-Ba aS.Te. Nu uR 11-SZe(r). AR.NYé-Ka eL-IK-RA eS-eS (=eS.ek). Mai helyesírásunk szerint: *Itt kerül a karika útjába Isten úr tizenegyszer. Arnyéka e lyukra esik.* A másik tábla szövegéből csak az elejét tudjuk megnyugtatóan olvasni: iT K.ER.ÜL „a rák” T-I-Z Tá.Rá-Ba... *Itt kerül a Rák (csillag) tiztárába...* Ezek a mondatok világossá teszik, hogy a szóbanforgó lelet, amely Kréta szigetén került elő, valóban egy csillagvizsgáló műszer legfontosabb alkatrésze volt, amely a Nap Föld körül való látszólagos keringésének bizonyos időpontban való megfigyelésére szolgált. Ez az időpont az északi féltekén általában tisztán látható “nyári napmegállás” volt (solstitium), amikor a hatalmas égitest, miként a szöveg is mondja, egymás után következő tizenegy reggel a látóhatár ugyanazon pontján és ugyanabban az időben kel, vagyis emelkedése közben ennyi időre mintegy megállni látszik. Mai nap-

tárunk szerint ez a nyári napmegállás június 10-től 20-ig bezárólag tart, amikor a horizontra érkezése hajnali négy óra pár perckor következik be. Június 21-én a Nap már nemcsak nem emelkedik útjában, hanem

visszafordul, vagyis minden reggel később és alacsonyabban kel. A naptárkészítők a régi időkben a nyári megállót figyelték eszközeikkel és ahhoz viszonyítva állapították meg az egyházi ünnepek és az elvégzendő fontosabb mezőgazdasági munkálatok idejét.

A bemutatott második csillagászati táblácska azt mondja, hogy abban az időben, amikor az eszközt használták, a napmegállás a Rák-csillag havában zajlott le, kezdődve annak tizedik tárában (napján). Ez a mondat lehetővé teszi, hogy a régészeti lelet idejét a mi jelenlegi naptárunk szerint is meghatározzuk. A vonatkozó számítást az alábbiakban röviden vázoljuk, de aki pontosabban utána akar nézni, tanulmányoznia kell valamelyik csillagászati enciklopédiát.¹² A számítás azon alapszik, hogy a Nap a Földről nézve, évi járásában az Állatöv (Zodiac) csillagai közt halad és mindegyik csillagképben harminc napig időzik. De mivel a Nap járása valamivel gyorsabb mint az Állatöv csillagainak keringése, bizonyos idő elteltével a megfigyelni szokott időszakok: a tavaszpont (március 21), nyárpont (június 21), stb. nem ugyanazon csillagkép övébe esnek, hanem a megelőzőjébe. A Nap ez előresietése (precessio) minden 2166 esztendőben egyenlő egy-egy teljes csillagképpel (30 nappal), vagyis 72 esztendőnkint egy napnyi idővel ($2166:30=72$). Mivel másfelől azt is tudjuk, hogy Kr. e. 128-ban a nyárpont (június 21) a Rák-csillag hónapjának első napján következett be, ezekből az adatokból könnyen kiszámíthatjuk, hogy amikor a nyári napmegállás a Rák-hónap 10. napján kezdődött (vagyis amikor a nyárpont 21-re esett), akkor húsz napnak megfelelő precessió idővel ($20 \times 72=1440$ évvel) régebben voltunk. Vagyis a krétai lelet használati idején a mi naptárunk szerint Kr. e. 128+1440—Kr. e. 1568-at írtak.

Figyelemre méltó tudományos eredmény, hogy éppen egy magyar kutatónak sikerült Európa egyik legrégebb csillagvizsgáló eszközét felismerni, a ráírt szöveget elolvasni, annak bonyolult értelmét felfogni és használati idejét is pontosan megállapítani. De ennél sokkal fontosabb az a tény, amit nem győzünk eléggé hangsúlyozni, hogy a Kréta-szigeti napvártán a Kr. e. II. évezred közepén magyar nyelven írtak, beszéltek és gondolkodtak. A Kréta-szigeti írások tehát megerősítik főbenjáró megállapításunkat, amelyet már a helynevek alapján, továbbá az isten-, király- és népnevek alapján is megfogalmaztunk, hogy *ti. az Egei szigetvilágban a Kr. e. III. évezredtől kezdve Régi Keletről származó nagyobb magyar tömegek tartózkodnak és útban vannak Európa beljebb eső tájai felé. Egyúttal történelemkönyveinkben egy fontos javítást is eszközölhetünk: az első európaiak nem görögök, hanem magyarok voltak.*

12. A mi csillagászati útmutatánk ezek voltak: Paul Muller, Dictionnaire de l'astronomie. Paris, 1966; James Muirden, Guide

to astronomy. London, 1972; Ake Wallenquist, The Pinguin dictionary of astronomy, 1966; továbbá a Nap keltét jelző néhány almanach.

A Balkán-félsziget magyar őslakossága

Régészeti vizsgálatok szerint a Balkán-félsziget benépesítése a terület déli részében kezdődött s onnan terjedt a lakosság fokozatosan észak felé, — nem pedig fordítva. A benépesítés itt is három nagyobb hullámban zajlott le: az első hullám a Kr. e. III. évezred elején egyiptomi lakosságot hozott; a második Kr. e. 1900-1650 között Kisázsziából indult ki; a harmadik viszont Kr. e. 1650-1150 között a krétai birodalom lakosságát terítette szét. Abból a körülményből, hogy az archeológiai rétegek e majdnem kétezer esztendőn át egymás felett fokozatos átmenettel helyezkednek el, arra következtettek, hogy a Balkánra érkezett népesség a kő- és bronzkorban zavartalanul folytatta életét. Amennyiben tehát a mondott idő alatt oda újabb emberi kötelek érkeztek, azok ugyanolyan nyelvű nép részei lehettek (87m 31; 131m 41) és zavartalanul beilleszkedtek a fennálló politikai és társadalmi keretekbe. Ez a keleti származású kő- és bronzkori balkáni lakosság több helyen (Pylosban, Mikenében) ugyanolyan vonalas-B írással készítette emlékeit, mint aminőt Kréta szigetén is használtak. Ezekből az észrevételekből a logika vonalán máris következik, hogy a balkáni őslakosság minden valószínűség szerint szintén magyar nyelven beszélt.

E feltételezés adatszerű igazolására először a görög helyneveket használjuk fel. Azokat vizsgálva, jó szem előtt tartani Flavius Josephus ókori zsidó történetíró egyik megjegyzését: a görögök a régibb népektől örökölt helynevek hangtani alakját elváltoztatták, hogy azok kellemesebben hangozzanak fülükben (123m 189). Tehát a nagyon görögnek hangzó nevek sem mindig a görög nyelv hiteles alkotásai, főleg ha görögből nem magyarázhatók. Minden torzítás ellenére is észrevesszük pl., hogy a magyar *Úr* szó milyen gyakran szerepel a Balkán helyneveiben, mindenféle illeszkedő alakjában. E szó néha a nevek első szótagja, mint *Árkádia*, *ÁRgolis* esetében, máskor valamilyen jelző után következik, pl. az *Epida-ÚR-os*, *Sp-ÁR-ta*, *Ill-YR-ia* névben, ismét máskor lágyult hangformában, *L mássalhangzóval* találjuk, mint *Thess-Ália* és *Aet-ÓL-ia* nevében. Ezt tudva, *Thessalia* (*Thess-Ária*) neve a *Tíz Árja* törzs lakóhelyét jelenti, *Aetolia* (*Aet-Oria*) pedig *Hét Árja* lakóhelyét. *Illyria* az első, vagyis a fő-úr *Él Úr* tartománya lehetett, *Árkádia* viszont az *Urak Háza*. Utóbbit valóban három árja törzs alapította: az *Árkádi*, *Kynúri* és a *Hajós* nevezetű. Az *árkádi* törzsek népi szim-

bóluma medvefej volt, amit fejdíszként használtak és ARK-TOSnak nevezték, bizonyára *Uruk törzse* értelemben.

A fajtát jelentő *Ur* név mellett gyakran megjelenik a Balkán helyneveiben a népet jelentő Magyar-név valamilyen formája. A legismertebb ilyen nevű város az attikai MEGARA volt, nem messze Athéntől. De ugyanezt a nevet megtaláljuk Epirosban, Thessáliában és Illyriában, azonfelül MAKAR volt Marathon forrásvizének a neve és MAKAR-ON, *Magyar Hon* Théba citadellája (ld. a felsorolást 18m Megara alatt). Ha jobban körülnézünk és figyelemmel vagyunk az R/L cserélődésre, a Magyar népvét sok más helyen is megtaláljuk. Thessáliában például az egykori települések helyét jelző régészeti dombokat Magulának (Magura) nevezik. Ezek a hulladékanyagból: épületromokból és háziszemétekből keletkezett dombok néha tíz méter magasra kiemelkednek a környező térszínből és átmérőjük a háromezer métert is eléri. Eddig több mint százötven magulát számoltak össze, ami határozottan sűrű lakosságra enged következtetni. E dombokat régészeti szempontból még nem vizsgálták át, de annyit már megállapítottak, hogy az egykori falu vagy város bejárati kapujával szemben álló legnagyobb házat MAGAR-ON-nak (*Magyar Honnak*) nevezték, ezúttal R-hanggal adva a nevet (131m 12-15).

Nagy területet jelentő helynév a Balkánon az ACHAIA név, melyről már tudjuk, hogy egyiptomi és hétországi eredetű hajós magyarok telepei voltak. Az egyik balkáni Achaia-föld, a Pelops (akkor még Maúr nevű) félszigeten, Árkádia felett terült el, a másik Thessália alatt, ahol egyúttal egy Théba nevű város is állt, amely az egyiptomi Théba nevet duplikálta. Egy-két más típusú, de szintén nagyon figyelemre méltó helynév is van, melyről gazdag egykorú feljegyzés maradt ránk, ami segíti a helynév eredeti értelmének megállapítását. Ilyen az Epiros területén állt híres jóshely DODÓNA, ahol egy nagy tudású jósnő lakott. Ebből az adatból azonnal megértjük, hogy a helynév a *Tudó Nő* városa. Vele kapcsolatban Herodotos azt jelenti, hogy a föniceiek Egyiptomból két tudós papnőt raboltak el s az egyiket Észak-Afrikában adták el, a másikat a Balkán-félszigeten, Epirosban. Szerinte tehát a dodónai jósnő Egyiptomból származott. E hírt a legenda is megerősíti, amely szerint Thébából (Théba: tuba, azaz galamb) isteni rendeletre két „galamb” repült el, hogy a mondott helyeken jóshelyeket létesítsenek. Ezek az „elrepült” (elrabolt) galambok nők voltak, mondja Herodotos, de nem görög nemzetiségűek, mert beszédjük a „madár csicsergése” volt (the chattering of a bird, 94m I 143). Ezekben az idegenek által készített feljegyzésekben bennevan tehát minden, ami a Dodóna=Tudónő etimológiai igazolásához szükséges, beleértve a jósnő magyar nyelvűségét is. Thrákiában is volt egy híres jóshely, a BESSEI, ahol egy jóst szoktak megkérni, hogy *Beszéljen* (94m II 161).

A következő részekben más eseményekkel kapcsolatban még néhány

híres görög városnév (Marathon, Szalamis, stb.) magyar eredetét is bemutatjuk, de máris összegezzük vizsgálataink eredményét. A sok magyar értelmű és magyar eredetű helynév azt bizonyítja, hogy a Balkán-félszigeten a Kr. e. III. és II. évezred folyamán, a *görögség kialakulása előtt*, szintén sűrű magyar nyelvű népesség létezett. Ugyanerre a következtetésre jutott Cserép József, aki már a finnugor történetiszemlélet virágkorában felhívta a figyelmet az ókori magyarság balkáni jelenlétére az Ethnographiában 1910-ben közzétett tanulmányában, melynek címe: "Magyar nyelvű nép a hellén őskorban." Abban az időben természetesen senki sem figyelt fel mondanivalójára. Utána Aczél József görög szakos igazgató-tanár adott ki egy hasonló tárgyú munkát "Ösgörög eredetünk" cím alatt (Veszprém, 1927), amelyben több mint háromezer olyan görög szóra hívta fel a figyelmet, amelynek magyar értelme van. Neki sem hittek, amint valószínűleg a jelen tanulmány-nak sem fognak hinni.

Kr. e. 1200 után szemita kötelékek nyomulnak be az Égei-térségbe és a Balkánra

A Kr. e. 12. századtól kezdve a Balkán félsziget, a Cikládok, Kréta, csakúgy mint a kisázsiai partok előtt lévő nagy szigetek, még nem egészen világosan kiderített események következtében olyan történelmi viharba kerültek, amelyet a szakkönyvek „Egei katasztrófa” felírás alatt tárgyalnak. Ennek során az említett szigetekre és a Balkán délnyugati részébe 1150 és 800 között egy új néparadat érkezett, melyet Dór név alatt foglalnak össze s ez esemény lezajlása után megszületett a görög nyelv, a magyar pedig eltűnt. Honnan jöttek a dórok és kik voltak, hová lett a magyar nép s miként állt elő a görög nép és a görög nyelv? Rejtély ez, amit nem szívesen bolygatnak.

A dórokat ma a görög nép fő összetevő elemének tekintik, bár nyelvük nem a görög nyelv volt. Nem is lehetett, hiszen görögül a Kr. e. 12. században még sehol sem beszéltek. Legalább is eddig sehol semmiféle adat nem került elő, amiből arra lehetne következtetni, hogy ezt a nyelvet valahonnan kívülről hozták volna be az Égei-térségbe. Következőleg, egyetlen elképzelés lehetséges, az hogy a görög nyelv magában az Égei-térségben alakult ki. Mivel ott megelőzőleg magyar népesség lakott s oda most egy közelebből nem ismert (dór) nép hatolt be, azt kell feltételeznünk, hogy ez a bejövő idegen nép lehetett az új nyelv elindító kovásza, vagyis a görög a magyarnak dórral való keveredéséből állt elő.

Honnan jöttek a dórok? Az indo-európai elmélet hatása alatt az ő beáramlásukat régebben északi irányból képzelték el, a Duna-medén-

cét állítva oda a kiindulás helyeként. Ott azonban semmi nyomát sem találták az ő jelenlétüknek, így ezt a nézetet el kellett ejteni. Ha a görög nyelvjáráások térképét nézzük (29m 11) észrevevesszük, hogy a dór Epiroson felül nem terjed, ellenben Epirostól déli és délkeleti irányban nagy ívben benyúlik az Égei-tengerbe, felöleli a Peloponnesost, Kréta szigetét, Rhodost és Kisázsia felé mutat, vagyis elhelyezkedésével szorosan a Régi Kelethez csatlakozik. A hagyomány szerint maga a dór Pelops, a Peloponnesos nevű félsziget névadója is keletről érkezett, Kisázsian keresztül (171m 5). Ezek alapján az a benyomás alakul ki, hogy a dór néven érkező új (nem-magyar) népelem szintén a Régi Keletről származott.

Ugyanerre a következtetésre jutunk, ha megfigyeljük az Égei-térség őslakosságának szétszóródását. A dór betörés során ugyanis az őslakosság távozó része a Rhodos-szigettől — Thérán és Meloson át — a Korinthosi-szorosig húzott vonal *alatt* régi lakóhelyeiről menekülésszerűen Kánaán és Egyiptom partjait igyekezett elérni. A legszerencsésebbek eljutottak Kánaánba, ahol egy tengerparti sávot sikerült elfoglalniok és onnan egyre jobban terjeszkedve Pilis-Ta (Palesztina) néven önálló államot alkottak. Őt törzs szövetsége volt ez az ország, amelynek kormányzótestületét Szerénnek nevezték, amit aztán népnevükként is használtak. Más menekülő csoportok *Szakállas* (Shagalasha), *Szekeres* (S-Q-R-S-U), *Társas* (T-R-SU) és egyéb nevek alatt utazva, Egyiptom határáig nyomultak előre, ahol aztán támadásukat és népüket a fáraók felmorzsozták. Ezekről az Égei-térségből délkeleti irányban menekülő törzsekről sokmindent kellene tudnunk, hogy velük kapcsolatban közelebbről is állást foglalhassunk, de az ilyen adatokat sajnos nélkülözzük. Azok a menekülő néprészek viszont, amelyek az említett Rhodos-Korinthos vonal *felett* laktak, a dór benyomás következtében szintén biztonságosabb tájakra igyekeztek. Az ő főútvonaluk a Vardar és Morava folyók völgyében észak felé vezetett, egyenesen a Kárpát-medencébe. Akik viszont hajókra tudtak szállni, azok Sziáliába, Szardíniába és az Olaszfélszigetre mentek, ahonnan egyes kötelékeik még tovább hajóztak és végállomásuk a Brit-szigetek lett. Ezekről a törzsekről majd külön fejezetben szólunk, amikor Nyugat-Európa benépesítését tárgyaljuk. A latin és brit krónikák ugyanis több feljegyzést tartalmaznak a tengeri úton nyugat felé haladó csoportokról és vezéreik nevét is megörökítették, akik irányítása alatt történt az utazás. Közöttük szerepel Brutus, Partholon, Romulus, Remus és az etruszk Tarquin, akik valamennyien e viharos századokban tették meg legendás útjukat.

Abból a körülményből tehát, hogy az Égei-szigetvilág emberállománya a mondott irányokba menekült, arra a következtetésre jutunk, hogy a dór támadás a Rhodos-Korinthos vonalon érte őket s mintegy hatalmas kard kettévágta a Kréta-Mykenei Birodalmat, aztán hatalmába kerítette Kréta szigetét s a Balkán délnyugati darabjait. Mivel továbbá ugyan-

ez időtájt (Kr. e. kb. 1190) pusztult el a Hetita Birodalom és bukott el Trója is, meg ugyanekkor zajlanak az asszírok véres támadásai, arra kell gondolnunk, hogy az egész néphullámozást és felfordulást tulajdonképpen Asszíria hatalmas expanziója indította el, amely a bronzkorban élő világból vas fegyverekkel szorította ki a lakosságot és helyébe saját szemita népességét helyezte be. Vagyis a keletről érkezett nem-magyar nép tulajdonképpen szemita nép lehetett.

Herodotos azt írja, hogy a bevándorlókat „most”, vagyis az ő korában, a Kr. e. 5. században Dórnak nevezik. Ebből azt következtetjük, hogy a nevet megelőzőleg másként ejtették ki, Z'OR formában, ami az „asszír” egyik változata lehetett s a bejövő nép szemita jellegére utalna. A dór bevándorlás szemita jellegét alátámasztja az a tény is, hogy a bejövők jelentős részét Danai néven nevezték, akik Egyiptomból menekülő zsidók lehettek, a Dán-törzs részlegei és ugyanebben az időben kerestek maguknak új lakóhelyeket, éppen az asszírok segítségével és irányításával.¹³ Egyébként a dórokat (asszírokat) és danaikat (zsidókat) együttvéve JAVANI, *Jáve-honi* névvel is illették, mint a szemita isten országából eredőket. Végül a dórok első királya Perseus maga is Dana fia volt, Herodotos tudása szerint „asszírjai eredetű ember, aki görög-gé lett” (Perseus was an Assyrian who became a Greek, 94m II 76 sk, 145-147). Ha tehát megtaláltuk a dórokkal kapcsolatban a Jahve-nevet, a Dán-nevet és az asszírok vezető szerepét, nem zárkozhatunk el ama következtetés elöl, amely szerint az Égei-térségbe behatoló és utóbb dór-nak nevezett népesség javarészen valóban a szemita fajhoz tartozott. Másszóval, hogy az Égei-térségbe az áriják közé egy másik emberfajta érkezett és azok keveredéséből állt elő a görög (Hellén) nép.

A görögök kettős, árja és szemita eredete csak az újabb vizsgálatok nyomán bontakozott ki és a görögök szemita népi összetevőjük hallatára bizonyára tiltakozni fognak, mert ők magukat árijáknak hiszik.¹⁴ Pedig ugyanezt mondják a klasszikus görög írók is, akik még tudatában voltak kettős eredetüknek. A Kr. e. 2. században például a spártaiak követséget küldtek Jeruzsálem főpapjához, Oniaszhoz és azon az alapon kérték barátságát, hogy ők is Ábrahám véreből származnak. Josephus zsidó történetíró (A.D. 37-95) előadása szerint a követség által vitt levél tartalma ez volt: „Olyan írást találtunk, amelyből megtudtuk, hogy mind a zsidók, mind pedig a lakedaimoniak (spártaiak) ugyanazon fajhoz tartoznak és Ábrahám törzséből származnak.” A választ Jonathán főpap

13. Hecateus adberal görög történetíró a 3. század elején szintén szól a görögök zsidó összetevőjéről, melynek képviselői Egyiptomból vándoroltak a Balkán-félszigetre Danaus és Cadmus vezetésével: A large part of the Greeks of those days appear to have been descendants of the tribe of Dan, some of which tribe seem to have migrated from Egypt to Greece during the

century or so after the household of Jacob had gone to that country, 215m 105 sk.

14. We suppose that it will be news — laughable news probably — to many people that the Jews and the Spartans were alike of the stock of Abraham, yet such is the case, 215m 104.

adta meg, aki örömét fejezte ki a kapott levél felett, de megjegyezte, hogy annak tartalma számára nem jelentett új dolgot, mert a jeruzsálemi zsidók a szent iratokból mindezt jól tudják (215m 104).

A Balkán-félsziget déli része az ókorban is a gyenge politikai felépítésű tájak közé tartozott, ahol a sok kiskirályságot nem tartotta össze semmiféle átfogó nemzeti szervezet és nem alkottak egységes nagy államot, közös keretben. Ebben a széttöredezett állapotban az égei katasztrófa, vagyis a dór bevándorlás idején elég volt egy-egy hajóval néhány fegyveres különítményt partra tenni, hogy azok ott megvessék lábukat és kiterjessék hatalmukat a rendőrséggel, katonasággal nem rendelkező, szétszórta élő falusi lakosságra, akik csak kövekkel és botokkal védekeztek a vasfegyverekkel érkező javániakkal, dórokkal és dánokkal szemben.¹⁵ Az első sikeres és maradandó dór behatolás a Mór-félszigeten zajlott le, amit régi nevééről ekkor kereszteltek át Pelops-szigetére (Peloponnesos). A bejövők az Eurótas völgyében, Spártában állították fel első központjukat és a szemitákra jellemző erélyességgel, jobban mondva kegyetlenséggel az árja lakosságot egyszerűen HELOTA, azaz *halottá* nyilvánították, szabadságaiktól és polgárjogaiktól megfosztották, és feladatukká tették a dórok számára való termelést. A jövevények főfoglalkozása viszont a politikai vezetés, a fegyverben állás és az őslakosság fékentartása lett. Hasonló partraszállás több más helyen is történt és ahol sikerrel járt, mint pl. Epirosban, ott a dór elem lett uralkodó, ahol azonban a hatalomátvétel nem sikerült, ott fordított helyzet alakult ki, a bejövő dórok kerültek szolgasorba, miként pl. Athénben.¹⁶ A vándorlás lezajlása után a Balkán-félsziget nyugati felének nagyobbik része (Epiros és Peloponnesos) dór vezetés alá került Spárta főhatalommal az élen, keleti fele azonban megmaradt árja vezetés alatt magyar nyelvűnek (Thessalia, Attika, Achaia, Megara, Arkádia), ahol a főhatalmat Athén gyakorolta.

15. A dórok betelepítése a Balkán-félszigetre beszívárgás jellegű volt, vagyis az új népesség nem egyszerre és nem nagy tömegben, hanem kisebb kötelékekben, hosszabb időre szétosztva érkezett, hangsúlyozza 87m 78 sk. Ennek következtében nem lehet teljes fajkicserélődést elképzelni, a régi lakosságból nagy tömegek zárultak be az új keretekbe: We must not assume that with the coming of the Dorians there was a racial or cultural change in Greece, 43m 13.

16. Nincs tudomásunk arról, hogy a dórok különféle partraszállásait egy olyan helyszínen mozgó, asszír szolgálatban álló felderítő és koordináló diplomata irányította volna, amilyen Abrahám atya volt Kánaánban. Egy "utasról" mégis tudunk, Odysseusról, aki Krétától Egyiptomig és Kisázsziától a Balkán nyugati részéig bőven utazgatott s akinek tetteiről az Odyssea számol be.

A görög nép és görög kultúra kialakulása

Az Égei-térség kétféle emberfajtajának egybeolvadása és a hellén (görög) nép kialakulása a dór bevándorlás lezajlása után még sokáig váratott magára, mert a kétféle népesség századokon át megtartotta a maga különvalóságát. Még Herodotos korában is sok Pelasg falu létezett, ahol az ősi nyelvet beszélték. Az összeolvadás és az új nép kialakulása tulajdonképpen csak az 5. század végén fejeződött be, a perzsa és a peloponnesosi háborúk lezajlásával. A perzsa háborúk főleg a félsziget keleti, árja részét pusztították, ott ritkult a népesség és onnan húzódott állandóan északra a lakosság, a nagyobb biztonságot nyújtó tájakra. Így az egész félsziget uralmáért folyó utána következő fegyveres küzdelemben, Spárta és Athén harcában, vagyis a szemita és árja küzdelemben, a közel harminc évig tartó háború (Kr. e. 431-404) a spártaiak győzelmével végződött. Miután a spártaiak felülkerekedtek és a kétféle népesség összevegyült, a régiebb népnevek feledésbe merültek és Hellén néven kialakult az új nép.

A perzsa háborúk idején azonban még sokat hallunk a Balkán magyar népességéről és nem egy hősi tett fűződik nevéhez. Amidön Xerxes (Kr. e. 486-469) hadai Delfi felé közeledtek, a városban lakók mind elmenekültek, kivéve azt a hatvan férfit, akik a jóssal együtt nem akartak távozni, hanem a veszély ellenére is helyben maradtak. Az elszánt hatvan ember vezetője és feltüzelője Herodotos szerint egy AKE-RATOS ember volt. A körülményekből világos, hogy e névben a magyar *Akaratos* szó rejlik, tehát a vezető és irányító személy ezúttal még magyar ember volt. Megelőzőleg Dárius (Kr. e. 521-486) dúlta végig Thrákiát, amikor éppen a szkíták üldözésére indult, majd egy újabb hadjárata során Attikát pusztította és nagy veszélybe sodorta az athénieket. Ezek kétségbeesetten mérlegelték, mitévők legyenek? Nem volna-e okosabb elhagyni a várost a túlságos fölényben lévő ellenség közeledtére és mint sokan mások is tették, biztonságosabb fekvésű helyen keresni menedéket? A kivándorlást komolyan mérlegelték, de a szomszédos Megara (Magyar) város kiküldöttjeivel végül mégis úgy határoztak, hogy felveszik a harcot a közeledő túlerővel. Dárius hadaival való ütközetük Kr. e. 490-ben Herkules mezején zajlott le, ahol sok kiváló „görög” ember lelte halálát, mint pl. Kalli-Makhos, aki „magas” városi tisztséget viselt és Stesi-Laus, a „lovass” generális. De mégis az athéniek és megariak győztek és az ő vitézségüknek hála övék *maradt a hon s győzelmük emlékére a csata helyét elnevezték MARAT-HON*nak. A perzsák

felett aratott harmadik nagy győzelmük tíz évvel később Salamis szigeténél történt, ahol viszont Xerxes hajóhadát verték tönkre. Thukydides a tengeri csatáról beszámolva (171m 36sk) nem győzi hangsúlyozni, hogy azt a görögök nem csupán fegyvereik fölényével nyerték meg, hanem bátor szellemükkel is. Ezt nyilván azért emeli ki, hogy így magyarázza a győzelem színhelyének nevét: SALAMIS, *Szellem is*. Akár a győzelem nyomán kapta nevét a sziget, akár a már meglévő név magyarázatát adja a szerző, végeredményben mindegy, mert mindkét esetben a magyar Szellem szóval történik a magyarázat. Ezek az adatok mutatják, hogy a Balkán-félsziget keleti felében, amely magyar fennhatóság alatt állott, még a Kr. e. 5. században is jelentős magyar nyelvű néprészek éltek, bár a mese ekkor már görögül szólt róluk. Tény azonban, hogy a külső támadás folytán előállt nagy veszélyben a rivális dór és magyar, azaz szemita illetve árja lakosság között bensőséges kapcsolatok keletkeztek. Számtalanszor halljuk a szónokok szájából az új gondolatot: tegyük félre viszálykodásainkat, egyesüljünk és közös erővel védjük a közös hazát. Az egybefonódás meg is történt s ekkor indult el Hellas ragyogó története, amely mintegy háromszázötven esztendeig tartott. Önállósága ugyanis Kr. e. 146-ban megszűnt; az ország akkor római tartománnyá lett.

A régibb történetírók, akik nem ismerték az Égei-térségben a görög világot megelőző kétezer esztendő történetét, mindent amit Hellasban találtak, előzmény nélküli dolognak, a geniális görög elméből kipattant csodálatos alkotásnak, görög csodának (miracle grec) tartottak és mint Kréta kultúráját, ezt is a nyugati szellem hatalmas megnyilatkozásának tekintették. Ma már tudjuk, hogy a nyugati eredetűnek vélt görög kultúra is minden ízében a keletiek alkotása volt, közelebből szólva az árja magyaroké és a szemita dóroké.

A dórok adaléka a politikai gondolkodás tekintetében hozott változást. Ők félretették a társadalom vérségi alapú felépítését, ami a földművesek ősi szervezkedési képlete volt s a helyett területi alapon tagolt társadalmat szerveztek. Úgy is mondhatnánk, hogy a származásbeli mozzanatokat hangsúlyozó népi nemzet helyett a területi mozzanatot hangsúlyozó politikai nemzetet tették meg alapelvükké. Ebben az eszjárásban az örökletes királyi intézményt mindenütt felszámolták, a „tiranusokat” elzavarták és a „szolga népeket” felszabadították. A törzsi beosztást is megszüntették, helyette a népet új csoportokba tagolták és azok között osztották ki a termőföldeket. Az athéniak „felszabadítása” Kr. e. 510-ben történt meg: onnan is elűzték a királyt, az addig uralgó négy törzset feloszlatták és az egész népességet szemita hagyományok szerint tíz csoportba tagolták, új neveket adva a csoportoknak és

azok között osztva ki a földeket, ami által a magyarság vezető szerepe egycsapásra megszűnt.

A dóroknak tulajdonítható az is, hogy elvetették a földművesek istenközpontú (theokratikus) szemléletét és helyette racionális alapon, erős individualizmussal emberközpontú világnézetet alkottak. Ennek következtében a görög nép gyakorlatilag vallástalanná lett, vagy amennyiben annak nyomai megmaradtak, durva babonává süllyedt (the grossest superstition, 42m 179). A racionalizmussal egyidejűleg nem fogantatosítottak kellő számú rendészeti intézkedést s nem hoztak törvényeket a szexuális élet szabályozására. Régen a vallással kapcsolatban ezen a téren egy sereg tabu állt fenn, mint pl. az elkülönített nevelés, bevezetés a férfi korba és hasonlók, amelyek úgy-ahogy mégis megtartották az emberi energia jelentékeny részét és alkotásra használták fel; most a hedonista életfelfogás jutott uralomra. A hellének büszkéek voltak racionális életfelfogásukra, amivel a dórok megajándékozták őket és éles határvonalat húztak sajátmaguk és a "barbárok" közé. Ez a felfogás aztán Róma révén valóban a kialakulóban lévő új Európa, a nyugati világ szelleme lett.

Amit formatív szakasza idején, a Kr. e. 12. századtól a Kr. e. 6. századig terjedő idő alatt a hellén kultúra a másik oldalról, az árja öslakosságtól örökölt, főleg az istenek világára, a filozófiára és általában a tudományokra vonatkozott. A dór oldalról szemlélő Herodotos az isteneket mind idegen (azaz árja) eredetűnek mondja. Így szól: "Az istennek majdnem mind Egyiptomból származtak Görögországba. Vizsgálataim azt bizonyítják, hogy azok valamennyien idegen forrásból eredtek és véleményem szerint túlnyomó többségüket Egyiptom szolgáltatta" (94m I 139 sk, 112; olv. 75m 55; 131m 139). Ez valóban igaz, magunk is láttuk és bizonyítottuk. De nemcsak az istennek eredtek az árja magyaroktól, hanem a vallási szokások, ceremóniák és szertartások is, továbbá az ünnepi felvonulások, gyűlések tartása, játékok és sportversenyek rendezése (94m I 140, 143). Az árja világban minden szokásnak, cselekedetnek, szimbólumnak köztudomású értelme volt, mert valahogyan az írással kapcsolódott. A nyelv romlásával, illetve a hellén nyelv kialakulásával az értelem feledésbe merült, de a szokást továbbra is tartották. Jó példa erre Apolló, aki a Napisten szerepét is betöltötte és ebbeli minőségében az Ég ura volt. Ennek jelzésére az Apolló-templomokban régtől fogva egereket tartottak, mert az egér neve összecsengett az isten Égúr nevével és így a templomban szaladgálva, eleven képírással idézték híveik emlékezetében az isten jelenlétét. Ezt azonban a hellének már nem tudták, de egereket továbbra is tartottak a templomban. Jól mondja az egyik tudós: "Ha a görög isteneket megkaparjuk, kiderül hogy azok valamelyik mögöttes keleti országból, vagy valamelyik nem messze eső tengeri szigetről származtak. Talán jobb napokat láttak egykoron a Nílus partjain, Babilon utcáin, Etiópia ligeteiben,

vagy Hétországban. De most hajfürtjeiket egyenesre nyírták és orrukat görög módra kiegyenesítették" (75m 55).

A hellének tudásuk legnagyobb részét is az árja öslakóktól kapták (120m 327). A görög betűknek mondott írásjelek a vonalas vagy rovásírás jeleinek egyszerű átvétele az idegen nyelvre nem alkalmazható rövidítések és összevonások nélkül. Ezek az úgynevezett görög betűk első alakjukban megtévesztésig hasonlítanak a magyar eredetire, olyannyira, hogy sok tudós a rovásos feljegyzéseket egyebütt is görög nyelvű szövegeknek gondolja és görögül próbálja olvasni. A rovásjelek átvételét és görög szövegek írására való első alkalmazását Kr. e. 776-ra szokták tenni, az első Olympia idejére, ami egyúttal a görög történelem hivatalos kezdete. Tőlünk vették át a görögök a naptárt is. Az ő naptárunk, amit a thébai azaz makariai ünnepi játékok alkalmával szemléletesen szoktak bemutatni, a régi Nap-papok találmánya volt: egy fatörzsrre nagy gömböket szereltek, azok jelentették a Napot, Holdat és a csillagokat, a gallyakra pedig 365 kisebb gömböt akasztottak a napok jelzésére. A szimbólumot lányok vették körül, körültáncolták és így nevezték: DAP-HNAP-HORIA, *Nap, Hónap órája* (184m 96). A híres balkáni Hóra-tánc, vagyis „óra-tánc” innen veszi eredetét. A legkiválóbb görög írók és tudósok is magyar származásúak voltak, vagy legalábbis magyar nevet viseltek. Hero-Dotos és Thuky-Dides nevében ott találjuk a mi 'tudós' szavunkat. Herodotos valóban úri tudós lehetett, mert a két-nyelvű Halikarnasszusból származott, Thukydidés pedig athéni születésű volt. Solon, miként neve is mondja, a szónoklás nagy mestere volt és számos más tudós Magar és Megra nevet viselt. Szinte minden második okos emberük "úr" volt: ARistoteles, ARistophanes, ARchimedes, LykURgos, IsagORas, AnaxagORas, stb.¹⁷

A görög szellem összetevőit keresve nem a hellének kultúrteljesítményét óhajtottuk kisebbiteni, bár mi is tudjuk, hogy „az igazság keresése a görögök számára csiklandós dolog”, hanem csak jelezni óhajtottuk, meddig tapintható ki és mekkorára becsülhető közöttük a magyar és a szemita befolyás. A való helyzet találó összefoglalását egyik szerző szavaival így adhatjuk: „Ilyen volt a régi görögök országa, ilyen volt ez a szemfüles nép, amely kontinensek érintkezési pontján állva, összeszedte mindazt, ami a Régi Keleten található volt, továbbította nyugat felé, itt-ott módosítva rajtuk és ráütve a bélyegzőt: Görög gyártmány” (75m 55).

17. The number of notable Greek scholars who acquired the fundamentals of their knowledge from the East is extraordinarily large, and it was this knowledge which, developed and amplified, Greece and Rome handed on to the Western World. 120m 15. Hasonlóan: 110m 25 és 171m 95. — Clemens says repeatedly that "the Greeks stole their philosophy from the barbarians" (or foreigners). De a görögök, hiú emberek lévén, nem szeretik ezt hallani, for it was

not agreeable to the Greeks to admit their obligations to foreigners and their vanity let them to attribute everything, even the words of foreign languages, to a Grecian origin .. It was similar with respect to religion, much of the ancient Grecian mythology having come from Babylonia or Egypt along with other culture transmitted by Anatolians or Phoenicians. Iamblicus says that "the search after the truth is too troublesome for the Greeks". 204m 300 sk.

Jegyzet Homeros Odysseájáról

Odysseát, az Égei-tenger dór utasának kalandozásait Kr. e. 700 táján foglalták görög nyelven írásba. Az eposzt, amelynek összeállítója a Homeros név alatt rejtőzik, a nyugati szellem első nagyszabású irodalmi megnyilatkozásának tartják (Homer is the first poet in our western tradition, 99m 19). Tanuló korunkban áhítattal kellett olvasnunk e munkát és egyes részeit betéve is tudni kellett. A munkának ugyanis pedagógiai szempontból nagy jelentőséget tulajdonítottak, mert — mint mondták — az Odyssea olyan egyszerű és olyan világos, annyira humoros és erkölcsös, hogy a gyermek is élvezettel s okulással olvashatja. Az utóbbi félszáz esztendő leforgása óta azonban az Odyssea tudósai sokmindent másként látnak. A híres munkát mi is elsősorban az ókori görög-magyar viszony megvilágítására fogjuk használni.

Azok a tudósok, akik mélyebbre hatoltak az Odyssea elemzésében, nem osztják már a vele kapcsolatos régibb értékítéleteket. Rájöttek arra, hogy az eposzban sok leírás homályos, annyira homályos, hogy görögül nem is lehet megérteni, mert a logikai összefüggésekből itt is, ott is hiányzik egy-egy láncszem, ami nem magyarázható a nyelv régieségével. Problémát jelentenek az úgynevezett Homéroszi-jelzők is, amelyek a nevetek volnának hivatva körülírni és közelebről megmagyarázni, viszont a nevek görögből nem érthetők. Homeros hasonlatainak miértjei is felderítetlenek és érthetetlenek. Hiába volt minden újabb filológiai és archeológiai erőfeszítés, a rejtély nem oldódott meg, — „Homeros ellenállt” (99m 2sk). Ismét mások észrevették, hogy Homeros sokat viccel és humoros (Homeros =Humoros?), sőt néha túlságosan is sikamlós témákat kezel, amelyek pedagógiai szempontból nem éppen ajánlható részek. Mi megpróbáltuk a kritikus helyek egyik-másikát a régi magyar gondolkodás szerint elképzelni, a görögül érthetetlen szavakat az összecsengés alapján magyarul elgondolni s ekkor kiderült, hogy Homeros ellenállása megszűnt, a részek érthetővé váltak, de mivel az előadás nyelve görög, abban a dolog csattanója elsikkad. Mint magyarul elgondolt és bizonyára eredetileg magyarul előadott, de utóbb görögül leírt munka pontosan beleillik abba a kétnyelvű, kétnépű, meglehetősen laza erkölcsű világba, amely a Balkán-félszigeten a dór bevándorlás után kialakult.

Az Odyssea témája a folytonos utazás, az ide-oda hányódás, vagyis csavargás, főhőse is egy utas, *Az Utazó* (Odysseus), aki a nevét ENIA

UTOS (*Honi Utas*) formában maga is magyarázza. Rövid életrajzát így adja elő: Krétában születtem, a munkát mindig kerültem, de a hajót, evezőlapátot, csatát és idegen országok pusztítását, — azt nagyon kedveltem. Járt és pusztított Egyiptomban, volt a föniceieknél, megfordult Líbiában és amikor már előregedett, Ithakában, a Balkán-félsziget nyugati oldalán lévő szigeten telepedett le atyjától örökölt birtokán. Életének ez utolsó állomásához érkezve, már nem Utazónak mondja magát, hanem így szól: „Az én büszke nevem AETHON”, ami alatt bizonyára *Itthon* értendő.

A homéroszi jelzők közül néhányat azonnal megértünk, ha őshazai ismereteinket felelevenítjük. Itt van mindjárt a spártai király Mene-Laos jelzője, „aki az égből eredt”. Ez arra mutat, hogy az illető egyiptomi lehetett, mert Egyiptom neve volt Egi-Ta. Alexander a pap-király párdücbőrt visel a vállán s bizonyára azért Alexander, mert a Régi Keleten, ahonnan ő is származott, a királyokat *Elők Szent Úrának* szokták címezni s Egyiptomban a Napisten főpapjának ceremóniális öltözékéhez hozzátartozott a vállra vetett párdücbőr. AJAX „szépségével és teljesítményével az összes Danai férfit felülmúlta”, nyilván azért mert ő volt *A jó Kos*, vagyis erős hím. PEISEN OR „égett a vágtyól, hogy beszéljen”, mert neve értelme magyarul *Beszéljen*. Odysseus vagonát távollétében jóbarátai gondozták, akik mentették a pazarlásból és széthurcolásból amit csak lehetett, ők tehát ezért *Mentő urak*: MENTOR és MENTES. Odysseus egy ARNEUS nevű koldussal kel birokra, akit kiskorától kezdve IRUSnak neveznek. Mivel a koldus neve összeeseng az *Arányos* magyar szóval, azért adja neki Homeros az „arányos testű” jelzőt; gyermekkori Irus neve viszont az *Erős* magyar szóval egyezik, azért kapja a „csodálatos erejű” értelmezést és azt a körülírást, hogy amikor levetkőzött, „megmutatkozott hatalmas testi tömege.” Telemakos dajkája EURIC-LEIA, egy *Öreg lány* volt. Akik a sportban győznek, azok mind erősek és jelesek: az egyik neve ARES, *Erős*, a másiké ELATREUS, *Eleterős* és a többiek is *Jelesek*: OK-YALUS, EUR-YALUS, ANK-IALUS. Amikor Odysseus az alvilágban bolyong, több régi ismerősével találkozik, köztük EPIKASTE szép asszonnal is. Szörnyű dolgot tett ez a nő, mondja Homeros, mert szerelmében saját fiával Oedipussal házasodott össze. Mentsége csak az, hogy nem ő, hanem *a fia kezdte* a dolgot (innen E-PI-KASTE), aki az apját megölte, aztán anyját feleségévé tette. A későbbi írók nem fogadták el a mentséget és Epikaste nevét a JO-KASTE, *Anyja kezdte* névre változtatták (99m 148 és jzt Epikaste).

Amikor Homeros a tengeri jelenségekről szól, azokkal kapcsolatban is magyarul gondolkodik, megszemélyesíti őket és szörnyetegekké teszi. Három ilyen tengeri szörny van: SIRENA, SKYLLA és KHARYBDIS, de egyikük nevét sem lehet a görögből megérteni. Mit művelnek ezek a szörnyek? A Sirena egy éles hang, amelyet egy síró nő ad ki, mondja

Homeros, magyarul nyilván *Síró nő*. A Skylla a tengerből kiemelkedő sikamlós szikla és sikít, talán azért Skylla mert az összecseng a *Sziklával*, Kharybdis viszont egy rémes örvény, amely magába szívja a vizet, aztán újra kiköpi, a tenger hullámozása szerint, pontosan úgy, mintha ott egy szörnyeteg harapdosná a vizet: *Harapdosból* lett görögösítve a Kharybdis. A magyar etimológia valóban találó.

Homeros szereti a sikamlós dolgokat és erotikus jeleneteket, s ezek témáit is magyar szavak összecsengésére építi fel, de ahol az értelem görögre fordítva elsikkad. Ezeket az erotikus részleteket Homeros nem magyar elemzői is észrevették és megjegyezték, hogy nála egyes kritikus pontokon a fa és a pince talán szexuális dolgokat jelentenek: „A pince talán úgy szerepel, mint az ágyékgödör szimbóluma” (99m 6). Nem óhajtunk e nézet igazolására részletekbe bocsátkozni, csak éppen megemlítjük, hogy az utazó Odysseus hosszú időt töltött Kalypso nevű szerelmesénél, aki OGYGIA (*Ágyéka*) nevű szigeten lakik, ami a „tenger köldöke”. A filológusok sokat keresték a térképen ezt a szigetet, de természetesen nem találták meg, mert rossz helyen keresték. Ezen a szigeten Odysseus állandóan „pincében” lakik, ami „üreges, kivájt nagy szájú, mély, sötét és fekete.” Sokszor fekszik ezen a szigeten Odysseus és annak partján nézi a „vizet”, nagy könnycseppeket ejtve Kalypso csarnokába. Egy másik hasonló jellegű, szintén logikátlanak látszó részletben Homeros leírja, hogy a fiatal Odysseus anyai nagybátyjához megy, hogy keresztülessen a férfi-avatáson. Ez alkalommal nem ok nélkül vadászoló lövésre indulnak. De miközben a fiatalember felhág a PARNASUS-ra, megsebesül (99m 242). Egy filológus, név szerint E. Auerbach, ezt a részt olvasva, tollat fogott és „Nemesis” címen tudományos értekezést írt Homeros sikamlósságairól, de amit a megrökönyödött klasszika-filológusok semmiképpen sem akartak elhinni (99m 25).

Magyar szójátékokkal teleszórt borsos részlet az is, amikor Odysseus hosszú bolyongás után hazaérkezik Ithakába, Pénélopeia nevű feleségéhez és fokozatosan felfedi előtte kilétét és nejét újra meghódítja. Előbb ünnepség van Apollo (A Főllő) védnöksége alatt, ahol kihirdetik, hogy aki a nagy íjat fel tudja húzni és nyilát átrepíti a fokoson (through the axes, 99m 26), feleségévé teheti Pénélopeiát. A versenyt Odysseus nyeri meg, ő lesz a fokos győztese, a főkos, de kilétét ennek ellenére is csak Pénélopeia ágyánál fedi fel. Ez az ágy a ház udvarában álló különlegesen megnyírt olajfához volt hozzáépítve olyanképpen, hogy a fa törzse alkotta a fej felé eső lábak egyikét. Olajbokrok takarták el a helyet és csak Odysseus, Pénélopeia, meg egy szolgálólány tudott róla. Ez az olajbokor volt egykor a *Bakír ólja* és az ott lévő ágyban szokott feküdni neje, PENEL-O-PEIA, *Fánál a feje* helyzetben (99m 279 sk; az ilyen alakra nyírt bokorról 76m 102). A titkok titka pedig egy odaszerveztett ökor-bórszj volt, amit régiesen kell elgondolnunk. Amikor ezt a

börszijat Odysseus megmutatta a feleségének, az rögtön megértette a szójátékot és összeomlott (99m 5, 26sk).

Nekünk határozottan az a benyomásunk, hogy Homeros — vagy akárki más, aki ezt az eposzt alkotta — nagyon jól tudhatott magyarul, sőt talán az eredetileg elmondott mesék is magyarul szólhattak, amiket később görög nyelven foglaltak írásba s emiatt váltak értelmetlenné a szelemeskedések. Az Odyssea magyar vonatkozásainak felvetése kétségtelenül izgalmas probléma klasszika-filológusaink számára, a magyar őstörténet kutatójának pedig egy humoros adattal több a bizonyítéka a magyar nyelvű népek egykori balkáni szerepléséről.

Összegezve dolgainkat, mit állapíthatunk meg a Kréta szigetén, az Égei-szigeteken és a Balkánon tett vizsgálódásaink eredményeképpen? Azt a fontos tényt, hogy a magyar őshazából, a Régi Keletről, a magyar nyelvű népek igen tekintélyes, magas műveltséget hordozó részei Kr. e. 3000-től kezdve az Égei-tenger térségébe költöztek át, ahol kb. Kr. e. 1150-ig államalkotó minőségben, főleg földműves és hajós életformában éltek. E korszak végén szemita fajhoz tartozó néprészek nyomultak be hazájukba, minek következtében sokan tovább vonultak észak felé, Európa más tájaira. A helyben maradtak pedig összeolvadtak a jövevényekkel és létrehozták a sötétes kinézésű, jó kereskedői érzékkel megáldott hellén népet. Hellén öntudat azonban csak a perzsa háborúk és Spárta-Athén küzdelmének lezajlása után, a Kr. e. 5. század legvégén alakult ki, amikor a magyarság balkáni szerepe lezárult.

Balgaság volna azt hinni, hogy a magyar népek északra tartó hullámai a Duna árkanál megtorpantak volna és nem hatoltak be már kezdetől fogva az annyi természeti kincsel megáldott medence belső tájaira, ahol mindent megtalálhattak, ami a kor értékmérőjén becses volt számukra: aranyat, rezet, jó földet, bőséges vizet, nagy rónaságokat és kitűnő klímát. Mielőtt azonban megvizsgáljuk, hogy a Rendelés által kijelölt nagy találkozóhelyre mikor érkeztek be és hogyan alapítottak maguknak új hazát, áttesszük vizsgálataink színhelyét Nyugat- és Kelet-Európába, ahol a titokzatos történeti jelenségek hosszú sora vár megvilágításra.

EURÓPA NYUGATI RÉSZÉBE IS MAGYAR AJKÚ NÉPESSÉG ÉRKEZETT ELŐSZÖR

Miért nem tudtuk ezt mindezeideig?

Európa nyugati része alatt ezúttal azt a területet értjük, amely a kontinenst észak-déli irányban átszelő két folyótól, a Rajnától és a Rhönétől nyugatra esik. Tehát a mai Franciaország és Belgium területét, az Ibériai félszigetet (Portugália, Spanyolország) és a Brit-szigeteket. Ez az elhatárolás persze csak előadásunk gyakorlati célját szolgálja, ezért hozzászámítjuk még az itáliai Pó folyótól délre a Tiberisig terjedő területet is. Kontinensünk e nyugatinak mondott darabja az ókori történet folyamán sok közös vonást mutat fel. Egyforma e tájak fejlődésének ritmusa, egyforma népességük is, amely túlnyomó részben tengeri úton érkezett a Régi Keletről. Szabadjon előre bocsátani, hogy a Rajna vonalától keletre a Visztuláig és a Kárpátok ívéig érő középeurópai tájat a Duna és mellékfolyói uralják s ez a dunai Európa is szorosan összetartozó táj az ókorban és szintén a Régi Keletről kapta lakosságát túlnyomó többségét, de főleg szárazföldi úton és sokkal korábban mint a nyugateurópai, azonfelül sok eredeti vonást mutat fel. A harmadik ókori történeti európai nagy táj Kelet-Európa; ez is különálló egész, amelyben a turániak jelenléte erősen színezi a viszonyokat.

Európa nyugati részében jelenleg főleg román nyelveket (franciát, spanyolt, portugált, olaszt) és angolt beszélő népek laknak. Ez a helyzet azonban csak a jelen időszámítás 4. és 5. századában kezdett kialakulni és a 10. században fejeződött be, tehát alig idősebb ezer esztendőnél. Előtte több mint két és fél ezer éven át egy más Európa létezett, az Európa-I, amelynek nyelvét és népét a kézikönyvek még nem ismerik és csak körülírással utalnak rá, „latin előtti” (pre-latin) vagy „indo-európai előtti” (pre-indo-európai) nyelvnek és népnek mondva. Az őseurópaiak történeti alkotásait is túl rövidre fogva tárgyalják, azt a benyomást keltve, mintha a civilizált világ itt csak Rómával kezdődne, az élet pedig az „indo-európaiak” pompázó bevonulásával.

Európa ókori történetének elhanyagolásáért nagy részben a múlt századi történetírás a felelős, amely a természettudományok igézete alatt maga is

abszolút tárgyilagos akart lenni. Ebbeli törekvésében a száraz adatokat tartalmazó iratokat — elsősorban az okleveleket — becsülte, viszont a visszaemlékezéseket tartalmazó elbeszélő kútfőket aláértékelte, tehát éppen azt a forráscsoportot vetette el, amely az ókor értelmezéséhez a legtöbb gondolatot szolgáltatja. Ezt a történetírói beállítottságot Theodor Mommsen német tudós szavaival szokták jellemezni, aki az elbeszélő kútfőkre kimondta a súlyos ítéletet: „Ki kell sepernünk a történettudományok csarnokából ezeket a meséket, amelyek színleg történeti előadások, de valójában nem egyebek, mint együgyü koholmányok.”¹⁸ Különösen kárhoztatták, hogy ezek a források „óslakókról” is beszélnek, akik a latinok, angolok, germánok előtt már helyben voltak, s ezeket népvnevükön is megjelölik (Pelasgok, Pikték, Brithonik, stb.), sőt honfoglaló vezéreikről is tudnak (Ascanus, Romulus, Remus, Brutus). Mindezt „dajkamésének” (contes de nourrices, 246m 10 sk) nyilvánították, kisöpörték a tudományból, minek következtében aztán a régi Európa tárgyi bizonyítékai előtt teljesen érthetetlenül álltak.

Ez a helyzet ma már szerencsére nem áll fenn a régi nyersségében. Az elmúlt húsz év alatt Nyugat-Európa ókori történetét jobban kidolgozták és az újabb kiadású munkákban a „latin előtti világ” egyre nagyobb körvonalakban bontakozik ki. Ez a változás a történészek, nyelvészek és régészek közös erőfeszítésével ment végbe, a tudományos illemszabályok betartásával és nem fordult elő, hogy az egyik vagy másik tudomány konzervatív képviselője az új irányban kutató kollégáját sértő megjegyzésekkel halmozta volna el. E kedvező fordulat elsősorban a régészeknek köszönhető, akik megállapították, hogy Nyugat-Európában az újabb kőkor kultúrája később következett be, mint a Duna-medencében. Náluk a csiszolt kőkor érettebb szakasza tulajdonképpen csak Kr. e. 2500 táján kezdődött, a bronzkor csak Kr. e. 1500 táján s az úgynevezett korai vaskor Kr. e. 500-tól. Megállapították azt is, hogy e három művelődési forma Európa nyugati részein nem belső fejlődés eredményeként állt elő, hanem a bevándorló népek hozták magukkal. Azok honosították meg a kenyérmagvak termelését, a szelídített állatok tenyésztését és vezették be a letelepült életformát. E nagy fordulat eredményeként megszűnt a korábbi gyűjtögető életforma (foodgathering), vagyis a halászatra és vadászatra alapított élet és helyet adott a „magasabb kultúra” néven ismert termelő életformának (foodproduction). Ahonnan a magas kultúrát hozó nép érkezett, arra a földrajzi tájra a művészettörténet mutatott rá legkorábban. Észrevették, hogy

18. A német szöveget angolban így találjuk: History must first make a clean sweep of these fables which, though purporting to be history, are nothing more than somewhat simple improvisations. Römische Geschichte, 7th ed. 1881. 44 sk. Idézi 150m 19. — A magyar történészek is követték ezt

a nézetet s a korábban nagyra becsült magyar elbeszélő kútfőket, Anonymus, Kézai és mások világviszonylatban is a legmagasabb színvonalon álló előadásait elutasították, vagy legalább is nagyon aláértékelték.

a délfraanciaországi román stílusú építészet a Régi Kelet befolyását tükrözi, Szíria és Kisázsia példáit utánozza, amelyek viszont egyiptomi forrásokból táplálkoztak.¹⁹ Ráműtattak arra is, hogy a heraldika bizonyos elemei, elsősorban az oroszlánok szerepeltetése a családi, nemzeti és királyi címereken szintén a Régi Keletről behozott szokás volt, hiszen ez az állat Európában nem honos. Az emberi csontmaradványok vizsgálatából viszont az antropológusok derítették ki, hogy a kőkori és bronzkori változásokkal egyidejűleg kerek koponyájú emberek jelentek meg nagyobb számban Európában. Mivel ez utóbbiak ősi tartaléka a Régi Keleten élt, ebben a körülményben is útmutatást láttak arra, hogy az Európa nyugati részeiben megjelent népség a Régi Keletről származott. A szomszédos tudományok eredményei alapján tehát a történészek rájöttek arra, hogy az elbeszélő kútfőkben megőrzött hagyomány mégis csak igaz és nagy hiba volt e kútfőket mellőzni. Európa első művelt lakossága valóban a Földközi-tenger keleti partvidékéről érkezett s mint hajósok Európában is főleg a tengerek partvidékeit szállták meg s csak később terjedtek át a beljebb eső vidékekre (198m 46, 50 sk, 169).

Kik voltak és milyen nyelven beszéltek ezek a keleti bevándorlók? Ennek eldöntésére a nyelvészek tettek kísérletet. De mivel a Régi Kelet nyelvi viszonyai még ma sincsenek tisztázva, az elemeknél kezdtek munkájukat. Megállapították, hogy Európa nyugati részében a legrégebb helynevek — vizek, hegyek és egyes városok nevei — a jelenlegi román és angol-szász nyelvekből nem magyarázhatók meg. E nevekben olyan szavak, képzők és jelzők szerepelnek, amelyek egy egészen más nyelv sajátosságai. Adataik térképre vetítése alapján meglepetéssel észlelték, hogy ez az ismeretlen nyelv Európa egész nyugati részét elborítja, vagyis ott az ókorban mindenütt azonos nyelven beszélő népség lakott, bár fajilag talán nem volt egységes (46m 10-12).

Franca és angol nyelvészek országaik ókorinak minősült helyneveit elemeire bontották és úgy találták, hogy e „névelemek vizsgálata a legizgalmasabb kérdés, amit a helynévkutatás napjainkban felvet”, mert „forradalmi jellegű” eredményekhez vezethet és új látószöveget nyit meg előttünk.²⁰ Kiderítették ugyanis hogy e nevek az Égei-szigetvilág és a Földközi-tenger keleti felének helyneveivel mutatnak rokonságot, szóval a kultúra bölcsőjével, a Régi Kelettel való korai kapcsolatokra utalnak. Azt is megtudták, hogy mit jelentenek a helynevekben sűrűn előforduló egyes összetevő elemek, pl. a mező, talaj, pala, csúcs és kő, mert ezek rendszerint azonos földrajzi környezetben voltak használatosak. En-

19. Dans tous les manuels d'art roman, à la suite de Focillon, Baltrusaitis et aussi de Dieulafoy, il est d'usage d'insister, et avec raison d'ailleurs, sur l'apport considérable en matière d'architecture de la Syrie et de l'Asie mineure, 11m 86, olv. 100 sk, 116 és 122.

20. La question des bases pré-indo-européennes est le plus passionnant des problèmes que pose, à l'heure actuelle, la toponymie... on attend des résultats révolutionnaires... horizons nouveaux, 46m 69.

nél tovább azonban nem tudtak eljutni a kulcsnyelv ismerete nélkül és így nem tudták kideríteni a latin előtti ismeretlen („X”) nyelv személyazonosságát. Arra nem gondoltak, hogy munkájukkal tulajdonképpen a magyar nyelv őskoráról hántják le az évezredek borító leplet s talán éppen a magyar nyelv segítségével tudnának átütő eredményt elérni.

A népneveket vizsgálva meglepődtek a sok Úr összetételű néven, aminők a Lig-Ur-i, Hét-RÚr-i, Tig-Úr-i, és mások. Az Úr szó ismétlődéséből arra következtek, hogy a keresett indo-európai előtti „X” nép és nyelv árja nép és árja nyelv lehetett és a baszk nyelv lenne ez ősrégi nyelv egyik élő maradványa, amelyet Esc-Ar-i nyelvnek neveznek beszélői, az Úr szócska beiktatásával. Ez a baszk nyelv pedig — teszük hozzá — a magyar (Mag-Ar-i, Hung-Ar-i) nyelvvel mutat szerkezeti azonosságot (238m 149).²¹ A kutatások közben ismét mások arra jöttek rá, hogy az indo-európainak tartott angol-szász nyelvben a szavak igen nagy csoportja, ha ugyan nem többsége, se nem angol, se nem szász, hanem „brithoni”, vagyis régibb mint az indo-európai réteg, s ez a régi szókinés is keletről származott.²² Másszóval hogy indo-európai előtti nyelv tulajdonképpen régi magyar nyelv lehetett; a latin, angol-szász, germán nyelvek pedig úgy alakultak ki, hogy ehhez a régi nyelvhez egy más nyelv keveredett.²³ Ezen a ponton kapcsolódhatunk be mi, magyarral rokon nyelvet beszélő észtek és finnek a nyugateurópai titokzatos ősn nyelv személyazonosságának kiderítésébe. Mi ugyanis a nyugateurópai tudósok által kielemezett őseurópai gyököket gyakran megértjük és az ezrével előforduló Kr. e. hegy-, víz- és helyneveket értelmezni tudjuk.

A Montreálban élő Edgar V. Saks észtkutató két nagy kötetben összeírta Európa latin előtti időkből származó folyóneveit és azokat a nagy folyók: Weswr, Rajna, Szajna, Loire, Garonne, Rhone, Themse és Duna vízgyűltő medencéje szerint csoportosította. A folyónevek értelmét aztán az észtk nyelv segítségével megvizsgálta. Megállapította, hogy a szóbanforgó nevek nagy része finnugor istenneveket tartalmaz, vagy

21. Anyugateurópai kutatók az új eredménytől, amely a ragozó nyelvek elsőségségét látszik igazolni Európában, meglehetősen fáznak. A baszk nyelvvel kapcsolatban Pl. egyik megjegyzésük így hangzik: An agglutinative monstrosity that, according to Basque legend even the Devil could not learn (Time, 1967 április 7). Másként fordítva a dolgot, a ragozó nyelv az emberi agyat jobban kíméli és nagyobb teljesítményre teszi képessé, A baszk génusz adta a nyugati világnak sok kiváló emberét, akik névsorában szerepel Xaveri Szent Ferenc, Loyolai Szent Ignác, Miguel de Unamuno és Simon de Bolívar. — Érdeemes megjegyezni azt is, hogy a nyugati kutatások szerint az ugor-nyelvek, amelyek közé magyart is sorozzák, az árja csoportba tartoznak,

még hozzá annak legősibb tagjai: Ugrian representan earlier stage of Aryan 166m 151.

22. It now appears that most of the Words in „Anglo-Saxon” are neither continental Angie, nor Germanic Saxon, but Briton, 183m római 41. About fifty per cent of the commonest words in use in the English language to-day is discovered to be Sumerian in origin with the same word-form, sound and meaning, 183m római 10; 182m római 9.

23. Indo-European pure est un mythe: les substrats allogones sont aussi importants en Allemagne qu'en Italie, en Angleterre qu'en France 46m 12.

finn, észt és magyar nyelven kifejezett földrajzi mozzanatok (víz, mező, forrás). A helynevek vizsgálatából levont következtetései között ezeket olvassuk: „A régi Brithonik és Piktek eredetileg finnugorok voltak, az egész Európában otthonos finnugor népesség törzsei, akik a Vistula völgyében élő észtek beszédéhez közelálló nyelvet beszéltek” (212m 207, 217). Azt is mondja Saks, hogy nemcsak a Brit-szigetek, hanem a spanyol, olasz és görög területek is szerves részei az észte-Európának és népi szempontból eredetileg azok is finnugorok voltak (212m 218). Majd így folytatja: „Európa legrégebb lakosai emberemlékezetet meghaladó idő óta a finnugor törzsek”, akiket a latin és germán népek utóbb kipusztítottak vagy északi fekvésű területekre szorítottak (212m 216 és olv. 17). Manapság Európa őslakosságából, a finnugor törzsekből csak töredékek maradtak fenn: magyarok a Duna-medencében, finnek és észtek a Baltikumban, mordvinok és egyéb töredékek a Volga folyó és az Ural-hegység környékén. Az európai finnugoroknak ezen a kontinensen hat-hétezer éves folytonosságuk (continuitás) van.²⁴ Amikor örömmel mutatunk rá arra az újabb nyelvészeti irányra, amelyet a nyugateurópai (angol, francia) tudósok és finnugor rokonaink nyelvészei képviselnek, kissé restelljük a csonkaországi magyar nyelvészek maradiságát, akik ezekhez a fontos kérdésekhez még csak hozzászólni sem tudtak.

Saks dr. nyelvészeti kutatásait régészeti oldalról alátámasztja R. Indreko, az úgynevezett Kunda-kultúra bűvára, aki Észtország területén a Kr. e. VII. évezredben fennálló kőkori kultúráról megállapította, hogy a bronzkorban és a vaskorban is zavartalanul folytatódott és kétségtelenül a finnugor etnikummal kapcsolatos (R. Indreko, *The Prehistoric Age of Estonia*, 1962). Indreko állítja, „hogy a jelenleg Észtországban élő észtek lényegében azoknak a finnugoroknak utódai, akik e helyen legalább 9,000 évvel ezelőtt vagy talán még annál is régebben éltek” (idézi: 212m 16) és hogy a Kunda-kultúra elemei nem az Ural-hegység vidékéről eredtek, hanem Nyugat-, Közép-, és Kelet-Európából. Saks dr. megrója azokat a finnugor nyelvészeket, akik még ma is M.A. Castrén és E.N. Setälä elméleténél tartanak és a finnugorok vándorlását későbbi időkre helyezik, kiindulópontjául pedig a Káma, Volga és Oka folyók vidékét jelölik meg. Ez a nézet — mondja Saks — elavult, téves, sohasem volt bizonyítva és nem is egyeztethető össze a való tényekkel.²⁵ Az újabb észte régészek és nyelvészek nemcsak szembefer-

24. Saks dr. szavai eredeti fogalmazásban: The ancient Britons and Picts were originally Finno-Ugrians, tribes of the Finno-Ugrian population of the entire Europe, and they spoke Idioms close to the tongue of the Aesti in the Vistula river valley, 212m 207. — That these territories also (az Ibériai, az Appenin és a Balkán-félsziget) were integral parts of Esto-Europa, and, from the ethnic point of view, had ori-

ginally been Finno-Ugric, 212m 218. — The original inhabitants of Europe from time Immemorial were the Finno-Ugric tribes, 212m 216.

25. A finnugor nyelvészek különféle elméletei... have to be classified as one-sided and erroneous, and not sufficiently founded on evidence, and not in conformity with the actual facts, 212m 17.

dultak az ural-szibériai eredetet hirdető nyelvészekkel, hanem mellőzték az ő segéd-elméleteiket is, nevezetesen a "kölcönszavak", az "utazó szavak" elméletét (loan words, traveling concepts), amelyeket a latin-germán-angolszász tudósok saját nézeteik védelmére állítottak fel s amit a finnugor nyelvészek gondolkodás nélkül elfogadtak (212m 216 sk). Mennyivel jobban látták a való helyzetet a 19. század első felében működő régibb nyelvészek és historikusok, mint pl. Rasmus Rask, bár kezdetlegesebb módszerekkel dolgoztak, mint a modern nyelvészek és történészek. Ezekre a klasszikusokra térnek most vissza és haláluk után elismeréssel adóznak bámulatos éleslátásuknak.

Végeredményben tehát a nyelvészeti kutatások hátramaradottsága miatt nem ismerjük kellő módon Európa őskorát népi vonatkozásban. Az újabb vizsgálatok azonban már elegendő adatot hoztak elő, hogy megértsük, miért fontos éppen nekünk magyaroknak, hogy tovább vizsgáljuk az Európa nyugati tájain élt, csiszolt kőkori és bronzkori lakosság kilétét. Ha ugyanis kiderül, hogy Európa-I felépítésében az e kontinensre jött magyar ajkú népek (finnugorok) vitték a főszerepet, akkor Európa egész történetét újra írhatjuk. Olyan feladat ez, amely megéri, hogy néhány tudós annak megoldására szentelje életét.*

A "fekete magyarok" bejövetele

Ezidő szerint Nyugat-Európa legrégebbi lakóiról csak annyit tudunk, hogy Spanyolország és Franciaország területén barlangokban kerestek menedéket és azok falára emberi alakokat és állatfigurákat rajzoltak. Az emberi alakok mezítelenek és feketék, állataik pedig nem az Európában honos állatok voltak, hanem afrikaiak: elefántok, orrszarvúk és gazellák. A tudósok ezekből az adatokból bizonyosra veszik, hogy az Európában megfigyelhető első állandó lakosság Afrika területéről érkezett és talán az ott lezajló klimatikus változás (a Szahara kialakulása) kényszerítette őket északabbra fekvő tájakra. Bármilyen volt elvándorlásuk oka,

* E könyv műszaki előállítására már a befejezéshez közeledett, amidőn kezünkbe került A. Dolgopolski orosz nyelvész "Boreisch—Ursprache Eurasiens" c. tanulmánya (Bild der Wissenschaft, Stuttgart, 1973 október, 1140 s. köv. I.). Szerinte a különféle eurázsiai nyelvekben kb. 600 közös gyökrszó észlelhető s ezek a szavak a mintegy 10.000 évvel ezelőtt beszélt ősnyelvből erednek, melyet a szerző "boreális" (Boreisch) nyelvnek nevez.

E nyelv jellemzésére a következő mozzanatokat említi: (1) a nyelv a Régi Keleten alakult ki, az Eufrátesz és a Perzsa-öböl környékén; (2) legjellemzőbb két alapsza-

va az edényt jelentő *KAD és a vizet jelentő *VET (ezek pontosan egyeznek a magyar Kád illetőleg Víz szóval); (3) a magyar nyelv eredete bebizonyítottan "boreális" (Boreisch Ursprung bewiesen). Vagyis a magyar nyelv kialakulása az orosz kutatók szerint a Régi Keleten ment végbe, miként mi is hangoztatjuk. Az a nagy fokú egyezés azonban, ami a boreális és a magyar között fennáll, szerintünk; akkora jobban tudunk magyarul mint Dolgopolski, Indokolttá teszi, hogy a szóbanforgó ősnyelvet egyszerűen "magyar ősnyelvnek" nevezzük és ne bonyolítsuk a kérdést egy újabb műkifejezés forgalomba hozásával.

tény az, hogy ez a sötétes színű, de kaukázusi arcú lakosság előzőnlötte Európa déli és nyugati tájait (198m 46; 213m 42). Az is valószínű, hogy az afrikaiak Európába való átvándorlása a csiszolt kőkor elején is folytatódott (Kr. e. 3000-2500), amikor már Európa beljebb eső tájain is megfigyelhető jelenlétük, nevezetesen a Brit-szigeteken és Franciaország területén. Kiletüket az angol és francia szakemberek régóta kuitatják, de még nem tudtak pontos feleletet adni a kérdésre.²⁶

L.A. Waddell vizsgálatai szerint (Who were the Picts, 182m 91-126), az angliai piktek sötétes arcú, alacsony termetű emberek voltak. Nevüket a legrégebbi angliai iratokban Picti, Pehiti, Pechty és hasonló változatokban találják, de értelméről semmi biztosat sem tudnak. E nép lakóterületeit hatalmas földhányásokkal, sáncokkal vette körül (nyomuk a helynevekben fennmaradt, 182m 95) és elsősorban állattenyésztéssel foglalkoztak. Még Cézár idejében sem törték magukat a földműveléssel, hanem főleg tejen és húson éltek, s testüket állati bőrökkel takarták be.²⁷ Társadalmi szerkezetük anyajogú lehetett s egyik első írországi vezetőjük, Cesair asszony volt. A Brit-szigeteken eredetileg Albionban éltek, ahonnan azonban a nyomukban következő bevándorlók átszorították őket az Ir-szigetre és Skóciába.²⁸ A jelen időszámítás 6-8. századában úgy emlékeznek meg róluk, mint akik az Antonius-féle római faltól északra eső terület urai. A piktek a mai Franciaország területén is nagy tájakat tartottak ellenőrzésük alatt. Egyik terjedelmes hazájuk délnyugaton az Óceán, Loire, Charente és Vienne folyók közt terült el, ahol még Cézár idejében is ők laktak. Területüket Picton néven nevezték, a lakosokat pedig Pictoni embereknek. Emléküket máig őrzi a Poitou területnév. Ugyancsak ők laktak a Garonne-medencéjében, ahol Brutus vándorlása idején (Kr. e. 1103) egész Aquitania felett egy pikt király, Goffarius Pictus uralkodott (59m 154). Végül a Párisi-medence felett elterülő Picardia is piktoni tanyákból állt.

Mi magyarok kitűnően értjük a *Picti*, *Pechty* nevet, ha figyelemmel vagyunk a szókezdő P-hangnak ma F-ként való hangzására. E kulcs szerint ugyanis a rejtélyes név mai helyesírásunkkal egyszerűen *Fekete*, ugyanaz mint amellyel az egyiptomi magyarok nevezték sötét arcú honfitársaikat. A Franciaországban alkalmazott *Picton* pedig, a H-hang beiktatásával (Pict-Hon) annyi mint *Fekete Hon*, s a Pictoni *Fekete Honi* lakos. Az európai piktek (Feketék) nemcsak névben és színben egyeznek az afrikaiakkal, hanem abban is, hogy az ő népi szimbólumuk is kí-

26. La question Pictes est une des plus débattues de l'histoire ancienne de Bretagne, mais il ne semble pas qu'elle soit beaucoup éclairée au cours de ces longs débats, 102m | 250 sk. A vitára vonatkozólag olv. még 212m 200 sk.

27. Cézár írja a piktekről: Interiores (vagyis a sziget belsejében lakók) plerique

frumenta non serunt, sed lacte et cama vivunt pellibusque sunt vestiti, 28m | 203.

28. Huxley szerint a piktek... have been widely distributed in remote prehistoric times over the British Isles, from Cornwall to Caithness, and over Ireland, and also over the European continent from Basque and Iberia eastwards, 182m 120.

gyó volt s ők is elsősorban állattenyésztéssel foglalkoztak, nagyszarvú (egyiptomi) marhákat legeltetve sáncokkal körülvett hatalmas udvaraikban. Nincs tehát semmi kétség, az Európában észlelhető sötétes arcú népesség Afrikából jött, kus fajta emberek lehettek, akik kaukázusi vonásokkal bírtak és magyar nyelven beszéltek (olv. 264m 45; 213m 42).

A Brit-szigeteken élt piktek történetéből ismerünk egy-két figyelemre méltó mozzanatot. Az egyik az, hogy társadalmi szervezetük nélkülözötte a magasabb politikai összefogást, amennyiben ők még az „államtalan társadalom” korában éltek, bandákban kóborolva, akárcsak núbiai rokonaik. Emiatt a nyomukban következő árja népelemek, amelyek már ismerték a hatalom összpontosításának magasabb formáját, hamarosan föléjük kerekedtek. A huszonkilenc nevet feltüntető pikt királyjegyzéken például minden második király neve előtt az Úr szó áll. Talán úgy kell ezt értelmeznünk, hogy az úr királyok fehér magyarok lehettek, a többiek viszont a feketék soraiból kerültek ki.²⁹ Amikor a rómaiak Cézár vezetése alatt Kr. e. 54-ben megpróbálták Britanniát meghódítani, az ellenállást egy kus főember szervezte meg, név szerint Cassi-Vellanus. A római légiók Britanniából való kivonulása (A.D. 411) után a felszabadult területeket a piktek igyekeztek uralmuk alá vonni ami hosszas háborúskodással járt. A 9. század közepén a szigeteken élő pikteket a skótok véglegesen leigázták és beszüntették a pikt név használatát. E név helyett a KALEDONI, *Kelet Honi* elnevezést vezették be, de területükön, Kaledóniában ezután is a piktek maradtak a főnép. A skótok, akik a pikteket legyőzték, maguk is Régi Keletről származó népcsoport lehettek, a fehér magyarok csoportjából. A hagyomány szerint ugyanis a skótok őse egy egyiptomi királyleány volt, Skota fejedelemasszony, aki nagy kísérettel érkezett új hazájába és Skócia névadója lett. Következésképpen a kaledoni=kelethoni kifejezés illeti a skótokra és piktekre egyformán.

A piktek eredeti sötét színe az évezredek keveredés folytán mára már javarészen elmosódott. E folyamatban azonban kétségtelenül közrejátszott az is, hogy bőrük pigmentáló tevékenysége idők múltán a mérsékelt égövi klímához alkalmazkodott. Francaországi emléküket őrzi talán az a 205 darab „fekete Madonna” is, e 20 cm-től 80 cm-ig terjedő istenszobrok, amelyek közül 190 a kereszténység előtti korból ered és 76-nak az a különlegessége, hogy Franciaországban nem található fából vagy kőből készült. Ezek a szobrocskák valószínűleg a fekete istenanyát, az afrikai Setét Asszonyt ábrázolják s talán még az ó-hazából kerültek át Európába.³⁰

29. A piktek királyjegyzékén szereplő úr királyokról Waddell így szól: This fact is of great significance, as showing that these early kings of the Picts succeeded in the paternal line and not in the maternal line, and were therefore presumably Aryan and not themselves Picts. 182m 87.

30. A fekete Madonnákra vonatkozó adatokat E. Salliens, *Nos Vierges noires, leur origine* (Paris, 1945) c. munkájából Enderlin Gvöngyi (Franciaország) közölte velem. Értékes adalékát ez alkalommal is melegen köszönöm.

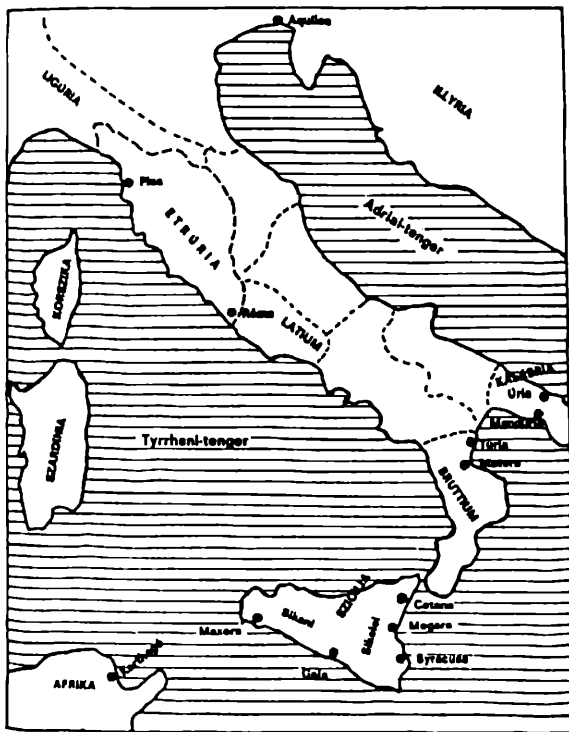
Akármennyi tehát a Franciaország területén és a Brit-szigeteken megállapodott piktek történetében a hiányosság, a rendelkezésünkre álló adatokból mégis kihámozható a lényeg. Ez abban foglalható össze, hogy a Nyugat-Európában történetileg észlelhető első népesség szintén a Régi Keletről elhúzódó lakosság volt, kus fajtájú emberek, akik magyar neveket viseltek és magyar nyelvemlékeket hagytak hátra. Nem tévedett tehát Saks dr., amikor ezt az első nyugateurópai népességet a finnugor nyelvet beszélő őseurópaiak közé sorolta.

A fehér magyarok első hulláma

1. Kr. e. a III. évezred közepe táján egy újabb néphullám borította el Európa nyugati területeit. Ezek is tengeri úton érkeztek, hajóik a Régi Keletről indultak ki és első pihenő állomásuk Itália valamelyik szigete volt, rendszerint Szicília vagy Szardínia. Második megállójuk Franciaország és Spanyolország, s akik ott sem tudták megvetni lábukat, továbbhajóztak a végállomásra, a Brit-szigetekre. Az irodalomban ezeket a fehér embereket a mediterrán emberfajtába sorolják és az árják hamita ágának mondják. Ők maguk azonban, mint a történeti forrásokból látjuk, leginkább *Magyarnak* (MAGAR, MAKAR, MAHAR) nevezték magukat. Mivel azonban a nevükben lévő torokhang, a G, K, H, a kiejtésben gyakran elhalkult, a Maúr, Maor, Mór forma állt elő. Ebből a körülményből arra kell gondolnunk, hogy ezt a keletről jött néphullámot főleg a Kánaánban, Szíriában és Föníciában letelepült magyar csoport szolgáltatta, amely ott váltakozva Magyarnak és Maúrnak nevezte magát. Ezek a maúri-magyar bevándorlók az apajogú társadalom első képviselői lettek Nyugat-Európában és a magyar népek ősi szimbóluma, az oroszlán és a madár kísérte őket. Az utódok úgy emlékeznek rájuk mint Óriási emberekre, a Napisten híveire. Kísérjük figyelemmel utazásukat.

Akik az első államáson, Szicíliában állapodtak meg, egyik legnevezetesebb városukat MEGARA, *Magyar* névre keresztelték el. E név gyakori előfordulását megelőzőleg már a Balkán-félszigeten haladó magyar csoportnál is észleltük. A szicíliai Megara két másik régi település között foglalt helyet, az egyik SYRACUSA volt, *Az Uraik Háza*, a másik CATANA, *Katona*. Fontos hely volt még a déli oldalon lévő GELA vagy GELO, ahol fejedelem székelt. Ez a név is ismerősen cseng fülünkben, hiszen az európai Magyarországon, Erdélyben is volt egy azonos nevű fejedelem a honfoglalás idején. Szicília keleti felét a SIKELOI nevű nép birtokolta, nyugatit pedig a SICANI nevű. A tudósok e két népet azonosnak veszik és tőlük származtatják a sziget Szicília nevét (265m 9, 16). Nagyon valószínű, hogy e népnevek tulajdonképpen vallási meg-

jelölések s az első: S-Ike-Ló-i, *Az Egi Ló* vagyis az égboltozaton robo-
gó Napisten, a második viszont, S-Ic-An-i, *Az Egi Anya* híveit jelenti,
amint az Égei-szigetvilágban is szokásban volt. Feljebb a térképen, az
Olasz-félsziget láb alakú részében, a láb holdjában, nevezetes ókori vá-
ros volt MATARA Magyar, ahol a kőkortól a bronzkorig bezárólag
ugyanaz a népesség lakott (150m 49). A láb sarkában, KALÁBRIÁban,
(*Kő láb ura*, azaz láb alakú föld ura) két másik ókori helynév vonja ma-
gára a figyelmet: MANDURIA és URIA. Úgy látszik, Olaszország föld-
rajzi alakját régen is az emberi lábhoz hasonlították, mielőtt még csiz-
mának képzelték el. Cato elbeszélése szerint az Itália északnyugati ré-

Az Európa nyugati tájába igyek-
vő kő- és bronzkori bevándorlók
első pihenő állomása rendsze-
rint Itália volt és a közelébe eső
szigetek. Feltűnő, mily gyakran
fordul elő az Ittlen régi helyne-
vekben is az "Űr" összetevő
elem és hangtanl változatal.

szében élő népességet is *Magyarnak* nevezték, így: VERTA MOCORI
(102m II 30). A Spanyol-félsziget nyugati részében egy nagy terület
neve ESTE-MADURA (*Esti azaz nyugati Magyar*) s a főváros MAD-
RID neve is a régi *Magyari-Ta* (Magyar Föld) kifejezésre vezethető
vissza. Űri népek laktak LIGŰRI néven a Spanyol-félsziget északi sáv-
jában egy kb. 150 km széles és 700 km hosszú területen; IBERI néven
pedig ugyane félsziget délkeleti sávjában az említett tájnál is nagyobb
területen (102m I 349 térképe). A Magyar-név ilyen feltűnő gyakori

előfordulása felett talán mégsem lehet vállvonogatással napirendre térni és mindezt a véletlennek tulajdonítani.

Nem, mert ugyanez a név a mai Franciaország területén is lépten-nyomon elének bukkan. A jelenlegi Bretagne-félsziget pl. akkoriban még AR-MORI-CA, azaz tenger menti *Maúri-Kő* (ország) volt s mai lakosságát, a barna szemű, sötét hajú, kissé matt arcú bretonokat az egykori őslakók leszármazóinak tartják. A francia nyelvészeknek is feltűnt, hogy milyen sokszor szerepel a régi Armórika helyneveiben a Magyar név: MAGOR, MOGER, MAGOAR, MAGWYR, MOGUER-I-ON (*Magyari Hon*), stb. alakban. Ez a név a nyugat felé eső három breton megyében nem kevesebb mint kettőszázharminchat (!) esetben fordul elő, a következő elosztásban: Finistère 89, Côte du Nord 78, Morbihan 69. Utóbbi megye ma is örzi nevében a Mauri nevet (78m 48 sk; 46m 56). Franciaország más részében is előbukkan a Magyar-név, például ilyen alakban: MAZAIR-AC (*Magyar Ag*) és MESOR-ES (*Magyar Ós*).³¹ Egy további ősmagyar terület volt a Garonne és a Pireneus között elterülő AQUITANIA, *Vízi Tanya*, melynek fővárosa BURDIGALA (ma: Bordeaux) a víz (Bor) partján állott. Plinius egy alkalommal azt mondja, hogy valamikor Aquitaniát is Armórikának nevezték (Aquitania, Armorica antea dicta, 102m I 291), tehát az is egy maúri ország lehetett.

A Brit-szigeteken is számos helyen ismerünk Magyar-elemmel alkotott helyneveket. Britannia délnyugati részében, Cornwallban van egy MAKAR és MAGOR alakban szereplő helység, amely azonos a welsh Magwyr, az ó-welsh Macyrou és az ó-breton Macoer névvel, — magyarázza az angol szerző (248m 93). West-Mor-Landban, amely neve szerint is maúri település, fennmaradt a MOZERGH, Cumberlandban pedig a MOSSER falu neve. Skóciában, Aberdeen katedrálisának védőszentjét ST. MACHARNak és ST. MACKERnek nevezték.³² Waddell vizsgálatai szerint a Mihály (Michael) név a Machar változata, amelynek betűit Hétországban és Egyiptomban Makhúr, Makhiár, Mekhir alak-

31. Olv. 46m 275, 116 sk; és 247m. — Az a francia vélemény, hogy a helynevekben szereplő Magyar-elem „romot, falmaradványt” jelentene és bizonyíték volna a germánok és normanok pusztításaira (102m I 62) nem lehet helytálló, hiszen ugyanez a név sűrűn szerepel Itáliában, a Brit-szigeteken és természetesen a Régi Keleten is. Jóval a germánok és normanok létezése előtt. Ha a franciaországi Magyar nevű falvakat a norman és egyéb Inváziók idején már romokban találják, ez a körülmény nem a név „rom” jelentését igazolja, hanem azt, hogy az indo-európai barbároktól a magyar őslakosság szenvedett a legtöbbet. — Bretagneban a Magyar névvel sokszor kapcsolódik a Plou-elem, amely nem más, mint

Falu szavunk régies alakja, a P-nek F-fé változása előtt. A magyar „Palu” első szótagjából a hangsúly hátrább tevődése következtében kiesett az eredetileg ott lévő A-hang s így állt elő a „Plu”, amit francia helyesírással Plou-nak írnak. Ez a Plou (Falu) elem Bretagne említett három nyugati megyéjében 151 helység nevében szerepel, 78m 48. A Plou-val kapcsolatban utalhatunk a Pelasg szó jelentésére is, amely „Falusik”

32. It seems possible that this 'Machar' was an old locally current name attached to the pagan cult of St. Michael or 'Makhiar', and was erected into a Christian saint, 182m 358.

ban ejtették ki, noha a helyes forma „Machar”.³³ A Don nevű skóciai folyó Aberdeennél ömlik a tengerbe s Urie nevű mellékfolyója azért híres, mert völgyében rovásírással ellátott köoszlopot találtak, amiről majd külön szólunk. Az Ir-szigeten, annak északi részében, az egyik megye neve AR-MAGH, régi vallási központ, ma is az: ott székel a prímás. Egyenes szörendben természetesen ez is *Magar*. Derry megye fontos városa MAGHERA. Az Ir-szigeten általában északon összpontosulnak a Magyar helynevek, a Brit-szigeteken a nyugati oldalon (Cornwall, Cumberland, Westmoorland), Skóciában északon. Ebből az elhelyezkedésből az látszik, hogy a maúri bevándorlók hajói a szigetcsoport között lévő vizekre futottak be.

A szakirodalomban ezeket a Nyugat-Európában létrejött magyar telepeket általában fönicei telepeknek szokták elkönyvelni. Ez a vélekedés, ha nem is egészen helytálló, mégsem mondható tévesnek, mert a föniciek maguk is a Kánaánban és Szíriában megtelepedett maúri-magyar nép része voltak. E hajós magyarok Európában legszívesebben a tengerpartok közelében lévő érclelőhelyek körül szálltak meg és a bányák kitermelésére felhasználták a helyben lévő pikt munkaerőt. Ez az együttműködés magyarázza meg, hogy a régi brit ércbányák környékén pikt helynevek is találhatóak. Az első fehér magyarok brithoni telepei gyakran csak időszakos jellegűek voltak: tavasszal megérkeztek embereik a hajókkal, kirakták keleti árucikkeiket s helyettük a nyár folyamán berakták az elszállításra váró érceket, ősszel aztán eltávoztak. Csak a központi fekvésű helyeken alakultak ki állandó telepek, amelyek főfeladata az volt, hogy vigyázzanak a hatalmas raktárakban összegyűjtött, elszállításra váró anyagra. A hajósok, ha idejük engedte, felmentek a Balti-tengerig és elszállították az ott összevásárolt ámbrát.

2. A fehér magyarok első nyugateurópai szerepléséről tanúskodnak az általuk készített óriási köemlékek, az úgynevezett megalitok. Hatalmas kőtömbök ezek, amelyeket Kr. e. 2500 és Kr. e. 1500 között állítottak fel, rendszerint a tengerparti sávban. Meglehetősen sok példányuk fennmaradt az eredeti helyen: Franciaország területén 6,840 darab, Portugáliában és Spanyolországban körülbelül ugyanannyi, a Brit-szigeteken kevesebb, együttvéve több mint 10,000 kőtömb. Az effajta történeti emlékek céljáról, építőiről nagyon bizonytalanul szólnak a szakemberek, mert nem tudják megérteni neveiket, sem elolvasni a rájuk vé-

33. 182m 358. Ugyane szerző azt mondja, a Magyar-név annyira ókori jellegű (prehistoric), hogy ahol a belőle eredő Mihály név templomokkal kapcsolatban szerepel, ma is biztos, hogy ott már a keresztény idők előtt is Istenház állott, 182m 360. E meg-

figyelés helytállónak látszik és magyar vonatkozásban is igazolható. Pl. Kolozsvár főtemplomának védőszentje is Szent Mihály és a templom körül a legutóbbi építkezések során kő- és bronzkorból eredő emlékek kerültek elő.

sett mértani alakú (rovás) írásjeleket. Az a tudós például, aki az óriáskövekről legutóbb összefoglaló tanulmányt írt, ezekkel a szavakkal zárja mondanivalóját: „A megalitikus emlékek az ókori történetnek máig legnagyobb rejtélye.”³⁴

Magyar tudásunkkal az óriáskövek titokzatos világába is behatolhatunk. E köveket típusuk szerint három csoportba osztják. A legegyszerűbbek a merőlegesen felállított és társtalanul álló oszlopok, amelyek föld feletti része átlagban öt-hat méter, beásott része egy-két méter. Elvértve akadnak ennél magasabb kőoszlopok is, amelyek húsz méter körüliek és vannak kisebbek is, ember nagyságúak. E magánosan álló faragatlan kőoszlopok sokféle elnevezés alatt ismeretesek, de újabban mindenki egykorú nevükön *ménhíreknek* nevezi őket. Vannak olyan ménhírek, amelyeket nagyjából szobor alakra faragtak s rájuk az emberi arc legjellemzőbb elemeit vésték fel: a két szemet és az orrot (a száj soha sincs ábrázolva). Egyes ménhír szobrokon csillagászati jelek is láthatók. A szobor megjelölés azonban csak bizonyos megszorítással illik rájuk, mert a fej, váll, a két kéz és a láb — a szoborról alkotott fogalmunkkal ellentétben — nincs kiszabadítva az anyagból. Az ilyen emlékek olyanféle benyomást keltenek, mintha egyiptomi múmiák lennének, csak éppen kőből. Az egyik legszebb, épségben ránkmaradt ménhír-szobor a franciaországi Saint-Sernin faluban (Aveyron) áll (Okmánytár 3; 240 m 104), vörös színű kőből készült, magassága 120 cm. A csillagászati jeleket magán viselő ménhír-szobor jó példája a skóciai Don folyó völgyében előkerült szobor (Okmánytár 4; 182m 20). Az egyszerű ménhírek néha írásjelek is szerepelnek, mint pl. az Urie folyó völgyében (Skócia) álló, ma Newton oszlopnak nevezett példányon (képe: 182m címlap előtt). Ha a ménhírek csoportosan fordulnak elő, többnyire egyenes vonalban vannak elhelyezve, több kilométer hosszú szakaszon.

Az óriáskövek második főtípusa az, amikor a köveket kör alakban helyezik el. Az ilyen megalitikus emlékek neve kőkarika, egykorú kifejezéssel *kromlek* (cromlech). A leghíresebb kőkarika (Stonehenge) Angliában a Salisbury-síkságon áll s Kr. e. 1800-1650 között készítették. Befejezett állapotában a kövek két koncentrikus kört alkottak, azon belül pedig két lópatkó alakú csoport volt, ölükben egy hatalmas, oltárkőnek mondott kötömbbel. Az emléket egy 300 m átmérőjű sánc vette körül (Okmánytár 7).³⁵ A megalitikus emlékek harmadik főtípusa négy hatalmas lapos követ foglal magában, amelyek közül három merőleges helyzetű, a negyedik pedig a három tetején, mint egy óriási asztallap

34. Les monuments mégalithiques demeurant la plus grande énigme de la Préhistoire, 240m 117. — Egy másik szakértő szerint: Une obscurité á peu prés complète régne sur eux, 249m 20.

utóbb hatalmas kőlapokat helyeztek és az egész szerkezetnek templom jellegű zárt-ságot adtak. Ezek a fedőlapok azonban, mint Waddell alaposan indokolja (182m 232) eredetileg nem tartoztak az építményhez.

35. A kör alakban elhelyezett pillérek fölé

helyezkedik el. Az irodalomban ezt a formát kőasztalnak mondják, de rájuk vonatkozólag is a régi elnevezés kerekedett felül s ma *dolmen* néven emlegetik. A dolmen típusú óriáskövek a leggyakoribbak, számuk egyedül Franciaország területén 4,460. A három főtípus nevét — ménhír, kromlek és dolmen — jó megjegyeznünk, mert hátrább is foglalkozunk velük.

Mit tudunk e tündéri pompában álló óriáskövek készítőiről? Először is azt, hogy ők egy és ugyanazon nép fiai voltak. A kövek ugyanis Nyugat-Európában mindenütt teljesen egyformák és mindig a leírt három típus valamelyikét testesítik meg. Ez csakis úgy lehet, hogy a Kr. e. II. évezredben a Brit-szigeteken, Franciaország területén s az Ibériai-félszigeten ugyanaz az emberfajta lakott. A másik észrevétel: ugyanilyen típusú óriáskövek találhatók a Régi Keleten, nevezetesen Kisázsiaiában, Föníciában, Kánaánban, a régi Mauretániában (Afrika északi terület-sávjában) és India nyugati részeiben is (ld. az Okmánytár 5. és 6. sz. térképét), ahol egyúttal mindenütt a maúri-magyar népek jelenlétét figyelték meg. Ebből viszont az következik, hogy az európai óriásköveket is a maúri nép részei állították fel. A nyugat-európai megalitépítőkről a hagyomány is azt tartja, hogy óriások voltak, nagy tudással és bámulatos erővel rendelkező emberek (240m 111). A kelták emlékezete szerint a köemlékeket Európában azok állították fel, akik Franciaország nagy félszigetének, Bretagnenak az Ar-Móri-Ka nevet adták, vagyis szerintük is a maúrik (249m 21). Ezek a határozott nyomok egyeznek azzal a további észrevétellel, hogy a köemlékek ott fordulnak elő a legsűrűbben, ahol egyúttal a leggyakrabban szerepel a Moguer, Magar, Maúr, Mór név: a három breton megyében, a Brit-szigeteken Cornwallban, Welshben, továbbá Skóciában és az Ir-sziget északi részében. Más forrásokból merített bizonyítékok alapján L. A. Waddell is a maúri népben jelöli meg az európai megalitok szerzőit (182m 169, 414). Hubert francia kutató pedig, aki a kelta nevet erősen kiterjeszti és minden keletről jött népben egyúttal keltát lát, a megalitépítőket „korai keltáknak” nevezi (102m I 272). A nemzetközi nyomozással egyetértve, mi is azt véljük, hogy az óriáskövekkel készített emlékeket a Régi Keletről Európába érkezett fehér emberek maúri (magyar) ága hagyta hátra, vagyis hogy az építők magyar nyelven beszélő emberek voltak. Ez utóbbi állítást az alábbiakban nyelvészeti adatokkal bővebben is igazoljuk.

3. Az irodalomban meglehetősen eltérő vélemények olvashatók arra nézve, hogy milyen célra szolgáltak az óriáskövek. Csak annyi látszik bizonyosnak, hogy azok nem határt jeleztek és nem is valamilyen különleges temetkezési szertartás tartozékai. Közelebb jutunk a lényeg-

hez, ha a megalitok típusainak nevét és a vele kapcsolatos egyéb nyelvi emlékeket vizsgáljuk meg s azokat a magyar kulccsal próbáljuk értelmezni. Ekként eljárva, a MĒN-HÍR szó első eleméből azonnal látjuk, hogy az az egyiptomi *Mén* isten nevével egyezik, második eleme pedig *Hír* szavunk. A kettő együttvéve tehát a teremtő Isten hírét, nevét, létét idézte szüntelenül az egykorúak emlékezetébe. Az egyiptomi Mén isten, csakúgy mint krétai megfelelője Minos, elsősorban valóban a termékenység gondolat kifejezője volt s leggyakoribb szimbóluma a bika. A szakemberek a nyugateurópai ménhír oszlopokkal kapcsolatban megfigyelték, hogy azoknak igen gyakran valóban phallikus kiképzésük van.³⁶ Hogy az ilyen oszlopok nevében valóban az erős hímet, teremtőt jelentő Mén magyar szó szerepel, az is bizonyítja, hogy nevükben a Mén rokonszava, a Ló is előfordul. Egy franciaországi városkában (Loc-mariaquer) például kör alakban elhelyezett ménhír oszlopokat találtak (neve: Mané Lud) azzal a sajátossággal, hogy mindegyik ménhír tején egy kis lófej áll (230m 59). Még azt sem vette észre senki, hogy e városka Loc-Maria-Quer neve is a kör alakban elhelyezett lovak nevét örökíti meg a Maúri névvel együtt magyar nyelven, hiszen annak összetevő elemei „Lók-Maúri-Köre” s az emlékcsoport saját neve is tartalmazza a Mén és a Ló (Lú) magyar szavakat.

A Brit-szigeteken a magánosan álló ménhír oszlopokat általában AMBERIC névvel nevezik, de nem tudják e szó jelentését. Magyarul: *Emberek*. Ismerünk olyan oszlopot is, amelyet MEN-AMBERnek neveznek. Stonehege kövei szintén AMBERIC (10m II 180) és azt is tudjuk, hogy a kelták Ambernek nevezték főistenüket (10m II 141). Ezek a helyi nevek azt mutatják, hogy a ménhír oszlopok valóban a teremtő istenre emlékeztető jelek. Ugyanerre az eredményre jutunk, ha emlékezünk arra, hogy az istent Egyiptomban igen gyakran a Nap képében képzelték el, akinek szimbóluma a kocsikerék, forgó kereszt, napkorong vagy egyéb csillagászati figura volt. Nyugat-Európában a ménhírekre pontosan ugyanilyen szimbólumokat rajzoltak, hogy jelentését és értelmét kézenfekvőbbé tegyék. Az oszlopokat néha olyan istennevekkel ékesítették fel, amelyekben a magyar Mása szó bennefoglaltatik (240m 101). Mindez megerősíti és világossá teszi, hogy a magas kőoszlopok Isten képei, másai voltak s elsősorban az ő teremtő szerepét idézték az egykorúak szemei elé.

Az a körülmény, hogy a ménhír oszlopok a pogány isten jelképei voltak s lépten-nyomon az ő nevét, hatalmát és erejét idézték a járókelők elé, arra indította a későbbi kereszténység aszketizmust hirdető buzgó terjesztőit, hogy ezeket a számukra zavaró kőoszlopokat eltüntessék az emberek szemei elől. Az 5., 7. és 8. századi egyházi zsinatok valóban számos határozatot hoztak, amelyek elrendelik a ménhírek eltemetését.

36. N'a-t-on pas fait remarquer que la plupart des ménhirs sculptés gardaient, malgré tout, une certaine allure phallique. 240m 107.

elásását, szakadékba dobását vagy folyók medrébe való süllyesztését. Ez ismétlődő rendelkezések ellenére mégis sok ménhír fennmaradt korunkra. Ez annak tulajdonítható, hogy eltávolításuk roppant nagy súlyuk miatt nehezen végrehajtható feladat volt. Másrészt sok ménhírt megkereszteltek, azaz felékesítettek keresztény szimbólumokkal és így beillesztették az új világ képébe.³⁷

A megalitikus emlékek második nagy csoportját a dolmen nevű kövek alkotják. E névben is azonnal észrevesszük az isten Mén nevét, amiből előre gondolhatjuk, hogy ezek a kövek is valahogyan az isten-hittel kapcsolatosak. A régészek az ilyen emlékek mellett valóban gyakran találtak apró tárgyakat: korongot, bárkát, fokost s bizonyos cserépedényeket, amelyek mind a Napisten (Mén) ősi szimbólumai. Arra nézve viszont, hogy a dolmen szóban lévő első szótag, a DOL mit jelenthet, az ilyen típusú megalitok helyi elnevezései adnak választ. A dolmeneket ugyanis több helyen az „Óriás ágyának” és az „Óriás hálószobájának” nevezik (lit du Géant, chambre du Géant, 240m 13-15). E kifejezések azt a régi-keleti felfogást tükrözik, hogy amikor a Napisten (az égi Óriás) nem kocsikázik a mennybolton, vagyis amikor éjszaka van, akkor ezekben a fedett megalitokban mint megannyi hálószobában aluszik. Eszerint a DOL-MÉN értelme annyi lehet mint *Hál-Mén*. Ugyanaz az elgondolás jelentkezik itt Nyugat-Európában, mint amelyről Herodotos értesít bennünket a mezopotámiai Babilonból, ahol a nagytemplom legfelsőbb emeletén egy hatalmas hálószoba volt. Abban a szobában — mondja a mester — csak egyetlen bútordarab állt, egy óriási ágy és a helyben lakók hite szerint a Napisten éjszaka folyamán abban aluszik. Nem látszik tehát különösebb rejtélynek a dolmenek célja sem: szent helyek voltak azok s arra szolgáltak, hogy a Napisten éjjeli pihenőhelyei legyenek.

Ugyancsak az istenséggel alkotott világba tartoznak a kör alakban elhelyezett óriáskövek, amelyek ősi KROMLEK, CROMLECH nevét magyarul szintén jól értjük: *Kör-emlék*. Ezek legszebb, legtökéletesebb és legjobb állapotban maradt példánya az angliai Stonehenge (Okmánytár 7). Ezt az építményt Waddell alaposan megvizsgálta, más köremlékekkel is összehasonlította és megállapította, hogy az egy hatalmas ókori csillagvizsgáló — solar observatory, jó magyar kifejezéssel: napvárta, — melynek elsődleges célja az annyira fontos nyári napmegállás (solstitium, június 10-20) megfigyelése volt.³⁸ Az építmény ugyanis akként volt tájolva, hogy főtengelye pontosan arra az égtájra mutasson, ahol az Óriás, vagyis a Napisten, az említett tizenegy napon kel. Nagy ünnepekkel volt ez a dátum kapcsolatos, az emberek örömtüzeket gyűj-

37. A következő egyházi zsinatok hoztak ménhír-ellenes határozatokat: 435, 438, 452, 658 (fontos), 681, 682, 698, 789, 900 (Nagy Károly elrendeli a ménhírek elpusztítását). — 240m 18-20.

38. L. A. Waddell: It is thus evident that the primary purpose of these great prehistoric stone circles... was for solar observatory determination of the summer solstice, 182m 234.

tottak, körül táncolták az égő lángokat, átugráltak a parázson, hogy jó egészségben maradjanak és szerencsések legyenek, mint hasonló alkalmakkal másutt is tették, nevezetesen az Égei-szigetvilágban és a Balkán-félszigeten. A vonalba állított ménhírek is gyakran úgy vannak tájolva, hogy a nyári napmegállóra mutatnak. Volt olyan napvárta is, amelynek kövei nemcsak a nyári napmegálló idejét mutatták, hanem a tavaszpontot, meg esetleg más ünnepnapok vagy bizonyos fontos mezőgazdasági munkálatok idejét is. Ilyen esetben a köremlék már valóságos naptárnak minősíthető (182m 226-231, 234; 240m 35 sk).

A megalitikus emlékekkel kapcsolatban talált magyar szavak — Mén, Ló, Ember, Hír, Mása, Kör, Hál, Emlék — egészen bizonyossá teszik, hogy ezeket az óriásköveket magyar nyelvű népek állították fel. Ezt a benyomást az óriáskövek egyéni nevei megerősítik, a kövekre írt szövegek pedig vitán felül eldöntik. Az olyan megalitokat például, amelyek csak két merőlegesen felállított kőből és egy rájuk borított hatalmas asztallapból állnak s alattuk át lehet látni, Franciaországban hagyományosan LICHAVEN névvel nevezik (240m 12), ami csodálatos pontosan őrzi az eredeti magyar kifejezést: *Lika van* (lyukas). Az angliai Stone-Henge köremlékben — mint egyébként minden óriáskőben — Isten lakott, ezért talán annak neve is magyar eredetű: *Isten Honja*. Magyar alkotóra mutat a már említett Loc-Maria-Quer és Mané Lud név is. A Saint-Sernin határában lévő szomorú subás ember ménhír-szobrát pedig (Okmánytár 3) már olvasni is tudjuk. Képirással írt szövege így hangzik: *A magyar föld Ura siratja a bátrakat subában.* Sajnos, e szöveg közelebbi értelmét nem tudjuk megállapítani.

Jobban értjük a két-méteres Newton-kő üzenetét, melynek 60 cm széles lapos oldalán rovásjelekkel írt hat soros szöveg szerepel (Okmánytár 8-9; 182m 29). Az írásjelek formájából ítélve a felirat a Kr. e. II. évezred közepébe tartozik, vagy talán még annál is fiatalabb időbe. Hasonló írásjelek láthatók a Locmariaquerben lévő dolmenen. A Newton-szobor szövegét a magyar kulcs szerint a következőképpen olvassuk: *Ki az az Öreg, aki Roszszat e szoborból figyeli, a Nyüvet elrabolja erről a tanyáról, a Leprát nappalra (?) egészben elnyalja (?), akit senki étellel kell várjon? — Régi idők írása.* A kőben lakó Öreg természetesen az Isten, aki védelmezi a lakosokat a gonosz szellemek hatalmától.

A Nyugat-Európába érkezett első fehér emberekre vonatkozó vizsgálatainkat azzal zárjuk, hogy ők az árja fajta maúri nevű ágából eredtek,

39. Az arcon a két szem és az orr van hangsúlyozva (a száj hiányzik): Ma.k-AR, vagyis Magyar. Az arcon az előkelőség jelzésére jobbról és balról négy-négy bevágás látható. a hieroglif FTU/FDU jelzésére (25m 127); az arcot körülvevő vonalak UR/RA s e kettő együtt: Föld ura. A nyakat jelző négy hajló vonal a víz, eső jele, ami az S-hang jelzésére szolgál; a karika RA;

a kéz tartása Ta, együtt: Siratja. Az ágas A-BOT (25m 85 No. 3 és 199m U-12); a karika ismét RA; a három függőleges a többes számú jele: -k; alatta a kéz Ta; együtt: A bátrakat. Az öv ilyen alakja SU (199m N-38); a láb kétszer: Ba-Ba, együtt Subában. Így az egész szöveg: A magyar föld Ura siratja a bátrakat subában.

magyar nyelvüket, vallásukat és írásukat az új hazában is megőrizték, s magukról tízezernél több emléket hagytak hátra, köztük egy ragyogó szép, ősi magyar nyelven írt hat soros üzenetet, istenhitük csodálatos bizonyítékát.

Szántó-vető fehér magyarok érkezése

Bár már a Nyugat-Európába érkezett első két magyar nyelvű néphulám — a pikt (kus) és a maúri (magyar) — is eltörölhetetlen nyomokat hagyott hátra maga után, mégsem mondhatjuk el, hogy egészen benépesítették volna ezt a területet. Az ő telepeik elsősorban a tengerpart közelében helyezkedtek el, úgyhogy a kontinens belsejében még nagy területek maradtak lakosság nélkül. A nyugateurópai tájak teljes benépesítése és állandó jellegű lakossággal való feltöltése a Kr. e. 13. és 12. század fordulóján kezdődött és több évszázadon át szakadatlanul folytatódott. Az új gyarmatosok ez alkalommal is a Régi Keletről jöttek, hazájukat a szemiták fokozatos térfoglalása miatt voltak kénytelenek elhagyni. Bevándorlásuk beszivárgás jellegű volt, vagyis nem tömegben, nem egyszerre érkeztek, hanem kisebb-nagyobb csoportokban. Az első jelentősebb rajok mindjárt AsszírIA nagy hatalommá alakulása idején távoztak el szülőföldjükről, I. Tiglathpilesar király (Kr. e. kb. 1116-1078) uralkodása alatt. Ő volt ugyanis az a szemita király, aki először hódította meg Libanont, Kappadóciát, Héterszág nagy részét és tömeggyilkolási módszereivel halálfélelmet keltett a lakosság körében.

Ezek a földműves életformájú menekülők tengeri úton mentek Nyugat-Európába és legszívesebben a könnyen művelhető, porhanyós földeken szálltak meg, a nagyobb folyók völgyeiben, mert a magukkal hozott szerszámok csak az ilyen laza szerkezetű talajok megművelésére voltak alkalmasak. A folyók és tavak mellékére való településre az is ösztönözte őket, hogy megelőző hazájukban a mezőgazdálkodás öntözéssel formáját gyakorolták. A kötöttebb, de jobban termő földekre csak később, a Kr. e. I. évezred közepétől kezdve vonultak be, miután megismerték és megtanulták a Duna-medencében kialakított öntözés nélküli, úgynevezett „száraz mezőgazdálkodást” (dry farming). Azok a nagyobb szántó-vető népek, amelyek Nyugat-Európában alakultak ki, Itáliában, a Brit-szigeteken és Franciaország területén észlelhetők. Mit tudunk róluk tárgyunk szempontjából előadni?

1. Itáliában az etrúri (etruszk) néven kialakult népre összpontosítjuk figyelmünket, melyre nagy bőségben maradtak fenn hiteles történe-

ti adatok. E nép azért is figyelemre méltó, mert ő alkotta meg Itália földjén az első magas kultúrát s jelentőségét emeli az a körülmény is, hogy belőle sarjadt ki a római civilizáció.⁴⁰ A bevándorló etrúri népeség első csoportjai Kr. e. 1000 körül már helyben lehettek, az utolsó csoportok viszont a Kr. e. 6. században futottak be. E különböző időben érkezett csoportok a Kr. e. 8. században többé-kevésbé egy közös politikai keretben helyezkedtek el s Etrúria néven országot alapítottak. Az ország az Appenin-hegységtől nyugatra, a Tiberis, Arno és a tenger által határolt területet foglalta magában. Függetlenségét a Kr. e. 1. századig tudta megőrizni, azután Róma tartománya lett és néhány évszázad elteltével eredeti egyéniségét elvesztette. A lakosság elfeledte atyái nyelvét, átvette a latint és beolvadt Itália főnépébe.

Honnan jöttek az etruszkok Itáliába? A klasszikus írók — Herodotos, Vergilius, Dionysius Halicarnassus — meglehetősen egyöntetűséggel a Régi Keleten jelölik meg a kiindulópontot, Kisázsziát (Lydiát) említve első helyen. Az újabb történetkutatók a népet a pelasgokkal is kapcsolatba hozzák és egyes etrúr törzsek korábbi lakóhelyét az Égei-szigetvilágban jelölik meg. E nép kerek pajzsai, fokosai, továbbá a Mén-név általuk való gyakori használata valóban az Égei-térségre utalnak mint kiindulópontokra. A kisázsiai és Égei szigetekről való eredetet támogatja az etruszkok minden egyéb ismert körülménye is: a nép vallása, vonalas vagy rovásírása és nyelvük ragozó jellege. Így ha az etruszkokkal kapcsolatban még mindig rejtélyről beszélhetünk, az nem az ő földrajzi eredetükre vonatkozik, hanem kizárólag népi személyazonosságukra, elsősorban nevükre, nyelvükre és hátrahagyott írott szövegeikre.⁴¹ Bennünket dolgozatunk céljánál fogva éppen ezek a még meg nem oldott rejtélyes néprajzi mozzanatok érdekelnek s rájuk magyar tudásunkkal próbálunk világosságot deríteni, amely eddig mindannyiszor segítségünkre szolgált, valahányszor olyan probléma merült fel, amely előtt a nyugati szakemberek megtorpannak.

A klasszikus irodalomban az etrúri népet legtöbbször TURSENI, TYRSENI és TYRRHENI néven emlegetik, rövidebb szóval RASENI-nek, legendás honfoglaló vezérük pedig TYRRHENUS volt. Ugyane források az országot ETRURIAE és HETRURIAE-nek mondják s abból

40. ... a careful study of the archaeological documents in our possession is sufficient to persuade us that both the predominant role and absolute chronological priority in the formation of the civilization of ancient Italy belong to Etruria. 150m 95. — Civilization that was the first to flourish on Italian soil, at the very root of the history of Rome and, hence, of western civilization... Etruscan mystery a key to the question of Italic origin and the foundation stone on which to base of Italy's most distant past, 150m 13.

41. Etruria still presents scientists and laymen alike a mysterious and obscure phenomenon. Nor do centuries of patient and persistent efforts appear to have succeeded so far in penetrating the veil of mystery behind which she shelters... where did they come from? What language did they speak? These essential questions have not yet been solved and gave rise to the most varied and contradictory theses. 250m 13 sk.

keletkezett az országlakók másik neve: ETRUSCANI. Vegyük vizsgálat alá előbb a Tyrrheni nevet, amelynek két R-hangja a nép régiebb, Turseni alakjában szereplő RS összeolvadásából keletkezett, vagyis az eredeti névalak Turs-Heni, Tyrs-Heni lehetett, amit viszont azonnal értünk magyarul, mert jelentése *Társ-Honi*. A név tehát olyan emberi köteléket jelent, amelyek mindegyike eredetileg egy-egy külön honban élt, akik egymással szövetkeztek, összetársultak s így lettek valamennyien „társ-hon-i” emberekké. Hasonló ez a kifejezés a mai honfitárs szavunkhoz. A Turseni név értelmének megállapításából logikusan következik, hogy az országalapító vezér Tyrrhenus neve eredetileg cím volt: *Társhon őse* jelentéssel.

A szakemberek a Tyrs, Turs alakban megőrzött Társ nevet kapcsolatba hozzák az Égei-térségből Kr. e. 1230 és 1270-ben sokféle irányban menekülő TRS.W emberi kötelékekkel (150m 50), amelyek egyik részlege Egyiptomot is megtámadta. A tudósok e név mássalhangzóit Tursusa, Tursa alakban hangzósítják, ami természetesen ezúttal is Társ értelmű és közös feladat elvégzésére szövetkezett nemzetségeket jelent. Hogy a szónak valóban ez volt egykori jelentése, arra Waddell egy kitűnő példát hoz fel. Ez az angol tudós előadja, hogy a kisázsiai Cilícia (Kilikia, Keló Kője, vagyis Napországi) kikötőjét a helybeliek és a főniciek közösen használták és e társas használatra való tekintettel TAR-SUS (*Társas*) kikötőnek nevezték (az Ótestamentumban: Tarshish). Azt is hozzáteszi Waddell, hogy a ciliciabeliek és a feniceiek egymásnak jó barátai, bajtársai voltak (brothers) és ennek alapján a kikötőt még PART-HENIA (*Barát Honja*) néven is emlegették.⁴² A Társ és Barát szavunk ilyen együttes előfordulása világosan magyarázza a Tyrseni név „Társhoni” értelmét és egyúttal rávilágít arra az igen lényeges mozzanatra, hogy Etrúria honalapítói közös célra összetársult, különböző vidékről eredő, magyar nyelvű emberi kötelékek voltak, akiknél az eredeti vérségi kapcsolat a Régi Kelet tragikus eseményei miatt megszakadt. Hasonló jelentése van az ország Hetruriae nevének, amelyben az először összeállt hét kiskirály, azaz „hét úr” uralmi területe (Uria) öröklődött meg. Nagyon jól utal erre az eredetre a latinus forma (Uriae), amely mindig többes számban említi az országot, ekként utalva összetevő elemeire. Az Etruscáni név ezek szerint nem lehet más, mint a *Hét úrős hona*, H nélküli alakban.⁴³ Az etruszk szövetségbe tar-

42. Waddell szövege: a cilicai Tarsus (Tarshish) kikötő... That city-port was also significantly named PARTHENIA or Land of the Parts, that is, as now seen, a dialectic variant of the Phoenician eponym BARAT... So intimately, indeed, were the Phoenicians identified with Cilicia, that later classic Greek writers, when the exact relationship of Cilicia to the Phoenicians had become forgotten, still make the Cili-

cians to be "the brothers" of Phoenicians, 182m 41.

43. Alain Huss etruszkológus professzor (Rennes, Franciaország), a 103m szerzője írja 1958 november 30-án hozzám intézett levelében, hogy az Etruriae név a régiebb iratokban még szókezdő H nélkül szerepel, de a középkori másolatokban egyszerre csak mindenütt megjelent a H-hang.

tozó eredeti hét kiskirály vagy hét hon száma további társulások révén aztán kibővült s már tizenkét úr illetőleg hon tartozott bele, végül még ennél is több, de a Hétúr elnevezés akkor már elvesztette eredeti értelmét és a konföderáció nevéként megszilárdult, így az ország neve az újabb csatlakozásokkal nem változott. A nép Rasena, Raseni neve az előadottak alapján aligha lehet más, mint az *Űröshoni* eredeti kifejezés tájszólási alakja, amely egyúttal jól érzékelteti az ősi magyar nyelv folyton romló formáját, illetőleg az új — etruszk — nyelv kialakulását.

A tizenkét hon szövetségét Tyrrhenos fia vagy testvére alkotta meg, aki címe a TARCHON, azaz *Társhon* (ura) lett, latinus formában Tarquinius. Tarchon meggyőző erejű tárgyaló fél lehetett, felesége is nagy műveltségű jósnő, aki a források szerint jó tanácsokkal látta el férjét s bizonyára ebbeli szerepe miatt emlékeznek rá TANQUIL, *Tanácsoló* néven. Minden szövetséges hon élén egy-egy főember állt, LUKO-MON, azaz *Lak Méne* (lakóhely fejedelme) címmel. E főemberek tanácsának élén a legfőbb lukomon állt, aki magát királyi jelvényekkel ékesítette. Koronát viselt, ujjain gyűrűt hordott és kezében jogart tartott, akár csak a Régi Kelet királyai, s ünnepélyes alkalommal díszes ruhát öltött magára. Ha bíró minőségében működött, kísérete rőzsényalábokat vitt magával és tanácskozások alkalmával ezekre az összekötözött vesszőkre — fa-székekre — ültek le. Ez a régi magyar szó, faszék lehet a későbbi latin Fasces szó eredete. (A kelták is vessző- vagy nádnyalábon ülve tanácskoztak, 102m II 329. A középkori Magyarországon is ez volt a szokás, amíg a nemesek faszékeit IV. Béla király el nem égette.) A Hétúriába tartozó népség egységes kultúrával élt, magas műveltségű nemzet volt, de gyenge államalkotó. Náluk a nemzetet alkotó egyes csoportok eredeti vérségi tudata, vagyis a városhoz, törzshöz tartozás előbbrevaló volt, mint a nemzeti közösségbe való tartozás. A nemzet- és államtudat gyengeségéből Róma nagy előnyt húzott, mert külön-külön tudta meghódítani az etruszk városokat anélkül, hogy akár csak egyszer is szembe találta volna magát Etrúria egyesült erejével.

Az etruszk nyelvről eleinte azt hitték a tudósok, hogy a latin és germán nyelvek családjába tartozik. Ez a nézet ma már elavult és nem szerepel sehol az irodalomban, mert rájöttek arra, hogy e nyelv szerkezete nem az indo-európai, hanem az „uralaltai (finnugor) csoport” szerkezetével mutat rokonságot, vagyis a ragozó nyelvek közé tartozik. Azt is megállapították, hogy az etruszk nyelvben erős hangharmónia érvényesül, a hangsúly a szavak első szótagjára esik, a kemény hangok gyakran átalakulnak lágy hangokká, hogy továbbá a szavak elején a

44. The scholars who believed that Etruscan belonged to the Indo-European languages were mistaken, for the structure of Etruscan is similar to that of the Ural Altaic (Finno-Ugrian) group of languages.

120m 368. — Ma az etruszk nyelvet határozottan a kaukázusi és kászpiasi "nem indo-európai" nyelvek közé sorolják, közelebből az "Ugro-Finnish" csoportba, 150m 48. 232 sk.

később ott szereplő H-hang a régebbi korban még hiányzik és így tovább (150m 261 sk), ami mind azonos a magyar nyelv sajátjaival. Amennyire erre mód és lehetőség nyílt, megvizsgálták az etruszk szóincset is és több szó pontos értelmét sikerült megállapítani. Tudják, hogy az istent AISER, EISERnek nevezték, ami szerintünk azonos az egyiptomi Osir és a krétai Zeus istennévvel és mindnyájan a magyar *Ősúr* származékai. További etruszk szavak értelme a szótárban szereplő megfelelő angol illetve francia szavak kíséretével (zárójelben a magyar megfelelővel): TEZ, TEZI "to make" (Tesz); CARSI "pottery" (Korsó); SUPLU "piper" (Sípoló); CUPA "cup" (Kupa) és HUD "six" (Hat) (150m 161, 275 sk); NAPER "jour" (Nappal, Nap); FALAS "manger, avaler" (Falás, Falni); MENA "passer, marcher" (Menni); TANNA "instruire" (Tanít); AME "s'arréter" (Állj meg) (265m passim). Ezen felül AVE annyi mint Év; ALPA Alap; ITUN Edény; VACIL Beszél (164m 269). Kúr Géza (Cleveland) szerint, aki Jules Martha etruszkológus irányát követi, az etruszk nyelvben előforduló szavak "kb. ötven százalékanak gyökere ma is közismert magyar szógyökér és vannak közöttük egészükben használt magyar szavak is" (265m 4). Összegezve a nyelv szerkezete, hangtana és szóincse tekintetében tapasztalható sajátosságokat és figyelembe véve azt a körülményt is, hogy a nép a magyar nyelvű Régi Keletről érkezett Európába, az etruszk nyelvet határozottan a magyar nyelvek nagy családjába kell helyeznünk s csak azt kell eldöntenünk, hogy a magyar nyelvnek milyen közeli vagy távolabbi változatát képezi, mielőtt még nem esett szét egymástól eltávolodott nyelvjárásokra. Erre nézve az etruszkok hátrahagyott írásaiból nyerhetünk tájékozódást, ha azokat megkíséreljük magyarul elolvasni.

Az etruszk írás a mértani vagy rovás rendszerű grafika csoportjába tartozik, akárcsak a krétai, mikénei s általában az Égei-tengeri, kisázsiai, fönicei írások, és természetesen a szkíta-hun-magyar írások is. Egyes etruszk írásjelek alakja és jelentése teljesen azonos a fönicei jelekkel, mint az I, L, M, N, O, V, Z és a T hangoké. Az ő írásuk is fonetikus, vagyis szövegeik a nyelvjárásokat tükrözik. Bár az etruszk írásjelek hangértékét ismerik a tudósok, eddig még nem sikerült nekik egyetlen szöveget sem megérteniök, nyilván mert nem magyarul próbálták azokat szövegre bírni.⁴⁵ Mi magyarul közeledünk a szövegekhez és az alábbiakban mutatjuk be eredményünket.

Első rövid szövegünk (Okmánytár 10; 150m 141) egy előkelő etruszk

45. Az etruszk írásjelek hangértékét megtaláljuk Sebestyén Gyulánál, 162m 157. Hozzá jó kiegészítés 150m 259 és 250m 67 táblázata. — En ce qui concerne les Etrusques, si l'on connaît l'équivalence des lettres de leur alphabet avec celles du nôtre, á l'exception de quelques noms propres et de quelques mots peu nombreux,

on ignore ce que les phrases elles-mêmes signifient, 190m 373. — These Etruscans were a strange people... nobody yet has managed to decipher their writing, 120m 365. — Úgy látszik tehát, hogy Jules Martha megoldását nem fogadják el hitelenek.

ember sírkövén szerepel, amelyen az elhunyt személy alakját is látjuk, jelvényeivel együtt. Az illető kerek pajzsot és fokost tart kezében, lábai között a földre állítva a Nap jelképeként gyertyaláng ég. A szöveget a kép keretére vésték s annak alsó vízszintes sora elkerülte a nagyobb mérvű rongálódást, úgyhogy ott a betűk világosan kivehetők. Ezeket az írásjeleket az Okmánytárban megismételtük, helyreállítva a kopás előtti V/U jelet és kipótolvá a harmadik szó végéről lepattant T-jelet. Balról jobbra olvasva, e három szavas részleg azt mondja az elhunyról: aL-U-M-I-N I-M-M-A-U-A N-A-P-oT, *A lómén imádja a Napot*. Mivel Lumin az etruszk társadalomban rangos embert, a város vagy hon élén álló kormányzót jelent, e cím azonos lehet az egyiptomi Ra-Mén, azaz Napkirály címmel, csak éppen lágyított hanggal szerepel. — Második elolvasott etruszk szövegünk is balról jobbra halad, egy Bulgáriában talált sírfelirat (Okmánytár 12; Fáklya, USA, 1972 1-3 sz.) s három sora így hangzik: (1) *Barát (?) volt e király.* (2) *E lak az ő sírja. Fia él.* (3) *Arva.* Megható felirat, melynek rövid mondatai érzékeltetik a mély bánatot. — Elolvastunk egy további etruszt feliratot is, melynek szövegébe egy ló és egy emberalak van belekombinálva, vagyis képírás a vonalas írással elegyítve (Okmánytár 11; 266m 44). Ezt is balról jobb felé haladva kell olvasni, így: *Az úr a ló elé es(ik). Ez a képe. A lovat el akarta lopni. Ez a nyügje.*

Még hosszabb, de szintén jól olvasható az az etruszk szöveg, amely egy bronz íróvessző négy oldalán szerepel (Okmánytár 13; 162m 146), amelyet már a magyar tudósok is régebb idő óta ismernek Sebestyén Gyula rovásírásról szóló úttörő munkája révén. Sebestyén bemutatja könyvében az íróvesszőt, megismétli annak négy oldalán (a, b, c, d) szereplő betűket, átírja ábécésen az ökörszántás módján menő sorokat, de mégsem veszi észre, hogy magyar nyelvű szöveghez jutott. A betűket az ő átmásolása szerint mi megismételtük és szavakba tagoltuk, de a négy sort fordított sorrendben olvastuk. Átírásunk ez: *E vessző rovó, az sokat tud. Egy-kettőre ír, ha a murok élő. No jó, de ha az öre éjjel ruhába rakja (?) be, megörzi Ön azt jó soká.*

Végül bemutatunk egy etruszk síremléket (Okmánytár 14), amelyen egy előkelően öltözött fiatal leányka alakja látható heverő helyzetben. Az alak bájos tekintettel szembe néz és jobb kezében valami szív alakú tárgyat tart. Az urna két soros felírása balról jobb felé haladva magyar nyelven így olvasható: (1) *A szíve, a szeme fénye, a leányka ruhája* (2) *elárulja, ki a váza álmodója.* Érdekes megfigyelni, az író ugyanazokat a mozzanatokat említi — a szívet, a bájos tekintetet és az előkelő ruházatot, — amelyeket a szobrászművész is hangsúlyoz ábrázolásával. Ez az eljárás gyakori a képpel kísért feljegyzéseknél s az egyezés bizonyíték arra, hogy a feliratot helyesen olvastuk el. De van a sikeres olvasásra egy más bizonyíték is. A felirat szavai szerint ugyanis megtudjuk, ki a váza "álmodója". Elárulja ezt az első sor, csak éppen visszafelé kell

olvasni a betűket. Így eljárva kiderül, hogy az ábrázolt hölgy: *Egy árja királynő, övé a művészi váza.*

E magyarul elolvasott öt szöveg alapján határozottan úgy véljük, hogy az etruszk nyelv a magyar nyelvcsaládba tartozik és annak itt megnyilatkozó dialektusa annyira közeli árnyalata a magyar nyelvnek, hogy vele teljesen azonosnak vehető. Ez nagy eredmény, mert igazolja, hogy az Olasz-félszigetre a Kr. e. 1000 után tömegesen betelepedett és ott magas kultúrát alkotott szántó-vető nép is magyar volt, akárcsak az Égei-szigetek és a Balkán-félsziget első népessége, valamint Nyugat-Európa első két néphulláma. Amint tehát magyar talajból nőtt ki a későbbi görög kultúra, ugyanúgy magyar talajból nőtt ki a római civilizáció.

2. Körülbelül ugyanabban az időben, amikor Etrúria kialakult, ugyanolyan földműves életformájú emberi kötelékek érkeztek a Brit-szigetekre. A brit elbeszélő kútfők, nevezetesen Albanus (A.D. 5. század), Nennius (A.D. 822) és Geoffrey püspök krónikája (1140) határozottan szólnak az országukba tengeri úton érkezett bevándorlókról. Előadják, hogy azok Kisázsia, Kánaán, Fönícia és Hétország különböző vidékeiről indultak el, földművesek voltak és hajóflottáik a Kr. e. 12. századtól kezdve futottak be a brit kikötőkbe. Ezek is sorsüldözöttek voltak, új hazát kerestek és mint közös feladat megoldására vállalkozók, ők is *Társak, Barátok*, az ügyet *Pártolók* és hasonló nevek alatt utaztak. Amikor felszálltak hajóikra, még nem tudták hol fognak véglegesen megállapodni és milyen sors vár rájuk: fennmaradnak-e vagy elpusztulnak. Kikötöttek a Földközi-tenger egyes szigetein, aztán Itáliában és Spanyolországban is, de sehol sem tudták megvetni lábukat, így tovább hajóztak az utolsó alkalmas helyre, a Brit-szigetekre. A krónikák elbeszélése szerint ez volt az útvonala és sorsa annak a flottának is, amely Brutus vezetése alatt Kr. e. 1103-ban érte el Albion partjait.

Brutus trójai származású volt, de már Itáliában született. Unokája annak az Ascaniusnak (*Óshoni ős*), aki Trójából menekülve, az itáliai Latiumban szállt meg. Brutusnak azonban az új hazát el kellett hagynia és híveivel együtt tovább kellett vándorolnia, mert véletlenségből megölte apját. Nyugatra vivő útjában előbb a Loire torkolatába futott be flottájával, ahol akkoriban még piktek uralkodtak. Szabad helyet azonban nem talált, ezért megütközött a föld lakóival és győzelmesen eljutott a mai Toursig, amely a krónikák szerint az ő alapítása volna. A feketék nagy száma miatt azonban nem tudott magának végleges helyet biztosítani, ezért népével együtt felszállt a hajókra és átevezett Albionba. Brutus ott is piktekre akadt, de azok megijedtek és elszaladtak a sziget beljebb eső tájaira, úgyhogy csak az "óriások" leszármazói (a maúri magyarok)

áltak ellen. Brutusék szerencsésen győzedelmeskedtek és egész Albiont elfoglalták. Az ország területét azután maguk között felosztották és szántó-vető életmódjukhoz híven azonnal hozzáláttak a földek megműveléséhez és házak építéséhez. A hont, amelyet így megszereztek, honalapító vezérükről, Brutusról BRITAINnek nevezték el, ők maguk pedig a BRITHONI név viselői lettek.⁴⁶ Berendezkedésük után fokozatosan birtokba vették a sziget északi részét és Skóciát s ezzel megalapították Nagy-Britanniát, Új-Trója nevű fővárossal, melynek helyén ma London áll. A britek honfoglalása a krónikák leírása szerint nem lehetett nagy áldozatokkal járó vállalkozás, hiszen a sziget akkoriban még csak gyér lakossággal rendelkezett, tehát bőven volt hely új bevándorlók számára. Brutus és társai betelepedésével kezdődött Nagy-Britanniában a rendszeres termelés, a letelepedett életmód, az ország állandó jellegű gyarmatosítása, egyszerűen a magas kultúra bevezetése, a mai Anglia alapjainak lerakása, — mondják a krónikák.

Brutus nagy hajóflottája után még több kisebb-nagyobb flotta is érkezett a szigetre, a legnevezetesebbet Partolon vezette, Kr. e. 395-ben. Ez utóbbiak spanyolországi megállás után az Ir-szigeten kötöttek ki és Ciliáciából hoztak lakosságot. A bevándorlókat állítólag a spártaiak üzték el hazájukból, akik Kisázsiaiában akkoriban katonai hódításokat hajtottak végre. Partolon honfoglaló vállalkozásában mintegy ezren vettek részt, vagyis ennyien voltak a társak, akik a vállalkozást pártolták és akikre PARTOLOIM *Pártolóim* néven is történik utalás (182m 76, 79, 82, 91). Írországból azután egy részük átment Skóciába — Pártolóim állítólag ott lett király — egyik fia pedig, akit Pártainak neveztek, az Orkney-szigeteket népesítette be.

Mi volt e századokig tartó bevándorlás népi jellege, azaz milyen nyelven beszéltek Nagy-Britannia és Írország első földművesei, akik itt a magas kultúra alapját lerakták? Erre a kérdésre a brit nyelvészek és történészek vizsgálatai már majdnem teljes világosságot derítettek, úgyhogy reánk csak a végső következtetés kimondása marad. Az angol tudósok ugyanis egyhangúan megállapították, hogy az ő honfoglalóik nem latin vagy germán típusú nyelvet beszéltek, hanem árja típusú úr nyelvet. A krónikák ezt az ősi nyelvet valamilyen ok miatt nem nevezik meg saját nevén, hanem körülírással trójai vagy nyers görögnek mondják, amely utóbb brit néven lett ismert (Trojan or rough Greek which was called British, 182m 176 és 143, 150, 155). Mit jelent ez a kritikus szó "Brit", — kérdik az angolok, amelynek PRWT, PRÁT, PRIT változata ezernyi angol helynévben megtalálható (182m 191-197). A nevet rovásjelekkel három mássalhangzóval írták: P-R-T (182m 53), aminek helyes hangzó-

46. A krónikák szavai szerint: After this (a földek szétosztása után) they began to till the ground and build houses, so that in a little time the country looked like a

place long inhabited. At last Brutus called the land after his own name Britain and his companions Britons. Idézi 182m 155.

sítását és egyben a Brit szó eredeti alakját Waddell a BARÁT formában állapítja meg, hosszú ékezettel a második magánhangzón. E szó illetőleg név jelentése pedig, ugyancsak az angol szerző szerint annyi mint "társ, barát, szövetséges", valamilyen közös vállalkozásban résztvevő. Akik tehát *Barát* néven a Brit-szigeteken új hazát foglaltak, vérségi kötelékeikben éppúgy megbolygatott, egymástól elszakított családok és nemzetségek voltak, mint az Itáliában megtelepedett etruszkok, akik szintén új társulás nyomán kapták Európában használt összefoglaló Hetrúri nevéket. Azt is biztosan tudjuk, hogy az új társulás megkötését ünnepélyes szerződéssel — vérszerződéssel — szokták megpecsételni, amely jelképesen helyreállította a szerződő felek között a vérrokonságot, az ókori politikai szervezkedés alapját.⁴⁷

Ha a Barát szó annyit jelent, mint társ, szövetséges, akkor Britain, Brittain, Brython annyi mint *Barát-Hona*. Ezt sem e sorok írója találta ki, bár előtte is világos, hanem az angol Waddell, akit szószerint idézünk: "A Britain-név eredeti alakja... BARAT-ANA volt, vagyis a Barátok országa" (The original form of this name Britain was... Barat-ana or Land of the Barats, 182m 169). Az Ana-részleg (magyarul: Hona, Huna szókezdő H-hang nélkül), magyarázza tovább Waddell, minden esetben "ország" (Land) jelentésű, éppúgy mint ezekben a nevekben: Rajput-ana, Cata-onia, Susi-ana, Ir-an (182m 65, 364). Az ország Brython (Barát-Hon) nevéből továbbképzéssel jött létre a lakosok neve: egyes számban BRYTHONI, *Barát-honi*, többes számban BRYTHONIC *Barát-honik*. A szó eredete, értelme és minden eleme, képzőivel együtt a magyar nyelvből származik és nagyon világosan utal arra, kik is voltak és milyen nyelven beszéltek Nagy-Britannia honalapítói. A mai Brit szóban az eredetileg benne szereplő első "a" magánhangzó a hangsúly első szótagról való eltávolodásával kiesett és így öltötte fel a szó a Brat, Brit alakot, ugyanazon szabály szerint, amelynek értelmében a magyar Kör- emlékből az angolban Cromlech lett.⁴⁸

47. A vérszerződés (alliance par le sang) rituális lefolytatásában a leglényesebb mozzanatként a szerződő felek egy edénybe italt öntöttek és abba saját vércseppjelket behullatták. Utána e varázsitalt kölcsönösen megízlelték, mintegy saját testükbe keverték egymás véréét. Így testi rokonokká lettek és sérthetetlen örök szövetséget kötöttek egymással. Több ilyen paktum létezéséről tudunk Nyugat-Európa különböző tájain (102m II 232 sk). — A vérszerződés gondolatkörébe tartozik az a szokás is, amit a keltáknál jegyeztek fel, akiknél a király bizonyos esetekben POTLATCH 'Pótlás' felől gondoskodott (102m II 233-237).

48. Az angolok Barát-honával kapcsolatban megemlíthetjük azt is, hogy a Brit-szigeteken a klszászlal, kánaáni és szíriai helynevek — az angol tudósok megállapításai

szerint — szászámra duplikálódnak. E nevek azt az ősl szokást igazolják, hogy a bevándorló nép magával hozza a régi hazában alkalmazott elnevezéseket és azokat az új hazában is használja. A keletről származó angol helynevek hosszú jegyzékét olvashatjuk Waddell munkájában, 182m 170, 205-207; olv. még 215m 126. Jellemző a magyar nyelvészek vakon követett szlavofil Irányzatára, hogy a ml Barát szavunkat, melyet a Kr. e. II. évezredtől kezdve bőséges dokumentációban ismerünk, még a legújabb Magyar értelmező szótár (Bp, 1972) is szlavóból átvett "kölcsonszónak" tünteti fél. De hát hol éltek szlávok a Kr. e. II. évezredben, hogy tőlük kölcsönözhattunk volna valamit? Sajnos, hazai nyelvészeink nem okulnak sem az angol és francia őstörténeti kutatásokból, sem a ml kiadványainkból.

A felsorolt adatokat áttekintve, ezúttal is az a határozott benyomásunk alakul ki, hogy az az árja fajú nép, amely a Régi Keletről a Kr. e. 12. századtól kezdve Barátok, Pártolóim és egyéb nevek alatt egymás utáni rajokban Nagy-Britanniába érkezett, szintén a magyarul beszélő népek családjába tartozott. Vagyis a magyar népek nyugatra vonulását most már nemcsak Krétában, az Égei-szigetvilágban, a Balkán-félszigeten és Itáliában, hanem Nagy-Britanniában is világosan látjuk. Mit tudunk a közbeeső láncszem, Franciaország első benépesítőiről?

3. Az eddigiek ismeretében szinte feleslegesnek látszik részletekbe menni bizonyítani, hogy a keleti népek nyugatra tartó harmadik hulláma, amelyben szántó-vető Barátok jöttek, Franciaország területén is magyar nyelven beszéltek kezdetben és még jó sokáig azután is. Sokan lehettek, hiszen több helyen úgy foglaltak maguknak hont, hogy a régibb lakosokat a jobb földekről elűzték, vagy leigázva szolgálkává tették. Egész Ármórikát például oly sűrűen szállták meg, hogy annak régi nevét feledésbe merítették és saját magukról Brithonnak, azaz Barát-Honnak nevezték. Ebből a szóból lett aztán a mai Bretagne név.

Ezek a Franciaország területén megszállt földműves bevándorlók a maguk általános megjelöléseként a LIGŪRI nevet is használták. E név összetevő két eleme közül az első (Liga) átment a latinba és ott is „szövetség” értelemben lett használatos. A Lig-úr-i értelme tehát annyi, mint a „szövetség királyának alattvalója.” Ligúri néven főleg a Moselle völgyébe, a Rajna bal partjára és a Rhöne alsó folyására települt földműveseket nevezték.⁴⁹ A Szajna és a Garonne között elterülő hatalmas vidék is egy nagy LUGDONIA volt; talán ez a név is a Liga és a Honja magyar szavak összekapcsolásából keletkezett, mintegy a „szövetségesek országa” értelemben. A nem-magyar kutatók azt is megállapították, hogy a különféle ligúriák népe ugyanazt a nyelvet beszélte, bár politikailag külön egységekként szerepeltek, egy-egy kiskirályal az élen. Mindezek az egymással közeli rokonságban álló Barátok, Ligurak és egyéb szövetségesek nem alkottak közös nemzetet, egy állammal és egy kormánnyal. Politikai tekintetben Franciaországban ugyanolyan volt a helyzet, mint Etrúriában és Nagy-Britanniában, ahol a független sok úri hon csak alkalom adtán tömörült egy-egy laza konföderációba meghatározott cél elérésére.⁵⁰

49. A Ligúri név Franciaország területén kívül is használatos volt. Egy bizonyos darabon pl. a Duna jobb partja is Ligúri volt, 102m l 196. De ezen a néven éltek a földművesek a mai Olaszország területén a Pó alatt, továbbá Spanyolország és Portugália északi sávjában, szőlés területen, 102m l 349.

50. Hubert vizsgálatai szerint a rógi írók szóhasználatában: le nom de Ligures n'est

pas un nom de nation démesurément répendu, mais parait être le nom générique d'un immense groupe de tribus, 102m l 175. — Spanyolországban és Írországban hasonló szerepet játszott egy másik Úr név: az Iberi. Földrajzi elterjedésüket mutatja 102m l 349 térképe. Hubert az iberek közé sorolja a Szicília keleti részében hazát talált Síkell és a sziget nyugati részében lakó Sikanl népet is, 102m l 95.

A Franciaország területén élt úr törzsek egyéni neveit Cézár leírásából ismerjük, aki a Szövetség szót "*Civitas*" névvel adja, ami talán éppen a magyar szó latin füllel való lejegyzése. A Cézár által feljegyzett neveket eddig még nem sikerült a latinból értelmezni, noha látszólag latin szavak. Ez nagyon jellemző a helyzetre és érthetővé teszi, hogy viszont a magyar nyelvből a szóbanforgó neveket, vagy legalább is azok nagy részét jól megértjük. Ilyenek a következők: 1. CALETI, magyarul *Keleti*, amely név viselői a Szajna alsó szakasza felett, az óceánra támaszkodó földdarabon éltek; 2. BEL-LOVACI, akik Cézár szerint lovas nép voltak, nevükben is ez a mozzanat, valamint a keleti Bál isten neve nyert megörökítést, *Bál Lovasai* értelemben; 3. az EDUI vagy AEDUI szövetség, a szókezdő H-hang hozzáadásával a *Héti*, akik saját hagyományaik szerint trójai eredetű, hetita-fajta nép voltak, nyilván a hét törzs szövetségébe tartozó emberek (251m 124; 102m I 31 sk); 4. a REMES törzsek, akik neve az egyiptomi *Ra-mása* névvel egyezik; 5. a BITURIG vagyis a *Bátrak*, valószínűleg szintén egyiptomi eredetűek, ahol a Bátor név (Potur, Patra) gyakori fejedelmi cím volt; 6. az ARVERNI vagy *Úr-vér-Hon-i* szövetségbe tartozók, akik magukat az úr népek leszármazóinak tartották; 7. a SANTONES, akik egy előkelő királyi ivadék uralmi területébe, a *Szent-Honba* tartoztak; 8. több szövetség nevében az alkotóelemek száma jutott kifejezésre, leggyakrabban a *négyes* szám, mint a NAM-NETES, VE-NETES, CAR-NUTES nevében; 9. jól értjük a sátrakban azaz *szállásokban* lakó SALLASI nevet; és 10. megjegyezzük, hogy már Szíriából is ismerjük a Franciaország területén felbukkanó RUTENI és VOLOQUE nevet, amelynek viselői majd a középkori Magyarországon is szerepelnek (*rutének* és *vlachok*), de ez utóbbiaknak ez csak ráruházott nevük; végül 11. értjük a svájci konföderációt — szövetséget, társulást — létrehozó három törzs legfontosabbikának, a kezdeményezőnek ÜRI, *Uri* nevét. Mindezek tehát nem latin, hanem régi magyar nevek. Ezt a ragyogó tényt azonban a mi saját mulasztásaink miatt még nem tudja a világ és a nemzetközi irodalomban a magyar nevek az ismeretlenség fátyla alatt rejtőznek mint „latin előtti nevek.”

A népnevekből levonható következtetésünket, hogy ti. Franciaország területén az ókorban még magyar nyelvű népek laktak, megerősítik a francia nyelvészek is. Azok egyik csoportja ugyanis arra vállalkozott, hogy országuk latin előtti ismeretlen nyelvét közelebbről meghatározza és hovatartozását kiderítse. Vállalkozásuknak eleve nagy fontosságot tulajdonítottak és nagy buzgalommal láttak hozzá a kutatáshoz, hiszen tudták már, hogy a mai franciák testileg egyenes folytatása a titokzatos prelatin népnek, amely a római hódítás következtében nyelvet cserélt, de csak nagyon kevés latin vért vett fel magába. Azt is tudták, hogy az "X" nyelvet beszélő nép földműves életformájú volt és elsősorban, folyóvizek mellé települt, tehát tőlük származik minden valószínűség szerint a legtöbb francia folyó neve, meg a különféle földfajták elnevezése is (46m

16). Összegyűjtötték tehát a latinból meg nem fejthető vízneveket és földneveket, azokat összetevő elemeik szerint csoportosították és megkísérelték az elemek értelmét a földrajzi környezet alapján kideríteni. Az eredmény meglepő lett.

A nyelvészek vizsgálatai szerint ugyanis a pre-latin víznevekben leggyakrabban a következő négy szóelem vagy gyök valamelyike szerepel. Az első az APA, ABA, amely Franciaország egész területén használatos volt, sőt még annak határain túl is (46m 106 sk) és ebből a latin előtti gyökből származott a víz jelentésű latin Aqua. A Régi Kelet szóhasználatát ismerve és tudva a magyar nyelv sajátosságát a szókezdő H-hanggal kapcsolatban, világosnak látszik, hogy ez a latinba átment latin-előtti Apa, Aba azonos az ősi magyar *Hab* szóval. Abi, Api és Habi volt pl. a Nílus egyik leggyakoribb neve, Habúr volt az Eufrátesz legjelentősebb északi mellékfolyója és több más őshazai folyó neve. Ugyancsak Ab (Hab) volt hajdan a pap által működése közben használt víz neve, maga a pap pedig (h)abos, — a latin Abbas (apát) szülője.

A Franciaország területén sűrűn használt második latin-előtti víznév-képző a BOR (46m 125-127). Nem kell sokat magyaroznunk, hogy ez is magyar szó, hiszen teljesen azonos a mi *Bor* szavunkkal, amely a Régi Keleten nagyon gyakran szerepelt Bor és Bahr alakban és a mai székely-magyar szóhasználatban is forrásvizet jelent. Ezt a Bor-gyököt örzi Franciaországban Bordeaux városa is, a Garonne tarkolatában. A vizek megjelenésére használt harmadik latin-előtti szó maga a VIS (46m 117), amely alakban és értelemben szintén tökéletesen egyezik a magyar és finnugor *Víz* szóval. Ezt a szót találjuk pl. a Visére folyó nevében, melynek régibb formája a Visara és Visura és ez szerepel a világhírű ivóvizek forrásvidékén Vichy város nevében és sok más — Franciaországon kívüli — folyó nevében is, ideértve a jól ismert Visztula (Vistula) folyót is. A negyedik nagyon elterjedt franciaországi pre-latin víznév-képző az *AR*, amely a magyar *Ár* (árvíz, áradat) tökéletes megfelelője. Ezt a nevet főleg a Rajna-Saône-Rhône árka által alkotott folyosó területén használták.⁵¹ Ilyen *Ár*-ral képzett folyónévre sok a példa: Arara (ma: Saône), Savara (Sèvres), Samara (Sambre és Somme), Isara (Isaar), stb.

A föld minőségére, szerkezetére és formájára mutató "indo-európai előtti" szavak közül említsük meg a réteges kőzetet jelentő PALÁt, amely magyarul is pontosan *Pala*; aztán a TALA szót, amely viszont *Talaj* szavunkkal egyezik és a CAMPUS szót, amely két magyar szó, a Hon és Fű (régén: Pu) összetételéből jött létre mint *Hon-Fűs* azaz füves hon, füves terület, mező értelemben, amint ezt az értelmet a nyelvészek szintén

51. 'AR' est bien une base hydronymique pré-Indoeuropéenne, 46m 141. — En dépit de certains rapprochements assez fragiles faits avec le sanscrit, il ne semble pas que

cette racine soit indo-européenne... le mot semble avoir appartenu à la langue d'un peuple qui avait colonisé le grand couloir Rhin-Saône-Rhône, 46m 139.

egész pontosan megállapították (pays herbeux, 46m 59). Igen gyakran előforduló pre-latinnak elkönyvelt szó a magyar *Kő* is, amely főleg a CARA elemmel kapcsolatban szerepel. Nem feledhetjük el említeni a *Csúcsot*, kiemelkedő kerek hegyet vagy kiálló sziklát jelentő pre-latin CUCC szót sem (46m 78, 89), mert az is teljesen egyezik a magyarral.

A franciaországi régi települések neveit vizsgálva meglep bennünket az, hogy azokban milyen sokszor fordul elő a *Bál* (Bal, Bél), *Szem* (Samo, Sama) és *Úr* (Ur, Our) szavunk (46m 144-148), amelyek jól ismert keleti pogány istenek emlékét őrzik. De más pre-latin nevek is érthetők magyarul, mint pl. a Plou-val (*Falu*) összetettek, meg a Baita (m. *Pajta*) részlegzet tartalmazók, vagy a Namour (*Nem Ura*) és a Saumur (m. *Szem-úr*) nevek. E munka szerzője áttanulmányozta a francia helységnévtárban (247m) szereplő sokezer helynevet és minden várakozást felülmúló eredményre jutott. Azoknak a települési helyeknek a száma ugyanis, amelyekben a magyar *Úr* (Ra) szó és rokonai (Ló, Mén) fordulnak elő 2874; a Mag, Magar gyökű helynevek száma 450; a Bál, Bél elemet tartalmazza 200; a Bor gyök szintén 200-szor fordul elő, a Szem (Sem) ugyanannyiszor, a Falu 75-ször, a Barát (Brad, Prat) 50-szer, egyéb magyar gyök további 200 esetben. Együttvéve a franciaországi magyar értelmű helynevek száma igen óvatos vizsgálattal a hihetetlennek látszó 4250-re rúg. Tessék ehhez hozzáadni a helységnévtárban nem szereplő és így a fenti összegből is hiányzó folyó- és hegyneveket, amelyekben a Hab, Bor, Víz, Ar, Pala, Csúcs, Talaj, Kő, Fű szavaink hemzsegek, akkor fenntartás nélkül el kell ismernünk Dauzat professzor megállapításának helyességét, hogy ti. a francia helynévkutatás "szédületes látványt tár elénk." Szédületeset, mert elemi erővel bizonyítja, hogy Franciaország első kultúrnyelve is a magyar volt, bármennyire is meghökentő ez az eredmény tudományunk mai állapotában.⁵²

A Kelta-név az Európába költözött magyar népek összefoglaló neve

Európa östörténései, mint már többször láttuk, szinte minden néprajzi probléma előtt megtorpannak és azt írják, rejtéllyel állnak szemben. A keltákkal kapcsolatban is minden rejtélyes: a nép földrajzi eredete, faji hovatartozása, nevének jelentése és Európában való szétáradása. Egy dologban mégis minden kutató egyet ért, abban, hogy a kelták szerepe Európa történetében főbenjáró jelentőségű, mert a mai eu-

52. La toponymie nous offre des perspectives vertigineuses, 46m 70.—La recherche des bases pré-indo-européennes ouvre... de nouveaux horizons et prouvera peut-

être l'unité linguistique de l'Europe, 46m 12. — A francia nyelvészek látják Európa ősi nyelvegységét: Vaste unité primordiale qui se perd dans la nuit des temps, 46m 79.

rópai nemzetek népi állománya legnagyobb részben az így nevezett népek leszármazóiból alakult ki. Nagyon fontos tehát, hogy közelebbről is megvizsgáljuk a kelta kérdést és közreadjuk magyar szempontú adalékunkat.

A Kelta néven szereplő népesség tudományunk mai álláspontja szerint Európában alakult ki, a már régóta ott lakó népekből. Ez nagyon lényeges és alapvető megállapítás. Az a közelebbi táj pedig, ahol a név első viselőit tömegesen észlelik, a Duna középső és felső völgye, tehát a történelmi Magyarország és Dél-Németország területe, hozzávéve Bohémia területét (251m bis 11 sk). Erről a meglehetősen terjedelmes középeurópai tájról áradt szét a név használata a Rajna völgyébe s onnan tovább Franciaország területére. Egy másik irányban az Elba, Odera és Visztula mentén északnyugatra, végül egy harmadik irányban, a Dráva és a Száva felső völgyén át a Pó vidékére, Itáliába. A nevet viselő népesség a Kr. e. 3. század végén érte el legnagyobb földrajzi kiterjedését.⁵³

A keltákról a régibb kutatók úgy vélekedtek, hogy egy külön emberfajta voltak, az inkább magas termetű, világos bőrű, árja fajú népesség. Valószínűleg ama részükre vonatkozik ez a megállapítás, amely a Duna-medencében és egyebütt már a bronzkor óta otthonos volt, vagyis elsősorban a földműves úr törzsekre, amelyeket a Kelta nevet hozó, illetve elterjesztő néphullám bekeretezett és rájuk is kiterjesztette saját nevét. Az embertan újabb kutatói ugyanis megállapították, hogy a Kelta nevet eredetileg viselők nem voltak árja fajú, sem világos megjelenésű emberek, hanem inkább sötétes arcú, alacsonyabb termetű, kerek fejűek, bár ők is árja (magyar) nyelven beszéltek (182m 127-133; 102m I római 10; 152m 151 és 251m bis 20 sk). Az akkori viszonyok között e második csoportban csakis turániakat láthatunk, akik a Kaspi-Oxus térségében alakultak ki árja és kus fajta elemek összeolvadásából és akik első nagyobb hulláma, a szkíták, éppen a Kelta-név elterjedése kezdetén, a Kr. e. 6. században érkeztek a Duna vidékére és a Kárpátok fölé, Dárius perzsa király Kr. e. 512-ben lezajló támadása idején.⁵⁴ Az első kelták (szkíták) nyugatra vonulásakor nincs szó komoly háborúkról, súlyos fegyveres összetűzésekről, a megelőző lakosság kiirtásáról vagy elűzéséről, sem új politikai keretek felállításáról. Úgy látszik, minden csendben zajlott le s a szabály a meglévő keretekbe való beilleszkedés volt, összevegyülés a ré-

53. A kelták európai kiinduló területét, Jobban mondván: a Kelta-név első viselőit egyes szakemberek a Rajna völgyében képzelik el, külön népnek tekintik és szétáradásukat onnan vezetik le, de nem tudják, hogy oda honnan érkeztek. Ennek ellenére a kelta régészeti anyag zöme mégsem a Raina völgyében, hanem Magyarország és Bohémia területén helyezkedik el, s a Kr. e. 3. és Kr. e. 1. század köztől időből ered. 66m 37, 70, 75, 77 sk.

A kelták európai szétterülését, azaz a

név elterjedését a Duna-vidéki kiindulópont kidomborításával jól ábrázolja Harold Peake térképe, melynek felirata 'Celtic lands and Celtic cradle.' Olv. The Bronze Age and the Celtic World (London, 1922). — A kelták legnagyobb földrajzi kiterjedéséről szól 251m bis 19.

54. Hubert szerint a kelta főelnevezés alá tartozó Belgák (Belgas, Belcas, Bál-Kos) eredetileg szintén szkíták voltak, 102m II 118.

gibb, de azonos nyelvű lakossággal, a Társakkal, Barátokkal, Ligúrokkal, Hétúrokkal és Magyarokkal akik valamennyien közös nyelvet beszéltek és mindnyájan a Régi Keletről eredtek. Talán nem is annyira a népesség áradt szét és keveredett, hanem lényegében inkább egy új, divatos név elterjedéséről volt szó. Ezt tükrözik az ilyen kettős nevek, amelyekben a Kelta szó mint jelző és értelmező szerepel, pl. a kelto-ligúr, kelto-szkíta, kelt-iberi.

Ilyen körülmények között döntő fontosságú a Kelta szó jelentésének tisztázása. A nyugati tudósok nagy erőfeszítéseket tettek, hogy megtalálják a név eredeti értelmét, mert ők is úgy vélték, az adhat végeredményben választ a zavarosnak látszó kelta problémára. Bár a megoldáshoz minden szükséges adatot összegyűjtöttek és a lényegét is megállapították, mégis eldöntetlenül kellett hagyniok a kérdést, mert eltévedtek a látszólag sokfelé vezető úton. Megállapították a név legrégebbi írásbeli alakjait: Kelti, Keltai, Keltoi, Caleti, Caledi, Caledoni és Galati, Galli. Minden nép nyelvében keresték aztán értelmét csak éppen a magyarban nem. Mégis, a magyar ismerete nélkül eljutottak oda, hogy első és legvalószínűbb magyarázatként azt a nézetet fogadják el, amely szerint a Kelta név, mint szó, a 'Kel' gyökérből származik s a "kelni, felemelkedni" jelentést foglalja magában (une racine QUEL, impliquant l'idée de lever, 102m I 27). A magyarul tudók megértik, hogy a teljes név, a Kaleti vagy Keltoi azonos a magyar *Keleti* szóval, amely Kelet alakjában azt a tájat jelenti, ahol a Nap fölkel s ami a régi Kelet (Orient) szokványos neve. A Keleti pedig jelenti az olyan népet, törzset, vagy embert, amely Napkeletről, Orientről, a Régi Keletről érkezett Európába. A Kelta név értelmének tisztázása valóban kulcs a kelta-kérdés megoldásához, mert abból megtudjuk, hogy a kelták nem külön emberfajta voltak, hanem e név alatt foglalták össze azokat, akik valamennyien ugyanarról a földrajzi tájról, a Régi Keletről eredtek és Európában egymással újra összefonódtak.⁵⁵ Ezek ugyanis bármikor és bármilyen úton jöttek Európába, a kőkorbán vagy a bronzkorbán, a nevet minden zavaró mozzanat nélkül felvehették és magukénak mondhatták, lettek légyen piktek, maúrik, társak, barátok, ligúrik vagy szkíták s valamennyien joggal használhatták összefoglaló, általános megjelölésükként.

A Kelta név egyébként nem Európában keletkezett; ismert volt az már az őshazában is, ahol a Habúr folyótól keletre elterülő vidéket, egész Mezopotámiát jelentette s az odavaló lakosokat hívták egyebek között Caleti, Khalti, Káldi embereknek. A Habúrtól nyugatra lakókat viszont Esti, Esthoni azaz nyugati népeknek is nevezték. A Keleti-név használata Európában sem a Kr. e. I. évezred közepén kezdődött; forgalom-

55. La science considère aujourd'hui que les Celtes ne constituent pas une "race", dans le sens propre du terme, mais ont toujours été un groupe de peuples formant

un agrégat de types du point de vue anthropologique, 78m 10 és olv. 102m I római 10 és 182m 128.

ban volt az már ott is kezdettől fogva, a piktek idejétől szakadatlanul, csakhogy inkább mint alkalmi elnevezés szerepelt. Így érthető, ha azok a kutatók, akik a kelta név első európai előfordulásai után nyomoztak, már a pikteket is keltáknak, „korai keltáknak” nevezik. Hasonlóképpen keltának minősültek a később érkezett népelemek (251m bis 12-14). Nincs tehát semmi logikátlanság vagy zavar a név használata tekintetében ha tudjuk a lényegét, hogy a név egyszerűen földrajzi eredetre utal s ilyen értelemben szolgált a Régi Keletről érkezett népek közös megjelölésére.⁵⁶

A fenti eredményekkel teljesen összhangban áll az a tény, hogy a szakemberek a külön kelta nyelvnek sehol semmi nyomát nem találták; nem is találhatták, hiszen a kelta népeket azok alkották, akik magyarul beszéltek. A Szajna felett lakó belgák például jól megértették a tőlük délre lakó és Garonneig terjedő gallokat és mind a ketten értették a brithonik nyelvét (102m I 266). A kisázsiai galaták (keletiek) az A.D. 4. században még mindig úgy beszéltek, mint a Rajna vidékiek, akiktől hétszáz évvel korábban elváltak, amint ezt Szent Jeromos tanúságtételéből tudjuk (102m I 50). Ezt látva, a nem-magyar tudósok maguk is megállapították, hogy az ókori Európában, a kelta időkben egymás megértésének komoly nyelvi akadályja még nem volt. Az „európai nyelvi egység” így a kelta irodalom egyik alapvető tétele. Camille Julien francia ókori történész becslése szerint akkoriban ezt az egységes nyelvet „száz millió ember” beszélte. Kétségtelenül túlzás ennyi embert feltételezni az akkori Európában, de a lényeg helytálló: a kelta időkben, Kr. e. 6.-Kr. e. 1. században, Európában még magyarul beszéltek az emberek — és nem indo-európaiul.⁵⁷

56. A Kelta-név jelentésének meg nem értése sok bosszankodásra adott alkalmat Waddellnek, 182m 126 sk. Végül fgy döntött: That the early Celts or Kelts were presumably the early Picts calling themselves Khaldis or Khaltis... or Galli or Gel, 182m 139. Ugyane Khaldis névből eredt a Caled-Oni (Kelet-Honi) név is, 182m 116 sk. Azt is jól megfigyelte, hogy ahol a Pikt nevet elhagyták, helyette azonnal megjelent a Keleti név, 182m 139. — Hawkes ugyanezen az úton járva, a harang alakú edények készítőit is „öskeltáknak” nevezi. Hubert szerint a kelták már az újabb kőkor végén (!) a Brit-szigeteken vannak. A halomsírok népe is kelta, 66m 16sk. 20. A Közép-Európából a Loire men-

tére költözött Turoni (Turáni) nép is kelta, 267m 11. A Duna-menti Sicambriából Franciaországba vándorolt Sequani, Sicani nép szintén az, 102m I 290; stb. stb.

57. A nem-magyar szerzők ilyen kifejezéseket használnak: Unité linguistique de l'Europe, 46m 12. — Európában... unité linguistique existait, 78m 10-12. — L'unité des langues celtiques est donc évidente, 102m I 51. — Au temps de l'Europe romaine, la différence entre les parlers extrêmes du Celtisme n'était pas encore telle que l'on ne se comprît de l'un à l'autre, 102m I 49. C. Julien száz millió keltája, 78m 11.

A nem-magyar nyelvek kialakulása Nyugat-Európában

Ha Európa nyugati részében a jelen időszámítás első századaiban megszűnt az ott több mint másfél ezer esztendőn át virágzó magyar nyelv és helyette kialakultak a ma használatos angolszász és latin nyelvek, felelnünk kell arra a kérdésre, hová lett a magyar nyelv és miből keletkeztek az úgynevezett „indo-európai” nyelvek.

Az indo-európai nyelvek jellemző vonása nem a ragozás, hanem a hajlítás. Közéjük tartoznak az angolszász és román (azaz latin eredetű) nyelveken kívül a germán és szláv nyelvek is. Mindezek kialakulását régebben úgy képzelték el, mintha egy közös ősnyelv leszármazói lennének, az indo-európai ősnyelvé, amelyből Kr. e. 2000 után váltak ki és önállósultak fokozatosan (filiáció elmélete). A közös indo-európai nyelvet beszélők őshazája, ahol szétszakadásuk előtt még valamennyien együtt éltek, „valahol” Közép-Európában lehetett, mások szerint valahol Kelet-Európában, ismét mások szerint a Kaspi-Oxus vidékén. Ebből a feltételezett őshazából aztán egy feltételezett népvándorlással közelebről még meg nem határozott időben diadalmasan behatoltak Európa legtöbb tájába, leigázták az ott élő barbárokat (!) és lerakták, ők (!), a máig tartó magas kultúra alapjait.

Ezt az indo-európai elmélet-halmazt néhány ortodox tudóson kívül ma már senki sem vallja s diszkréten napirendre térnek felette. Itt-ott azért megjegyzik, hogy indo-európai ősnyelv a valóságban sohasem létezett, ilyen nyelven senki sem beszélt, ezen a nyelven egyetlen okmányt sem írtak s e nyelv nevét a régi források sohasem említik. Az „indo-európai” ősnyelv csak a nyelvészek kitalálása, akik prototípusokra vezették vissza az európai nyelvek közös szavait és a prototípusokból teremtették meg az állítólagos ősnyelvet. Mivel nem lehetett beigazolni, hogy ilyen ősnyelv és ősnép létezett volna, logikus, ha a fiktív nép őshazáját sehol sem tudták megtalálni. Ezért ma az indo-európai ősnyelv, ősnép és őshaza fogalmait elvetették.⁵⁸

Az újabb kutatók a nem-magyar típusú európai nyelvek kialakulását a jelen időszámítás I. évezrede folyamán képzelik el, de nem az Ótestamen-

58. Les linguistes d'aujourd'hui ne pensent plus que l'"indo européen" soit même l'ombre d'une langue parlée, 102m l 52. — 220m 187 szerint nem vehető komolyan az ilyen nyelv létezése. — Hasonlóan szólnak a hipotétikus őshazáról: At present few

specialists speak with any confidence about the historical homeland of the Indo-Europeans, and some reject it even as a theoretical concept (Nicholas V. Riasanovsky, A history of Russia. New York, 1963. 20. l.

tumban gyökerező leszármazási elmélet (filiáció) alapján, hanem úgy, hogy az Európában általánosan elterjedt *korábbi nyelvhez (mi tudjuk: a magyar nyelvhez) valamilyen idegen nyelv keveredett és e kettő összeegyedéséből állt elő az új nyelv.* Erre mutat az angolban, franciában, latinban, csakúgy mint a germánban és szlávban egyformán megtalálható rengeteg pre-latin (azaz magyar) szó. Ez újabb látószögben tehát nagy nyomatékkal kerül előtérbe Európa őslakosságának nyelve.⁵⁹ A nyelvészek ezért most egyrészt az ősi európai nyelv kilétét kutatják, annak eredetét, szókincsét és rokonságát, másrészt szeretnék megtudni, melyik volt az a keveredő második nyelv, amelynek hatására itt is, ott is előállt egy-egy új nyelv. E téren a kutatások nehezen haladnak előre, mert hiányzik az a felismerés, hogy az európai ősnelv a magyar nyelv volt és hiányzik az a második felismerés is, hogy a reá ható erő a magyar népek nyomában érkezett szemita népek voltak. A nyugati tudósok annyira eredetinek képelték el a múltban az ő nyelvüket és azt annyira mindenek felett állónak vélték, hogy most valóságos lelki mártíromságot szenvednek az új valóság láttán.

Akik mégis ezen az új vonalon haladnak, vagyis a leszármazás (filiáció) helyett a hozzávándorlás (admigráció) alapján képzelik el az indo-európai nyelvek kialakulását, bizonyos törvényszerűségeket már megállapítottak, nevezetesen azt, miként születtek az európai ősnép (magyar) szavaiból indo-európai (angol, francia, latin, szláv, német) szavak. Látják például, hogy a keveredés folyamán a szókezdő mássalhangzó gyakran elváltozott és rendszerint valamilyen lágyabb formát vett fel. Eszrevették, hogy a hangsúly a szavak első szótagján meggyengült és hátrább került, minek következtében az első szótagban szereplő eredeti magánhangzó elnémult s ott mássalhangzó-torlódás keletkezett. Így jöttek létre az indo-európai nyelvekben a Br, Dr, Kr, Fr, Sr, Tr, Kl, St, sőt Str hangokkal kezdődő szavak (78m 13 sk). Akik ugyanebben a szellemben a latint vizsgálták meg, rámutattak arra, hogy e nyelv szerkezetében (akárcsak a germánban) feltűnő nagy szerepet játszik az őseurópai (magyar) nyelv Ūr szava, különösen a szenvedő igealakban, pl. It-ur, Loquit-ur, ahol ezzel a szóval az általános alanyt fejezik ki (102m I 74). Előadásunk során mi is számos esetben rámutattunk már olyan magyar szavakra, amelyek a latin, német, francia és angol nyelvek szókincsében is szerepelnek. Most jelezhetjük, hogy már mások is feljegyeztek több olyan latin szót, amely éppen úgy hangzik, mint a megfelelő értelmű régi magyar szó. Ilyen például a latin Cap(ere) és a magyar Kap(ni); a latin Da(re) és a magyar Ad(ni); a latin Filius és a magyar Fiú; a latin Lassus és a

59. Ces nouvelles considérations d'ethnographie linguistique obscurcissent singulièrement la représentation que l'on tendait à faire de la FILIATION et de l'appartenance des langues Indo-européennes. Elles ten-

dent à amplifier considérablement la part des autochtones, des associés, des vaincus, dans le résultat final de l'analyse. 102m I 63.

magyar Lassú; a latin Saxa és a magyar Szikla. Az igazság az, mondja az egyik meglepődött nyelvész, hogy az őseurópai (magyar) nyelvből oly sok elem ment át a latinba, hogy kettőjük között közeli rokonság keletkezett (étroite parenté, 78m 12.) Akik pedig a francia nyelvet elemezték, megállapították, hogy abban a pre-latin örökség a hangtan tekintetében oly elemi erővel érvényesül, hogy a francia nyelv voltaképpen kelta ajakkal kiejtett latin (le français est du latin prononcé par les Celtes, 102m I 18).

Az európai őslakosság nyelvi hatását az angolra szintén kezdik behatóbban vizsgálni. Egyes közös angol-magyar szavak nem szükségszerűen a latinból kerültek a két nyelvbe, mint pl. az angol Pine, amely azonos a magyar Fenyő szóval, a P-nek F-fé változása előtt. Hasonló az angol Seat, amely a magyar Székkel azonos; és az angol Wall, amely a magyar Fal megfelelője. Samuel Reiss, aki az "idea-komplex" módszerrel végzett angol-magyar összehasonlító nyelvészeti vizsgálatokat (252m 282-285), megállapította, hogy az azonos gondolatot a két nyelv feltűnően gyakran azonosan hangzó szavakkal fejezi ki. A magyar Gömb és Golyó angol megfelelői között említi a Globe és Knob szavakat; a Gyűjteni magyar szó fogalmi csoportjában szerepel az angol Gather; a Kötni fogalom kifejezői között van a Knit; a Kör és Karika fogalom angol szavai között van a Circle és annak tájszóvá alakja a Chare, meg a Crook (hajlított); a Gyűrűnek megfelel az angol Ring és Gyre; Görbe szavunk angol megfelelője a Curved; a Kerté a Garden, amely dialektusban Garth (bezárt udvar); és így tovább. Itt egy új kutatási terület nyílik, melynek kifürkészését már a múlt századi magyar nyelvészek elkezdték, de ami azután az ismert ok miatt nem folytatódott.

Az európai alapnyelvből (a magyarból) különösen a szláv nyelvek vettek át hatalmas örökséget, amelynek mértéke minden képzeletet felülmúl. A közös magyar-szláv szavakat már régóta jegyzékelik a magyar nyelvészek, de helyes iránytű hiányában eddig általában azt hitték, csak egyszerű kölcsönzéssel állnak szemben, amelynek iránya mindig a szlávból a magyarba vezet és nem fordítva. Tipikus megnyilatkozása a rossz iránytűvel végzett kutatásnak Kniezsa István kétkötetes nagy szótára, amely a "szlávól eredő magyar kölcsönzavakat" foglalja magában. Ezt a munkát mai látószögünkben teljesen újra kellene írni és mindent éppen fordítva kellene magyarázni. A latin, francia, angol és szláv nyelvekre tett rövid kitéréssel nyomatékosan akartunk rámutatni arra, hogy valóban helyes, a tényekkel teljesen összhangban álló dolog, ha az indo-európainak elnevezett nyelvek kialakulásában az egyik leghatalmasabb tényezőt a pre-latinnak mondott őseurópai (magyar) nyelvben jelöljük meg, amelyet az ókori Európában nagyjából mindenütt egyformán beszéltek.

Az indo-európai nyelveket kialakító második tényező kikutatása bonyolultabb problémának látszik. De talán annak körvonalait is felismer-

hetjük, ha visszagondolunk a görög nyelv kialakulásának folyamatára. Az is a helyszínen, hasonló folyamat eredményeként állt elő: az őslakos magyar nyelvű népek közé telepedett szemita népelemek hatására. Úgy látszik, a szemiták szerepe Európa nyugati tájain is észlelhető s ott is annak tulajdonítható a változás. Már ismerjük a szemiták nagy szerepét Itáliában, különösen Rómában, s tudjuk Cézár velük való szoros kapcsolatait is. Az is ismert, hogy milyen széles körű publicitása van a "brit-izrael" gondolatnak, amely szerint a szemitáknak döntő szerep jutott az angolszász népek és nyelvek kialakításában. A szemiták két irányból érkeztek Nyugat-Európába a Régi Keletről: egyrészt közvetlenül tengeri úton, másrészt szárazföldi úton, keleteurópai kerülővel. Bevándorlásukat az ő saját emlékeikből, más elbeszélő kútfőkből és a szemita törzsnevek szerepléséből következtették ki. A törzsnevek között különösen a Dán-nevet emelik ki (ebből erednének a dánok és Dánia neve), Juda törzsét (annak leszármazói lennének a jutok), Benjamin törzsét (ezek utódai a normanok), Izsák törzsét amely viszont a szászok őse volna (Isakson annyi mint Saxon), a Union Jack pedig Jákob úniója s egész Britannia a "Szigeten lévő Izrael" (Israel in the Isles, 253m 22 sk, 150 sk). E különleges irányú kutatók hangsúlyozzák, hogy a szemita befolyás az angol nyelv hangtanára döntő mértékű volt s megítélésük szerint: "Az angol nyelv egész alapvetése, úgy amint az ma ismeretes, héber vagy káldeus" (the whole foundation of the English language as we now use it is Hebrew or Chaldee, 215m 125). Hasonló a véleményük az angolszász népről is, amit így összegeznek: "Nagy a valószínűsége annak, hogy az angolszász nép valójában izraeli nép, bár ennek tudata idővel kiveszett a nép emlékezetéből" (A very strong presumption exists that this Anglo-Saxon people is in reality Israel, however she may have come to be unaware of it, 215m 84).⁸⁰ Ez is az újabb kutatási irány hangja, amelyben sok a tapogatózás és beleütközik régi meggyőződésbe, de mégis tudomást kell vennünk róla annál is inkább, mert a szemiták Régi Keletről Európába jött tömegei a magyar őstörténet tételeit is támogatják.

A nyugateurópai ősi árja nyelv és nép a szemitizáló hatásnak egy-két területet kivéve nem tudott sikeresen ellenállni, sem vele politikai vonatkozásban megbirkózni, hanem az érintkezés folyamán öntudatát elvesz-

80. A British-Israel hívei azt is állítják, hogy az angolszászok két másik örökséget is kaptak a szemitáktól: 1. a világalomra való törekvést, ezt az asszír eredetű hivatástudatot és 2. a világalomra való Isteni kiválasztottság hitét, amit Ábrahámék hirdettek. Egy-két idézet: There can be little doubt that the Greek Danoi and the Irish Danaans were simply Israelites of the tribe of Dan, 215m 106. A large flow of Mediterranean colonists took place in Old Testament times, these colonists settling in the British Isles and coming from the Covenant seed of Abraham in Palestine... via

the Mediterranean going on Intermittently and sporadically for many centuries in Old Testament times, commencing even before the exodus from Egypt. Oket követték szárazföldi úton a Kaspi-tó és a Fekete-tenger környékén élő szemiták, akik részben az asszírok által deportált izraeliták leszármazói voltak, 215m 94, 103, 113 sk. Hasonlóan ír 253m 71, 190, 194. A fejtegetések ismételt hangsúlyozott következtetése ez: The historical evidence for our British descent from Israel is at least very strong. 215m 114.

tette és egybeolvadva új népekké lett. E tünet — a gyenge ellenállás — tényét az árják vérségi kapcsolatokra felépített laza társadalmi és politikai szervezetével magyarázzák. Azzal, hogy Európa hatalmas ősnépessége nem tudott összefüggő, nagy államokat létrehozni, hanem mindvégig belső összetartó erő nélküli, könnyen széthulló mozaik maradt. Amint az Égei-szigetvilágban elég volt egynéhány szemita különítmény partra dobása a nyelvi és néprajzi helyzet megváltoztatására, úgy itt nyugaton is elég volt Cézárnak egy-két légió ahhoz, hogy a hatalmas gall világot szétszabdálja.⁶¹ Cézár (Kazár? Kozár?) a római zsidók meghitt barátja volt és a Galliában összerabolt pénzeket az ő segítségükkel hozta forgalomba Itáliában (28m II 199 sk). A kelták (gallok) anyagi kifosztásán kívül Cézár az ő fizikai tönkretételüket és tömeges kiirtásukat is rendszerré tette, akárcsak az asszírok a Régi Keleten az árjakkal szemben. Behatolva Galliába, elsősorban a katonákat és a politikai élet vezetőit ölette meg, azután különösen a kelta papok elpusztítására törekedett, mert azok voltak a nemzet tudói, nevelői és a hagyományok fenntartói.⁶² Miután a keltákat így megfosztotta vezetőiktől és öntudatuktól, a köznép felett razziákkal és terrorral uralkodott. Szereplése nyomán a római név Galliában a legnagyobb gyűlölet tárgya lett és Cézárt legionáriusaival együtt közönséges banditáknak nevezték (Latrones, 28m II 122 sk, 48). Cézár galliai rablásait és esztelen öldöklését a római szenátus undorító eljárásnak bélyegezte és több ízben elhatározta, hogy biztosokat küld ki a helyzet felülvizsgálására. Egyes szenátorok azon a véleményen voltak, hogy Cézárt szolgáltsák ki az ellenségnek (28m II 186). Nem kétséges, Cézár prototípusa volt az "új Európa" (Európa-II) későbbi konkvisztádorainak, a Pizarroknak és Cortez Fernandoknak, a perui és azték civilizációk elpusztítóinak. A régi Európa lerombolása és az indo-európai vezetésű új Európa kialakítása hasonlóan zajlott le másutt is. A rómaiak A.D. 43-tól fokozatosan meghódították a Brit-szigetek déli részét, a későbbi Angliát. Hódításuk északi határán egy 74 mérföld hosszú falat építettek, az ún. Hadrián-falat, a mi korunkban készült Berlini-fal östípusát. Meghódították a Duna-medence jelentős részét és Európa nagy részén kívül még Észak-Afrikát is. Karthágóban házról-házra ment az ostrom Kr. e. 136-ban és ezt a várost tökéletes romhalmazzá változtatták, — prototípusaként a későbbi Budapest ostromának.

Amikor a rómaiak világoralma összeomlott, az angolszász és germán néven következő indo-európaiak folytatták a régi Európa pusztítását. Miután Britanniából a római légiókat 410-ben visszavonták, nyomukban

61. A aucun moment cependant, on ne peut parler d'un empire celtique. Il n'y eut jamais la moindre cohésion politique entre les occupants des territoires éloignés, entre lesquels n'existait aucun lien géographique. Au surplus, les Celtes ne tardèrent pas à être presque partout subjugués

ou refoulés... L'Etat romain... leur enleva trop tôt leur autonomie, 251m bis 19.

62. A galliai kelta papokat druidáknak nevezték. E szó jelentése nem "tölgyfa", mint eddig gondolták, hanem "tudó" (v. ö. a magyar Tatos, tudós), 102m II 276-281, 285.

az angolok és szászok szálltak partra. Mozgalmuk 450-600 között invázióvá terebélyesedett. Bevándorlásukat a skandinávok és dánok beözönlése követte a 8. és 9. században, utóbbiak 1016 és 1042 között Angliában a politikai főhatalmat is kezükbe kerítették. E mozgalmas idők során az ősi brit lakosság jórészt kiirtották, utolsó maradványai a 7. században tűntek el (248m 87). A Rajna vidékén és a Baltikumban a németek terjeszkedése járt ugyanilyen következményekkel, akik lovagrendjei az új militáns vallás, a kereszténység terjesztésének ürügye alatt halomra ölték a finnugor népeket, egyes ágakat teljesen kiirtva. Azt az időt, amely az ősi Európa pre-latin (magyar) népének és nyelvének elpusztítása és az indoeurópai vezetésű Európa létrejötte között eltelt, a régibb historikusok "sötét középkornak" (dark age) nevezték s az új honfoglalókat a "barbárok bejövetele" felirat alatt tárgyalták.

Európa nyugati részeinek benépesítését átvizsgálva, főbb megállapításainkat a következő pontokba foglalhatjuk össze. E nyugati táj története azokkal az állattenyésztő, kereskedő, iparos és földműves életformájú népekkel kezdődik, amelyek ide a Régi Keletről Kr. e. 2500-tól kezdve egymás utáni hullámokban érkeztek, századokig tartó folyamatos bevándorlással. Az első európaiak valamennyien magyar neveket viseltek és magyarul beszéltek, úgyhogy az ő idejükben Európa magyar nyelvi egységet alkotott. E magyar nyelvű régi európai honfoglalók érdeme a kontinens első magas kultúrájának megalkotása, a rendszeres termelés bevezetése és a hegyek, folyók, lakóhelyek névvel való ellátása. Társadalmi és politikai szervezetük az egyéni szabadságok fenntartására törekedett és az önkéntes társulás (föderális) elvét hangsúlyozta. Mivel azonban a szabadságok korszerű korlátozását elmulasztották, nem tudták fenntartani népi személyiségüket, hanem szétaprózódva elpusztultak.

AZ ELSŐ KELET-EURÓPA SZINTÉN MAGYAR ALKOTÁS

A vonatkozó irodalmi tanulságok

Kelet-Európa alatt ebben a tanulmányban a Visztulától és a Balti-tengertől keletre az Ural-hegységig terjedő vidéket értjük, amelynek déli határvonala a Kárpátok íve, a Fekete-tenger és a Kaukázus. E hatalmas síkságon a klimatikus viszonyok Kr. e. 4000 és Kr. e. 2000 között lényegesen megjavultak, úgyhogy akkoriban az évi középhőmérséklet a mainál néhány fokkal magasabban állott. Ennek következtében a jégkorszak végén kialakult nagy mocsarak összéből húzódtak, az erdőségek megritkultak és a frissen sarjadt legelőkre gazdag vadállomány érkezett. Így nemcsak a keleteurópai nagy folyók — Dnyeper, Don, Volga — lapályai váltak alkalmassá állandó emberi tartózkodásra, hanem a feljebb eső Balti-tenger partvidéke is.

A Kelet-Európába érkezett első állandó lakosság földrajzi eredetére és kilétére az embertan kutatói adtak legelőször helyesnek bizonyult választ. Térképre vetítették a régi korból eredő koponyák indexét és ezen a módon észrevették, hogy a Balti-tengertől a Kaukázus irányában haladva, az index folytonosan emelkedik 81 és 83-ról 87 fölé. Ebből azt következtették, hogy Kelet-Európa első népességének földrajzi kiindulópontja a Kaukázus vidéke lehetett, a kerek koponyájú népek őshazája és onnan a nagy folyók kalauzolása mellett jutottak el az északabbra fekvő tájakra. Becslésük szerint az északra vonulás, vagyis Kelet-Európa első benépesítése a Kr. e. III. évezredben kezdődött és a következő II. évezredben lényegében már befejeződött. A Dnyeper mentén vonultak azok, akik végállomása a Baltikum lett; a Volga mentén meg azok, akik lezármazói jelenleg a Káma és a felső Volga vidékén laknak, vagy még annál is feljebb, a Pecsora völgyében és a Jeges-tenger partvidékén. Az embertan kutatói a kerek fejűek bevándorlásával hozzák kapcsolatba Kelet-Európa első magas kultúrájának kialakítását (152m 49). Az embertan eredményeit a régészeti kutatások megerősítették és részleteiben is kiegészítették. Kezdetben ugyan ők Kelet-Európa benépesítését és a magas kultúrába való bekapcsolását a nyelvészet hatása alatt az Ural-hegységen túl elterülő nagy tájból, Szibériából képzelték el. A tárgyi le-

letek időrendben való megjelenése azonban ennek az elképzelésnek ellentmondott s így el kellett azt ejteni. Az első lakosságtól hátramaradt régészeti leletek ugyanis nem Kelet-Európa Szibéria felé eső oldalán bukkantak fel, hanem délen, a Régi Kelet közvetlen szomszédságában, ahogy a vonulást az embertan művelői is elképzelték. E déli terület nagyjából téglalap alakú, a 45. és 47. szélességi kör közé esik s nyugati részében a *Dnyeper*, keleti részében a *Volga* a legnagyobb folyó.

A Dnyeper völgyében, a folyó alsó szakaszán sok réz- és bronzkori temetőhelyet tártak fel, olyan mesterséges dombokat, amelyeket oroszul kurgannak, angolul barrownak neveznek. Az egyik ilyen temetőből, a dnyeperi Petrovszktól 18 kilométerre délre, Kr. e. III. évezredből eredő kétkerekű kocsis maradványai kerültek elő (139m 135). A kocsiról tudjuk, hogy régi-keleti szimbólum, a Napisten jelképe és sírban való elhelyezése azt a meggyőződést fejezi ki, hogy a halott felett az örök világosság fényeskedik, amint ezt az egyiptomi és mezopotámiai mitológia is hirdette. A Dnyeper-menti régészeti lelőhelyeken egyebütt is sok déli vonatkozású emléket találtak, pl. olyan Vénusz-szobrocskákat, amelyek nagyon hasonlítanak Elám, Babilon és Egyiptom századokkal korábbi időből származó ugyanilyen típusú leleteihez (139m 121; 155m 85). Az is fontos mozzanat, hogy az edényeken itt, Kelet-Európa déli övezetében tűnik fel először az úgynevezett fésűs bélyegzők lenyomata, amely később a Balti vidéken is megfigyelhető. Ugyancsak itt délen, a Kárpátok, Al-Duna, Fekete-tenger és a Dnyeper által körülhatárolt területen alakult ki Kr. e. 3000 táján az első kelet európai földműves kultúra, az úgynevezett Tripolje-műveltség. Mint újabban kiderült, ez a műveltség telepeseivel együtt szintén a Régi Keletről származott, de nem a Kaukázus vidékéről, hanem Kisázsziából (139m 121).

Kelet-Európa Volga által uralt alsó részében az első magas kultúra régészeti emlékei szintén a Kr. e. III. évezredben kezdenek sűrűsödni és babiloni és egyiptomi kultúrörökséget tükröznek. Itt is megtalálhatók a domb alakú temetők, melyek közül már ezernél többet ismernek (139m 135) és azokban is a napvállásra utaló szokásos emlékek szerepelnek. A leletek közt itt is megtalálták a mezopotámiai termékenységi istennő erősen nőies szobrait és a fésűs bélyegzők lenyomatát mutató edényeket. Van azonban itt a Volga alsó vidékén egy olyan mozzanat, ami hiányzik a Dnyeper mentén: az óriáskövekkel való építkezés és szobrászat. Ez is a Régi Keletre utal, melynek számos vidéke tele van tűzdelve hasonló szabadtéri emlékekkel. Az óriáskövekkel való építkezést Cyclops-falazásnak nevezik, ami alatt faragott kövek, szikla-lapok, mészhabarcs nélkül való összeillesztését értik. A hagyomány szerint e falakat "egyszemű óriások" építették, vagyis a Napot (egy szemű Óriást) tisztelő úri népek (árják). Az ő tiszteletével kapcsolatosak a merőlegesen felállított oszlopok, a ménhírek meg a dolmenek, itteni szóhasználattal úgynevezett *Magasok*. Újabban arra is rámutattak, hogy a kaukázusi fémipar, mely már

a Kr. e. III. évezredben jelentős volt, döntően befolyásolta az egész keleteurópai technikai fejlődést a bronzkorban.⁶³ Amíg tehát a magyar népek őshazájával szomszédos keleteurópai táj nyugati része korai mezőgazdasági kultúrájával tünt ki, a keleti köiparával és fémkultúrájával vezetett, de mind a két rész emlékei a Régi Kelet magas műveltségével függnek össze, onnan jött a tudás, a művészet, a hit s maga az emberanyag is, — nem pedig Szibériából.

Kelet-Európa benépesítése szempontjából fontos még az a felismerés, hogy e táj déli részében a Kr. e. III. évezredben tapasztalható jelenségek utóbb, a Kr. e. II. évezred folyamán már az északi Baltikumban is észlelhetők. Ez annak a jele, hogy a népesség a két nagy folyó, a Dnyeper és a Volga völgyében fokozatosan északra haladt s már akkor eljutott arra a végállomásra, ahol leszármazói jelenleg laknak. Mert hogy az utasok ősmagyarok voltak, akikből észtek, finnek és volgai rokonaink lettek, az bizonyos, ezek kerámiáját jellemzi a különleges fésűs díszítés és az ő személyazonosságuk felismeréséig nem volt más népmozgás e tájon (117m 156-158).⁶⁴

Bármilyen nyelven írt újabb régészeti munkát veszünk kezünkbe, mindegyikben azt olvassuk, hogy Kelet-Európa északabbra eső tájai déli irányból kapták első népességüket, végeredményben tehát ugyanabból az embertartalékból, amelyből kapta Dél- és Nyugat-Európa is. Az újabb orosz kutatásokról készített egyik beszámolóban, ahol a finnugorok (magyar népek) délről való származásáról van szó, a szerző megjegyzi, hogy ezzel a megállapítással a konzervatív magyar nyelvészek tanítása nem egyezik (125m 30). Ezt mi jól tudjuk, de a jelen helyzetben állandóan hangsúlyoznunk kell. Tehát a modern régészetnek és embertannak köszönhetjük elsősorban, hogy Kelet-Európa benépesítéséről a tényeknek megfelelő elképzelésünk van. Másszóval, a mai irodalomból lesűrhető tanulság egyezik az új magyar őstörténeti elképzeléssel, amelyben azonban mi finnugorok helyett inkább magyar nyelvű népesség északra vonulásáról beszélünk, mert a kinidulóponton nem finnugorul, hanem magyarul írt emlékeket találtunk.

63. A kaukázusi ipartelepek keleteurópai befolyásáról: The wealth of the Caucasus in natural ores is one of the basic causes of creation here of a powerful centre influencing the development of the Bronze Age in the whole of Eastern Europe... In Bronze Age of the USSR an outstanding part was played by the tribes and peoples of the Caucasus, 139m 128. Hasonlóan 82m 152.

64. A fésűs kerámiáról: "Lényeges ez számunkra, mert úgy látszik, hogy az északabbra fekvő erdős területek lakossága ezektől a déli steppelektől tanulta meg az edénykészítés és díszítés mesterességét." A népesség a déli tájakról az ott fokozódó

szárazság és hőség miatt vonult északra, hűvösebb és nedvesebb tájakra, 117m 120. — A folyók mentén való vonulást említi 139m 108. — Originally these features (a földművelés és edénykészítés) penetrated here from the south; only later did metal working begin in the Kama and Ural areas, 139m 141. — A swidry műveltség is délről érkezett és kifejezetten az Iráni és Iraki — vagyis mezopotámiai — kultúrával fűgött össze, 117m 116 sk. — A Baltikumban Sarmat nevű helységben (Lettország) a Kr. e. II. évezredből eredő régiségek között oly emlékek is előbukkantak, amelyek a Régi Keleten szibollikua jelentésben korábban központi szerepet játszottak: madarak, halak és csúszómászók, 139m 112 sk

A név szerint ismert első keleteurópai gyarmatosok:

a Cimmerek

A Kelet-Európában délről északra vonuló népeket a történettudomány módszereivel csak a Cimмери néptől kezdve tudjuk nyomon követni. E nép zöme a Dontól nyugatra a Kárpátok hegyláncáig terjedő vidéken lakott. Telepeit magas földhányásokkal (sáncokkal) vette körül s országa tengelyében a Dnyeper vize folyt. Elszigetelt cimмери csoportokról távolabb eső helyeken is tudunk, mint pl. a Krimi-félszigeten, a Kaukázus északi lejtőjén és a Volga alsó szakaszán. A Cimmerek, országuk nagy kiterjedéséről ítélve, jelentős létszámú nép lehettek s fénykoruk a Kr. e. 1300 és Kr. e. 750 közti időre esik. Önálló nemzeti létüknek a szkíták vetettek véget, akik elfoglalták országukat és a népet több részre szakítva elvándorlásra kényszerítették. Többségük ekkor a Dnyeper kalauzolása mellett észak felé menekült és a Balti-tenger partján szerzett magának új hazát. Egy másik jelentős részük a szkíta támadás következtében nyugat felé vette útját, megkerülte a Fekete-tenger sarkát és annak déli oldalán talált új lakóhelyet a Halys folyó torkolatáig. Egy kisebb cimмери néptörödék pedig, köztük a fejedelem törzse, a Kárpátok szorosain átkelve, leereszkedett a Duna-medencébe.

A cimmerek származási helyét a tudósok Mezopotámiában és Iránban látják, tehát a Régi Keleten, mert hátrahagyott tárgyi emlékeik ezzel a tájjal kapcsolódnak. Ugyanonnan eredtek szimbólumaik (bika, ökör, oroszlán, leopárd, madár), mértani jellegű díszítéseik és csőrös edényeik. Népvüket a források *Cimмери*, *Kimeri*, *Cymri* és hasonló változatokban közlik. Mindegyik írásmód a magyar nyelv -i képzőjével végződik, előtte Ūr szavunk magas hanggal illeszkedő változata áll, a kezdő szóelem pedig minden támpont szerint a mi Szem szavunk. A név jelentése tehát *Szem-Ūr-i* (nép), vagyis a Napisten hívei. E vallási vonatkozású név mellett földrajzi eredetű nevet is használtak megjelölésükre, amelyet a Biblia szótára *Madai* és *Méda* alakban közöl s magyar értelme *Mat-i*, azaz "Földi, Honfi". A cimмери helynevek ilyenek: Cimmerikum a Krimi félszigeten, Szam-Ta-Rovo Georgiában, Szamas-Un (*Szemes Hon*) a Fekete-tenger déli oldalán.

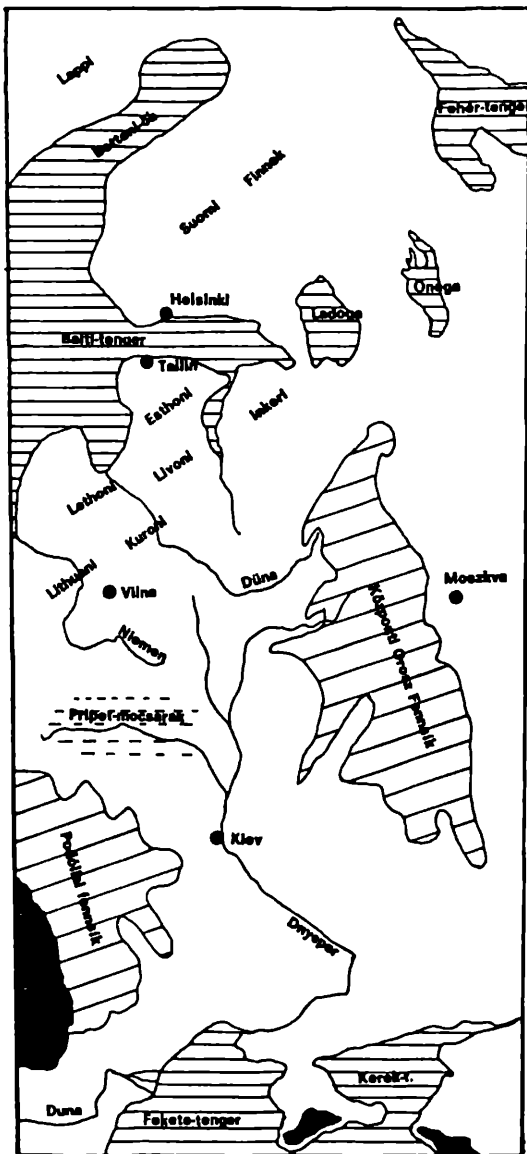
Mivel a Cimmerek vagy Szemúrak több mint félezer évig tartózkodtak Dnyeper-menti hazájukban, nekik kell tulajdonítanunk az ottani nagy folyók — Dnyeper, Don, Duna — és talán még a Fekete-tenger nevét is. A Dnyeper akkoriban DANA-BER néven volt ismert, melynek értel-

me a magyar hangtörténeti kulcs szerint a *Tanya Bora* vagyis az ország vize. Ugyane folyó neve később BOR-YST-HEN-ES alakban is szerepel, amelyben ismét a Bor-részleget találjuk kibővítve az "Est-Hon" kifejezéssel és a hátratett névelővel, úgyhogy értelme Az *Est-Hon Bora*. A két név etimológiája egymást támogatja, de belőle az is kiderül, hogy a keleteurópai Szemurak (Cimmerek) országát még Est-Honnak, népét pedig Est-Honi népnek is nevezték. Esthon és Szemhon egyébként azonos értelmű nevek, mert a lenyugvó (Esti) napot a magyar őshazában Szemnek is mondták (a felkelő Nap "Ra" volt). Szemúrország másik két nagy folyója, a Don és a Duna az ország határfolyói voltak. A Don akkoriban TANA-IS volt, szintén a *Tanya vize*. A Duna DANU-BIS (*Tanya vize*) nevét csak későbbi korból ismerjük, de mivel annak képzési módja azonos a Dnyeperével (Danaber) és a Donéval (Tanais), azt is cimмери eredetűnek kell tekintenünk. A Duna másik ókori neve IST-ER, benne Est szavunkkal, *Est úr* (vize) értelemben. A Fekete-tenger legrégebben ismert PONTI neve talán még a cimmereket megelőző időből ered, a Kaukázus alatt lakott régi magyar népektől, mert azok országából nézve esett ez a tenger észak felé, nekik volt az *Fönti*-tenger, régi hangszereléssel Pontitenger. A *Fekete* elnevezést azonban már cimмери eredetűnek vehetjük, mert a *Fek-út-i* kifejezés a lenyugvó Nap irányába eső tengert jelenti. Ha ezek után jegyzékeljük azokat a jobbra egy tagú szavakat, amelyeket a cimmerekkal kapcsolatban állónak tudunk, vagy a valószínűség alapján nekik tulajdonítunk, elég világosan következtethetünk a szóbanforgó nép személyazonosságára. Az észlelt szavak ugyanis: Szem, Úr, Bor, Víz, Tanya, Hon, Út, Est, Fek(szik) és a sűrűn szereplő -i képző mind a magyar nyelv legősibb szókincsébe tartoznak. Ha pedig így áll a dolog, akkor ezt a Cimмери—Szemúri—Esthoni—Madai népet határozottan a magyar nyelvű népek családjába kell soroznunk, vagyis a Kelet-Európában észlelhető első népet magyar népnek kell minősítenünk. Ebből aztán sokminden következik.

A Balti-tenger partjára vándorolt Esthoni és Fenni népek és a Jeges-tenger vidékére került Permiék

1. A nyelvtudomány már régóta megállapította, hogy a Balti-tenger körül ösidők óta magyarral rokon népek élnek. A déli parton lakókat közös névvel EST-HON-I vagy röviden ESTI, AESTI népeknek mondták, ma: "észtek", amiből világos, hogy eredeti nevük magyar s annyit jelent mint *Est Honi* vagy *Esti*, azaz nyugatra eső országban lakók. Ugyanaz a név ez, mint ami a Dnyeper-menti Cimмери ország neve is volt, így az elnevezés újabb bizonyíték arra, hogy Kelet-Európa népessége délről északra haladva népesítette be a tájat, magával víve megelőző lakóhelyé-

nek nevét. Ez az összefoglaló Esti és Esthoni név, mely régen a Balti-tenger déli oldalán lakók közös neve volt, ma már csak az észtek — másfél millió lélek — megjelölésére használatos. A többi esti törzs a vérségi el-

A Balti-tenger partvidékén magyar származású népek élnek, akik oda a Dnyeper kalauzolása mellett érkeztek, délről északra tartó vándorlással. Az egyes törzsek megannyi "Hon"-ban szálltak meg s idővel külön népekké lettek.

aprózódást követve külön politikai keretbe szervezkedett és népnévként törzsneveit használja, legtöbbször a Hon szóval kibővítve. Ezek a Lettoni, Lithuani, Livoni és Kuroni nevéük, illetve az Inkeri (Hungari) és Mazuri (Magyari) népek. E kis népek az erős germán és szláv keve-

redés miatt ma már csak távoli rokonai a magyarnak és népnevük eredeti értelmét is elfeledték. Sajnos, a magyarországi finnugor szakértők elmulasztották, hogy rokonaink nemzeti nevének értelmét nekik megmagyarázzák. Ők ugyanis kritika nélkül elfogadták az indo-európai tudósok könnyen adott véleményét, amely szerint az Est-Honi megjelölés nem a magyar, hanem valamilyen idegen nyelvből ered (188m 13).

A Baltikumba vándorolt és ott új hazát talált magyar származású népek a jelen időszámítás I. évezredében kerültek először teljes történeti megvilágításba, amikor nagyjából már mai helyeiken laktak, de lényegesen nagyobb területen. Ővük volt a Visztula folyótól a Finn-öbölhöz terjedő egész partvidék és telepeik a folyók vonalán mélyen benyúltak a szárazföld belsejébe. Az egyes esti törzsek még mindig féltékenyen örködték politikai függetlenségükön és sok apró királyságot alkottak főkirály nélkül. Amikor A.D. 1000 táján az első idegen megfigyelők köztük jártak és utazásukról beszámolót készítettek, legtöbbször kidomborították a nép szervezetlenségét, azt hogy nincs közös államuk, se közös kormányuk. Az egyik utazó így szólt: "Esti ország nagy kiterjedésű ország, de sok az önkormányzattal bíró kerülete (civitas) és azok mindegyikében külön király székel" (159m 92). Egy másik utazó 1175-ben járt közöttük és ezt jegyezte fel: "Hozzáférhetetlen, vízzel borított tájakon laknak és nem tűrnek meg maguk felett semmiféle (fő)királyt" (159m 104).

Az idegen utazók azt is feljegyezték, hogy az estországi népek szerfelett vallásosak és egész lényüket az istenség gondolata hatja át. Elképzelésük szerint az isten láthatatlan lény, de mégis mindennek ő az ura és tulajdonosa, a lakóhelyeknek és a lakosoknak egyaránt. Sokféle névvel nevezték, gyakran az Ūr szóval is, használva annak illeszkedő alakjait. Ha például azt akarták mondani, hogy ő az ország (TA) ura (RA), akkor egyszerűen Tara névvel utaltak rá. Látható képét a Nap korongjában tisztelték, amit alakjáról *Kereknek*, világító tulajdonságáról *Szemnek* neveztek, akárcsak a régi-keleti hazában. Ezeket a szavakat is összekapcsolták az Ūr szóval és így az istent *Szemúr* és *Kerekúr* néven is emlegették. Az Isten különféle neveit beleszórták helyneveikbe és így keletkeztek a Szem, Szoma, Szemi, Szemis, Szeom-El, Szem-Er, Szem-Ithen (Szem-Otthon), Szem-Lack (Szem-Lak), illetőleg Kerek, Kark, Kark-Ele, Kurke-Lauk, Kur-Vera nevek. Kereknek nevezték a Napisten tiszteletére fenntartott áldozati berkeiket is és azokat a Kerek név jelentésének megfelelően bekerítették.⁶⁵ Szent helyeiket ligetes fáirol

65. Amikor a germán törzsek megjelentek Kelet-Európa földjén, az esti népektől átvették a Napisten Ta-Ara nevét és abból alkották meg saját Istenük Thor nevét. Már említettük, hogy a germán Kirche a magyar népek Kerek szavának átvétele, csakúgy mint a "nyájas Holdanya" (mlide Götting Hulde). A germán mitológia számos eleme a finnugor népektől kölcsönzött kultúr-

kincs. Ezzel kapcsolatban Edgar V. Saks így szól: Thus, the theories, so widely popularized and so much liked by the Indo-Europeans themselves that the Finno-Ugrians borrowed most of their cult-terms from Indo-Europeans, are just so much wishful thinking and mere facile attempt to try to solve this problem from the wrong end, 212m 216 sk.

LUKOSnak (Lugas) is mondták, ott mutatták be áldozataikat, melyek tárgya rendszerint ló volt. A feláldozott állat húsát rituális ünnepség keretében elfogyasztották, lenyúzott bőrét pedig rőzsével kitömve, álló helyzetben a helyszínen hagyták. A ló bőrének rőzsével való kitömését úgy mondták LUOT TEMERIT, Lovat tömörít.

Az esti népek istenét különféle tevékenységében nagy számú személyzet szolgálta ki: papok, jósok, varázslók, bosszuállók és a tüzes szertartások vezetői. Címük általában Pap volt: PAP, PAPI; aki vízzel (habbal) ügyködött, azt HABÚRnak, APÚRnak nevezték; a Hold-Jós volt a HALD-JAS, HALL-IAS; a Mágus a MAGUS; a Hárpia szerepét ott is ARPIA, ARBJA töltötte be; a Tüzesen végzett szertartások vezetője a TULISSON volt; a szent berkek felügyelője pedig a Lugas-Hon embere: LIGAS-HON-ES. A legrangosabb papok a Nap felkeltekor, vagyis reggel REGGEL, RUGHEL (Ra keltekor) fejtették ki tevékenységüket s nevük a Kel(ni) igével kapcsolatos: KAALI, KAALU, KAALIMA. Ugyanez a Kel szó az esthoni helynevekben is gyakori: KALA-TA-HU annyi mint a Felkelő Napisten Hona; KALA-MAA és KALO-TA a Kelő Földje. Volt náluk KALAT-EN (Kelethon) és KEL-MEN (Kelő Méne) helynév. A papokat a MUUG és MUGI (v.ö. magyar Muki) szóval csúfolták, ami szarvasmarhát jelent, bár ennek az állatnak közös név neve MAAKARI volt (159m 141). A papok szimbólikus megjelölésére az esti népeknél is a veréb szolgált: VOROBEL, VARABOLA, akárcsak Egyiptomban, mert a szó Ver-Eb elemei az összecsengés alapján a papot az isten (Ur, Ver) szolgájának (Eb) mondták. Amit tehát az északra vándorolt esti magyar törzsek nevérol, társadalmáról és régi vallásáról tudunk, annak lényege tökéletesen azonos a régi-keleti őshaza szokásaival és ugyanazokkal a szavakkal jut kifejezésre.

Esthonban (Észtországban) volt, illetőleg ma is van egy egész sereg olyan helynév, amely azonos az európai Magyarország helyneveivel, de amire hazai tudósaink eddig még nem mutattak rá. Ilyenek például a Kalota, Lippa, Tápió, Nova, Linda (m. Lendva), Tarakani (m. Tárkány), Mahtra (m. Mátra), Honeda (m. Hunyad) és Ardel, Ardel, Ardale (m. Erdély) nevek. Az egyezés az illető helyneveket mindkét helyen roppant régi nevekké lépteti elő, bennük az őshazából hozott nyelvi kincs tükröződik. Gyakoriak Esthonban a Magyar szóval képzett helynevek is, mint a Mazúria országnév, a Mahar-Ana (Magyar Hona) tartománynév és a Matar-os községnév. Az estországi víznevekben megtaláljuk Víz (Pis) szavunkat, pl. Vis-Tula, Wis-Ere, Wys-Ka; Ka-Pes, War-Pes és Bor szavunkat is a Bar-Ta, Piri-Ta folyó nevében. A balti népek nem feledték el vándorlásuk régi útját sem, a Dnyeper mentén vezető utat, mert kereskedőik századok múltán is azon szállították legbecsesebb árucikküket, a borostyánkővet (ámbrát) a Régi Kelet nagy felvevő piacaira s helyette ugyanazon az úton hozták onnan országukba értékes fűszereket. A borostyánkő ókori gyanta, amely idők folyamán megkeményedett

és vöröses-sárga színben tündökölve az ékszerek kedvelt díszítő eleme lett. E féldrágakövet az estiek Gintarasnak nevezték, amelynek szótöve GINTI (159m 27). Ki ne ismerné fel ebben a régi grafikával írt szóban Gyanta szavunkat?

A bemutatott régészeti, mitológiai, nyelvészeti és történeti bizonyítékok azt a határozott benyomást keltik, hogy a Balti-tenger délkeleti partján hazát foglalt néprészek a Dnyeper-menti Esthoni népből eredtek és beérkezésük idején még magyar nyelven beszéltek.

2. Az estoni népek felett, a Balti-tenger északi partján, a Finn-öböl, Bottni-öböl, a Fehér-tenger és a Jeges-tenger által körülhatárolt földön a Fenni nevű népek foglaltak maguknak hont, akik alatt ma elsősorban a finneket értjük, azután kiterjesztőleg a velük rokon lappokat és karélieket is. E népesség jelentős része a Balti-tenger délkeleti oldalán kialakult Esthonból származott, főleg annak Szemi nevű kerületéből, Mahur-Ana tartományából és a Pirita folyó völgyéből. Az átvándorlás idejét nem tudjuk, talán a Kr. e. II. és I. évezred fordulóján zajlott le, vagy ennél is később. A kronológiai bizonytalanság az esti és fenni népek őstörténetében is fennáll, amin egyelőre nem tudunk segíteni. A bevándorlók egyik első támaszpontja a délnyugati Turku volt, értelem szerint az esti népek istene (Ta-Űr) védelme alá helyezett erősség (Kő). A betelepített vidéket a lenyugvó Napisten Szem nevéből Szemu-Maa, Szome-Maa és Szuomen-Maa névre keresztelték "Napisten országa" értelemben. Falvaikat is gyakran a Szemisten védelme alá helyezték és ilyen neveket adtak nekik, mint pl. Szom-Er-Olla (Szemúr helye) és Szom-Er-Mieme (Szemúr Földe). Később az egész ország neve is Szome-Maa, Szuom-Mea és Szuom-En (Szemhon) néven lett ismertté és abból keletkezett a gyarmati nép saját maga használt összefoglaló új neve, a *Szuomi* (Szemi). A nép másik neve, a *Fenni*, *Phinni* (m. finnek), de azt az országbeliek nem használják, csak az idegenek. Jelentése vitatott, egyesek szerint talán a legkorábbi finnországi települőkötől, a főniceiektől ered, akiket az egykorú források szintén Penig, Fenik néven emlegetnek és akik hajói résztvettek a balti ámbra forgalomba hozatalában. Bár e feltevésnek nagy a valószínűsége, mégsem zárható ki az a másik nézet, amely szerint a Fenni nevet az Esthonban maradt törzsek használták először a felettük kialakult gyarmat területneveként. A finnek mai létszáma több mint 4,000,000.⁶⁶

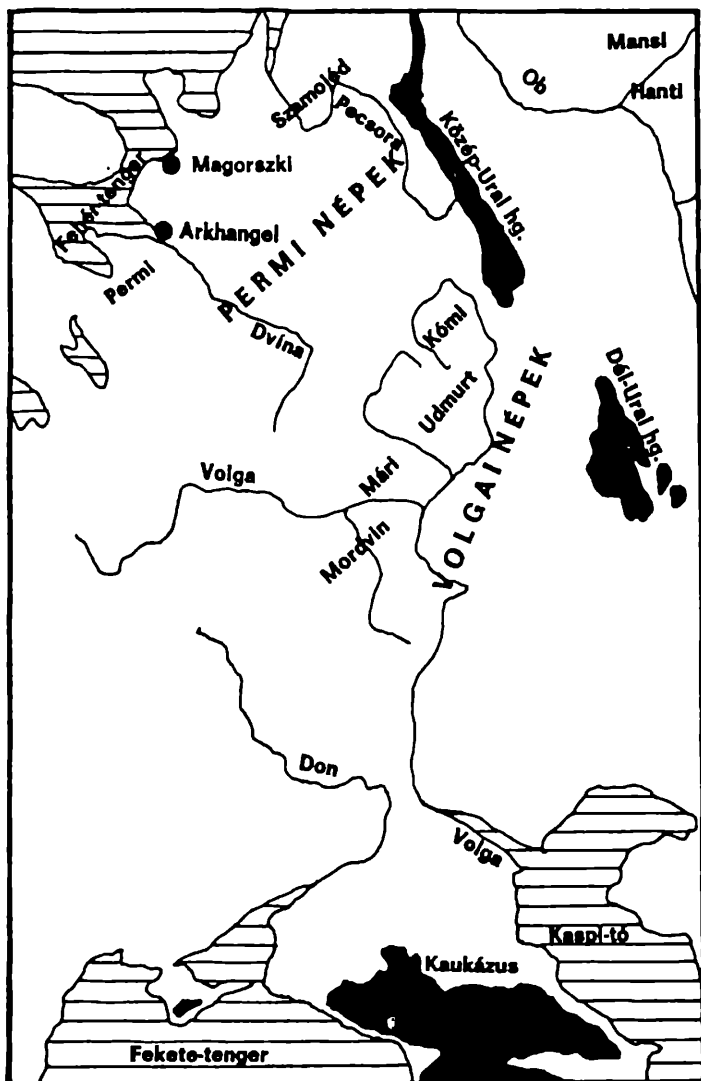
66. Már a finnek sem emlékeznek népneveik (Szuomi, Fenni) eredeti jelentésére s azt a tudósok sem tudták egyértelműen megállapítani. Egyesek szerint a Szuomi és Szuomen mocsaras vidéken lakó embert jelentene; mások szerint tavak közt lakókat.

A Fenni névről meg azt hiszik, talán germán eredetű s a "menni, haladni, ösvény" szóból jönne. A szóbanforgó nevek a történeti kontextus alapján a magyar nyelvből jobban levezethetők.

A finnek felett tovább északra, óriási területen szétszórva, svéd, norvég illetőleg finn fennhatóság alatt Lapp törzsek élnek; összlétszámuk mindössze 32,000. Eredetileg ezek talán nem tartoztak a magyar népek családjába, helyneveiket és Lapp nevüket nem is lehet magyarul értelmezni, de *Szame* nevük utal az őket civilizáló nép kilétére. Vallásra vonatkozó szavaiknak van is egy magyar értelmű csoportja, amely a Napisten tiszteletére utal. Kőbálványaikat Aerro-Muornak nevezték, áldoztak a Napnak és a Holdnak, istenüket kőszobrai mellé állított fával jelképezték, amelyet karika formára nyírtak és tetejére is karikát tűztek (116m 115 sk). A Lappföld egy másik helyén ember nagyságú ötszobrot találtak. "Öt Úr" a régi-keleti felfogás szerint a Napisten Utúr és Utas nevét idézte az ötös (UTUS) sorszám nevével való összecsengés alapján. Ezek a szobrok "mind sorban álltak s midegyiknek a fején kalap volt" (116m 116). Talán ezek a kalapos szobrok (Kalap—Kölap, fordított összetételben: Lap-Kő) az összecsengés alapján a Lappföld (Lapp-Kő) nevét mondják? A lappok kolostoraikat Ost-Ari (Est Uri) helyeknek nevezték, bizonyára az azokban élő esthoni hittérítő magyar papokra utalva. A lappokról az az összképünk, hogy két rétegű néptörzsek, de benne csak a tanító elem lehetett magyar származású, azoktól kaphatták *Szame* nevüket, akik azonban tudásuk átadása után beolvadtak az őslakosságba.

3. Európa északi részén, az észteken és finneken kívül még néhány más, szintén magyar származású apró nép is él, akiket összefoglalólag Permi néven neveznek. Ezek elemei: a tulajdonképpeni Permiak, a Szamojédek, a Hantik (Ostiak) és a Mansik (Vogulok). A szűkebb értelemben vett permiak a Fehér-tenger partvidékén a Dvina torkolatáig laknak, Arkhangel és Magorszki városokig. Tőlük keletre, ugyancsak a tengerparti sávban, igen nagy területen a szamojédek helyezkednek el. Főfolyójuk a Pecsora és övék a hosszan elnyúló Zemlja-sziget és a Yamala-félsziget. Az Ural-hegységen túl, már Szibéria földjén, az Ob folyó bal partján, nem messze az Irtissel való egyesüléstől a Hantiakat találjuk (22,000 lélek); ugyane folyó jobb partján viszont a Mansikat (6,000 lélek). A permiakat, hantiakat, mansikat és a szamojédek egy részét a balti Esthon gyarmatosainak tartják és onnan való eredetüket több mozzanattal valószínűsítik. Ezek között szerepel a legmesszebb került töredék kettős neve: HANTI és OSTI, amely az eredeti Est-Honi szó összetevő elemei külön alkalmazva: Hanti-Honi, Osti-Esti. A Hanti szó jelentése az ő nye-¹ben is Hon, Lakóhely. Esthonból származott a szamojédek északi csoportja is, tekintve hogy az ő beszédükben több a közös szó a finnek-észtek nyelvével, mint a tőlük délre eső Volga-menti rokonokéval. A statisztika így alakul: közös szamojéd szó az észttel és finnel 233, a Volga-mentiekkel

csak 161. Az arány a baltiakkal való szorosabb összetartozást jól érzékelteti. Betelepedésüket a Kr. e. 5. századra teszik, ami az általános történeti eseményekkel összhangban áll.

A magyar származású "Permi" és "Volgai" népek lakóhelye

A Permi név eredetileg területfoglalom: Pera-Maa, ami észt-finn magyarázat szerint a Fehér-tenger partvidékét jelentette (159m 75), tehát az európai kontinens peremvidékét. Ebből a körülményből azt gondoljuk,

hogy a Permi névben az ősi magyar *Perem* szó szerepel. E nevet később a Pecsora vidékéig elnyúló területre is alkalmazták és így nevezték azokat a népeket is, amelyek ezen a területen éltek, avagy innen származtak el máshová, mint éppen a hanti és mansi részleg is. A szó ekként népi vonatkozásban mindazoknak a kisebb néptörzseknek összefoglaló neve lett, amelyek a balti és volgai csoport között hídállásban helyezkednek el. A permiek legfontosabb kereskedelmi cikke ősidőktől fogva az állati szőrme kidolgozása és forgalomba hozása. Olyan keresett áru ez, mint az esthoniak fénylő gyantája, a borostyánkő. A Volgán szállították le délre, a Fekete-tenger környékére és ott bocsátották áruba. A szőrme földrajzi eredő helyéről "permi árunak" is nevezték és ebből a kifejezésből (és nem egy osztrák-bajor szóból) származott a szőrme rokon-szava, a Prém.

Északi rokonaink a lakóhelyükre utaló Permi nevükön kívül használják összefoglaló névként az ő faji eredetükre utaló *Uri*, *Arja* nevet is, UHRI, UGRI, ARI, ARIO alakban. Gyakori azonban e kifejezésnek az a formája is, amelyben a jelző a szokványos helyén, elől áll, vagyis amikor ár-ja helyett jó-urat mondunk: Ju-Har-i, Ju-Ra, J-Ur-Ka, Y-Ir-Ka, Jo-Ra-En és Io-Ugria formában. Ezt az árja vagy jóúr megjelölést a magyar népek mindig használták faji hovatartozásuk jelzésére, bárhová sodródtak is idők folyamán. Eppen ezért nagy tudatlanságra vall, ha az árja szót németből eredő kölcsönszónak mondják.

Abban összegezhethetjük megállapításainkat, hogy a Balti-tenger vidékére települt népesség eredetileg magyar nyelvű népesség volt, az úri, azaz árja fajtából, amely többségében a Dnyeper alsó folyása mentén kialakult Esthonból eredt és délről északra tartó mozgással érte el végső lakóhelyeit. Új hazájába a Kr. e. II. és I. évezred széles határmesgyéjén érkezett, ahol magát továbbra is régi nevéen, Esti, Esthoni, illetőleg Szemi Szemhoni népnek nevezte, melynek mai formája Észt illetőleg Szuomi. Miután a Visztula és a Finn-öböl között elterülő balti partvidéket feltöltötte népességével, etnikai feleslegét áttolta az északra lévő ezer tó vidékére és kelet felé, a Dvína torkolatáig terjedő vidékre. Kisebb vállalkozó csoportok még annál is távolabb keletre vitték el az esti magyar kultúrát és végállomásaikon létrehozták a permi, szamojéd, hanti és mansi nevű törzseket. Ezek az északi sarkkör mentén és az Uralon túl, Szibériában élő rokonaink nem a kiindulóponton hátrahagyott magyarok, hanem egy hosszú vándorlás végállomásán megmaradt népforgácsok. Az esthoni népek — finnek, észtek, stb. — és permiek leszármazóinak együttes mai létszáma körülbelül hat és fél millió.

A Volga és Káma menti magyar néprészek

A Volga és a Káma vidéki magyar népesség tekintetében végzett vizsgálataink ugyanolyan eredményre vezettek, mint az esthoni népek esetében. Úgy találtuk, ők is délről érkeztek mai helyeikre, a nagy vízi utak kalauzolása mellett és leszármazóik az 1965-ös összeírás szerint meghaladják a 3,000,000-t. A mordvinok (más néven Ezrák) létszáma 1,500,000; a máriké (Cseremiszek) 500,000; az udmurtoké (Vótiak) 605,000; a kómi (Zürjén) népe 408,000. Lényeges megemlíthető mozzanat: e népek lakhelye nem terjed át a Volga és Káma keleti oldalára, az Ural-hegység felé eső köves, mocsaras és dombos vidékre. Földrajzi elhelyezkedésük természetes következménye a Kaukázus környékéről történt kiindulásuknak, ami az akkori viszonyok közt a Volga nyugati oldalán való haladást szinte kényszerítő erővel írta elő. Ha ezek a népek Szibériából indultak volna ki és valahol az Ural-hegység középső vidékén jutottak volna ki az erdőkből, amint a finnugor nyelvészek elképzelik, akkor mai elhelyezkedésük nyilván ellenkező lenne: többségük a Volga keleti oldalán lakoznék, az Ural-hegységre támaszkodó sávban. A volgiaiak földrajzi elhelyezkedése ellentmond tehát a konzervatív magyar nyelvészek tanításának. A mordvinok főleg a Volgába ömlő Súra folyó mentén laknak, az udmurtok viszont a Viatka és a Káma ölében. Nincs kizárva, hogy e népevekben a "Maradvány" illetőleg az "Ottmaradt" értelem lappang, ami arra mutatna, hogy a nép többi része valamilyen ok miatt máshová költözött. A feljebb lakó kómi nép neve, a Chum, a nyelvészek szerint azonos a magyar "Hím" szóval (188m 20). A márik neve viszont a Maúri származéka.

A mordvin népet más néven Ezrának nevezik, ami a magyar népek szokásos faji megjelölése, a jelenleg árja alakban használt szó. Az udmurtokat is árjáknak mondják az összes környékbeli tatárok és oroszok és rájuk az Ár, Ari, Ár-Ja-Min neveket használják. Helyneveik is árja nivoltukat és napvallásukat tükrözik, mert ilyenek: Ár-Zamas (Űr Szemes, Szemes Ur), Ur-Szum (Űr Szem, Szemúr), Ár-Szk (Űr Szék, Székúr, Székér), Vor-Ona (Űr Hona), Szern-Űr, Ár-Thani, stb. A kómi nép másik neve, a Zürjén, a régi forrásokban Z-YR-I-AN-I, annyi mint "Az Űr Honi", vagyis szintén árja-honi. A márik mai Cseremisiz neve a forrásokban S-C-RE-MEN-ESC-ANA, eredetileg talán egy egész mondat, amelynek rovásbetűit írták át ábécére, hangzósítva tehát ez lenne: "Az Egúr-Mén Ősök Hona", akárcsak a név másik alakja, a Ri-Men-Isc-An-i.

A permiek közé sorozott szamojédek más néven szintén árják, Ju-Ra-K, azaz "Jó Urak". Ők a legészakabbra lakó magyar eredetű nép s mint ilyen a Kelet-Európába érkezett legelső néphullám maradványa lehet, amelyet a következő néphullámok egyre északabbra szorítottak, ahol közejük vegyült az estiek egy ága. Nagy régiségük nemcsak földrajzi elhelyezkedésükből következik, hanem *Szamo-ed* nevükből is, amely eredeti magyar szórendben *Ed-Szamo*, vagyis az "Egy-szemű" óriás, a Napisten hívei. A Volga és Káma vidékén lakó magyar eredetű néprészek nevében eszerint olyan ősi magyar szavak szerepelnek, amelyek évezredekkel korábban a Régi Keleten voltak használatban. Ezek a szavak és nevek, mint valami nagyszerű szimfónia vezérmotívuma, váltig zengik fülünkbe, hogy viselőik fajilag árják, vallásilag az égi Isten hívei, nyelvileg magyarok, földrajzi eredetük szerint pedig a déli haza gyermekei.

Elofvastuk a kómi és mári népköltészetét és szokásait előadó két-nyelvű szakkiadványokat (12m és 68m) s ezekből megállapítottuk, hogy ők megmaradtak azon a nyelvfejlődési fokon, amikor őseink főleg csak rövid mondatokat szerkesztettek. Ez a körülmény is amellett szól, hogy a közös őshazából ők már korán, a Kr. e. III. évezred folyamán eltávozhattak. Szövegeikben ma is felismerünk több magyar szót, amelyek mind az ősi hangalakban szerepelnek. A kómi *Pi* a mai magyarban *Fi*; a kómi *Pija* *Fia*; az *Aja* szó *Atya*; *Eti* *Egy*; a *Kuta* *Kutya*; a *Sur* *Sör*; a *Lakta* nálunk *Lakás*; a *Kutsar* *Kocsis*; az *Ebed puedi* kifejezés nálunk így hangzik *Edébet főzé*; a *Kitsike kole menni* mondat pedig *Kicsit kell menni*. A mári nyelvben a magyar szavak ilyen alakban találhatók: *Päräk* magyarul *Farok*; *Pu*—*Fül*; *Olma bu*—*Almafa*; *Suke*—*Sok*; *Tal*—*Tél*; *Sera*—*Sör*. A márik egyik közigazgatási kerületének *Makar* (Magyar) a neve, oroszosan *Makarszki*. A nyelvészek az udmurt, mordvin és különösen a mári nyelvben erős idegen hatást állapítottak meg, amit egy ó-török nép közejük keveredésének tulajdonítanak. Ez alatt mi olyan törököket értünk, akik inkább szarmatának nevezendők, vagyis a Volga és Ural közti vidék lakóit.

Otthon élő finnugor nyelvészeink tanítása javarészből ellenkezik azzal, amit mi a keleteurópai magyar népek eredő helyéről, vándorlásáról és új hazáiról előadtunk. Ők a keleteurópai magyar származású népességet a szibériai "gyűjtőhelyről" történt szétvándorlással magyarázzák (már nem szibériai "őshazáról" beszélnek!). Elméletük bizonyítására felsorolják a magyar és magyarral rokon nyelvekben található közös, jó részben egy tagú szavakat. Egyik ilyen jegyzékükön (7m 19 sk) említik a 2, 5, 6, 7, 100 számjegyek nevét; a fej, szem, kéz, vár és lyuk szavainkat; az atya, anya, lány, nő, fiú, fi nevét; az ég, tó, hab, ár, út, sötét kifejezést; továbbá a hal, kígyó, hangya, egér, méh, eb és szű szavainkat; a fa, hagyma, kő, arany, ezüst; a ház, lak, hajó, kés; valamint a fazék és kenyér szavainkat. Az igék közül ezeket: él, hal, hál, áll, mond, hall, néz, lát, ró, főz, eszik, iszik, tud, fog, hág, túr, nyom. A jelzők közül ezeket:

más, sok, fekete, jó. Nagyon igaz, hogy ezek mind ősi magyar szavak, de azokat az elméleten kívül semmi más nem köti az ural-szibériai gyűjtőhelyhez. Ott azokat még senki sem találta meg leírva a Kr. e. évezredekben. Ellenben megtaláltuk mi is kivétel nélkül valamennyit a Régi Keleten a Kr. e. IV., III. és II. évezredből eredő okmányokban. E szavak tehát a mi megítélésünk szerint jóval többet bizonyítanak, mint egy ural-szibériai elosztó helyet. E szavak azt bizonyítják, hogy Kelet-Európa magyar népei is a Régi Keletről származnak, főleg a mezopotámiai, kaukázusi és kisázsiai embertartalékból és vallási és kulturális tekintetben valamennyien egyivásuak.

A jelen munka szempontjából nem látszik szükségesnek, hogy az előadott mértéken túl kiterjeszkedjünk Kelet-Európa néprajzi viszonyaira. Arra például, hogy megvizsgáljuk a Herodotos által feljegyzett neveket, részletezzük a turániak (szkíták, hunok) népi adalékát és magyarázzuk a germánok és szlávok ránk nézve nagyon hátrányos szereplését. Elég a keleteurópai magyar származású népek beillesztése az általános keretbe és annak hangsúlyozása, hogy a germánok és szlávok sokkal fiatalabb népek, mint a finnugorok, mert ők csak akkor léptek az európaiak sorába, amikor emezek első hullámai már rég feltárták a kontinens e részét is, kikaposták a főútvonalakat, nevet adtak a folyóknak és hegyeknek, kijelölték a jövő nagyvárosok helyét és felépítették az első magas kultúrát, mint tették Európa déli és nyugati részeiben. A magyar népek Kelet-Európában bírt ókori hatalmi állásának bukását mégis meg kell magyaráznunk és evégből néhány oldalt szentelünk a titokzatos szarmatáknak.

Az első nem-magyar nép Kelet-Európában:

a Szarmaták

Időszámításunk előtt az 5. században vagyunk, amikor az első híreket halljuk arról, hogy a Don folyó keleti partjaihoz egy olyan nagyobb néptöredék érkezett, amely nem tartozik sem az árja, sem a turáni emberfajtához. "Ha átmegyünk a Tanaison (Don folyón), — mondja Herodotos — többé már nem a szkíták földjén járunk. Itt az első sávban Sauromati (Szarmata) neviük laknak, akik a Meótisi-tó felső végétől észak felé tizenöt napnyi járőföldet bírnak. Lakóterületük egy pusztaság, amelyen nincs semmiféle fa, legyen az gyümölcsfa avagy vadon növényfa" (94m I 295). Ezek a szarmaták pusztai nép voltak, mondja tovább Herodotos, asszonyaik férfi módra öltöztek és ők is résztvettek a harcokban. Nyelvük különbözött a szkíták (magyar) nyelvétől s amikor azt eltanulták, akkor is mindig hibásan beszéltek. A szkíták szomszédságába déli irányból érkeztek, mert megelőzőleg a Fekete-tenger délkeleti alsó szegélyén tanyáztak, a Ther-Mod-On (Szar-Mát-Hon) nevű folyó környékén,

ahonnan a görögök üzték el őket. A szkíták közelségéből azonban hamarosan elvándoroltak és a Don és a Volga könyökénél állapodtak meg, szintén fátlan pusztaságon.

A Sa-Ur-Mat-i nevet mi már a megelőző korból ismerjük, összetevő elemeinek értelme: Homoki (Só) fejedelem (Ur) földje (Mat), illetőleg -i végződéssel: a homokföldi fejedelem alattvalója. Arra is emlékezünk, hogy a név akkoriban a szemita népek ama csoportjára vonatkozott, amely a Kr. e. II. évezred közepe táján Asszíriát vette birtokba és hogy Asszíriát a turáni népek szövetsége, a szkíták, médák és babiloniak buktatták meg Kr. e. 612-ben, amikor Asszíria szemita népessége a szélrózsa minden irányába szétszóródott. Az Asszíriából menekülő ilyen szemita csoportok egyike lehetett a Donnál röviddel a mondott esemény után felbukkanó Saurmati részleg, amely nemcsak régi népnevét, hanem pusztai életformáját is megőrizte. Neve, életformája és története szerint tehát a Kelet-Európában megjelenő új néptöredékben szemita jellegű embercsoportot kell látnunk. A szemita historikusok nyomozása ezt a következtetést megerősíti, mert Kelet-Európa déli részeiben, a Kr. e. első félezer évben ők is jelentős izraelita, zsidó és asszír népességről tudnak.⁶⁷

A Herodotos-féle szarmaták a szkíták szomszédságából nemcsak a velük kapcsolatos rossz emlékek miatt igyekeztek eltávolodni, hanem hogy csatlakozzanak saját fajtájuk egy másik tömegéhez, azokhoz a szarmatákhoz, akik egy más — eddig még ki nem derített — útvonalon a Kaspi-tó felett lévő füves pusztaságokra menekültek, a Volga és az Ural folyók közére. A két szarmati ág ezen a területen egybefonódott, fokozatosan kitöltötte az Ural-hegységig és a Káma torkolatáig terjedő tájat, amelyen aztán tartósan berendezkedett. Ottani életük bizonyítékeként a régészek százszámra tárják fel az ő temetkezési helyeiket, amelyek a Kr. e. 5. századtól körülbelül az A.D. 4. századig terjedő időt ölelik fel. A leggazdagabb és legterjedelmesebb szarmata lelőhelyek a Volga menti Szarátov és az Ural menti Orenburg vidékén vannak (80m 39, 47).⁶⁸

A szarmatákkal kapcsolatban is csak törzsekről beszélhetünk, mert ők

67. Az asszírok által elhurcolt tíz izraeli törzs egy nagyobb csoportja — írja Esdras, az Apocrypha szerzője — a Kaspi-tó alatt kijelölt kényszerlakhelyéről felkerekedett és a Kaukázuson átkelve, a Dunába ömlő Szeret folyó mellé költözött (215m 99). A Kaukázus fölé került szemíták utóbb a kazárok fennhatósága alá jutottak, akik fajilag turáni nép voltak, azaz kus és árja keverék, s a Kaspi-tó északnyugati oldalán alkottak nagy országot az A.D. 7. századtól kezdve. 720 vagy 730-ban a kazárok előkelői felvették a zsidó vallást, példájukat az uralkodó is követte és a köznépet is áttértették. Ebből belháború keletkezett, melynek során az árja öntudatú réteg kivált a Kazár Birodalomból. Kazária így lett Kelet-Európában zsidó országgá. Államukat az

oroszok semmisítették meg a 13. században, de a zsidó lakosság továbbra is helyben maradt (olv. 203m).

68. A forgalomban lévő kézikönyvek a szarmaták eredetét, vándorlását és népi kilétét feltűnő röviden és felületesen adják elő. Ennek oka nemcsak az adatok fogyatékosága, hanem az adatok értelmezésének nehézsége is. Történetük egyik legújabb összefoglalását gazdag illusztráló anyag kíséretében "The forgotten Sarmatians" c. alatt olvashatjuk (226m 279-298). Ugyanott megtaláljuk kronológiai táblájukat, vezető törzseik és területeik említésével. A vonatkozó orosz kutatásokat összegezi 139m 163 sk.

Szarmátföldi harcos képe a Boszporus vidékéről.

sem alkottak nemzetet, közös nagy államot. Tömegüket a hátuk mögött szervezkedő dinamikus Turki népek fokozatosan nyugati irányba szorították, ők viszont a szkítákat tolták maguk előtt. E nyugatra sodródás folyamán a szarmaták első ékei Kr. e. 388-ban átlépték a Dont, majd Kr. e. 300-ban a Dnyepert, ahonnan a szkíták elvonultak és súlypontjukat áthelyezték a Duna-medencébe. Azok a szarmata ékek viszont, amelyek északnyugati irányban haladtak, a Volga mentében letelepedett magyar népeket szorították feljebb mai helyeikre, miközben különösen a márikai keveredtek nagyobb mértékben. Mire a szarmaták megérkeztek a Balti-tenger partján lakó esti magyar népek szomszédságába, már ők voltak a Visztulától a Donig, a Baltikumtól a Volgáig terjedő óriási síkság főnépe. Nyugat felé özönlésükben azonban nem volt megállás: nekiütköztek a Római Birodalom védőgátjainak, azokon is átkeltek, de akkor már számtalan kis csoportra porlódtak szét. Kelet-Európa területén háramaradt részeik népi személyazonossága a hun időkben tűnt el.

A szarmaták nyugatra özönlésük során sok úri (árja) törzset vontak be kereteikbe és a turáni szkítákból is jelentős részeket kapcsoltak magukhoz. Ennek következtében a Szarmata-név Kr. e. 200-tól kezdve fajlag már erősen kevert népeiségre vonatkozott. A felhígulás következtében az összefoglaló Szarmata elnevezés fokozatosan háttérbe szorult és helyette a való helyzetét jobban fedő nevek kerültek forgalomba. A legelterjedtebb új népnév a meglehetősen nagy területre vonatkozó Alán lett, amely az árjak vezető szerepét juttatta kifejezésre: Aláni—Eráni—Iráni, továbbá a Yazig és a Roxolani, mely utóbbi két csoportban viszont a pásztorkodó, szkíta fajta elem vezetett. A yazigok végállomása a Duna-Tisza közének déli része lett, ahova a jelen időszámítás 20. esztendejében érkeztek meg. Követte őket röviddel utóbb a roxoláni törzsek egy része is. Ezek a Magyarországon megállapodott "szkíta-szarmaták" száz kilométernél is hosszabb sáncokkal vették körül szálláshelyeiket s ezekben a nagy udvarhelyekben főleg állattenyésztéssel foglalkoztak. Nevükben, a Yazig szóban bizonyára foglalkozásuk tükröződik, mert legtöbben *Jószág-örök* voltak, azaz 'Ju(h)ászok'. Népi különvalóságukat mintegy négyszáz évig tudták fenntartani, azután a beérkezett hun rokonok között elvegyültek, de emléküket máig őrzi a Jász-név, mely sok helységnevünkben fennmaradt. A "jószágörök" kezdetben a rómaiakkal szövetségben álltak, segítették őket Dácia meghódításában (A.D. 85/88, 101), de azután ellenségessé vált viszonyuk. A rómaiak hosszasan háborúskodtak velük, 290 és 313 között nyolc hadjáratot vezettek ellenük. E háborúkban az amúgyis kis létszámú nép sok vérvesztéséget szenvedett. Marcus Aurelius római császárnak emberadóval is szolgáltak, egy ízben például 6,000 lovas katonát kellett kiállítaniok, amelyből 5,500-at azonnal elvittek a britanniai harcterekre, ahonnan sohasem jöttek vissza. Meglepő, hogy Marcus Aurelius a hatalmas Római Birodalom császára meny-

nyire büszke volt a Duna-Tisza közti juhászokon aratott győzelmére, akik nevét uralkodói címei közé is felvette, magát Sarmaticusnak nevezve.

A Kelet-Európában szétáradt különféle szarmati (puszta földi) törzsek és az őslakó úri és turáni földműves törzsek keveredéséből az A.D. 5-10. század folyamán szláv népek és szláv nyelvek keletkeztek. Ezért a mai tudomány a szarmatákban szívesen lát szláv ősoket s őket — a végpont-ról visszanevezve — “ó-szlávoknak” vagy “ős-szlávoknak” nevezi. Helyes szóhasználat a szarmatákat mindig szarmatáknak kell neveznünk és bennük a születendő szlávoknak csak *egyik* népi összetevőjét kell látnunk, mert nem szabad megfélekednünk másik összetevőjükről, az úri és turáni emberfajtáról. A szlávok etnogenetikai formulája hasonlít a görög-ségéhez, mindkettőben az eddig figyelmen kívül hagyott őslakos magyarság volt az, amelyhez erjesztő kovásként egy szemita jellegű népesség keveredett. Az első “szláv” nyelvek éppen azokon a tájakon alakultak ki, — a felső Volga és a Pripet mocsaraiban — ahol a keveredés a legbensőségesebb lehetett. A szlávok születését jól érzékelteti az orosz nép kialakulása. Amikor ezt a népet először észlelik, az őt körülvevő húsz nagyobb törzs közül tizennégy még finnugor (azaz magyar) volt, amint ezt Nesztor krónikájából a nevek alapján megállapították. Az oroszok Rusi neve nem is szláv eredetű, hanem a szokásos magyar elnevezés: azok, akik egy Őr-Ős (fejedelem) alattvalói. A ma szlávoknak mondott Szerb, Horvát, Lengyel és Ukrán nép felépítése is hasonló: ezek is a magyar nyelvű őslakosság és a szarmaták keveredéséből álltak elő, emiatt van nyelvükben olyan sok magyarból eredő szó. Az újabb kutatók hangsúlyozzák is, hogy az említett népek egyikének neve sem szláv eredetű, de azt még nem tudják, hogy nevüket a magyar népektől kapták.⁶⁹ A szerbeket még a középkorban is egy UROS azaz ‘Ūrös’ nevű dinasztia kormányozta. Helytálló tehát az a vélemény, amely szerint: “A szarmatáknak talán az a legnagyobb történeti művük, hogy résztvettek a különféle szláv népek kialakításában, “— egyúttal természetesen a keleteurópai magyar népek népi személyazonosságának elpusztításában.”⁷⁰

69. The name ‘Serb’, for instance, is non-Slavonic. It occurs in Ptolemy in the third century A.D. as the name of an East-Alan people dwelling on the steppes of the Lower Volga. A ‘Horvát’ név (Chroates) sem szláv származású, 226m 298. Ami pedig a lengyeleket és az ukránokat illeti, azok is két elem keveréke... to such an extent that some of their historians today erroneously deem these nations to be of Slavonic origin. 204m 510-512. — A szlávok úgy félremagyarazzák történetüket, hogy el sem tudják képzelni, miszerint kettős köldökszínőrjuk van és azok egyike magyar anyához köti őket. Padányi Viktor, a lángoló lelkű, kiváló magyar történész (Ausztrália), a szlávokkal kapcsolatban jó megérzéssel így szól: “Ha valamiképpen ki lehetne mutatni, hogy azoknak a népeknek, amelye-

ket ma ukránnak, kozáknak, oroszoknak, lengyelnek, románoknak, bulgárnak, szerbnek, horvátnak, osztráknak, morvának, szlováknak, bajornak neveznek, mekkora százaléka hun, avar, kun, besenyő, szabir, onogúr, nagyon meglepődnék a világ” (149m 28).

E magyar és szarmata keverékből származó népek összefoglaló közös “szláv” neve nem történetileg használt név, hanem csak a 19. században jött használatba, ugyanolyan téves elképzelés nyomán, mint a ‘Szemita’, ‘Finnugor’ és az ‘Indo-Európai’ elnevezés, amelyek annyi gallbát okoztak és okoznak ma is a történet-, nyelv- és néptudományban.

70. Perhaps the most important achievement of the Sarmatians was their part in the formation of the various Slavonic nations, 226m 298.

Kőből készült, átfúrt korongok gyakran találhatók a szarmata sírokban. Ezek a szimbólumok az ő népiségük ismertető jelei.

A szarmaták másik nagy történelmi teljesítménye a germán és angolszász világ kialakításában játszott szerepük. A germánok Gothi (Gót) nevű ága, mint ismeretes, a szarmaták finnugorokkal való keveredéséből állt elő s szerepük 200-tól 350-ig tartott.⁷¹ Talán maga a Germán-név is a szarmaták Sarmeni nevéből ered, az S-hang G-vé lágyulása folytán. A szarmata néphullám az angolszász és frank területen is végighaladt az A.D. I. évezred első felében. Ezen a területen az Aláni ág mellett, úgy látszik, izraeliek és zsidók nagyobb tömegű jelenlétével is számolnunk kell, mint ezt a megelőzőkben már említettük. Ezt az etnogenezist ismerve érthető, hogy a szláv, germán és angolszász népek ingadoznak, vajon ők fajilag árják-e vagy sem. Igen is, nem is; — igen, amennyiben népükben az őslakos úr népek véradalékát hangsúlyozzák, mint tették a századfordulón; nem, ha a szarmata (szemita) hozadékot tartják fontosabbnak. Valójában azonban már sem ide, sem oda nem tartoznak, mert a keveredés lejátszódásával új faji képletre és új népi személyiségre tettek szert. Az angolszász, germán és szláv népek keletkezése a történettudomány agyonbonyolított kérdése és korántsem tartozik a véglegesen tisztázott dolgok közé. Az érdekeltek, különösen az angolok és a németek, akik sokáig árja tisztaságukat hirdették, nem szívesen látják az újabb kutatások eredményét, bár indo-európai mítoszuk már szétfoszlott.

71. A goths... were the descendants of the Finno-Ugrians, obviously. In his (Procopius') time, mixed with ur-German tribes and this may explain why the Gothic and several Finno-Ugric languages have a great

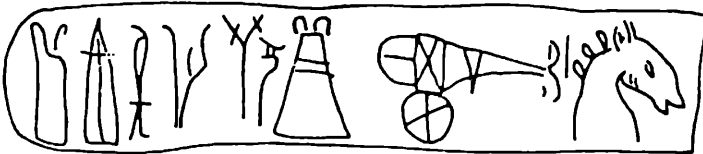
many similar words. Hence, the Finno-Ugrians did not necessarily borrow these from the Goths, but in many cases the reverse was true, 212m 63 jzt.

A szarmaták szereplése a keleteurópai magyar népek szempontjából igen nagy veszteséggel zárult, mert a Visztula, Dnyeper, Don és Volga mentét egykor kitöltő ősnépet valósággal leradírozta a térképről s helyükbe szláv népeket varázsolt. E veszteség következtében a különvalóságuk tudatát még megőrzött magyar származású népek — baltiak, volgaiak, kaukázusiak és turániak — egymástól elszigetelődtek. A szláv népek kialakulása a magyar nyelvű népek második európai tragédiája, mert megsemmisítette azok kialakulóban lévő keleteurópai birodalmát és arra kényszerítette déli csoportjukat, a kaukázusi és turáni elemet, hogy a turkok szorongatásai elől nyugat felé testvéreikhez menet, fegyverrel nyissanak maguknak utat.

Mindezek előadásával a történeti igazságot kívántuk szolgálni, hogy belőle elsősorban saját magunk okuljunk, de egyúttal azok is, akik a mi fajtánk örökségébe léptek és másképpen szeretik látni a valóságot, a magyaroknak tartozó háláról és tiszteletről pedig legszívesebben megfeledkeznek.

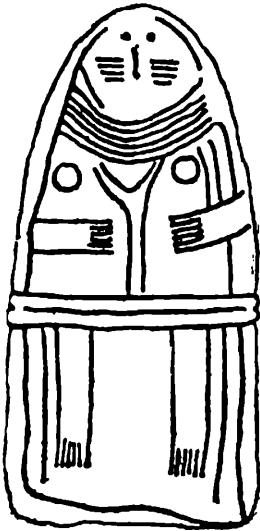

Okmánytár 1.-Márványból készült "Makar" istenség a Ciklád_szigetéről

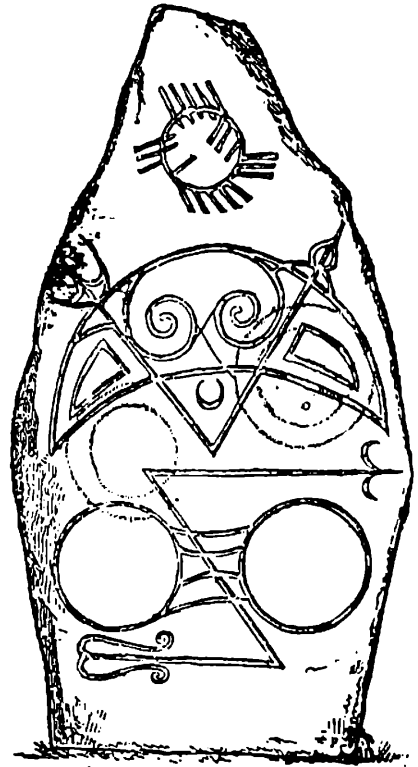

"Ez itt az Isten szekere, utazója a Szín."

Okmánytár 2.-Írás kréta szigetéről

Okmánytár 3. - Mímia alakú
ménhir_szobor vöröses kőből
(St. Sarnin, Franciaország)

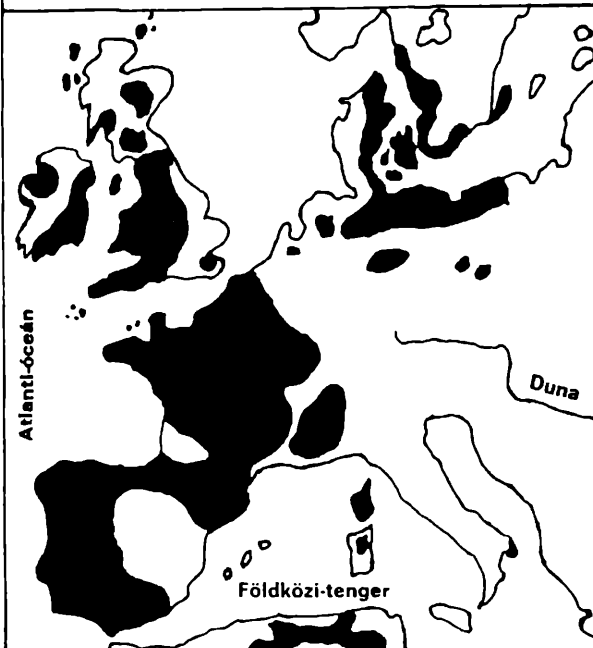

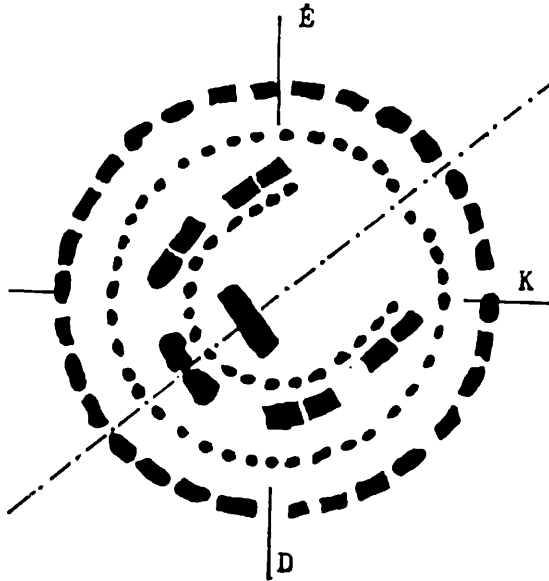
Okmánytár 4. - Napsimbólu
mokkal ékesített ménhir a
skóciai Don folyó völgyéből

Ükmánytár 5. - Az óriási köemlékek, ún. megalitiek világtérképe

Ükmánytár 6. - A Napisten tiszteletére emelt bronzkori óriáskövek eloszlása Európa nyugati részében

Űkmánytár 7. - Őriáskövekből épített napvárta a nyári napforduló megfigyelésére Kr. e. kb. 1800_ból (Stone_henge, Anglia)

ΣΙΥΓ
 ΓΥΡΥΣΥΛΥΡ

ΣΥΤΟΛΟΥΘΥΘ
 ΟΥΛΥΡΕΥΙΣΙ

ΣΙΛΥΥΙ

ΛΟΜΟΥΥΥΣΥΡ

Űkmánytár 8. - Egy skóciai ménhír felirata. Olvasatát ld. Űkmánytár 9.

F I DF F USY NVA YR
 K1 eZ aZ.eB_eK K1 R.O_SZa_T A SZo_P.oR_Bú Fi_GYe_L1

SYX OXO UO UB IIX H NEU

eNY_UF_eT EL_Re_Bo_OLA eR.O_ELA T.U_NYá.Ró aL_eP_Rá_T NAP.ARA eG_E.E_SZ_Pe

Si Hi NVA XO YO Y: S UT R
 eNY_A_Ja aK.IT S_eN_eN_I (S_eN.k.I) éT_ELE K_LL F.aR.Ja Ré.G1 U.T_T (U.Tok) I_Rá_Sa

Ukmánytár 9. - A skóiai ménhír_ozslop szavakba tagolt írásjelei magyar szöveget eredményeznek: "Ki az az Üreg, ki kosszat a szoborból figyel, a Nyüvet elrabolja erről a tanyaról, a Leprat napslra (?) egészben elnyalja (?), akit senki étellel kell várjon. - Kégi ióók írása." Értelme: Isten védelmezi a letelepült ltkosságot és eltűzi azok lakóhelyéről a gonosz szellemeket.

VVYIY IYMAVA YATX. Ukmánytár 10. - Egy etruszk sírkő feliratán
 RUMIN IMM_A_U_A N_A_P_öt e magyarul olvasható részleg: "A lómén imád-
 je a Nepot."

LE <E WEO J A N ?

aZ úR A Ló EL_É_Be ESZ_iK Ê_Pp

E Lo_Va_T El a_kar_ta ló_p_ni eSZ aN_I_Ü_G.E

Okmánytár 11. - Etruszk komik a lótolvajról magyar felirattal: "Az úr a ló elébe esik épp. A lovat el akarta lopni. Ez a nyügje."

MANVT V T E >DAJ

B_A_Rá_T

Vó_T

E

KI_R_Á_L

J> Z A S I J A O A J

eL_aK

aSZ

A

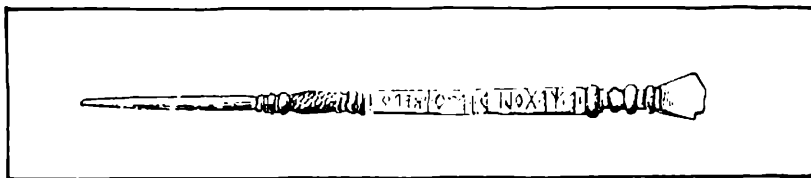
S_I_R_J_A

Fi_A éL

A O 8 A

Á _ R _ F _ A

Okmánytár 12. - Bulgáriában előkerült etruszk sírfelirat, magyar szövege ez: "Barát volt e király. E lak az ő sírja. Fia él; árva."

d) \rightarrow
 .V. XE D O O O IZ XXXXXXXXX
 eV_eZ_E R_O_F_O aSZ (sok)eT_uT

01E Y O O Y ψ D, 1 O X E Y ← c)
 E1 K_E_T_O_R_E ír, Ha aM_O.R_O_K É_L_Ö

b) \rightarrow
 M O X E ψ D E ψ X II O ψ O D O 7
 Na J.O, T_E Ha ÖR_E H_ÉT éJ_je R.O_Há_B_O Ro_J.O Pe

ψ AM O XZA YO X O Y E Y ← a)
 M_E_K_Ö.R_Z1 Ö_N A_SZ_S J.O S_A_Há

E vessző rovó, az sokat tud. Egy_kettőre ír, ha a mrok
 élő. Na jó, de ha öre hét éjjel ruhába rakja (?) be, meg-
 őrzí Ön azt jó soká.

Ukmánytár 13. - A fent ábrázolt etruszk
 íróvessző négy oldalán magyar szöveg ol-
 vasható

A·Z V ZVM EN JINIQ 9A I
 A SZi_Ve aSZ_U_Me F_É_Ne aL_eJ_áN_I_Ka Ru_Á_Ja

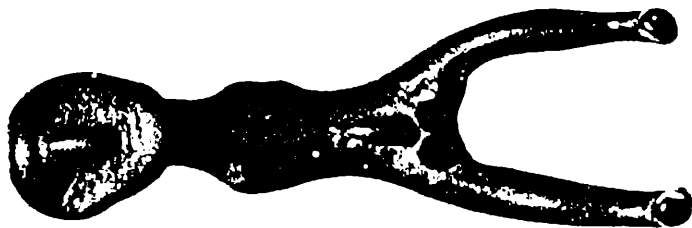
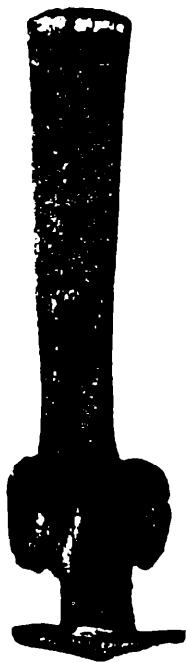
.JANIA H A VZ JMOA
 eL_Á_Rú_J_A Ki A Vá_SZa áL_M_O_Dó.Ja

I A9 QIINI H J E MVZ VZA
 I Á_Ri K_I_R_áJ_Lá_N E_Fé aM_dV_ÉS Z iV_ásZ_A

Okmánytár 14. - Egy etruszk síremlék magyar felirata:
 "A szíve, a szeme fénye, a leányka ruhája elárulja, ki
 a váza álmódója." Felelet (az első sor visszafelé ol-
 vasva): "Egy arja királylány; övé a művészi váza."

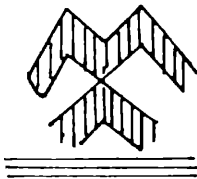
Ukránvtár 15. - Magyar szövegű képirásos emlék a kő-
kori Magyarországról: "Áter gyermekét szoptatja."

Okmánytár 16-17. - Magyar gyártmányú bronzkori kalapacsok. - Okmánytár 18. - Egy magyarorezági "Tekerő" a bronzkorból.

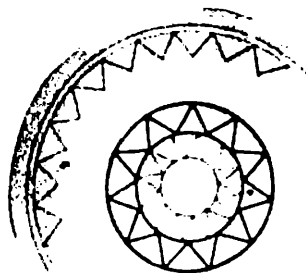

Ükmánytár 19. - Egyiptomi jelenet egy Magyarországon előkerült vazán. A képen a lélek beszámol bűneiről Tóth isten előtt a halál utáni rügtönítéletkor. - Ükmánytár 20. - Magyarországon talált bronzkori amulett. Felirata: "Magyarok ura Óriz."

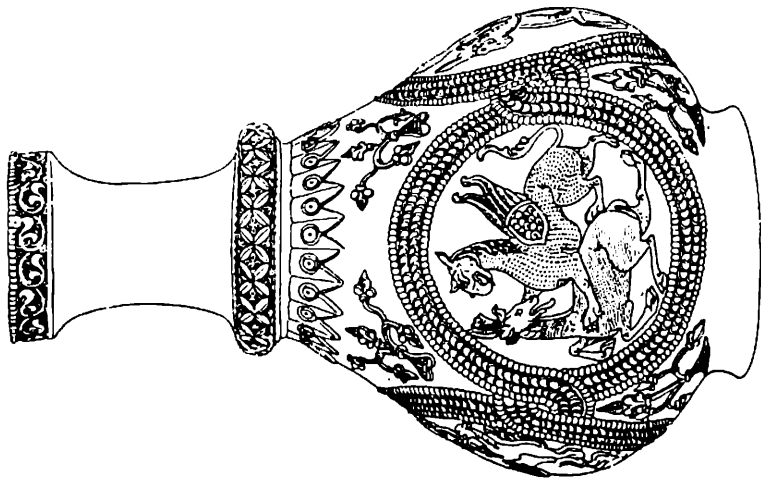

Bi_S

Ükmánytár 21. - Egy bronzkori vizeskancsón szereplő szó: "Víz."

Okmánytár 25 és 26. - Csiksomlyói naptárkő Kr. e.
1800-1750 tájáról. Egész Európában páratlanul álló
bronzkori tudományos eszköz.

Ukmánytár 21. - Attila király korából származó fókos, amely kos fejben végződik. Kos volt a Régi Keleten a kusok népi szimbóluma. Ukmánytár 28. - A nagyszentmiklósi arany kanceok egyike képirással tudatja a honfoglalás előestéjén lezajló kievi csata kimenetelét: ott a fehér magyarok legyőzték a fekete magyarokat (kusokat).

Ukranjár 29. - A Kriml félszigeten feltárt magyar nyelvű felirat
eredeti alakja

Р 1311< 4~∩6 1T>

IT.eN I_R_SZ_I_K aZ.I^R.M.E.N B_aR_át_ok

1J) 101 > P ПУ- 13

J.eR_eT.J_án eS_I_R.éN_I úR, T.eN P_aR.T_I eS_úr,

7Y' ~Y|e / ~y

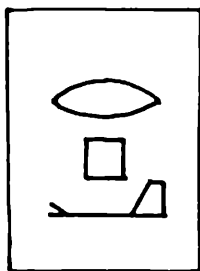
eG_Y_áz_I K_I_N_S_É.T E K_É.T

1e~ K_eN_É.T h N

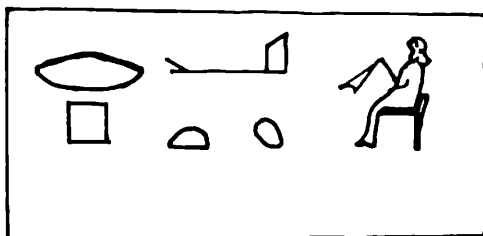
eR_E_K K_eN_É.T aR_áN_ak

1) 11 1>> 0° 1E
 I.J.eN N.aG_I SZ.eN_CSÉ_Ke ÉLŐ_RA Je_L.E

Ukránvájár 30. - A Krimi félszigeten napfényre került magyar felirat szavakba tagolva és betűzve. A szöveg mai frással: "Itten órzak az örmény barátok Jeregyán óeirani úr, Don_pár-ti ósúr egyházi kincset, e két öreg kannét. A Rának (ki_rálynak) ilyen nagy szentsége 'Élő Ra' jele."

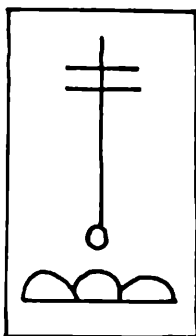

31

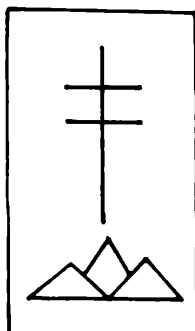

32

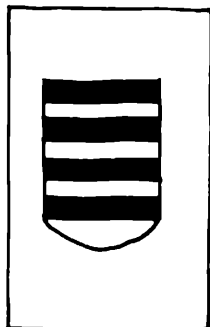
Okmánytár 31 és 32. - Az Árpád-név két leggyakoribb hieroglif írása a Kr.e. III. illetve II. évezredben: ár_P_ád, ár_P_Á_T (trónörökös).

33

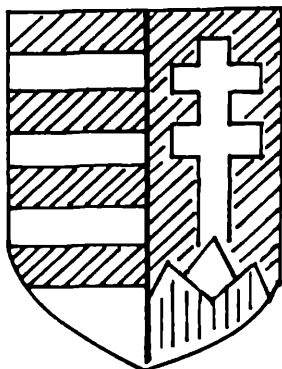

34

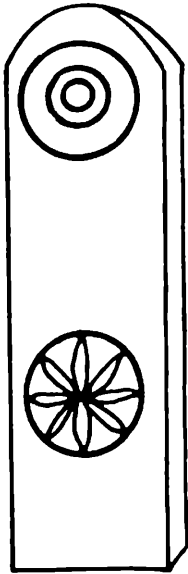

35

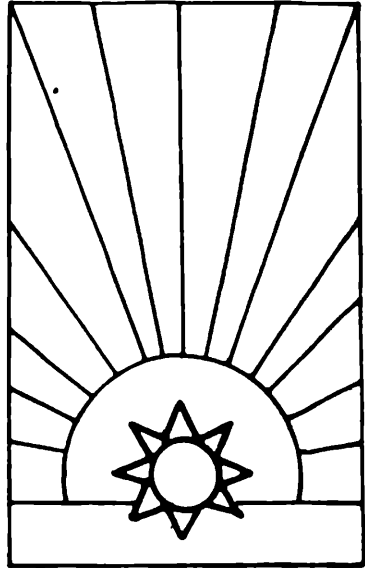
A magyar címer elemeinek értelmezése a hieroglif, illetve vonalas írás szellemében. No 33: Napúr széke, = "Napország"; No 35: "Nyolc magyar honúr"; No 34: égy_eS_S_ék, "Egyezés."

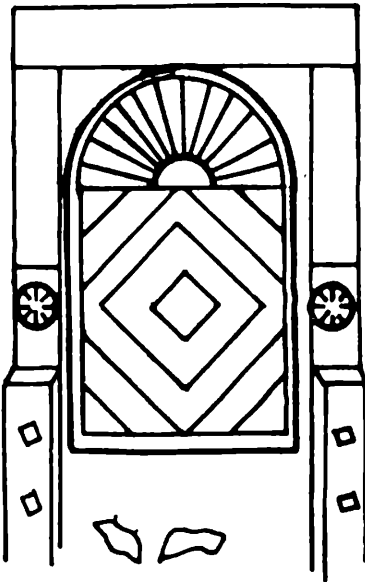
A modern kis magyar címer jelentése "si módra: "Nyolc magyar honúr egyezése."

Csikszentsimon

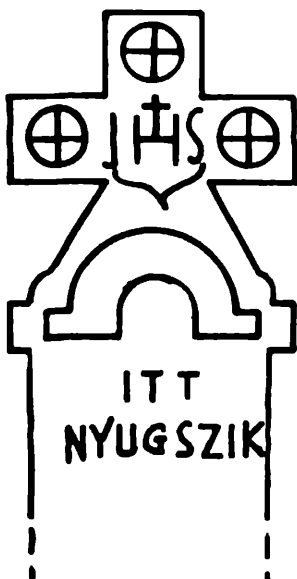

Csikcsicsó

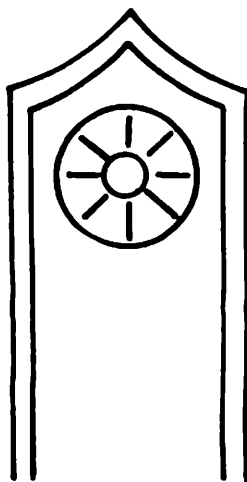

Csikszentkirály

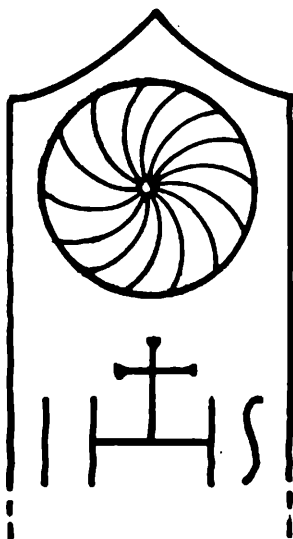
A csiki székely kiskapukon az ókori Napisten szimbólumai ma is láthatók (Vécsey Gyula szíves közlése).

Csikszentkirály

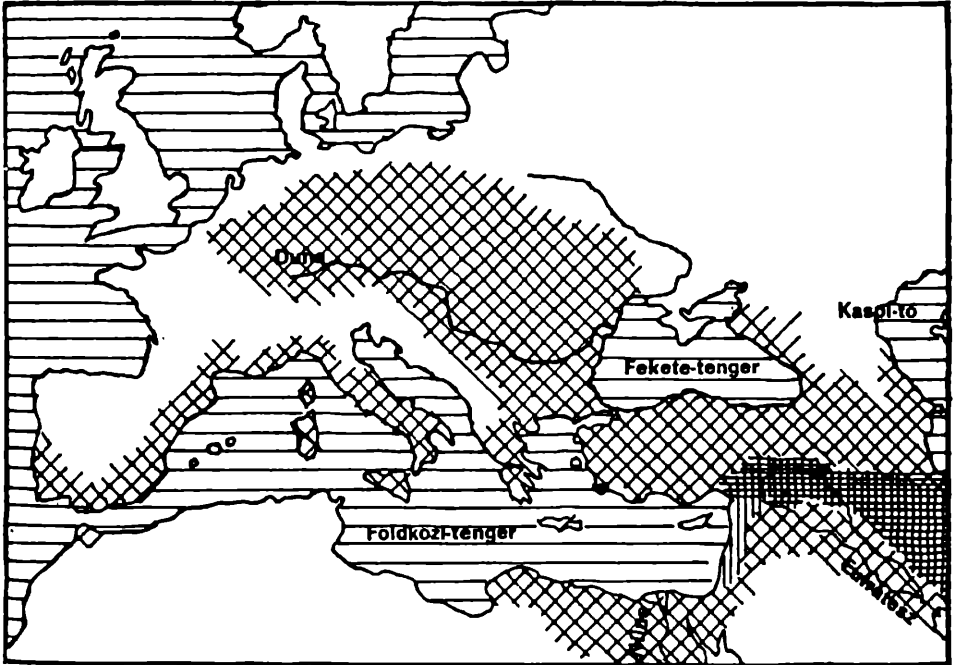
Csikszentmárton

A forgókerék általá-
nosan használt sírdísz

A csiki székely temetőben a sírkeresztekre a múlt század végéig a Napisten szimbólumait is fel szokták vésni (Vécsey Gyula szíves közlése).

**A DUNA KÖZÉPSŐ MEDENCÉJÉNEK
BENÉPESÍTÉSE**

*Az első földműves lakosság Közép-Európába
Kr. e. 3000 táján már beérkezett.*

Európa középső része előnyös helyzetben volt, mert a Duna-völgye révén összeköttetésben állt a keleti kultúrvilággal, ahol egyes tájakon (a sűrű kockázással jelölt területen) már Kr. e. 5000-tól kezdve rendszeresen foglalkoztak kenyérmagvak termelésével (91m 239).

A BALKÁN-FÉLSZIGETEN ÁT ÉRKEZŐ ŪR TÖRZSEK

A bejövő népességre vonatkozó eddigi ismereteink

Amint megelőző fejezeteinkben előadtuk, a Kr. e. évezredekben a magyar népek nagy csoportokban hagyták el keleti hazájukat és költöztek át Európa déli, nyugati és keleti tájaiba. Ebből az Európa felé tartó népvándorlásból egy nagyobb ág a Balkán-félsziget északra vezető völgyein keresztül a Duna-medencébe irányult, a történelmi Magyarország területére, és ott folytatta életét. Az ide való bevándorlás igen korán elkezdődött, talán egész Európában a legkorábban, a Kr. e. IV. és III. évezred fordulóján. Ezt az időt megelőzőleg a Duna-medencének nem volt állandó jellegű lakossága, sőt gyűjtögető életmódot folytató nomád népessége sem, mert a fennálló klimatikus viszonyok erre — úgy látszik — nem nyújtottak lehetőséget. Így a csiszolt kőkorbán érkező lakosság tekintendő a Duna-medence s általában a kontinentális Európa legelső lakosságának.¹

A Duna-medencébe érkezett csiszolt kőkori lakosság földrajzi eredetét a régészek pontosan meg tudták állapítani, mert ez a lakosság olyan emlékeket hagyott hátra, amelyek szakasztott másai a Régi Keleten korábban forgalomban volt tárgyaknak. Ilyenek az anyaistent ábrázoló mezítelen szobrocskák, az úgynevezett Vénuszok, meg azok az égetett agyagedények, amelyeken vonalas díszítés és állatábrázolás szerepel, legtöbbször szarvas vagy valamilyen madár képe. Ugyanezeket a motívumokat megtalálták a Régi Keletről a Duna-medencébe vezető balkáni útvonal mentében is. Egyes szerbiai emlékeken például a Nílus völgyében használt ruhadarabok ábrázolását is megfigyelték. A régészek eredményét megerősítették az embertan kutatói, akik szerint a csiszolt kőkorbán

1. A nem-magyar szakmunkák hangsúlyozzák, hogy a csiszolt kőkori telepések beérkezése előtt eltelt kétezer évben a Duna-medencének és általában Közép-Európának nem volt lakossága, kivéve a Júra és az Alpok között elterülő keskeny sávot: Elsewhere in Central Europe there is no proof of human habitation between 5500 and 2500 B.C. ... Large parts of Continental Europe

appear to have been uninhabited at the time immediately preceding the migration of farmers 242m. — In large parts of the Hungarian plain, Bulgaria and Rumania, which were inhabited by the Starcevo-Körös farmers, evidence of the presence of such food-collecting communities is lacking, 242m.

jelent meg Magyarország területén a kerek koponyájú emberfajta, amelynek tömeges előfordulási helye és kiindulópontja a Régi Kelet volt. Így a Duna-medencebeli csiszolt kőkori népesség és kultúra földrajzi eredete tekintetében a vélemények egyezők (33m; 152m; 168m; 170m; 172m; 198m; 242m).

A magyarországi csiszolt kőkori telepek kezdetét általában Kr. e. 8300 tájára helyezik, bár egyes tudósok bizonyos helytálló megfontolások alapján öt-hatszáz évvel korábbi időt javasolnak. E kultúra virágzását Kr. e. kb. 2500-ig számítják. Kétségtelen és nem vitatott tény, hogy Kr. e. 3000 táján a Duna-medencében már igen bőséges földműves lakosság él, mely a Régi Keletről érkezett és három összefüggő nagyobb települési tömböt alkot. A legnagyobb tömb az ország nyugati felében helyezkedett el: Dunántúl egész területén, a Dráva-Száva közti Szerémségben, valamint a Pozsony-Budapest vonal felett elterülő vidéken, a nagy hegyek lábáig. A nagyságra második földműves csoport az ország keleti részében az Erdélyi-medencét és a Maros alsó völgyét töltötte ki, hozzászámítva a vele szervesen össze nem függő Olt völgyét. A Duna-medence harmadik csiszolt kőkori települése a Tisza folyó Maros feletti szakaszán, a folyó két partján alakult ki, körülbelül a mai Csapig, amint ezt az elhelyezkedést Waterbolk idevágó térképein láthatjuk (242m).

A Duna-medence csiszolt kőkori kultúrájának részletesebb vizsgálatakor kiderült, hogy a telepek feltűnő egyöntetűséget mutatnak: az emberek mindenütt kenyérmagvakat termeltek, háziállatokat tartottak (főleg marhát, birkát, sertést és szárnyasokat), házat építettek, edényeket gyártottak, apró falvakba tömörültek és fejlett vallási életet éltek. Az összes hasonló életformájú és Európába áttelepült keleti népesség közül ez a Duna-medencebeli szántó-vető népesség volt az egyedüli, amely a Régi Kelet anyagi és szellemi magas kultúráját a legnagyobb mértékben meg tudta őrizni új hazájában. A dunai földműves kultúra másik sajátossága az, hogy minden hasonlósága ellenére sem volt az őshazai forma egyszerű átvittetése, hanem annak tovább fejlesztett, magasabb rendű formája, amennyiben már alkalmazkodott a mérsékelt égöv éghajlati viszonyaihoz és kialakította az öntözés nélküli termelést (*dry farming*), szemben a csatornázást igénylő egyiptomi és mezopotámiai öntözéses földműveléssel. Ez az új gazdálkodási forma a falvakba tömörülést serkentette, az emberi munkaerő nagyobb mértékű igénybevételét kívánta meg, valamint a művelés alá vett földek időnkénti pihentetését. Nagy jelentőségű felfedezés volt, hiszen általa vált lehetővé, hogy a folyóktól távolabb eső helyeken is megvalósítsák a rendszeres élelmiszer-termelést és így a lakosság nagyobb területen terjedhetett szét. E találmány következtében a Duna-medence lakossága jelentékenyen felszaporodott és ez a terület lett az európai modern földművelés központjává. Érthető, ha ezt a kontinentális viszonyokhoz igazított földművelési módot a gazdaságtörténészek hangsúlyozzák és önálló Duna-vidéki földműves kultúráról

szólnak, amely befolyása alatt tartotta egész Közép-Európa gazdasági életét.²

A Duna-medence régészeti történetében a csiszolt kőkor után következő korszakot, a Kr. e. 2500-tól 1900-ig terjedő időt rézkornak nevezik és csak az azután következő kort (Kr. e. kb. 1900-tól 700-ig, esetleg 500-ig) mondják bronzkornak. Ezt a megkülönböztetést másutt Európában nem alkalmazzák, hanem a csiszolt kőkor után jövő hosszabb időszakot egészében bronzkornak nevezik. Ebben a korban a mezőgazdálkodás és edénykészítés mellé egy új foglalkozási ág csatlakozott, a tágabb értelemben vett ipar, amely magában foglalta a fémeket tartalmazó ércek kibányászását, magas hőfokon való kiolvasztását és a nyert fémek használati eszközökké való feldolgozását. A fémiparban dolgozó lakosság nem szorította ki a földműveseket régi lakóhelyeikről, mert olyan tájakon szállt meg legszívesebben, amelyeket a földművesek általában elkerültek: hegy- és dombvidéken, ahol ércek a föld felszínén vagy közel a felszínhez nagyobb mennyiségben fordultak elő. A fémipar kialakulása tehát gyakran az addig lakatlan hegy- és dombvidékre való bevonulással, vagyis a benépesített területek kibővítésével járt együtt. Bronzkori telepek nyíltak Erdélyben, a Mátra és Bükk-hegységben, a Felvidéken és Dunántúl több pontján, amelyek árucikkeiket mezőgazdasági termékekért elcserélték és így szoros kapcsolat alakult ki a kétféle életformájú lakosság között. A mezőgazdasági tevékenységben foglalkozó társadalom számára az új munkaeszközök előnyt jelentettek, mert segítségükkel a porhanyós lösz talajon kívül használatba vehették az eddig elkerülni kényszerült kötött, de jobban termő zsíros talajokat is. A lakosság a bronzkor végére már jelentékenyen szétterült a Duna-medencében és a sűrű erdők, magas hegyek, veszedelmes árterek és terjedelmes mocsarak kivételével az egész országot birtokba vette: lezajlott az első honfoglalás.

Azok a tudósok, akik a Duna-vidék ipari életformájának eredetét keresték, megvizsgálták a helybeli gyártmányok típusait és a gyártmányokon szereplő motívumokat. E vizsgálat során észrevették, hogy a Maros-vidéki leletek nagyon gyakran hetita motívumokat ismételnek (33m 239 sk, 293), az előállított kulacsok azonosak a Kappadóciában és Trójában talált típusokkal (122m, 8, 55, 57, 83; 198m 316), hogy az erdélyi tőr szakasztott mása a palesztinai törnek (33m 389 sk), a sarlók mezopotámiai és kaukázusi mintára készültek (33m 390) s a búzakalászi vörösre festett miniatűr kocsi (170m 79) ugyanolyan, mint a mezopotámiai kultikus szekerek. A kettős bárdok (fokosok), feltűnően hasonlítanak a trójai, kaukázusi és mezopotámiai típusokhoz, a spirális minták viszont Kréta művészetét

2. It is certainly in the Danubian region that we find the most complete and typical example of any early peasant culture. 198m 53. — Kr. e. 3000 táján... the Hungarian plain was a dominant center which had in-

corporated all the major achievements of the nuclear area in the Near-East and which had added to these an adaptation to the European deciduous forest, 242m.

ismétlik (198m 326) és így tovább. E tárgyi bizonyítékok alapján kiderült, hogy az a bevándorlás, amely a kőkortól kezdve a Régi Keletről a Balkán-félszigeten keresztül a Duna-medencébe irányult, folytatódott a réz- és bronzkorban, vagyis hogy a magyarországi réz- és bronzkor a csiszolt kőkor törés nélküli folytatása, ugyanazzal az emberanyaggal.

A keleti eredetű fémipar a Duna-medencében (vagyis a történelmi Magyarország területén) gyorsan és feltűnő eredetiséggel gyökeresedett meg. Ennek kézenfekvő a magyarázata, hiszen itt több tájon — Erdélyben, Felvidéken és Dunántúl — oly hatalmas ércelelőhelyek voltak, aminők sehol másutt az akkor ismert világon. A legtöbb helyen külfejtéssel lehetett az ércekhez hozzáférni, amelyek egyúttal rendszerint igen magas fémtartalmúak voltak. A talált arany, réz, ón és más érceket helybelileg olvasztották ki és helybeli műhelyek dolgozták fel árucikkékké.³ E kedvező adottságok nyomán: „Magyarországon ragyogó fémkultúra keletkezett, amely művészi szempontból minden hasonlót felülmúlt egész Közép-Európában. A magyarországi remek kardok és kettős bárdok, a rajtuk gyakran látható bonyolult spirális művészi díszítéssel az európai bronzmunkáknak talán legszebb példányai és mintául szolgáltak a hasonló típusú északi bronzoknak,” — írja az egyik nem-magyar szakember.⁴ A magyarországi bronzművesek azonban nemcsak azzal emelték Európa fémkultúráját, hogy teljes egészében átültették ide a Régi Kelet ipari tudását, hanem hogy azt saját találmányaikkal is gazdagították, olyan praktikus árucikkeket készítve, amelyek akkoriban messzeföldön — 500 km körzetben — ismert és keresett gyártmányok voltak. Magyarország leghíresebb bronzkori készítménye egy nyéllal ellátott T-alakú kéziszerszám volt, amelynek fémből készült felső része az egyik végén kalapszerűen domborodott ki. Ez a kalapos eszköz máig használatos és jelenlegi neve: *kalapács*. Egykorú típusait az Okmánytár 16/17 sz. alatt látjuk (170m 103, 109 és 33m 271 no. 148).⁵ Híresek voltak a magyarországi kardok, fokosok, sarlók, szigonyok és török is, továbbá a magyar ékszeresek: a bűvös tárgyak (amulettek) és karkötők. Mindez élénken bi-

3. Rá kell mutassunk arra, hogy a magyar nyelv fémekre vonatkozó szavai (arany, ezüst, réz, ón, vas és maga a fém szó) valamint a bányászati és kohászati kifejezések tömege mind a magyar géniusz hiteles alkotása és nem más nyelvekből átvett kölcsönszavak. E fontos körülményre Gálócsy Zsigmond kohómérnök úr hívta fel figyelmemet, aki a vonatkozó szavak és kifejezések hosszú jegyzékét közölte velem. Értékes adalékát ezúttal is köszönettel jelzem. Az adat a bronzkori lakosság népi személynazonosságának megállapításakor nagy súllyal esik a latba és már előre rámutatunk fontosságára.

4. It is clear that during this period Hungary was the centre of a brilliant develop-

ment of culture which, from the artistic point of view, surpassed anything that existed elsewhere in Central Europe... The splendid Hungarian swords and axes, often ornamented with elaborate spiral decoration, are perhaps the finest specimens of European bronze work, and supplied the models for the similar types of the Nordic Bronze Age, 198m 326.

5. Childe professor Ismerte fel, hogy a legfontosabb magyarországi kiviteli árucikk a kalapács volt s munkájában ennek sok formáját mutatja be. Nyelvészeink a Kalapács szót, mint a legtöbb cs-hanggal végződő szavunkat, szláv nyelvből származtatják. A helyzet alighanem itt is fordított: Klopeč lehet a magyar Kalapos származéka.

zonyítja, hogy az akkori Magyarországon jelentős önálló fémipari műhelyek dolgoztak.

A Duna-medence összeköttetése a Régi Kelet nagy kultúrközpontjaival a Kr. e. 12. századtól kezdve fokozatosan nehezebbé vált és 750 táján egészen megszakadt. Az érintkezést előbb a trójai háború és az asszír hódítások korlátozták, aztán a Balkán-félsziget politikai helyzetének gyökeres megváltozása. Ez események után a Duna-medence további új bevándorlókat nem dél felől kapott, hanem keleti határain keresztül. De ezek az újabb néphullámok is a magyar népek nagy őshazájából indultak ki, csak hogy annak India és Belső-Ázsia felé eső határvidékeiről s bennük a turániak voltak többségben, főleg szkíták és hunok.

Mindaz, amit a Duna-medence első magas kultúrájáról és népességéről eddig előadtunk megtalálható a nem-magyar szerzők kézikönyveiben, színes, világos és határozott körvonalú előadás keretében. Ezek a munkák hangsúlyozzák a Duna útvonalának fontos szerepét Európa ókori történetében, mert akkoriban ez volt a legközvetlenebb és legforgalmasabb útvonal, amely összeköttetést létesített a magas kultúra keleti nagy központjaival. Eredményeik a következő pontokban összegezhető: Magyarországon a csiszolt kőkort közvetlenül megelőző időkben nem éltek emberek; akik oda a csiszolt kőkorból és a bronzkorból bevándoroltak, valamennyien a Régi Keletről, főleg annak nyugati feléből származtak és a Balkán-félszigeten át, déli irányból léptek be az ország területére. Ez a délről jövő népesség a bronzkor végére jelentékenyen felszaporodott, az ország minden lakható részét birtokba vette s mintaszerű mezőgazdálkodást és önálló fémipart alakított ki. A nem-magyar szerzők munkáiban csak egy kérdés nem találunk választ, arra, hogy mi volt a Duna-medencébe betelepült csiszolt kőkori és bronzkori lakosság népi személyazonossága: nyelve és nemzetisége. Erre a meg nem válaszolt, de főbenjáró kérdésre az alábbiakban magunk próbálunk feleletet adni, egyrészt a helynevek vizsgálata alapján, másrészt a lakosság által hátrahagyott írásbeli emlékek megszólaltatásával.

A helynevek felhasználása Magyarország ókori történetének nyomozásában

Helynevek alatt azokat az elnevezéseket értjük, amelyekkel az emberek az országukban lévő hegyeket, vizeket és emberi lakótelepeket, valamint azok részeit illetik. Ilyenek a hegységek, hegyek, csúcsok, hágók, völgyek, szorosok, sziklahasadékok nevei; források, patakok, folyók, tavak, mozsarak nevei; tanyák, falvak, városok, várak, erődítmények, sáncok, megyék, tartományok, nagyobb országrészek és egész királyságok nevei. Mindezek nyelvészeti elemzésével, időrendbe sorolásával, területi csoport-

tosításával, típusok szerinti osztályozásával s a történettudomány szempontjából való értékesítésével egy külön tudomány, a helynévkutatás (toponymia) foglalkozik. Bonyolult módszerű tudomány ez, amelyben fődolog a helynevek eredeti értelmének megállapítása. Abból ugyanis következtetni lehet a nevet adó lakosság nyelvére, földrajzi eredő helyére, betelepülési idejére, területi elhelyezkedésére, a beérkezők műveltségére és sok más történeti mozzanatra. A helynévkutatás ma a történettudomány egyik legfontosabb segédtudománya; használata az ókori történet kutatásában nélkülözhetetlen.

A szakemberek megfigyelték azt a törvényszerű jelenséget, hogy amint egy-egy tájra lakosság érkezik és ott megtelepszik, névvel ruházza fel környezetét földrajzi adottságait, egyebek között tájékozódásának megkönnyítése céljából. Az elkeresztelés munkáját a beérkező első lakosság végzi el s az általa adott neveket az utódok egymásnak nemzedékről-nemzedékre továbbadják. A nevek mindaddig használatban maradnak, amíg ugyanazon a helyen a népesség nagyobb megszakítás nélkül, folyamatosan tartózkodik, ameddig tehát van, aki a nevet az utódokra átörökítse. Ha tehát a történetíró egy ma is meglévő, Kr. e. időből származó régi helynév jelentését meg tudja érteni, mondjuk például magyarul, abból kiderül, hogy azon a helyen magyar nyelven beszélő emberek voltak az első telepesek és köztük és a jelenlegi lakosság között folytonosság, vérbeli kapcsolat áll fenn. A név hangtani alakjából, a névben tükröződő szókincsből (pl. régi istennevekből) az első település, a „honfoglalás” idejére is következtetést tehetünk. Ha sok ilyen helynevet találunk és azokat térképre vetítjük, ki tudjuk jelölni azt a területet, amelyet a vizsgálat tárgyát képező nép eredetileg elfoglalt. Ahol az ilyen nevek sűrűsödnek, ott nyilván az eredeti lakosság nagyobb létszámban szállt meg.

A helynevekből az első lakosság személyazonosságán és lakóterületén kívül megállapítható az a megelőző lakóhely vagy ország is, ahonnan a nép az új tájra érkezett. A bevándorlók ugyanis az elkeresztelés munkájában ugyanazt a szókinccset használják új helyükön is, mint megelőző hazájukban és gyakran felújítják a származási helyükön használt megszokott elnevezéseket. Az ősi hon helyneveinek felújítása az új helyen annyira általános és a korábbi emlékekhez való ragaszkodás annyira emberi vonás, hogy új települést létrehozó nép gyakran ma is így jár el. Amikor például az első franciák és angolok megérkeztek Amerikába, az általuk alapított városokat Orléánsnak, Párisnak és Londonnak nevezték el, akárcsak a Kanadába bevándorolt magyarok, akik az ott alapított településeiknek Kaposvár és Esterházy nevet adtak. Az ilyenfajta helynevek, amelyek a korábbi haza neveit ismétlik, megannyi biztos útmutatás a vándorlás kiindulópontjára, az óhazára.

Bár a helynevek valóságos történeti okmányok, azok megfejtése és történeti szempontból való értékesítése mégis a nehezebb tudományos

feladatok közé tartozik. Sok tárgyi tudás, körültekintés és főleg óvatosság szükséges ahhoz, hogy belőlük helytálló következtetést tudjunk levonni. Ezért amikor a helynevek eredeti értelmét keressük, a név legrégibb írásbeli alakjait kell különös figyelembe részesítenünk, mert azok közelítik meg a legjobban az eredeti értelmet, nem pedig a használatban megkopott, újabb helyesírásunk által elváltoztatott mai névalak. A magyarázathoz latba kell vetnünk hangtörténeti ismereteinket, helytörténeti, földrajzi, néprajzi, régészeti és mitológiai tudásunkat is. De egyetlen név, egymagában, bármennyire helytálló megfejtése, még semmit sem dönt el; csak akkor állíthatunk valamit nagyobb biztonsággal, ha ugyanazt a névképzési módot és szókincset sokszor megtaláljuk valamely összefüggő nagyobb területen, például egy-egy vármegye területén a bronzkori Napisten nevét mondjuk ötven esetben.

A magyar helynévkutatóknak már régen feltűnt, hogy krónikáinkban — főleg Anonymus és Kézai krónikájában — milyen sok magyarul hangzó, magyar értelmű és máig használatos név szerepel, amelyek már Árpád vezér és harcosai beérkezése előtt forgalomban voltak. Árpád előreküldött felderítői például visszatérve a vezérhez, aki még Ungvár környékén tartózkodik, magyar értelmű helyneveket jelentenek. Amikor pedig a Felső-Tisza vidékéről fokozatosan terjeszkednek az ország belseje felé, a legtöbb helyen már szintén ott találják a magyar helyneveket, melyek egyik-másikát a korábbi időkből való görög és római források is említik. Ebből az a benyomás nyerhető, hogy a Duna-medence egyes magyar értelmű neveinek eredete visszanyúlik a Kr. e. időkbe. Régibb tudósaink közül Vámbéry már határozottan felismerte e kronológiai probléma lényegét és állította, hogy ha a szóbanforgó Árpád-előtti helynevek valóban magyar származásúak, az csak úgy lehetséges, ha magyarul beszélő tekintélyes néprészek már Árpád bejövetele előtt is itt éltek a Duna-medencében. Sok más figyelmes olvasó és tudós azt is észrevette, hogy Magyarországon számos olyan régi helynév van, amelynek pontos mása megtalálható az ókori Föniciában, Szíriában, Kánaánban, Egyiptomban, sőt még Indiában is, ahol azok a Kr. e. II. és III. évezredben vagy még annál is régibb időben voltak forgalomban. Az ilyen ósrégi keleti neveket ismétlő magyar helynevek a Duna-medencében különösen két tájon fordulnak elő nagyobb számban: Dunántúl és az Erdélyi-medencében.

Annak ellenére, hogy a régi írók (Herodotos), középkori történetírók (Anonymus, Kézai), modern tudósaink (Vámbéry, Hevesy, Bobula Ida, Telekiné Kovács Zsuzsanna és mások) az időszámítás előtti évekbe utalják a magyarországi helynevek egy bizonyos részét és rámutatnak a magyarság korai betelepülésére, hazai egyetemeink és tudományos intézeteink a helynevek csodálatos gazdag anyagából eddig édeskevés keleti

vonatkozású dolgot tudtak kielemezni. A magyar helynévkutatás eredményeinek első módszeres összefoglalásában (Kálmán Béla, *A nevek világa*, Bp. 1967) csupán a szlavofil nyelvészeti irány eredményei szerepelnek; a szerző meg se említi a külföldi magyar tudósok immár egy teljes emberöltő óta folyó munkásságát. E meglepő hiányosság magyarázata a hazai nyelvészek túlságosan merev álláspontjában rejlik, akik az ország helyneveinek vizsgálatában egészen a legutóbbi időig abból a tévedésből indultak ki, hogy magyarul beszélő néprészek a Kárpát-medencébe csak Árpád vezérrel telepedtek be, a jelen időszámítás 9. századának végén, következésképpen — szerintük — Magyarországon az A.D. 9. század vége előtt magyar szókincsből nem keletkezhetett helynév. Hiába hangzik a név magyarul, hiába van világosan magyar értelme, szerintük a név nem lehet magyar: csak látszatra az, csak véletlen egyezéssel állunk szemben, egyszerű összecsengéssel, vagy éppen a krónikás tévedett, aki saját kora neveit vetítette vissza a múltba, szóval mindenféle kibeszélést előhozak. Ezenfelül nyelvészeink azt hitték, szintén tévesen, hogy a Kárpát-medencében Árpádék bejövetele előtt csak szlávok és turkok laktak, s emiatt minden A.D. 896 előtti magyar földrajzi nevet szlávól meg törökből akartak levezetni. De mivel a mai ismert szláv és török nyelvekből a levezetés legtöbbször nem sikerül, megalkották az ó-szláv és ó-török fiktív szókincset, amivel aztán az magyarázható ki a régi magyar helynevekből, amire éppen szükség van. Ha pedig még így sem megy a megfejtés, a helynevet ismeretlen nyelvből eredő névnek jelentik ki, amit azonban „a szlávok közvetítésével vettünk át.” Nyelvészeink valóságos tojástáncot járnak, hogy elméletüket igazolják és mindenkivel szemben, aki kételkedni mer fejtegetéseikben szokatlanul éles nyelvet használnak. Ma már világos, hogy az ilyen irányban tevékenykedő szakembereink tudománytalanok és kárt okoznak a magyar nemzet érdekeinek.

A magyar helynevek szlávól és törökből (turkból) való magyarázatának valóságos leltárát találjuk meg a középkori magyar krónikák szövegét tartalmazó Szentpétery-féle kiadványban (167m), ahol a lábjegyzetekben a nemrég elhunyt Pais Dezső összefoglalja Melich János, Kniezsa István és más hasonló ívású szlavofil nyelvészek vonatkozó eredményeit, saját kutatásaival kiegészítve. Az ott található fejtegetések helytelen voltára bemutatunk egy-két példát. Az első *Tihany* nevének értelmezése, e Balatonba benyúló félszigeten épült városka neve, ahol 1055-ben I. Endre királyunk bencés apátságot alapított. E névről Pais Dezső így szól: „E hely elnevezése a TICHON személynévből ered, amit a nyugati szlávok szoktak használni; a név a t i c h o szó családjába tartozik és jelentése 'nyugodt, csendes'.“⁶ Ha egyes szláv szótárokban létezik

6. Pais Dezső szavai: Appellatio ioci e nomine Tichon, hominibus a Slavis occidentibus imposito. derivatur, quod ad fami-

liam vocabuli ticho 'quietus' attinet, 167m l 98.

is ez a Ticho szó és személynévként is alkalmazták, ebből a körülményből még nem következik, hogy Tihany a Ticho szláv névből ered. Hiszen ugyanez a név megvan a dánoknál is (híres csillagászuk volt Tycho Brahe), tehát ezzel a logikával akár a dánokat is megtehetnők Tihany névadójának. Az ilyen magyarázat nem vehető komolyan.

Tihany neve Anonymusnál TYHON és TIHON alakban szerepel. Ebben az összetett szóban a második elemet (Hon) azonnal felismerjük, így a szó felbontása: Ty-Hon, Ti-Hon. Ismerve nyelvünkben a magánhangzók gyakori cserélődését, sejthetjük hogy az ingadozó első szótag Tó lehet, vagyis Tihany eredeti értelme annyi volna mint „Tó-Hon”. Van-e erre a nyelvészeti megoldásra más támpont? Igen, mindenek előtt a városka földrajzi fekvése, mert Tihany, valóban vízi lakóhely: egy tóban épült hon. Ma ugyan egy keskeny, részben emberi munkával készített földnyelv köti a parthoz és félsziget, de a római korban még sziget volt, vár állt rajta és így a telep a szó szoros értelmében tóba épített hon, Tó-Hon volt. Egyébként a félsziget belsejében is van egy tó, amelynek tükre a Balaton szintjénél valamivel magasabb. Az első telepések e belső tó parján építették fel hajlékaikat, úgyhogy lakóhelyük belülről nézve is Tó-Hon volt. E gyönyörű fekvésű hely múltját legendák teszik romantikussá. Azt mesélik róla, régen ott egy csodálatos visszhang létezett, amely tizenegy mások szerint tizennégy szótagot mondott vissza. Ezt a valóban rendkívüli jelenséget azonban eddig még senki sem tapasztalta és tudományos feljegyzésekben sem olvasható. Bizonyára nem is volt ilyen csodálatos visszhang, hanem annak meséje a Tó-Hon rokonszomszágából, a „Víz-Honból” keletkezett a Vissz-hanggal való összcseccsengés alapján. Azt is mesélik, hogy a tihanyi Tóhon vagy Vízhon hajdan egy tündér birodalma volt, Hableányé (Hab a víz régi magyar neve) és az ő arany kecskéit, egész gazdagságát az életmódján megbotránkozó tó haragjában elnyelte. A Hableány átkaként azonban a tó mind a mai napig partra hányja az elnyelt kecskék körmeit, amint ott az apró kagylóhéjakat nevezik. Az a mese, hogy a „Tó hány”, megint nem más mint a Tó-Hon név körül csoportosuló népi elképzelés egy újabb változata, ami az összcseccsengés alapján született meg, az összcseccsengés lévén a régi magyar gondolkodás (és írás) egyik alapvető formája. A gondolkodás ilyen irányban való elindításánál valószínűleg volt azonban egy történeti mag: a kereszténység felvétele előtt Tihany szigetén a termékenység kultusz papnői (hableányok, azaz papnők) élhettek, más Vénusz paptársnőikkel együtt, ami nagyon beleillhetett a Balaton körüli Bál-tanyákba. E pogány „szent asszonyok” viselkedését a keresztény korban már botrányosnak találták és működésüknek az új vallás buzgó hívei erős kézzel véget vetettek: valamennyiüket beleszórták a Balatonba és Tihanyban az új Isten tiszteletére építettek hajlékot. A felsorolt adatok Tihany nevét nyelvészeti, földrajzi, mitológiai és történeti oldalról világítják meg és sokszorosán igazolják, hogy a név ere-

deti értelme Tó-Hon, tehát magyar értelmű helynév és semmi köze sincs az ötletszerűen előhozott Ticho szláv személynévhez.

Hazai nyelvészeink Pest nevét a szláv „kályhából, téглаégető kemen-céből” eredzetetik. Szerintük Veszprémnek is valami őszláv lakosság adhatta máig viselt nevét. Piszke, Pöstyén, Piski és sok más Pis-elemet tartalmazó helynevünk szintén „csakis szláv eredetű” lehet, aminthogy Baranya nevében is „vocabulum Slavicum” rejlik, az erődöt jelentő Brna. Szláv eredetű lenne Orsova, Zemplén és Munkács neve és természetesen a Balatoné is, mely utóbbi a mocsár jelentésű Blato leszármazója volna. Ugyane tudósok szerint a Margit-sziget régi Nyulak neve német eredetű volna, mert németül Haseninselnek nevezték és így tovább. Azokat a helyneveket, amelyeket az ószláv segítségül hívásával sem tudtak megmagyarázni, személynévekből próbálják eredzetetni, különösen az első várispánok neveiből, ahol aztán nincs szükség az értelem további kutatására. E szerint az ispán-elmélet szerint keletkezett volna Pozsony, Sopron, Kolozsvár és Baranya neve. Ezekre az adott magyarázatokra nem óhajtunk oly részletesen kitérni, mint Tihany nevére, de mégsem hagyhatjuk megjegyzés nélkül már ebben a bevezető előadásban sem, hiszen mindegyiknek kézenfekvő magyar az etimológiája. Figyeljük meg e városok földrajzi fekvését, mert legtöbbször abban rejlik a magyarázat kulcsa.

Veszprém (Beszprém, Bezpriem) a Balaton vizénél peremszerűen kiemelkedő platón áll s ez a helyzet jut kifejezésre nevében, amelynek eredeti értelme Bíz-Perem, majd Víz-Perem lehetett. Azt is tudjuk, hogy Víz szavunk régen nemcsak B hanggal kezdődött (Biz), hanem még gyakrabban P-vel (Pis), továbbá hogy egyik legrégebb magyar helynévképzőnk a 'talaj, lakóhely' jelentésű TA szócska. Ezt szem előtt tartva, nem szükséges Pest nevének magyarázata végett szláv kályhákat és téглаégetőket képzelnünk a Duna partjára, hiszen Pest eredeti neve az említett két szócska, a Pis és Ta elemekből jól megérthető, egyszerűen Víz (melleti) Város. Pest valóban az és legrégebb kerületét mind a mai napig régi nevén Vízi-Városnak nevezik, a Pest rokonkifejezésével. Hasonlóképpen Víz (Pis) melletti területet (Kő) jelent Piski neve, szóval abban is *vocabulum Hungaricum* rejlik. Pozsony nevét még a múlt században is Poson alakban írták s annak két összetevő eleme: Pis-Hon világosan mondja, hogy ez a város is víz mellett épült s magyar elnevezése nagyon régi időből, még a csendes H idejéből ered. A Baranya név előbb a Dráva-Duna szögletében épült várat jelentette, később a megyét is. Anonymusnál szereplő régi alakja Borona, ami 'Bor Hona' s utal az akkori árvizes területre, akárcsak a Vág mellett álló másik Borona. Nem lehet Boronát (Baranyát) sem a szláv Brnából eredzetetni, amikor a Székelyföldön a víz ma is 'bor' és egyebütt is temérdek az e szóval alkotott helynevünk, mindig vízzel kapcsolatban, például Borszék, Borsava, Talabor, — akárcsak a Régi Keleten, a Kr. e. évezredekben. Miért lenne

Orsova idegen eredetű helynév, ahol Árpád jövetele előtt egy fejedelem székelt, amikor ebben a névben is régi magyar szavak tükröződnek, egyrészt az Úr, másrészt a Szava (Szó), s azonosnak látszik a kisázsiai Arzawa királyi székhellyel, ahol szintén egy fejedelem (Úr) szava hangzott. Munkács neve is magyar eredetű, hiszen Munkás szavunkat már a Kr. e. III. évezredben olvassuk és a helyet Anonymus is Munkásnak írja. Miért ne lehetne a Balaton etimológiája magyar, amikor Magyarországra annyi "Bál" és "Mén" isten hitén élő ember érkezett a Régi Keletről, hogy azok lakóhelye, a sok "Bál-Otthon" valósággal körülölelte a Balaton tavát.⁷ Végül miért kell Nyulak-szigetét olvasnunk és hozzáfűznünk egy egész nyulparadicsomot és a Haseninsel-elméletet, amikor ott nem nyulak laktak, hanem nők, később is apácák, akárcsak Tihanyban, és a sziget régies írású NU-LUK nevét helyesen 'Nő-Laknak' kell olvasnunk, aminthogy az Arad-megyei ASSUN-LUKA nevet is Asszonylakának ejtjük ki (84m 172).

Az előadott példákból látható, hogy a magyarországi helynevek kutatása terén komoly bajok vannak és a jelenleg divatos magyarázatok többsége nem helytálló, a rájuk felépített következtetés téves, amely szerint országunkban Árpádék beérkezése előtt egy széles szláv etnikai alaprteg lett volna s arra Árpád népe rátelepedett. Régészeink és embertani kutatóink kezdik már észrevenni a nyelvészek eltévelyedését és egymás után állapítják meg a korábban szlávnak hitt temetőkről, hogy azok valójában nagy magyar temetők. Dehát józan ésszel hogy is képzelhető el, hogy csak éppen a Duna középső medencéjében, Magyarországon hiányoznék a bronzkori magyar népi alaprteg, amikor ez az alaprteg egész Európában mindenütt máshol megfigyelhető: az Égei szigetvilágon, a Balkán-félszigeten, Itáliában, Franciaország területén, a Brit-szigeteken, Kelet-Európa déli részeiben és a Baltikumban is, hogy csupán azokat a területeket nevezzük meg, amelyeket a megelőzőkben érintettünk. Helynévkutatásunknak sürgősen szakítania kell a szláv és türk irányzattal és vissza kell térnie az annyira kigúnyolt múlt századi nyelvészek útvonalára, akik a Régi Kelettel való ősi kapcsolatainkat han-goztatták.

7. Kállay Ferenc mitológusunk az első egyike volt azoknak, akik a magyar nyelv kiárusítása ellen szót emeltek. Ő a Bál névvel kapcsolatban megjegyezte:

"Dankovszki e szót azért nem perie el a magyar nyelvtől, mert rokonszókra más nyelvekben nem akadt." (237m 191).

A Duna-medence népessége a bronzkor végén

Néhány évvel halála előtt Kniezsa István azt mondta nyelvész kollégáinak, itt volna már az ideje, hogy az ország — a történelmi Magyarország — helyneveit rendszeres vizsgálat tárgyává tegyük és ne csak egy-két nevet ragadjunk ki a sokezer közül. De ő sem tudta megmondani, hol kellene elkezdeni ezt a fontos munkát, mert nyelvész létére is azt hitte, hogy a helynevek többsége nem bír értelemmel. Szerintünk a munkát azzal lehetne kezdeni, hogy saját helyneveinket összehasonlítsuk a Régi Kelet helynévanyagával és jegyzékeljük a két helyen előforduló azonos helyneveket. Ez már rádöbbenetene bennünket a nagy történeti összefüggésekre, a Duna-medence népességének földrajzi eredetére. Egy következő lépésben megvizsgálhatnánk a helyneveinkben megőrzött keleti istenneveket, ami újabb nagy meglepetéssel szolgálna. Végül harmadszor helyneveinket a bennük szereplő szavak és képzők szerint kellene csoportosítanunk és eredményeinket össze kellene hasonlítani Európa más tájainak régi helyneveivel. Meglepődnénk, milyen sok magyar értelmű helynév van szerte egész Európában! Az alábbiakban próbáljunk e három irányú kutatásra ízelítőt adni.

Mindenki tudja, hiszen ókori történetünk iránt érdeklődő műkedvelőink régóta hangoztatják, hogy a magyarországi helynevek közül sok teljesen azonos a Régi Kelet helyneveivel. Minél jobban elmélyedünk a keleti történelemben, annál jobban látjuk ezt a feltűnő mozzanatot. Az ókori Egyiptomban például gyakoriak voltak a Mén szóval (Mén, A-Mén, Ménes) képzett helynevek, az országegyesítő első király majd isten neve nyomán. Ilyen nevet viselt a fővárossá lett Memphis, amelynek eredeti, nem-görög alakja Menu-Fru volt, azaz Mén fáraó városa. Magyarországon is ismerünk Mén-összetételű helyneveket, aminők Ménfő és Mánya, és létezett itt az Árpád-féle honegyesítés idejében egy Mén-Marót nevű fejedelem is. Egyiptom 'Égi-Ta' nevének Magyarországon az Ágota-nevek felelnek meg, pl. Sár-Szent-Ágota, Kun-Ágota, meg a Sopron-megyei Egyed, mely utóbbi helyen egyébként egy híres, egyiptomi jelenetet ábrázoló vázát is találtak. Egyiptomi királyi cím volt az akkor Patornak írt 'Bátor' és Magyarországon is több Bátor-ral összetett helynevet ismerünk és volt Báthory fejedelmünk is. A Színai-félsziget déli része, a Bakon (Bak Hona) Ménes király óta szerves része volt Egyiptomnak. Ugyanez a név megvan nálunk is, Dunántúl, Bakony változatban. Jól

ismert egyiptomi határvidék volt északon a Zala vagy Szala, hasonló nevű várral, s ennek magyarországi megfelelője a Zala-megye, melynek régibb formája szintén Szala. Az első egyiptomi királyok Tata és Papa neve érdekes módon ismétlődik a dunántúli Tata és Pápa helyneveinkben. Gyakori a Ramása név Egyiptomban, de nekünk is van Ramocsa (Ramása) helyneve. Az egyiptomi Est-An-Úr (Est-Hon-Ura) királycímet Magyarországon öt királyunk viselte, akik eredeti Están Úr nevéből utóbb "István" lett. Ahol a magyar királyok székeltek, azt a várost sem ok nélkül nevezték el Est-Er-Gomnak (Est Ur Honának).

Egyiptomi neveket duplikáló helyneveink mellett tucat számra vannak olyanok is, amelyek Kisázsia, Szíria, Kánaán, Hétország, Fönícia és Palesztina területére utalnak, általában tehát a Földközi-tenger keleti partvidékére. Ezekben a keleti országokban állt egy Arad, egy Haláp (ma: Aleppo), Barát (ma: Beirut) és egy Árpád (ma: Erfát) nevű város, továbbá egy Bükk-völgy és egy Kishont nevű folyó. Mindezek a nevek pontos régi-keleti formájukban megtalálhatók Magyarországon, ahol szintén van Arad, nem is egy hanem két Haláp, több Barát összetételű helynév és van Bükk-hegységünk és Kishont megyénk, nem is beszélve a történetünkben központi szerepet játszó vezérünk Árpád nevééről. Megtaláljuk Magyarországon a Trója-helyneveket is, a Régi Kelet híres TURIA városának duplikálóit, Turja, Túrje, Torja alakban." Sok településünk ismétli Fönícia helyneveit, melynek lakosait az egykorú szövegek Panig, Panik alakban emlegetik, ami talán a Fönök vagy Fenni eredeti formára vezethető vissza. Magyarországon ezt a nevet ismétlik a Pinka, Pankota, Pankasz, Pancsova, valamint a Pannon (Pan-Hon) név, amely utóbbi Dunántúl országneve lett a római uralom idején. A Pan-név Bán alakját nagyobb területek, főnökségek jelzésére szoktuk alkalmazni, különösen a Szék (Ság, Ség) helynévképző kíséretében, pl. Ozorai Bánság, Sói Bánság, Macsói Bánság, Szerémség. A Régi Keletről átvett helynevek sorában szerepelnek a Hét szóval összetett nevek, aminek a dunántúli Hetés vidéke és a Hét, Hete, Hetés, Hetény községnevek, amelyek a kisázsiai Hétország (Héti Ta) nevét folytatják. Ugyanilyen a keleti Pilis-Ta (Palesztina) nevét Magyarországon folytató sok Pilis-név: Pilis-vármegye, Pilis-hegység, valamint a Pilis szóval összetett több helyneveink. Egy kitűnő hazai magánkutatónk, Németh Péter (Budapest) felfedezte a magyarországi Pilis-Ta területét a Duna nagy kanyarjában, ahol sáncokkal körülvett, épületromokkal telehintett régi uralmi

8. A trójaiak egy nagyobb csoportjának Magyarországra való betelepülését a magyar krónikák is említik és szól arról a francia hagyomány is. Ebben a csoportban szerepelt Priamos, Trója utolsó királyának unokája, Francion: Francion, fils d'Hector, petit-fils de Priam, s'était installé en Honqrie après la destruction de la ville de Troie. Deux cent ans plus tard, ses

descendants émigrèrent vers l'Ouest, sous la conduite du chef Ybor, et découvrirent sur les rives de la Seine l'endroit révé pour y fonder une société organisée. Oly. Guide de la France mystérieuse (Paris, 1964 669 l. Az adatot Mme Yves Enderlin szíves közlése nyomán ismerem, köszönve értesítését.

központot talált.⁹ A régi-keleti Pilista országot öt vezérből álló kormányzótanács vezette és ezt a tanácsot Szerén-nek (SEREN) nevezték, amelyet aztán országnévként is használtak a megfelelő értelemhatározóval. Amikor a lakosság onnan eltávozott, jelentős részben Magyarországon talált új otthonot és új lakóhelyét is Szerénnek nevezte Szerém alakban. Akik közülük a Dráva-Száva közén telepedtek meg, lakóterületüket Szerémségnek, Szerém-megyének nevezték és valószínűleg ugyanők laktak Krassó-Szörény megyében is.

Ha tehát Magyarország területén bőséges egyiptomi helynévanyag szerepel és ott ismétlődik Trója, Fönícia, Kánaán, Hétország, Szíria és Pilista számos helyneve, ebből a körülményből az az igen határozott következtetés vonható le, hogy ezeket a helyneveket ugyanazok a keletről kiindult néphullámok hozták magukkal a Duna-medencébe, amelyek más európai tájakat is feltöltötték lakossággal. Ezt a gondolatot erősítik meg a keleti istenneveket magukbázáló helyneveink is.

Az ókori istenneveket magabázáló magyar helynevek meglehetősen nagy csoportot alkotnak. Az ilyen helyneveket elég könnyű felismerni, mert bennük legtöbbször a Napisten Ra, Magúr, Égúr, Szemúr, Kerekúr vagy Macska neve szerepel. E valósággal százsámra található Napnevek mellett gyakori az egyiptomi tudó és isten-király Tóth (Tudó) neve, meg a szíriai-kánaáni főisten Bál neve. E szent nevek a Duna-medencében mindenütt megtalálhatók, de legsűrűbben mégis Dunántúl, Erdélyben és a Felső-Tisza vidékén szerepelnek.

A Ra (Úr) név hegyek, folyók és emberi települések nevében egyaránt használatos. A régiek ugyanis úgy tudták, hogy a hegyek és folyók az isten legkedveltebb tartózkodási helyei, ezért alkalmazták rájuk az ő nevét, legtöbbször valamilyen jelző vagy értelmező kíséretében. Saját lakóhelyeiket pedig azért nevezték így, mert azokat ezen a módon isten védnöksége alatt állónak nyilvánították ki, vagy pedig azért, mert a lakóhelyen istenháza állott, tehát az Ra-hona vagy Égúr-széke ("Egerszeg") lehetett. Magyarországon a Napisten (Ra) a következő hegyekben lakott: Ra-Dna (Ra-Tanya), Ru-Szka (Ra-Széke), Re-Tyezát, Mát-Ra (szó szerint: Föld Ura), Fát-Ra, Tát-Ra (Tóth isten azaz Ra-Tóth lakóhelye) és Mag-Ura. A Magura jólismert csiszolt kőkori isten és a mi népünk (Magur hívei) neve, melyet a Régi Keleten és a Balkánon Makura, Magara, Megare, Magula alakban számtalanszor alkalmaztak. Van nálunk is Magura, Erdélyben: Beszterce-Naszód megyében, Biharban,

⁹ Németh Péter így szól felfedezéséről: "1955-ben a teljesen lakatlan (Pilis) hegyek között emberi alkotások, művek maradványait találtam. Helyszíni kutatásaim során kiderült, hogy egy eddig teljesen ismeretlen, nagy jelentőségű kultúraterületet fedeztem fel a Pilisben. Sánc, sáncárok és vízduzzasztó rendszerekkel telelőzdel, összefüggő hatalmas erődtérkép, egy kétségtelenül

uralmi központot jelentő, sok hegyi várat magábanfoglaló terület került így a tudomány elé... Megállapítottam, hogy a Pilis hegyei között a Kárpátmedence ősidők óta legnagyobb jelentőségű kulturális központjának maradványait találtam meg." Németh Péter 1969. augusztus 12-én kelt híradása.

Brassóban, Hunyadban, Szilágyban és Máramaros megyében egyaránt, néha két-három helyen is. A Felvidéken van Árvai Magura, Szepesi Magura, Liptói Magura és Kis-Magura.

Gyakori a Napisten Ra neve folyóink nevében is, amelyek közül a legrégebb időkből a Duna Ist-Er neve ismeretes. Ugyanilyen az Eger (Ég-Úr) patak neve, továbbá a Mu-Ra, Nyit-Ra, Né-Ra, Biszt-Ra folyók s a Rá-Ba, Ri-Ma neve, hogy csak a legismertebbeket említsük, nem hagyva ki a Maros (Ma-Ar-Is) vize nevét sem. Lakóhelyeink nevében a Ra ilyen összetételekben él: Ra-Monya, Ra-Mocsa (Ra-Mása), Ra-Hó, Ra-Kos vagy Rákos (rengeteg az ilyen név); Mak-Ra, Mah-Ar-Ta, Mozs-Or, Mecs-Ér, Mak-Ar-Ja és így is: Kis-Ar, Nagy-Ar, Szacs-Ar, Asz-Ar, Nád-Or, Mod-Ra, Mod-Or. Az Égúr kifejezéssel alkotott (Eger, Egres) nevek tobzódnak Dunántúl: Vas, Zala, Sopron, Veszprém és Baranya megyében, valamint az Erdélyi-medencében, bár egyebütt is megtalálhatók, mint pl. Zágráb, Körös és Varazsd megyék területén. Legismertebb formája az Egerszeg (Ég-Úr-Széke), amely hajdani istenházáról vagy áldozati helyről tanúskodik. Az ilyen helynevek a keresztény éra alatt is gyakran fontos kultuszhelyek maradtak, mint pl. Zágráb (Az Ég Úr Hab városa) esetében látjuk, benne a pap (ab, hab) nevével. A mai Eger patak nevét Anonymus még Ég-Úr alakban írja, a mai Ikervár régen szintén Ik-Ur-Vár volt, amely a mai Egervárral együtt egyformán az Ég-Úr-Vára értelmet őrzi.

A Napisten ókori Szemúr neve (Szemes, Szem) szintén sok helynevünkben megmaradt, bár szókezdő hangja néha már Cs, Z vagy Zs hangra változott. Példák: Szem-Es, Szom-Or (Szemúr), Szom-Or-Óc, Szem-Et, Szom-Od, Szem-Ely (Szem-Hely), Csém (Szem), Csoma, Csom-Or, Csöm-Öd-Ér, Zom-Bor, Zsom-Bor, Süm-Eg, Som-Or-Ja, Som-Ogy (Szem Egy). Az összetett nevek második tagja néha világosan utal a hajdani áldozati helyre pl. Som-Berek, Som-Ló, Som-Kerék. Külön kiemeljük a Szemistennek szentelt két folyóink, a Szamos (Szemes) és a Temes (Szemes) nevét, melyek mindegyike a lenyugvó Napistent idézi a Régi Kelet szóhasználata szerint. Szem és Szemes nevek az ország ókorban lakott egész területén megtalálhatók, de legsűrűbben azok is a Dunántúl és az Erdélyi-medencében fordulnak elő.

A Napisten ókori Karika, Kerék neve a Nap tányér alakjára vonatkozik s helyneveinkben Kerek, Korong és Kör változatban szerepel. Ilyen nevek vannak Erdélyben Alsó-Fehér, Szeben, Szolnok-Doboka, Kolozs, Szilágy, Bihar és Maros-Torda megyében; Dunántúl Zala, Vas, Veszprém és Somogy megye területén, továbbá északkeleten Ung és Gömör megyében. Az ókorban a Kerék helyeken istenháza szokott állni, amire a második összetevő szó néha közvetlenül is utal, mint pl. Kerek-Egyháza, Kerekes-Kápolna, Magyaró-Kereke esetében. Ugyancsak a Napisten Kör neve szerepel Kör-Mend, Kör-Ös megye nevében és három folyóink — Körös, Kerka és Karassó — nevében. A Napisten egyik kedvelt neve

volt Egyiptomban a Macska; ezzel a szóval képzett helyneveink is van néhány. A Tudó (Tóth isten-király) neve megmaradt nálunk a Rátót (Ra-Tóth), Tét, Tát, Tata, Déda nevében, valamint a Tátra (Tóth Ra) hegység nevében.

A napvallással kapcsolatos magyar helynevek közt kell említenünk az Est és a Kel szóval képzett neveket, Nap-este illetve Nap-kele értelemben. Az idevágó nevek közül más vonatkozásban már említettük a Duna Ist-Er nevét, régi fővárosunk Est-Er-Gom nevét, s ezekhez most hozzáfűzhetjük az Ost-Or-Os patak nevét, továbbá az Est-Úr-Háza és Est-Er-Házy neveket. A Nap keltét jelző Kel, Kál, Kelő, Kálló összetételű nevekre sok a példa: Kol-Ta, Kalo-Ta, Kalo-Csa és a Kálló-val összetett nevek. Ebbe a csoportba tartozik Kolozsvár neve is, amelyre alább külön kitérünk.

A Kolozsvár név értelmére nyelvészeink több magyarázatot javasoltak. A legáltalánosabb vélemény szerint ez a név nem ókori, hanem Árpád-kori és a helybeli első várispán nevéből származott volna, akit Miklósnak (Nicolaus) hívtak. E személynév végén lévő Klós, Klaus, kibővítve a Vár (Burg) szóval adhatta a Kolos-Vár illetőleg Klausen-Burg nevet. Egy más magyarázat szerint a város nevében fallal való körülkerítettsége, bezártsága jutna kifejezésre, mert a név a latin Clausus (bezárt) értelmet hordozza. Mindez az ötlet talán érvényesíthető volna, ha a város neve nem szerepelne már a keresztény időszámítás legelején, tehát korábban, mint amikor az Árpád-kori várispán élt és korábban, mint megtörtént a város fallal való körülvétele. A Kolozsvár név eredetére tehát más magyarázatot kell keresnünk. A város 1480-ból eredő pecsétjén (ld. 6m 24) a név így szerepel: Col-Us-War. Az ókori napvallás fogalmi készlete szerint e három szó értelme 'Kelő Ős-Úr', vagyis a Felkelő Nap-isten városa, röviden Keleti Város, — szemben a 'Nyugati Város' értelmű Esztergommal (Est-Úr-Hona). Megerősíti e nyelvészeti és kultúrtörténeti felismerést az, hogy a város címerében — éppen úgy mint Erdély címerében — gyakran szerepel a sugarakkal ábrázolt felkelő Nap képe (KEL), továbbá a Hold (UD) és a nyolc ágú csillag (AN, UN, ON), amely elemek a város nevét az ősi képírás módszerével szintén KEL-UD-ON-nak, azaz Kelet Honnak írják, a mezopotámiai Kaldea, az úrartui Káldi és a britanniai Kaledónia mintájára. Nem kevésbé fontos további mozzanat: Kolozsvár megvolt már a római korban, amikor NAPOCA-nak hívták. Ebben a római kori névben szintén Nap szavunkat látjuk, a Régi Keleten szokásos bezáró magánhangzóval (Nabo, Napo) és kibővítve az ország értelmű Kő szóval. Tehát már a római kori városnév összetevő elemei is magyar szavak, az a név is a Nap-város értelmet hordozza. Ebből világosan látszik, hogy Kolozsvár nem Árpád-kori, hanem ókori alapítású magyar város.

A magyarországi ókori helynevek harmadik nagy csoportját az jellemzi, hogy a nevekben a földrajzi mozzanat régi, ma már nem hasz-

nált szavakkal jut kifejezésre. Ezek a nevek jól kiegészítik a keleti isten-
neveket magukba záró imént tárgyalt elnevezéseinket és a keleti hely-
neveket ismétlő kifejezéseinket. A most tárgyalás alá kerülő neveket is
könnyű felismerni, mert az újabb keletű nevekben a földrajzi mozzanat
a -háza, -földe, -telke, -falva, -mezeje, -erdeje és hasonló szavakkal jut
kifejezésre, mint pl. Jánosháza, Gutorfölde, Mikófalva, Erdőszentgyörgy
esetében is látható. A régi helynevekben ugyanilyen szerepben ókori sza-
vainkat találjuk, aminők a föld jelentésű MAT, KŐ és TA; a víz jelen-
tésű BIZ és BOR és a lakóhelyet jelentő (H)ON és SZÉK. E szavak
illetőleg képzők természetesen régi hangalakjukban állnak előttünk mint
Ma, Mat, Mad, Met, Mét; Ka, Ke, Ki; Ta, Te, Da; Pis, Pisz, Pes, Bisz,
Vis; Bor, Por; On, Ony, Hon, Ana, Anya; Szék, Szeg, Ság, Sék. E régi
szavaink, mint látható, az összetételben hangtanilag illeszkednek a meg-
előző szóhoz, úgyhogy önálló jellegüket látszatra elvesztik és értelem nél-
küli szóelemeknek, képzőknek tűnnek fel.

A MAT-elemmel képzett ókori jellegűnek minősíthető helyneveink ilye-
nek (a kiemelés tőlünk): Doz-Mat, -Gyar-Mat, Kecse-Mét, Nyír-Mada,
Nagy-Mad, Máta, Máté-Szalka. A KŐ képzővel: Bács-Ka, Szabad-Ka,
Barát-Ka, Raj-Ka, Rát-Ka, Pát-Ka, Dobo-Ka. A talaj értelmű TA kép-
zővel: Ágo-Ta, Bak-Ta, Bó-Ta, Bucus-Ta, Bago-Ta, Galán-Ta, Csász-Ta,
Har-Ta, Sá-Ta, Ino-Ta, Kádár-Ta, Szalon-Ta, Szalán-Ta, Debré-Te, Bezé-
Te, Kaján-Ta. A VÍZ elemmel főleg Dunántúl és a Felső-Tisza vidékén
találunk helyneveket, az erdélyi tájon a helyett a BOR képző szerepel.
Ilyen víznevek: Pis-Kő (Víz-Kő), Dráva-Pis-Ki (Dráva vize mellett lévő
föld), Pis-Kár-Kos, Pisz-Ke, Püs-Ki, Pozs-Ony (Pis-Hon), Pozse-Ga (Pis-
Kő), Pest (Pis-Ta), Pacsa, Pacs-Er, Bisse, Bize, Bes-Ence, Vise-Grád,
Vis-Ke, Vis-Onta. Ugyanez a Pis, Bis, Vis (Víz) képző a folyók nevében
is gyakori. A Kulpa vizét például a régi feljegyzésekben és térképeken
még Cola-Pis alakban találjuk; a Duna vize latin szövegekben Danu-Bis;
a Tisza neve a Kr. e. 5. században író Herodotosnál Ti-Bis-Is (A Föld
Vize); a Körös neve Car-Pis és az Olté (?) Al-Pis. Ezek a Víz-zel kép-
zett hely- és folyónevek kétségtelenül a legrégibb magyar földrajzi nevek
közé tartoznak s nemcsak a Duna-medencében találhatók meg, hanem
Európában sok helyen másutt is, miként erre megelőző fejezeteinkben
rámutattunk.¹⁰ A Bor-ral összetett régi magyar helynevek közé sorol-
hatjuk az ilyeneket: Boro-Ta, Bar-Anya (Bor Hona), Bor-Szék, Bor-Sa,
Bor-Sod, Zom-Bor, Somo-Bor, Bél-Bor és Tala-Bor. A Hon és hang-

10. A Víz (Pis) helynevek kronológiailag be-
méréséhez Herodotoson és a nyugateuró-
pai hasonló nevek kivül Psametik egyip-
tomli fáraó nevét is felhasználhatjuk; ez a
fáraó a Kr. e. I. évezred közepén élt és a
26. egyiptomi dinasztia megalapítója volt.
Származásilag egyszerű nagyrú, aki Észak-
Egyiptomban a tengerparton, víz (Pis)
mellett uralt néhány törzset. Királycímét

a nem-magyar tudósok PSAMETIK úrnak
olvassák. Az írásjeleket azonban helyesen
hangzósítva P-eS-Me(n)-Ti-K URA, vagyis
Vízmentik ura -(ld. e munka II. kötetében a
76. sz. okmányt). E királyi család maqyar
voltára más adatunk is van: fia a MAAKHE-
RU (Maqyar) címet viselte (193m VI 204,
218); felesége pedig a hieroglifák szerint
SZÉ-P-aSZ-oN, 'Szépasszony' volt.

tani változataival képzett helyneveink szintén számosak s ezek is a leg-régibb időkből származnak. Ilyenek: Mos-Ony, Pozs-Ony, Bod-Ony, Báb-Ony, Bak-Ony, Csernát-On, Pat-Ona, Batt-Onya, Bar-Anya, Bez-Enye, Ra-Hon-Ca, Ro-Honc. Végül a Szék-elem és változataira példák: Bor-Szék, Bükk-szék, Magyar-Szék, Fehér-Szék, Báta-Szék, Három-Szék, Róna-Szék, Ber-Zék, Szerém-Ség, Eger-Szeg (sok ilyen Ég-úr Széke van), Szilágy-Szeg, Bakony-Szeg, Körös-Szeg, Bor-Szeg, stb.

A leggyakoribb hét helynévképző szavunkon kívül természetesen más képzők is szerepelnek Magyarországon ókori eredetűnek tekinthető helyneveiben, aminők például a Mező és Erdő szavunk. Ezeket azonban nehéz az újabb keletű helynevektől elkülöníteni, mert e két szó hangtani alakja a hosszú évezredek alatt alig változott. Kivételt tehetünk Erdély nevével, amelynek Kr. e. évezredekbe visszanyúló régisége nagyon valószínű. Az, hogy e névben Erdő szavunk rejlik, sohasem volt kétséges, hiszen latin megfelelői — Trans-Sylvania és Ultra-Sylvania — mindig jelezték, hogy "Erdőségen túli" területet értettek alatta. Ez különösen igaz, ha a Kárpátok ívén kívülről nézzük a dolgot. Herodotos említést tesz arról, hogy Kr. e. 1500 táján a kelet felől jövő első szkíta ékek érkeztek már a nagy erdőségekhez és vezérük Erdőországban (Woodland) egy félig hal, félig nő alakú 'Hal-Nőt' (Helyi nőt) vett el feleségül. Ahonnan ezek az első szkíták jöttek, ott is volt egy nagy Erdőország, a Kaukázus alatti Úr-Artu. Az Európa nyugati részeibe ment magyar népek is használták ezt a kifejezést, tőlük ered a mai Franciaország egyik nagy erdős tájának neve, ARDENNES: Erdő Hona. Ugyanezt az Erdély nevet többféle változatban a balti népek (Estiek) is használják. Elég okunk van tehát arra, hogy Erdély nevét az ókori eredetű magyar helynevek közé soroljuk, talán éppen Erdő-Helye értelemben.

Az a néprajzi kép, amely a Duna-medence helyneveinek elemzése alapján szemünk előtt kibontakozik, főleg az egyiptomi kultúrkörből eredő népesség nagy szerepét tárja elénk, ezért a Duna-vidék első magyar honfoglalóit őbennük kell látnunk. Úgy látszik, az ő túlsúlyuk és vezető szerepük a Felvidéken és Erdélyben a bronzkor folyamán is változatlanul megmaradt, amíg a turáni néphullámok beözönlése az ország keleti határain át el nem kezdődött, tehát kb. Kr. e. 500-ig. Egyebütt az országban, nevezetesen a Dunántúl, a Dráva és Száva közén, valamint a Maros folyó vonalától délre és Bihar és Arad megyék területén a bronzkor folyamán lényeges eltolódás keletkezett: ide a bronzkor második felében az a népesség telepedett be, amelyet ősi lakóhelyéről, a Régi Keletről a szemiták űztek el a Kr. e. II. és I. évezred fordulójára eső századok folyamán. Ezek az utóbb jött magyar honfoglaló néphullámok abban különböztek elődeiktől, hogy hitéletük főformája nem az égi vagy napvallás volt, hanem a termékenység kultusz és istenüket nem Ra-nak, hanem Bál-nak nevezték. Következésképp, ahol ők a Duna-medencében letelepedtek és új falvakat hoztak létre, azok nevébe gyakran ezt a Bál (Béla) nevet

foglalták bele, annak a védnöksége alá helyezték életüket. Bál összetételű helyneveink — Bál, Bél, Pál, Pél változatban — különösen Zala, Somogy és Veszprém megyék területén, vagyis a Balaton körül sokasodnak, amely tó a Bál-Otthon középpontját alkotta. A zalai Belatinc, a banyai Bél, a somogyi Bálványos (Bálvány=Bál Hona) és a soproni Beled a Balaton-tó körüli hatalmas Bál-település nyúlványainak tekinthetők. A második nagyobb összefüggő magyarországi Bál-terület Arad és Bihar megyékben alakult ki, ahol több mint harminc Bál-nevet ismerünk, jó részben a hatalmas Bél-hegység vidékén. Bál tartománya lehetett a Pilis területe s elszórtan az ország más vidékein is találunk ilyen telepeket, például Heves megyében, ahol az Eger felett emelkedő Bé! kő fontos áldozati helyük lehetett. Külön is figyelemre méltó, hogy Bál isten nevét négy Árpád-kori királyunk használta trónnévként Béla alakban, amely körülmény ez utóbbi jött népesség nagy létszámát, súlyát és befolyását tükrözi a turániakkal együtt kialakított végleges Magyarországon.

A magyarországi helynevek régi-keleti vonatkozású három nagy csoportját átvizsgálva és azok értelmét megállapítva, abban összegezhethetjük eredményünket, hogy a Duna-medence első lakossága az egyiptomi és mezopotámiai kultúrkörből eredt, legfőképpen a Földközi-tenger keleti nagy öble körül elterülő egykori országokból: Egyiptomból, Kánaánból és Hétországból. Fontos eredményünk az is, hogy ez a Régi Keletről jött kő- és bronzkori népesség a helynevek tanúsága szerint magyar nyelvű népesség volt és a Duna-medencében két új hazát alapított, az egyiket Erdélyben a másikat Dunántúl, de mind a kettő 'Napország' volt.¹¹

11. Egyes német kutatók, mint pl. Th. Glock, maguktól rájöttek arra (1916), amit mi is hirdetünk, hogy ti. a Duna-medencében élő magyar nép már az ókortól kezdve mai hazájában lakik s az "egyiptomi-föníciai" kultúrkörből ered, főleg azokból a népekből, akiket az asszírok űztek el régi hazájukból. Glock szerint a magyarok Régi Keletről való származását különösen két szembeötlő mozzanat bizonyítja: 1. az ő egyiptomi-föníciai jellegű vonalás írásuk, a rovásírás, 2. a régi-keleti városneveket duplikáló helyneveik, aminők Arad, Árpád, Maghara.

Ez a német ember saját szavával így szól: Bezüglich der (alt) ungarischen Schrift ist es interessant zu konstatieren, dass sie der ägyptischen am meisten ähnlich ist, also jedenfalls in direktem Verkehr

und nicht aus zweiter, dritter Hand zu Ihnen gekommen ist... Stättenamen dieses Gebietes wie Maghara, Arad und Arpad bekräftigen diese Behauptung... Die Assyrer verdrängten den grössten Teil dieser Völker, welche... (in Europa) eine neue Heimat suchten. Ugyane szerző rámutat arra is, hogy a magyarok ellen nagy propaganda folyik a világban és ellenfeleik a "kultúra maszkjában" küzdenek, bár ők maguk kultúra tekintetében a magyarok nyomába se léphetnek, hiszen még nem is léteztek a világon, amikor a magyarok már régóta írástudó, művelt emberek és régi európaiak voltak. 243m tanulmánya ez, amelynek szövege Németh Béla (Magyarország) szíves jóvoltából került kezeimhez. Előzékenységet ezúttal is köszönöm.

A bronzkori Magyarország népsűrűségi térképe

Ha azokat a Duna-medencebeli helyneveket, amelyek régi-keleti helynevet duplikálnak, keleti pogány istenneveket tartalmaznak, avagy képzőik szerint keletiek, — *ókori eredetűnek* minősítjük, akkor ebből a korból több mint kétezer néprajzi adat áll előttünk. Ezeket az adatokat vármegyék szerint elosztva, térképre vetítettük. Kockázással jelöltük meg azokat a megyéket, amelyek területén legalább 45 ókori magyar helynevet találtunk; vonalkázással azokat a megyéket, ahol 45-nél kevesebb, de legalább 30 ilyen nevet írtunk össze; fehéren hagytuk azokat a területeket, ahol 30-nál kevesebb volt a számbavehető helynév. A túloldali táblázat összegezi ókori helyneveink megyénkénti létszámát, a Dráva-Száva köze és a tengerpart nélkül, mert ez utóbbi területek adatait csak hiányosan tudtuk összeállítani. E munkában irányadóul a magyar helységnévtárt használtuk (126m és 127m).

Az a térkép, amelyet a fenti adatok alapján szerkesztettünk, az ókori Magyarország csodálatos néprajzi viszonyait tárja elénk és feltűnő egyezést mutat azzal a térképpel, amely Duna-medence csiszolt kőkorbán földművelés alá vont területeit ábrázolja. A lakosság tehát a bronzkor végén, amelyre adataink vonatkoznak, nem egyenletesen oszlott el az országban, hanem két nagyobb tájon összpontosult, egyrészt Dunántúl: Baranya, Somogy, Vas, Zala és Veszprém megyék területén; másrészt az Erdélyi-medencében: Bihar, Szatmár, Szilágy, Szolnok-Doboka, Kolozs és Maros-Torda megyékben. E megoszlás azt mutatja, hogy az első magyar honfoglalók legszívesebben dombos vidékeken és kisebb méretű folyók vízgyűjtő területén szálltak meg.

A két sűrűn benépesített táj mindegyike körül meglehetősen széles, gyéren lakott övezet húzódott, amely nehezen járható terület volt és így jó védelmet nyújtott külső támadás ellen. Magas hegyek tornyosultak az Erdélyi-medence egész keleti oldalán, ahol az erdő akkoriban még ősi rengetegében állott és megakadályozta nagyobb tömegek meglepetésszerű behatolását. Hasonlóképpen magas hegyek és őserdők védelmezték Dunántúlt a nyugatról és északról való behatolás ellen. A két ókori Magyarországot — Dunántúlt és Erdélyt — a Duna és Tisza nagy árterei egymástól is elválasztották Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csongrád, Csanád és Torontál megyék területével, amelyet észak felé megtoldott a sivatagos jellegű Hortobágy Hajdú megye területével, dél felé a Deliblati homokpuszta Temes megye déli részével. A Tisza mentének aránylag csekély népsűrűsége meglepő és ellentétben áll azzal, amit a részletesebb

Ókori helyneveink megyénkénti száma

<i>Dunántúl</i>		<i>Erdélyi-medence</i>		<i>Maros alatt</i>	
Zala	153	Bihar	99	Hunyad	36
Vas	105	Szolnok-Doboka	62	Krassó-Szörény	28
Somogy	96	Kolozs	58	Udvarhely	22
Baranya	90	Szilágy	57	Háromszék	21
Veszprém	45	Maros-Torda	55	Temes	19
Komárom	43	Szatmár	54	Csík	18
Sopron	33	Arad	32	Fogaras	16
Fejér	31	Beszterce-Naszód	27	Alsó-Felér	16
Győr	21	Máramaros	26	Szeben	9
Tolna	21	Torda-Aranyos	11	Kisküküllő	8
Moson	13		—	Nagyküküllő	7
Esztergom	4	Összesen	481	Brassó	0
	<hr/>				<hr/>
Összesen	655			Összesen	200

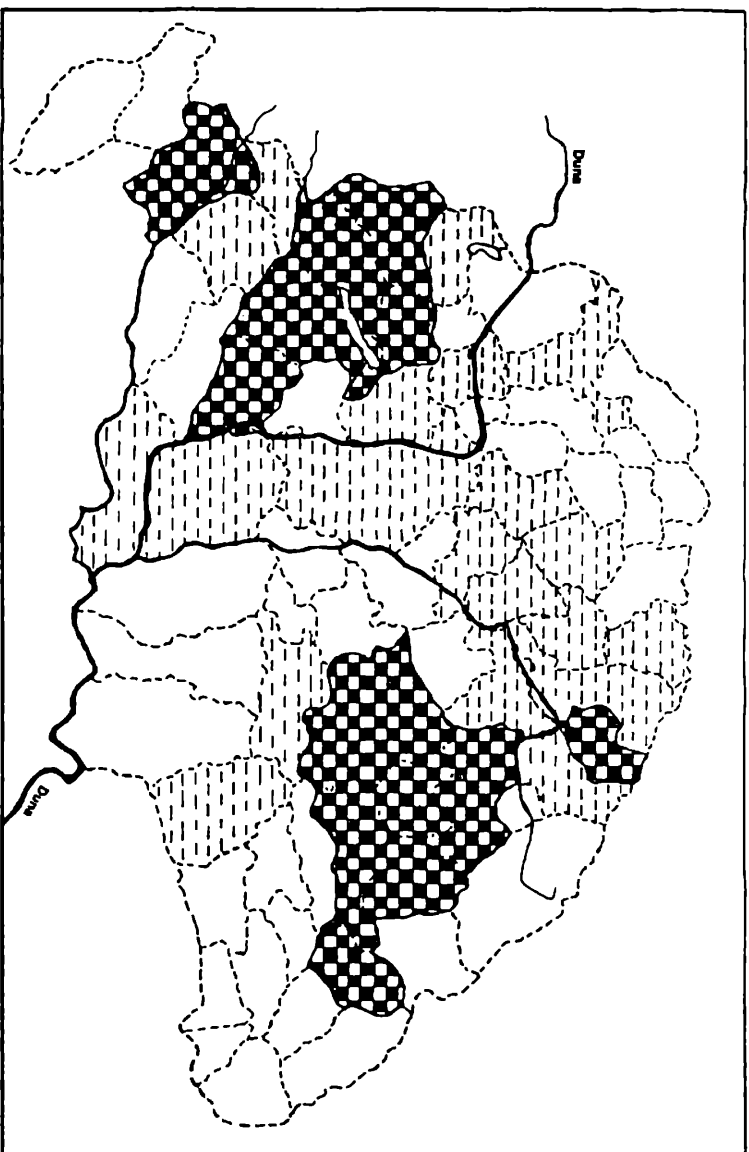
<i>Nyugati Felvidék</i>		<i>Felső-Tisza völgye</i>		<i>Tisza árterületei</i>	
Nyitra	41	Ung	48	Pest-Pilis-Solt-	
Nógrád	40	Borsod	44	Kiskun	73
Gömör	35	Abaúj-Torna	44	Bács-Bodrog	34
Bars	28	Sáros	42	Békés	16
Pozsony	24	Zemplén	40	Torontál	11
Trencsén	23	Szabolcs	40	Csongrád	7
Hont	17	Bereg	34	Jász-Nk-Szolnok	7
Szepes	14	Heves	30	Hajdú	6
Zólyom és Liptó	11	Ugocsa	0	Csanád	0
Árva és Turóc	7		—		<hr/>
	<hr/>	Összesen	322	Összesen	154
Összesen	240				

Összesítés tájak szerint

Dunántúl	655
Erdélyi-medence	481
Felső-Tisza völgye	322
Nyugati Felvidék	240
Maros alatt	200
Tisza árterületei	154
	<hr/>

Végösszeg 2052

Megjegyzés: Nem foglaltuk bele számításunkba az ókorinak minősült folyóneveket. Noha Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyében 73 ókorinak minősíthető nevet találunk, e megye területét mégsem kockázással ábrázoltuk, hanem vonalasan, tekintve e megye többihez viszonyított óriási kiterjedését.

A történelmi Magyarország ókori helynevei szerint az ország lakossága a bronzkor végén leg­sűrűbben Duna­tól és az Erdélyi-medencében lakott, a kockák­kal jelzett területen. Közepes sűrűségű lakossá­gal rendelkeztek a szaga­tot­to vonalal jelzett meg­yék. A fehéren hagyott területen csak gyér lakossá­g élt.

vizsgálat előtt magunknak elképzeltünk, de végeredményben a helyzet nagyon jól érthető. A Tisza ugyanis a Duna-medence legzabolátlanabb folyója volt még a közelmúltban is és nemcsak veszedelmes tavaszi kiöntéseiről és végtelen mocsarairól tudunk, hanem arról is, hogy gyakran megváltoztatta medrét, néha több mint 20 km-rel távolabb ásva magának új árkot. A bronzkori földművesek tehát az ilyen mocsaras és vízjárta tájon nem tudtak gyökeret eresztetni. Ugyancsak gyér lakosságú terület volt az ország nyugati felében a Dunától délre a Rába folyó vonaláig, és északra a Vág torkolatáig terjedő vidék, a mai Moson, Pozsony, Győr és Komárom megyék területe, ahol nagy folyók öntik vizüket a Dunába és múlt századi lecsapolásukig nehezen járható mocsárvilág volt.

Észrevevesszük azt is, hogy a Duna-medencében kialakult két ókori Magyarország mindegyike elkezdte már benépesíteni a szomszédságába eső jól értékesíthető földrajzi tájat. Az Erdélyi-medence lakossága szívesen gyarmatosított a Tisza felső szakaszán, Szabolcs, Bereg, Ung, Abaúj, Zemplén és Sáros megyék területén, ahol sok kis folyó igyekszik a Tiszába. Ezen a gyarmaton a legsűrűbb népesség, úgy látszik, Ung megye területén alakult ki. Dunántúl lakossága viszont a Bécsi-medence és a Cseh-medence területére toltá át népfelcselégét, vagy még tovább nyugatra, Európa beljebb eső tájaira. A két ókori Magyarország összekötő útvonala, a lakosság sűrűségi indexe szerint a Cserhát, Mátra és Bükk hegységek lábainál haladt; a rövidebb út, — a Dunán és Tiszán keresztül — amely a Nagyalföldet szeli át, még nem volt járható.

Az ország népességének bronzkori elhelyezkedése eléggé megmaradt a további idők folyamán is és sok későbbi mozzanatot megmagyaráz. Például azt, hogy az országba kelet felől utóbb érkező turáni néprészek — szkíták, hunok, avarok, Árpádi magyarok — nem annyira a Dunántúl és Erdélyi-medencében szálltak meg, ami már foglalt volt, hanem főleg a csak gyéren benépesített Nagyalföldön és a vízjárta területeken, amelyek az akkori viszonyok között mezőgazdálkodásra nem voltak kedvezőek, viszont jól megfeleltek a lovas életformájú állattenyésztő törzseknek. Azzal azonban, hogy a turáni lovasok a Duna-medence szívében szálltak meg, eleve hivatást nyertek az egész földrajzi egység egy országgá egyesítésére. Így lettek a kő- és bronzkori árja "honfoglalókkal" szemben a később jött turániak a "honeyesítők". Ugyancsak a bronzkorban kialakult néprajzi helyzetből magyarázható, hogy Erdély és Dunántúl Árpádék bejövetele után még egy-két emberöltőn át megőrizte önkormányzatát és tulajdonképpen csak a dunántúli Koppány és az erdélyi Gyula legyőzése után sikerült az egész országot végleg szorosabb politikai egységbe vonni. A hun idők óta a Felvidék nyugati részében is volt egy külön politikai alakulat, az úgynevezett Fekete Magyarország, de annak körülményeiről ezidő szerint még alig tudunk valamit, csak annyi látszik bizonyosnak, hogy az is Szent István idejében került a központi táj szoros ellenőrzése alá. A négy-öt különböző tájon szervezkedő magyar törzsek

egységébe vonásában, nemzetté alakulásában nagy szerepet játszott a kereszténység felvétele, amely a különböző időben érkezett magyar csoportok vallási partikularizmusa fölé épült, magába szívta a napkultusból és bálizmusból átvehető elemeket, de megszüntette a bennük rejlő széthúzó erőket. Ebben áll a kereszténység felvételének nagy nemzeti jelentősége s ezért kimagasló Szent István történeti alakja.

A Duna-medence kő- és bronzkori viszonyai úgy amint előadtuk, tudományunk mai helyzetében sok új meglátást és új ismeretet tartalmaznak. Az újdonságok legfontosabbika kétségtelenül az, hogy a *lakosság magyar nyelvű törzsek sokaságából állt*. A magyar honfoglalás első szakaszai tehát a Kr. e. évezredekben játszódtak le s azok a bronzkor végére két nagyobb politikai szervezetet, két Napországot hívtak életre. Ez a két Magyarország az akkori Európa élen járó két legnagyobb kultúrállama volt, mely mezőgazdálkodásával, iparával és tudományával a kontinens középő részében és azon túl is tanító szerepet töltött be.

A kő- és bronzkori lakosság magyar nyelven

írt emlékei

Magyarország kő- és bronzkorból eredő tárgyi emlékei — szobrok, edények, miniatűr kocsik, бүvös ékszerek — többnyire agyagból készültek, amit kiformalásuk után cseréppé égettek ki. Mindezek az emlékek javarészből kultikus célokra szolgáltak és ennek megfelelően az Istennel kapcsolatosak, őt ábrázolják valamilyen minőségében, az ő szent nevét idézik, vagy védelmét, segítségét helyezik kilátásba. Az istenábrázolások ember alakúak és kivitelezésük a ménhír-szobrokra emlékeztet, amennyiben a szobron a fej, a váll és a két kéz nincs kiszabadítva az agyagból s csak karcolással vagy bevágással van jelölve. Az arc ábrázolása is ménhírszerű, azon csak a két szem és az orr látható, de a száj sohasem. Abban is egyeznek a nyugateurópai és régi-keleti darabokkal, hogy ezek is beszélnek: egy-két szavas üzenetet tolmácsolnak rendszerint képszerű ábrázolással. A nyugateurópai hasonló emléktárgytól egy fontos tekintetben mégis eltérnek: amíg a nyugati darabok óriási méretűek (megalitok) és szabadtéri elhelyezésűek, a dunaiak kis méretűek, a félmétert kivételes esetekben sem haladják meg s épületen belüli elhelyezésre készültek.

Szakembereink még nem tettek kísérletet arra, hogy kőkori emlékeink üzeneteit elolvassák; mi próbálkozunk e feladattal először. A bemutatásra kerülő első szöveget egy ménhír stílusú szobor közvetíti, melyet régészeink a Hódmezővásárhelyhez tartozó Kőkénydombon találtak és így kőkénydombi Vénusz néven tartják nyilván (I70m 61). E szobor Kr. e. 3000 táján készült és teherben lévő anyát ábrázol, aki szétvetett lábak-

kal széken ül és két kezét erőlködésképpen hasán ökolbe szorítja. E jelek arra mutatnak, hogy az anya szülni készül, régen ugyanis széken ülve szültek az asszonyok. A figura írásjeleit az alábbi jegyzetben magyarázzuk. A szöveg mai helyesírásunkkal így szól: *Ezeket a mamákat Uranyó a kis széken segíti.*¹² Vagyis a szöveg és a szobor azt a vigaszt

*A kökénydombi Vénusz Kr. e. 3000 tájáról
eredő beszélő szobor.*

12. Az elemeket így betűzzük: a kis karikával ábrázolt mell a képrásban az egyiptomi S, de mivel kettőt látunk, többes számban mondjuk, eS.eK; következik a jobb kéz csuklójára húzott 2-es számjegy, kiolvasva KÉT, együtt az előbbivel: Esetet, vagyis Ezeket. Az ökolbe szorított két kéz Ma-Ma, a bal kéz csuklójára írt számjegy ismét 2, kiolvasva KÉT, együtt: Mamákat. A köldök karikája ponttal a közepén AR,

alatta a hullámos hieroglif eN jele, amit követ a női nem NU, együtt Uranyó. A combon lévő, köeszközt ábrázoló figura KI, a szorzójel SZE, majd újra a köeszköz KI, alatta a hullámos eN jel, együtt KI-SZE-Ke-eN, vagyis Kis széken. A térden lévő két kis karika S.eK, alatta a háromszög alakú egyiptomi Té, együtt: Segíti. Így a teljes üzenet: Ezeket a mamákat Uranyó a kis széken segíti.

adja a szenvedő anyának, hogy őt kínújtjain az Istenanya megsegíti. Egy másik szobrocscsa, a zengővári Vénusz, a rézkorból származik s a ménhír szobrok stílusában az is anyát ábrázol, aki gyermekét szoptatja (Okmánytár 15; 170m 73). A figura alkotója az anya arcát háromszög alakra képezte ki s azon csak a két nagy szemet (egyiptomi jelrendszer szerint Ma.k, régiesen Ma.t) és a köztük kiemelkedő orrot (AR) jelezte MAKAR, MATAR értelemben. Az asszony gyermekét (GYERMEK) tartja feltűnő nagyra méretezett kezével (KETE), szoknyája viszont hegyes szöveget alkot (egyiptomi SEPT), s annak közepén női voltát egy széles egyenes vágás (egyiptomi TA) jelzi. E szobor üzenete is a termékenységi gondolkörbe tartozik és teljes szövege mai helyesírásunkkal így hangzik: *Máter gyermekét szoptatja.*

Más típusú emlékek a napvallás körébe tartoznak, aminő például a Budakalászon előkerült, vörösre festett 9 cm magas és 11 cm hosszú agyagszekér (170m 79). Eppen olyan ez, mint a Mezopotámiában talált kő- és bronzkori apró szekerek, amelyek szintén istentiszteleti célokra szolgáltak. A tárgy szekér lévén, pusztá képével és vörös színével is idézi az égboltozaton szekéren robogó Napistent, akit ebbeli minőségében Egyiptomban Szék-Űrnak (SEKER) neveztek és járműben széken ülve ábrázoltak. A budakalászi kocsi négy felső pereme megannyi ülőhelyet ábrázol (Szék), amihez hozzátéve a kerék alakjával írt Űr szót, ez az emlék is az Isten egyiptomi Székúr nevét varázsolja a rátekintő szemek elé négyszer egymás után. Az a kis érmecske viszont, amelyet nyakba függesztve viselt ókori tulajdonosa (Okmánytár 20; 170m 103), bűvös erejű talizmán lehetett, mert tulajdonosát az Isten védnöksége alá helyezte. Az érmecskére írt szöveg erről tanúskodik. Az egyenlőszárú kereszt egyiptomi hangértéke MAS, a kereszt szárai közé helyezett négy kis gömb AR.ok, az első nagy karika URA, eddig tehát Masarok Űra; a külső nagy karika is Űr s az érem felfüggesztésére szolgáló kis fül is, együtt Őriz. A teljes szöveg tehát: *Magyarok Űra Őriz.*

Bronzkorból eredő sírból került elő az a kis méretű — 11 cm magas — kétfüles korsó (170m 95), amelyen már nem hieroglif jelek szerepelnek, hanem rovásbetűk, az effajta írás egyik legelső ismert Duna-medencebeli példánya. A jeleket még dupla vonallal húzták meg (Okmánytár 21), amint ez Egyiptomban is szokásos volt s a tárgy régiségére utal. A két írásjelet egyszerű vonallal megrajzolva, két rovásbetű jelenik meg előttünk, a föníciai V és S. Korsóról lévén szó, e két betűt kétségtelenül ViS azaz Víz alakban kell hangzósítanunk. Ezt az olvasást megerősítik a betűk alá helyezett párhuzamos vonalak, ami a folyadék szokványos értelemhatározója. Találtunk még több kisebb jelentőségű rovásfeliratot is, de azok bemutatását nem tartjuk szükségesnek, mert van egy nagyobb bronzkori, szintén rovásjelekkel készített feliratunk, amely a világszenzációt elért tatárlaki leletek egyikén szerepel és csodálatosan szép magyar nyelven szól hozzánk. A következő fejezetünket ennek a páratlan

rovásemléknek szenteljük. De az eddig bemutatott néhány szavas feljegyzésekből máris láthatjuk, hogy a köztörténetből és helynevekből leszűrűt tanulság helytálló, vagyis a *Duna medencében a Kr. e. III. és II. évezredben, a kő- és bronzkor idején magyar nyelven beszélő lakosság él.*

Egyesek bizonyára azzal az ellenvetéssel élnek hogy a Duna-medence kő- és bronzkori magyar népessége, ha volt is ilyen, idők múltán teljesen kipusztult, hiszen a barbár népvándorlások során, amikor az ún. indo-európaiak jöttek, a Duna vidék lakossága több ízben átcserelődött, úgyhogy Árpád és népének megjelenésekor az első magyar honfoglalókból már hírmondó sem lehetett. Ez is elsietett könnyelműen kimondott vélemény, aminek cáfolatával még majd foglalkozunk, de már most kérdezzük, hogyan lehetséges a lakosság teljes átcserelődését feltételezni, amikor 1. a kő- és bronzkorban alkotott helynevek közül több mint kettőezer a mai napig használatban maradt; 2. amikor két fajta ókori írásunk — a hieroglif és vonalas — gyakorlati alkalmazásban volt a Duna-medencében a 17. századig, szakrális vonatkozásban (címerekben, szimbólumokban) egészen a mai napig; és 3. amikor a napvallás és a termékenység kultusz emlékei minden képzetet felülmúló tömegben maradtak fenn. Ennyi emléktanyag fennmaradása csak úgy lehetséges és csakis úgy képzelhető el, ha az országban mindig maradt — Erdélyben, Dunántúl és a Felvidéken — bőséges kő- és bronzkori magyar népesség, amely átszarmaztatta az utódokra.

De a bronzkor vége és a jelenkor között eltelt hosszú idő folyamán is vannak adataink az első honfoglalók továbbéléséről. A vaskorban pl. még mindig készítettek országunkban ménhír típusú tárgyakat, amelyek annyira jellemzők a bronzkori lakosságra. Ilyen a zsámbéki férfi Vénusz (Okmánytár 18; 170m 133), akinek az arcán csak a két szem és a nagy orr látható (MAKAR), de szája nincs. Egész megjelenése a termékenység gondolatot sugalmazza: mereven álló nemző szeve a hieroglif Te (olv. 25m 92 no.22), heréi KHERUI (25m 59 no.94), együtt *Tekerő*. ugyancsak továbbra is készítettek a vaskorban miniatűr szekereket (170m 119), amelyek a Napistent kormányzó minőségében ábrázolják. Már a jelen időszámítás első századában vagyunk (a régészek megállapítása szerint), amikor Sopron megyében, Egyeden azt a remek kannát használták, amelynek oldalán készítői egyiptomi mitológiai jelenetet ábrázolt: a halál utáni külön ítéletet, amikor a halott lelke megjelenik Tóth Isten előtt, aki pálmalevelet tart a kezében és ara írja fel a halott meggyónt bűneit (170m 199. Okmánytár 19). Az A.D. 7-8. század is nagy számban maradtak fenn olyan használati egények, amelyek talpán mértani jelekből alakított gyári jelzések láthatók.

Minden későbbi koron keresztül a mai napig fennmaradt az ókori isten Makar (Magyar) neve és annak képírási formája, a talpán álló háromszögbe rajzolt három karika, a két szem és az orr jelzése (száj nél-

kül), ami teljesen a kőorból eredő kökénydombi Oltárkö (170m 59) folytatása. Az ilyen szimbólumot a nép még nem régen is Isten szemének mondta s keresztény templomaink főbejárata felett is szokták ábrázolni (pl. a rédicsi templom bejárata felett, Zala megyében). Ezt a formát tükrözi a kolozsvári református templom híres ablaka és mások ugyan-
 ezt a szimbólumot figyelték meg egyes palóc házak homlokzatán (244m 240). Minden korból ismert a Napisten szimbólumaival ellátott korong alakú remek kulacs, ez a tipikus bronzkori forma, és megmaradt Erdély címerében a felkelő Nap, a Hold és a csillag képe, ami viszont az ókori Mezopotámiában gyakran látható isteni szimbólum. Folyton használtuk és használjuk ma is a Napisten (Ra) nevével alkotott üdvözlési formuláinkat (Jó reggelt=Jó Ra kelt) és a téli napfordulón, a Napisten újjászületésekor (december 25-én) a hagyományörzők ma is olyan ébresztővel köszöntik a házak lakóit, melynek értelmét már nehezen fogjuk fel, de nyilvánvaló, hogy magyar mondatok. A csíki havasok székelyei a keresztény istenhez imádkozva öntudatlanul is régi formulákat ismételnék: "Üdvözlégység Nap, Ég királynője, aki nekünk világosságot hozál, földünknek meleget adál. Áldott légy Nap, aki széjjel-
 oszlatoz a fekete fellegeket, kalászaikat megérleled. Légy dicsőítve Nap, aki megöntözöd vetéseinket, virágainkat felékesíted. Áldott légy Nap, Ég királynője üdvöz légy" (244m 339).

Régi napkultuszunk emléke fennmaradt az egyiptomi Tudós (Tóth) nevét viselő tátos (vagy táltos) papjaink révén az egész keresztény középkorban. E papok szimbóluma a napkorongot jelző kerek dob volt, azon "utaztak", madártollas ruhában jártak és "madár nyelven" (magyarul) érintkeztek az istennel.¹³ A vele való beszélgetésük mindig fontos volt és körülményesen zajlott le: felmászta egy magas létrára, hogy lássa őket a Napisten: RA (a létra szó összecseng a Lát Ra kifejezéssel), — pontosan úgy, amint tették elődeik Egyiptomban, — és a beszélgetés után, leszállva a létráról, megmondták a jövendőt. Az új magyar királynak, még Ferenc Józsefnek is, teljes díszben fel kellett lovagolnia koronázása után egy kiemelkedő dombra, hogy személyesen bemutatkozzék a magyarok istenének, a Napnak, tőle mintegy jóváhagyást, megerősítést kérve.¹⁴

13. A Tátos vagy Táltos szó értelme "tudós", ami e papok tevékenységéből is kiderül, mert az szorosan a tudással függött össze: ők voltak az orvosok, a történelem ismerői, a hagyományok őrzői, ők készítettek a naptárt, jövendöltek mint jósök s általában Isten akaratát tolmácsolták. A finnek is tátosnak — TAITAA — nevezték tátosait s az ő szavuk értelme is "tud. ért" (241m 87, 54 sk, 254 sk). Meglepő dolog, hogy Pals Dezső ennek ellenére sem magyar szónak tartja a Tátost, hanem törökből átvett kölcsönszónak.

14. A magyarországi tátosokról, keresztény terminológiával szólva "pogány papokról" sok feljegyzést tartalmaznak az ellenük folytatott középkori Inkvizíciós perek (62m). Róma utasítására egy Theuton nevű német főinkvizítor központilag irányította a magyar tátosok üldözését a 13. század közepén. A vonatkozó periratokból kiderül, hogy régi papjainkat Látó, Szemes, Mágus névvel nevezték és madártollas ruhába öltözve végezték szertartásaikat. Csodás írást írtak fára, főünnepüket a téli napfordulón tartották, hegyekbe mentek imádkoz-

Ezek a kiragadott általános és különleges adatok kellően érzékeltetik, hogy egy valóban hatalmas, napjainkig megmaradt — nem Árpád idejéből, hanem a kő- és bronzkorból eredő — tárgyi és szellemi örökség létezik a Duna-medencében a magyarság birtokában, amely bizonyítja, hogy az ősidőkben idevándorolt magyar lakosság nem pusztult el az idők viharában, hanem nagy tömegében helyben maradt, részese lett az Arpádi honegyesítésnek és a Szent Istváni államalapításnak. *Új történeti tudatunkban ezért központi helyet kell biztosítanunk annak az igazságnak, hogy a magyar nép Kr.e. 3300-tól, ha ugyan már nem régibb idő óta, folyamatosan lakik a Duna-medencében.*

A Duna-medence leghíresebb bronzkori írásos emléke: a tatárlaki három agyagtábla

Ez a három táblácska a Maros-völgyi Tatárlakán, Alsó-Fehér vármegyében, 1961-ben került napfényre. Tatárlaka jelenleg román fennhatóság alatt áll s Tartaria a neve. Ebben a faluban Nicolae Vlassa román régész egy aránylag kis terjedelmű — 240m×100m — törmelékdombot kutatott át, amikor egy sírgödörre bukkant. Annak mélyén, hamu alatt emberi csontmaradványokat talált. A csontok mellett feküdt 26 kis méretű kerámiai figura, két alabástrom szobor, kagylókból készített két karperec és három, írásjelekkel ellátott agyagtáblácska. A lelet anyagában tudományos szempontból ez a három tábla a legfontosabb s azok hamarosan a nemzetközi érdeklődés előterébe kerültek. Velük kapcsolatban a következő kérdésekre kerestek feleletet: 1. milyen célra szolgáltak a táblák; 2. mi van azokra írva és 3. milyen időből erednek.

A három tábla közül az egyik korong alakú, a másik kettő téglalap. A korong átmérője kb. 6 cm, a nagyobbik tábla hossza kb. 7.5 cm, a kisebbiké kb. 5 cm. Írásjelek a tábláknak csak az egyik oldalán vannak. A korongon és a nagyobbik téglalapon még egy-egy lyuk is látható, mint vonatkozó ábráink mutatják. A leletet eddig N. Vlassa régészen kívül az arra felkért német, angol, olasz és amerikai szakemberek vizsgálták meg, de egyikük sem tudta megállapítani, hogy mire szolgáltak a táblák, sem azt, mi van azokra írva. A lelet koráról is nagyon eltérő véleményeket mondtak. Egyesek szerint a darabok Kr.e. 4100 körüli időből

ni, ahol kitért karokkal fohászokdta a Mindenhatóhoz, pontosan úgy, amint elődeik évezredekkel korábban, az egyiptomi Szempapok és hétországi tátosok. Az egyik tátos perében a megidézett tanú elmondta, hogy "Banza tátos egy felállított magas létra te-

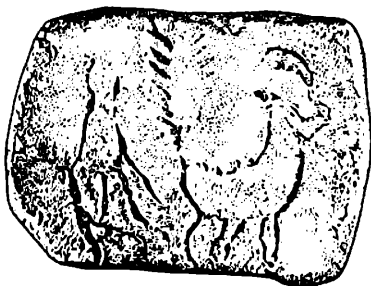
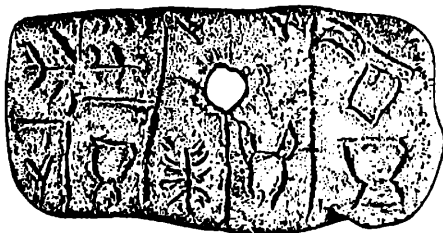
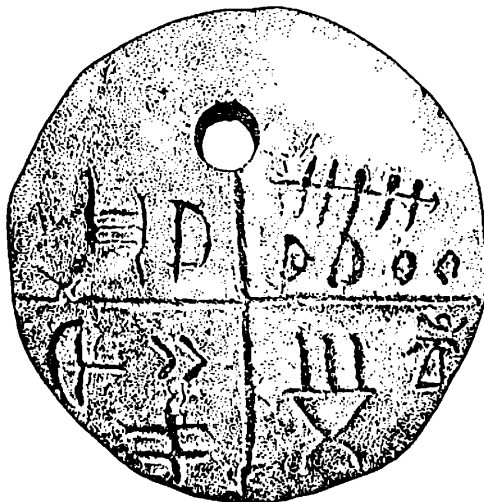
tejég felmászott, ott valamennyit Időzött és amint mások mondták, az Istennel beszélgetett és lejöve a Jövendőt mondta hallgatónak" (62m 56). A perek szerint a tátosok működési főterülete Dunántúl és Erdély volt.

valók, mások viszont Kr.e. 2000-nél fiatalabb korúnak tartják őket. Akik a régebbi időre gondoltak, véleményüket az írásjelek külsejére alapozták, amely szerintük olyan, mint a Babilonban használt írásjeleké, az ékírásra való áttérés előtt. Ez a nézet azonban Hood professzor (U.S.A.) hozzászólása (245m) után végleg háttérbe szorult, mert ő világosan felismerte, hogy a táblákon nem mezopotámiai típusú képjelek, hanem vonalas azaz rovásjelek szerepelnek, aminők az Égei-szigetvilágban, közelebről Kréta-szigetén voltak forgalomban a Kr.e. II. évezred közepe táján. Hood professzor azzal egészítette ki megállapítását, hogy bemutatta a Kréta-szigetén talált hasonló kis méretű táblácskákat, amelyek emberarcot ábrázolnak oldalnézetben. Ugyanő az alabástrom szobrokról kiderítette, hogy a Ciklád-szigetokről származnak, a karperecek kagylói pedig azonosak a Földközi-tengerben élő egy bizonyos fajta kagyló héjával, szóval hogy a tatárlaki lelet a párhuzamok többsége szerint nem a mezopotámiai kultúrkörbe tartozik, hanem a Földközi-tenger keleti öble körül virágzott kultúrába és nem lehet Kr. e. 2000-nél idősebb. Mindez igen lényeges és fontos észrevétel. Hood professzor szerint a táblákat helyben készítették, tehát nem kereskedők által behozott árucikk s rajtuk valóban írásjelek vannak. Mivel azonban ő ezeket a jeleket széles tudása ellenére sem tudta elolvasni, kétségbe vonta, hogy azok értelmes szöveget alkotnának. Szerinte a betűket egy írástudatlan ember karcolhatta a lapokra, valamilyen más szövegről leutánozva, hogy így bűvészkedésének nagyobb tekintélyt biztosítson. Pillanatnyilag tehát így áll a Maros-menti táblák tudományos vizsgálata, — vagyis a rejtély megoldatlan.¹⁵

E sorok írója szintén kíváncsi volt a tatárlaki táblákra s mihelyt jó másolatokhoz jutott, megvizsgálta azokat és a táblákkal kapcsolatos három alapvető kérdésre így válaszol. Arra, hogy milyen célre szolgáltak a táblák, az első sugalmazást a lelőhely neve, Tatárlaka szolgáltatja. Ez a név ugyanis semmi esetre sem keletkezhetett a tatár népnévből, hiába szerepel a név mai alakjában ez a szó, hiszen tatárok sohasem laktak a Duna-medencében, főleg nem a bronzkorban. A név inkább arra mutat, hogy a szóbanforgó helyen eredetileg egy tudós pap, egy "Tóth-úr" lakott, aki — miként az egyiptomi Tóth is tette, — a Nap járását figyelte s számolta a napokat. Bizonyára róla nevezték el a lakot "Tóth úr lakának" s ebből alakult ki hangrendbe ugrással a mai Tat-ár-laka. Ezt a magyarázatot valószínűsíti az a körülmény is, hogy bronzkori földműves közösség ilyen kicsi, 240m×100m területen elképzelhetetlen; ek-

15. Hood professzor konklúziója: But do the Tartaria tablets actually bear writing? Probably not. The tablets appear to be of local clay, which favors their having been made on the spot and not imported... It seems quite possible that they are merely an uncomprehending imitation of more

civilized peoples' written records... Perhaps the Tartaria tablets are nothing more than a pretense by some unlettered barbarian to command the magic embodied in an art he had witnessed but did not understand (245m).

A Maros-völgyi Tatárlakán felszínre került három agyagtábla egy ókori napvárta alkateleme volt. A korongon magyar nyelvű felirat szerepel.

kora helyen csak egy magányos épület — egy napvárta — állhatott, amelyen szántó-vető parasztok helyett egy tudós csillagász tevékenykedett.

Észrevételünket, hogy a tatárlaki táblák a Nap járásának figyelésére szolgáltak, megerősíti az a további mozzanat, hogy rajtuk olyan állatok rajzai szerepelnek — rák és bak — amelyek az állatövben a Nap évi járását jelző csillagképek jelei. Ezenfelül a két leggondosabban készített darabon egy-egy lyuk is látható, amin keresztül az első napsugarak megjelenése a láthatáron jól észlelhető. A téglalap alakú tábla középpontjában, a lyuk karikája köré még a sugarakat is megrajzolták, ami a keleti gondolkodásban minden félreértést kizáróan a felkelő Nap érzékelésére szolgált. Mindehhez hozzávehetjük, hogy a már megtárgyalt krétai táblácskák is a Nap járásának megfigyelésére szolgáltak s azokon is

van egy-egy lyuk. Végül pedig, ha rátekintünk a korong alakú táblára, azon a Napot ábrázoló lyuk (NAP) alatt egy hatalmas keresztet látunk (a rovás T jele), amit körülvesz a korong kör alakja (AR). Ezek az elemek együttesen már közérthetően mondják, hogy amivel szemben állunk, az egy NAP-T-AR, *Naptár*. E műszer megfelelő beállításával ugyanis megfigyelhető volt a “nyári napmegálló” (*solstitium*), amikor a Nap tizenegyszer egymás után (június 10-20) ugyanazon a helyen kel, ugyanabban az időben. Rögtön e jelenség lezajlása után, június 21-én, bekövetkezik a “nyárpont” amikor is a nagy égitest irányt változtat, visszafordul az egyenlítő felé s egyre később, egyre délebbre kel. A legcsekélyebb kétség sem fér tehát ahhoz, hogy a tatárlaki táblák egy napvárta (*solar observatory*) műszerei voltak és naptár készítésére szolgáltak.

Ha már megállapítottuk, hogy a Maros-menti Tatárlakán egy tudós ember lakott, aki ott egy napvártát kezelt, sejthetjük, hogy ő olyasvalamit írhatott fel műszereire, ami a Nap járásának megfigyelésével kapcsolatos. Mi lehet az? A korongon látható írásjelek tipikus rovásjelek, amit bárki megállapíthat, ha már foglalkozott ilyesfajta régi írással. Az is megfigyelhető, hogy a szöveg írója igyekezett a betűket lehetőleg egymásba kapcsolni (egyberóni), azaz rejtélyes alakú figurákat szerkeszteni. Ha az összekapcsolt figurákat elemeikre szétbontjuk és a jeleket a maguk különvalóságában újra leírjuk (Okmánytár 22-24), kiderül, hogy azok legnagyobb része azonos a későbbi szkíta-hun-magyar időkben is alkalmazott egyszerű vonalú írásjelekkel. Ilyen egyezés áll fenn a J, K, L, N, NY, O (és ELE), P, R, T, V, Z és a 4-es, 5-ös és 10-es (5+5) sorszám esetében. A szövegben szereplő két piktografikus elem viszont — a kobra kígyó (RA) és a nyíl (S, ST) — egyiptomi örökségre utal. A kobrák írják a mondat Rák szavát (a RA többes számban RA.k), a nyíl viszont az Isten szó eS elemét. Megjegyezzük még, hogy az alsó sor jobb szélén álló bonyolult összerovás, mint az Okmánytárban elemezzük, egy értelemhatározó (Hónap jele) és az utána következő, balról álló egyberótt jelek olvasását segíti elő (Rák övön). Végül a forduló írásjelek (pl. N) öblét vizsgálva észrevevesszük azt is, hogy a korong felső sorát balról jobbra haladva kell olvasni, az alsót pedig jobbról balra. Ha ezek után a szöveget szavakba tagoljuk és megfelelően hangzósítjuk, megoldódik a megoldhatatlannak látszó rejtély, mert a két soros felirat pontosan olvasható s így hangzik: *Ez irány elé jön Isten négy órákor (hónap jele:) Rák övön tíz telek után.* Vagyis a világszenzációt elért tatárlaki korongon nem ákombákom szerepel, amint Hood professzor vélte, hanem kitünő magyar szöveg. A felirat értelméből egyúttal az is kiderül, hogy a Nap keltét figyelő, lyukkal is ellátott korong úgy volt betájolva, bizonyára egy fatok segítségével, hogy vele a nyári napmegállót lehessen észlelni, a június 10-től 20-ig terjedő időt, akkor kel ugyanis a Nap a tatárlaki délkörön pár perccel hajnali négy óra után.

A tatárlaki lelet nagyobbik négyszögletes tábláján ugyancsak rótt írásjelek láthatók, amelyeket készítőjük három rekeszben helyezték el. A bal oldali rekeszben lévő jeleket az idő már nagyon elmosta s azok különben is annyira képszerűek, hogy jelentésüket megállapítani nem tudjuk. A középső rekesz jelei azonban felismerhetők. Ott középpontban a sugarakkal ábrázolt felkelő Nap (A NAP) látható s közvetlenül mellette jobbra értelemhatározója, egy hosszú farkú egér (AZ EGÉR és "Az Eg ura"). Ezután a bal felső sorba írt T-jelet olvassuk (iT), majd az alatta lévő rák képét (A RÁK), azután a felső jobb sarokban a három K-ból alakított KUR jelet (erre olv. 187m 57), végül lent a szamar képének IA jelentését (199m E-7; 25m 60 no. 23). A középső rekeszben e szerint ez áll: *A Nap (az Eg ura) itt a Rákkor jön.* A harmadik rekeszben elhelyezett írásjelek felülről lefelé, oszloponként olvasva így folytatják a mondatot: aN-aP-Su-Ka.aR Lu.K-U.Ba, *A nap-sugár lyukába.* Vagyis a téglalap alakú műszer szintén a nyári nap-megálló megfigyelésére szolgált.

A harmadik és legkisebb tatárlaki táblán nincs lyuk, központi figurája egy kecskebak. A műszer alkotója nem tévedésből rajzolt az állatnak öt lábat, hanem így akarta érzékeltetni, hogy az is az állatöv egyik figurája s a Napra vonatkozik. A Napisten szent száma ugyanis a régi-keleti mitológiában az 5-ös, amely az összecsengés alapján az Égen utazó titokzatos személyt *Utas* néven nevezi meg. Ez a táblácska a téli napfordulót (december 25) jelzi, ami akkoriban a Bak-csillagkép havában zajlott le, ha már a nyárpont a Rákba esett. Magyarországon az égbolt decemberben általában borult, a Nap sugarait nem lehet észlelni, nyilván ezért nincs naplyuk ezen a táblán.

A hátralévő utolsó kérdésre, hogy ti. mikor használták ezt a nagy tudást feltételező tatárlaki naptárt, az első útmutatást az eszköz alakjából nyerjük. Mint a megelőző fejezetek egyikében említettük, Európa nyugati részeiben, ahol a kultúra a Duna-tájé mögött mintegy 150-200 évvel elmaradt, a bronzkor idején a Nap járását még nem a tatárlakihoz hasonló apró műszerekkel figyelték, hanem a nehezkesebb megalitikus eljárással. Ez abból állt, hogy köralakban óriási kötömböket helyeztek el s azokat egy központi elhelyezésű kő segítségével a megfigyelendő napkelték (időpontok) szerint tájolták. Ilyen szerkezetű volt az angliai Stonehengén felállított napvárta is. Megalitikus szerkezetű megfigyelő állomást azonban Kr.e. 1500 után már Nyugat-Európában sem készítettek, mert akkorra már ott is megtanulták a Nap járásának modernebb eszközökkel való figyelését. A Duna-medencében megalitikus szerkezetű csillagvizsgáló eddigi ismereteink szerint sohasem működött. Az oda betelepült népesség ugyanis a Nap járását kezdettől fogva egy kisebb méretű, egyetlen kötömb segítségével figyelte, melynek felső részét vízszintesre lecsiszolták és a síma lapra bekarcolták az állatövet s aztán az így elkészített eszközt egy kiemelkedő helyen elhelyezve a megfelelő csillagidőre

betájolták. Ilyen egyetlen kötömbbel működő napvárta állt fenn Erdélyben, a Csíksomlyó feletti Somló-hegyen (Okmánytár 25), melynek neve éppen a régi napvárta emlékét őrzi, jelentése ugyanis Szemelő-hegy, vagyis "néző hely". A csíki Somló-hegyen használt eszköz egy dob alakú kötömb, tetején koncentrikus körökkel, a belső két kör köze az állatövnek megfelelően tizenkét egyenlő részre van osztva. E rendkívül becses és ritka emlék szerencsére nem pusztult el, de csak most jövünk rá, hogy tulajdonképpen mire is szolgált és hogy Európában páratlanul álló ókori tudományos műszer, amely Kr. e. 1800-1750 között lehetett használatban.¹⁶ A csillagvizsgáló műszerek történeti fejlődése arra figyelmeztet bennünket, hogy a tatárlaki eszközök ideje jó száz esztendővel megelőzhetette a nyugateurópai megalitikus állomások beszüntetését, a Kr.e. 1500. évet, de fiatalabb kell legyen a csíksomlyói naptárkőnél. E feltételeknek a Kr.e. 1650 körüli idő felel meg a legjobban. Az írásjelek alakja, technikája és főnicei meg Egei-tengeri ábécéje szintén erre az időre mutat.

Van azonban egy más módszerünk is, melynek segítségével a táblák használati idejét pontosabban meg tudjuk állapítani: az, amit a Kréta-szigeti napvárta műszereinek vizsgálatakor már megmagyaráztunk. Ez a módszer a naptár szövegében kifejezésre jutó csillagidőt veszi figyelembe és azt számítja át jelenlegi időmértékünkre. A korong szavai szerint ugyanis abban az időben a nyári napforduló a Rák-csillag havának tizenegyedik napján kezdődött. Következően 21-én fejeződött be a Rák 22-én a Nap elérkezett a nyárponthoz, visszafelé fordulva pályáján. Más forrásból viszont azt tudjuk, hogy Kr.e. 128-ban a Nap precessziója miatt a nyárpont már a Rák-csillag belépőjére, Rák 1-re esett. A két időpont között a különbség 21 nap. Ennyi időnek megfelelő precesszióval, azaz $21 \times 72 = 1512$ évvel korábban volt tehát a tatárlaki naptár használatban, mint Kr.e. 128. A két számot összeadva, Kr.e. 1640-et kapunk ($1512 + 128 = 1640$). Ez az idő teljesen megfelel a mellékkörülményekből megállapított használati időnek.

Vizsgálatainkat abban összegezhethetjük, hogy a tatárlaki agyagtáblák rendkívül súlyos tárgyi bizonyítékot szolgáltatnak ahhoz a főbenjáró megállapításhoz, hogy a Duna-medencében a Kr. e. II. évezred közepén már régóta laknak magyar ajkú népek.¹⁷

16. A ferences papok hagyománya szerint a csíksomlyói naptárkővet az atyák eltávolították eredeti helyéről, a Somló-hegyi pogány áldozati helyről, de nem pusztították el. A székelyek ugyanis megkövetelték, hogy a követ, mint az ősök emlékét, megtartsák és megőrizzék. A kő fénymásolatát és lapjának rajzát a régész Vécsey Gyula (Csíkszereda) volt szíves nekem megküldeni. Rendkívül becses adalékát ismételtén és melegen köszönöm.

17. Az a körülmény, hogy Magyarországon Tatárlakán kívül a Somló-hegyen is működött egy ókori napvárta, és hogy a kereszténység idejéből ránkmaradt első rovasírásos emlékünknél is egy naptár (162m 40), nemcsak a csillagászati tudás itteni folytonosságát bizonyítja, hanem a magyar nép folytonosságához is szolgált egy további bizonyítékot. Egyébként Dunántúl is van egy Somló-hegyün talán ott is egy Nap-megfigyelő állomás működött?

Az ókori Magyarország szerepe Közép-Európa első feltárásában

A Duna-medence kő- és bronzkori magyar lakossága nem maradt teljes egészében véglegesen a Kárpátok koszorúzta hazában, hanem onnan idők múltán tekintélyes részlegei felkerekedtek és átköltöztek Európa beljebb eső tájaira. A távozó részek egyik nagyobb hulláma a Duna két partján nyugat felé haladt és népességet adott a mai Ausztriának és Németország déli részeinek. Egy másik távozó nagyobb csoport, amint az ország nyugati kapuján kilépett, észak felé vette útját és az Elba, Odera, Visztula folyók által öntözött sík vidéken terült szét. Talán ez a terület volt a kőbevesző Tóthon (*Teuthonia*), melynek "teuthoni" lakói lettek utóbb Germánia legősibb és legértékesebb népi rétege. A Visztulától keletre eső mai lengyel területnek első lakossága szintén a Duna-medencéből származott és lakóföldét Mazúriának, Mazúrkának, azaz Magyar Könek és Magyar Földnek nevezték. Ez a név a lengyelek esetében is az ő legrégebbi etnikai rétegük megjelölésére szolgál. Az újabb vizsgálatok szerint a Balti-tenger mentén kialakult Est-Hon (Esthonia = Észtország) is figyelemre méltó lakosságot kapott a dunai népfeléből. Mindezek a tájak a magyar népességgel együtt természetesen azt a tudást is megkapták, amit ma kő- és bronzkori magas kultúra néven foglalunk össze.

Mi a magyarázata annak, hogy a Duna-medence ókori magyar népességének ilyen nagy szerepe volt Közép-Európa benépesítésében és kulturális feltárásában? A régészek szerint a magyarázatot elsősorban a medence földrajzi fekvése szolgáltatja. Ez a táj ugyanis a Duna völgye révén közvetlen kapcsolatban állt a Régi Kelet hatalmas kultúrközpontjaival s a népesség valamint a kultúra ezen az útvonalon juthatott el a legkönnyebben és leggyorsabban Közép-Európa belső tájaira. A Duna völgyének összekötő szerepét Közép-Európa és Kelet között a hegyrajzi viszonyok is érthetővé teszik, amelyek ezt az útvonalat szinte kényszerítő erővel írták elő vándornak és kereskedőnek egyaránt.¹⁸ Volt azonban

18. Prof. Childe így összegezi erre vonatkozó megállapításait: ... the Danubian corridor was, in fact, as we expected, the passage-way by which the (neolithic) civilization of the Eastern Mediterranean, albeit filtered and impoverished, was diffused to Northern and North-Western Europe. 33m 67 Egy más helyen így: We have seen that

for over two thousand years it (the Danube) formed the channel by which the influence of the higher civilization of the East Mediterranean Basin, including Anatolia and Syria, was transmitted to the barbarian North and even distant Britain. By the first millennium it no longer fulfilled this role. 33m 413.

egy más nyomós ok is. A Duna-medence kedvező éghajlata, kitűnő termőtalaja, vizekben való nagy bősége és ércekből gazdagsága hatalmas vonzóerőt gyakorolt a keletiekre már a legrégebb koroktól kezdve. Ezek a kedvező adottságok ugyanis lehetővé tették, hogy a bevándorlók itt ne csak fenntarthassák régibb hazájukból magukkal hozott kultúrájukat, hanem azt továbbfejleszthessék. Említettük, hogy itt alakult ki Európában az öntözéstől független mezőgazdálkodás, ez a "dunai típusú" földművelés, ami nagy exportcikk Kr. e. 3000 után.¹⁹ A Duna-medence európai vezetőszeropét előmozdította végül az is, hogy területén alakultak ki a kontinens első ércfejtő, ércolvasztó és fémfeldolgozó üzemei, Európa első nagyipari bázisa és itt állt rendelkezésre a begyakorolt személyzet: a bányászok, tűzmesterek, kovácsok és ötvösök tömege, egy szóval itt volt a technikai tudás központja. Érthető, ha Európában akkoriban mindenki a magyaroktól igyekezett tanulni.²⁰

A történettudomány nem-magyar művelői hangsúlyozzák a Duna-medence kétezer éven át tartó kimagasló szerepét Közép-Európa civilizálásában. Erre szükség is van, mert sok kézikönyvben még mindig az a téves tanítás olvasható, hogy Közép-Európa tájait a nyugati részek civilizálták.²¹ A magyar tudósoknak ennél egy lépéssel tovább kell menniök és rá kell mutatniok arra az igen lényeges mozzanatra, hogy a középeurópai első magas kultúra kialakítói és hordozói magyarul beszélő emberek voltak.²²

19. A mezőgazdálkodás időbeli és területi elterjedését többféle módszerrel vetítik térképre. A legjobb ilyen térképek közé tartozik Waterbolk sorozata, amelyen a lakosság aránylagos tömege is észlelhető, következésképpen a Duna-medence kimagasló szerepe (242m). Egy másik jó térkép (91m 239), három különböző árnyékolással érzékelteti a mezőgazdálkodás elterjedésének útját a világban Kr. e. 5000, 3300 és 2000 előtt; ennek alapján készült a mi térképünk is a 97. oldalon. Graham Clark térképe viszont azért érdemel figyelmet (World history, Cambridge, 1969, a 121. lapon), mert a rádiókarbon mérések alapján készült.

20. A dunai mezőgazdasági és fémkultúra óriási szerepét előmozdította az a mellék-körülmény is, hogy nem volt versenytársa. A második európai neolitikus kultúra ugyanis, a keleteurópai festett fazekas kultúra (painted pottery culture), az úgynevezett csatabárdos nép megjelenésekor elpusztult. A harmadik európai neolitikus központ pedig, amely a svájci tavak körül észlelhető, különleges feltételei miatt nem volt másol megvalósítható. A festett fa-

zekas kultúra elterjedéséről jó térképet találunk 198m 85.

21. Dawson hangsúlyozza, hogy Európa magas kultúrája nem a nyugati részen, hanem középen és keleten alakult ki először: It was not in the West, but in Central and Eastern Europe that we find a true agricultural civilization, with domestic animals, fine pottery, and settled villages (198m 51, 60). Szerinte: The neolithic culture of Central Europe was the more truly European tradition, since it influenced the whole continental development (198m 169).

22. A 19. századi orosz történészek, különösen a szentpétervári iskola hívei elismerték és hangsúlyozták, hogy Európa első magas kultúrája finn-ugor (a mi terminológiánk szerint magyar) kultúra volt, 212m 218. Edgar V. Saks saját kutatásaival ezt nyomatékosan hangsúlyozza: The original inhabitants of Europe from time immemorial were the Finno-Ugric tribes as verified by archaeological evidence, and particularly by the presented toponymical material, 212m 216. Ugyanott említi, hogy a Baltikum népességének jelentős része Közép-Európából származott.

A KELETI IRÁNYBÓL ÉRKEZŐ TURÁNI NÉPHULLÁMOK

A turáni haza kiűritésének körülményei

A nagy szemita győzelmek után, a Kr. e. I. évezredben a Régi Keleten csak a Kaspi-Oxus térségben, a Turáni Alföldön lakó magyar nyelvű tömbök maradtak épségben, amelyek Kr. e. 1500-tól kezdve árják és kusok keveredéséből jöttek létre és társadalmi-politikai szervezetük szkíta, hun és egyéb neveken volt ismert. E turáni népek gazdasági és politikai hatalma Nagy-Ázsia értékesebb részeire is kiterjedt és jelentős turáni gyarmatok alakultak ki több tájon, mint pl. az Altai-hegység lábainál, ahol aranyat bányászó szkíták éltek. Ezek a gyarmatok a Kr. e. 4. és 3. században álltak fejlődésük tetőpontján, de azután kínai, majd mongol és türk népek megújuló támadásai alatt fokozatosan összeomlottak. A gyarmati népesség visszafelé özönlése a Kr. e. 2. században már nagyobb méreteket öltött s az A.D. 6. században a gyarmatok után maga a turáni törzsterület is elveszett.

Mi történt Nagy-Ázsiában, hogy onnan a népesség egyszerre csak mint valami felbolygatott hangyabolyból mindenfelé megindult? E hatalmas népmozgás indító okát legtöbbször az éghajlati viszonyok megváltozásában látják. A vizsgálatok szerint ugyanaz a sivatagosodási folyamat, amely Kr. e. 2000 táján már elindította onnan az első nagy kivándorlási hullámot, meggyorsult s újabb nagy területeket tett az emberi életre alkalmatlanná. Ennek során alakult ki a Gobi-sivatag, a világ egyik legnagyobb kiterjedésű kö- és homoksivatagja, Ázsia Szaharája. Ott a júliusi hőmérséklet meghaladja a 60 fok Celsiusot, a legalacsonyabb decemberi hőmérőállás viszont mínusz 45 fok. Ilyen körülmények között ezen a területen kihalt a növényi és állatvilág s onnan az embernek is menekülnie kellett. A Gobi-sivatag kialakulása lenne tehát annak az évszázadokig tartó hatalmas népvándorlásnak az elindítója, amelynek nyugatra tartó hullámai a jelen időszámítás első századaiban Turki (Türki) néven lettek ismertté.²³

23. Régóta vita tárgya, kiket kell turkok (Turki, Türki) alatt értenünk. Egy dolog bizonyosnak látszik: a turkok nem mongolok, akikkel őket gyakran egy kalap alá veszik. A turkok arcéle klemelkedő, a mon-

goloké lapos; a turkok szőrözete erősen fejlett, a mongolok viszont a földkerekség legszőrtelenebb emberrel közé tartoznak. 232m 95.

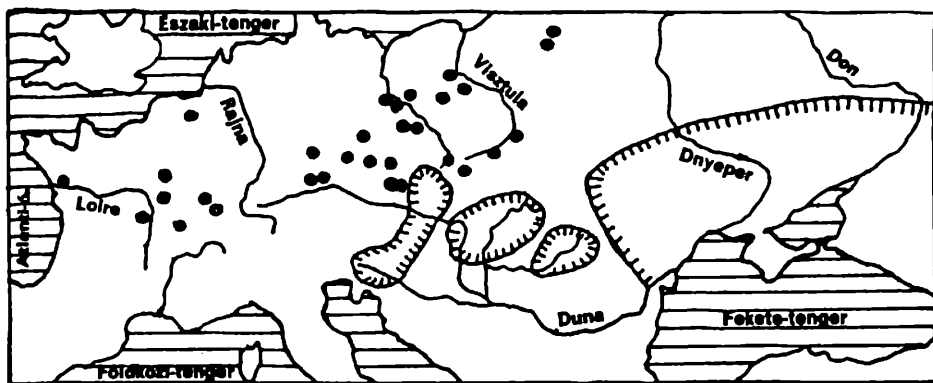
A turki népek turániakkal való első nagy összeütközései a jelen időszámítás 6. századában játszódtak le. 552-ben a turkok kicsavarták a keleti hunok kezéből a hatalmat és Zungáriától keletre, a Bálkai-tó (Bál Földi tó) és az Orkhon (Urak Hona) vidékét saját fennhatóságuk alá helyezték, megalkotva így Orkhon székhellyel az első nagy Turkesztán államot. Nemsokára ezután elfoglalták a Tarim-medencét is, majd szövetkeztek a Sasanida Perzsa Birodalommal, két tűz közé fogták az Oxus mentén visszamaradt hunokat, államukat lerombolták, országukat elfoglalták és az Oxus vidékétől a Tarim-medencéig érő hatalmas tájból Nyugati Turkisztán néven egy második nagy türk államot alkottak 565-ben. A turáni haza ekkor végleg elveszett. Akik kellő időben nem menekültek el a katasztrófa elől, azoknak turkizálás lett a sorsuk. Akik viszont időben eltávoztak, mint a nyugati szkíták és az európai hunok, azok az ázsiai népek nyomása következtében Kelet-Európából mindinkább nyugat felé sodródtak és rendszerint behatoltak a Duna-medencébe is. Az Ázsiában lezajló drámai eseményeket, főleg a szkíták és hunok kivándorlását, megfelelő adatok hiányában csak hézagcsan ismeri tudományunk. A két Turkesztán kialakulásának (552 és 565) roppant fontos népi és politikai következményeit és egész Kelet-Európára kiható fontosságát is csak újabban látják a tudósok.²⁴

Szkíta törzsek beköltözése a Duna-medencébe

Körülbelül ugyanakkor, amikor megszűnt az árja fajú magyar törzsek beáramlása a Duna-medencébe a Balkán-folyosón át, elkezdődött a turáni népek bevándorlása a Kárpátok keleti hágóin és szorosain keresztül. Az első nagyobb turáni hullám a szkítákat sodorta az országba, akiket a szarmaták szorítottak ki az Al-Duna és Don közötti megelőző hazájukból. Az elől haladó szkíta ékek, a Herodotos említette Agathyrsi, már Kr. e. 550 táján a Maros felső vizeinél vannak, magas hegyek között és főleg arany ércek iránt érdeklődtek; nevük magyar értelmű: Hegyet Őrző. Röviddel utóbb a szkíták az ország beljebb eső részeiben is megjelentek, a Küküllő és az Olt völgyében, valamint a Mezőségeen. Ötven évvel első felbukkanásuk után birtokukban van már a Nagyalföld Baja és Szeged felett elterülő nagyobbik része is. Ezek a területek, különösen az Alföld és a Székelyföld az ő bejövételükig csak gyér lakossággal rendelkeztek és csak ekkor jutottak sűrűbb népességhez. Kisebbségi szkíta rajok eljutottak a Vág, Nyitra és a Garam vidékére. A kilőtt nyílhegyek tanú-

24. The momentous part that Eastern Turkistan and Western Turkistan have played in the migration of both Aryan and

Turanian races is not yet fully realized. írja 204m 25.

Az európai szkíták Kr. e. 400 táján nagyjából azon a területen állomásoztak, amelyet térképünkön fogazott vonal kerít be. A pontokkal jelzett helyeken jelentősebb szkíta régészeti anyagot, főleg nyílhegyeket találtak.

sága szerint pedig megszállták a Dráva mentét és a Száva felső völgyét is.²⁵ Mint főleg állattenyésztő és kézműves nép, nem zavarták sem az Erdélyi-medencében, sem Dunántúl a földműves magyarok telepeit, bejövetelük tehát nem járt együtt a régibb idő óta itt élő lakosság elűzésével.

A magyar régészek 1939-ig nyolcvanöt nagyobb szkíta temetkezési helyet ismertek fel az országban (155m 108), ami bőséges szkíta népesség jelenlétéről tanúskodik. Az egész szkíta világ legkimagaslóbb kincsei éppen Magyarország területén kerültek elő s ezek között a tápiószentmártoni és zöldhalompusztai két pompás aranyszarvas foglalja el a főhelyet; mindkettő fejedelmi sírból került ilő. E leletek arra mutatnak, hogy a szkíták királyi törzse is Magyarországon szállt meg, vagyis a Kr. e. 6.-5. század fordulóján ide tevődött át az egész szkíta társadalom kormányzati központja. Nagy tömegük elmúlhatatlan bizonyítéka, hogy a mai magyar nép egy meglehetősen zárt csoportja, a székelyek, megőrizte szkíta származási tudatát, Székely nevét és geometrikus jelekből álló ősi írását. Tehát nem "egynéhány" szkíta érkezett a történelmi Magyarország területére, mint egyes külföldi munkákban olvashatjuk, hanem "sok": a keleteurópai szkíták többsége, az uralkodó törzsszel egyetemben, úgyhogy Kr. e. 500 és Kr. e. 300 között már a szkíták alkották az ország harmadik leghatalmasabb népcsoportját, a Dunántúl szervezkedő Estiek és az Erdélyi-medencében csoportosuló Keletiek mellett.

25. A szkíták magyarországi telepeire olv. 63m 55; 146m 232; 66m 36. — Die in Ungarn eingewanderten Skythen nahmen nach der bisherigen Feststellungen sowohl

die ganze Tiefebene — mit Ausnahme der südlich der Maros liegende Teile — als auch die nördlichen Gebiete Ungarns und die südliche Slowakei in Besitz. 170m 137.

René Grousset, az eurázsiai steppevilág történetének francia kutatója terjedelmes munkájában ama nézetének ad kifejezést, hogy az európai szkíták tulajdonképpen csak egy vékony társadalmi réteg lehettek, akik a többséget alkotó, árja fajú cimмерek (Szemurak) felett uralkodtak, akiket még Cimmeriában igáztak le.²⁶ Grousset észrevételének talán nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani, mint egy odavetett megjegyzésnek, mert ezáltal válik érthetővé az a lényeges mozzanat, hogy a szkíta néven Magyarországra jött népeességben a kus emberfajta, vagyis a turániak sötét arcú összetevő eleme csak kis szerepet játszott. Szóval, hogy a szkíta hullám valójában inkább árja jellegű volt, semmint kus. Ezen a módon érthető meg az is, hogy azok a magyarországi folyónevek, amelyek szkíta települési területre esnek, szerkezetükben és szókincsükben cimmeri típusúak, vagyis a Dana-Bor, Tana-Is, Danu-Bis mintájára készültek. Ilyen a Tisza Ti-Bis (Hon Vize) neve, a Tala-Bor, a Bor-Sava és tőlük eredhet az Alföld neve is: Pusztá, azaz Fűs-Ta (Pus-Ta). A szkíta lakóövezetben a turániak Kus neve is szerepel, de éppen a mondott ok miatt sokkal kevesebb alkalommal. Ilyen eredetű fontos helyneveink tulajdonképpen csak egy van: Kassa.

Azzal, hogy a cimmer-szkíták betelepültek Erdélybe és a Nagyalföldre, majd utóbb a Felvidékre és a Dráva-Száva mentére, ők lettek az első turáni nép, amely a korábbi időkben érkezett úri (árja) népelemekkel minden oldalról bensőséges érintkezésbe került. Központi elhelyezkedésük, tömegük, gyors közlekedési eszközeik (ló, szekér) és fegyverük (íj, nyíl) révén a kissé nehézkesen mozgó földműves lakosság fölé kerekedtek és politikai befolyásukat az egész medencében érvényesíteni tudták. Az ország régibb magyar lakosságával létrejött szoros kapcsolataik révén megindult a sokféle magyar nyelvű törzs egy nemzetté való összeolvadása. Ezt a tényt megfigyelték a régészek is, akik szerint: "A szkíták egyáltalán nem irtották ki az őslakosságot, hanem a pusztai népek gazdasági és társadalmi rendjének megfelelően, azokat uralmuk alá vetették és velük előbb-utóbb összeolvadtak, ami természetesen kultúrájuk részbeni megváltozását vonta maga után" (170m 137 sk). A szkíták uralma alatt tehát nemcsak nem fogyott a Duna-medence lakossága, hanem éppen gyarapodott és először bontakozott ki e tájon főbb körvonalaiiban a magyarul beszélő törzsek nemzeti egysége és a mindnyájukat összefogó árja-turáni magyar állam képe.²⁷

26. Il est d'ailleurs possible que les Scythes n'aient jamais constitué en Russie méridionale qu'une aristocratie, superposée à un substrat cimérien, 80m 39.

27. Herodotos történelemlétkönyvének ötödik részében említést tesz a Duna-medencében lakó népelegről. Tizedik fejezetét így kezd: "A thrákiai emberek elbeszélése szerint az Ister (Duna) felett lévő országot

m é h e k (!) birtokolják és azok miatt nem lehet oda bemenni. Ezt a valószínűtlen mesét én nem hiszem el, mert a méhek a hideget nem viselik. Inkább azt gondolom, hogy az emberek akadályozza a hideg abban, hogy a Nagymedve (Mega Ouros) alatt éljenek." Ezúttal Herodotos szövegét Aubrey de Selincourt fordításából idézzük, 93m 313. E zavaros leírás csak úgy érthető, ha a méhek embereket jelen-

Amidőn a kelet európai cimber-szkíták odahagyták Dnyeper-menti szép hazájukat, nem mindnyájan vonultak át a Duna-medencébe és telepedtek le az ott élő magyar törzsek közé. Jelentős részük a Kárpátok északi fele felett haladt el, azután bekanyarodott a Visztula, Odera és Elba völgyébe s így eljutott a Mazúri, Tóthoni és Esthoni magyar törzsek közé. Egy másik részük viszont, amely eredetileg a Duna-medencében szállt meg a Duna nagy kanyarjánál, a keletről jövő újabb népektől való félelmében elköltözött a Rajna, Szajna és Loire folyók lapályaira, ahol szintén a korábban odatelepedett úr törzsek tömbjeibe ütközött és velük keveredett. Úgy látszik tehát, hogy mindenütt ugyanaz a történet ismétlődött meg. Mivel az egymással keveredő európai úr törzsek és turániak egyformán Keletről származtak és magyarul beszéltek, valamennyiük közös neve a Keleti név lett, ami a nyugati forrásokban Kelti, Kelta alakot öltött. E fordulattal egyidejűleg a korábban használt Szkíta és Úr nevek háttérbe szorultak, majd eltűntek. Ha a szkíták eltűntek mintha "valamilyen mély kút elnyelte volna őket", — mondják a történetírók — és helyettük "mintha Egből pottyantak volna le" hirtelenül megjelentek a Keleti nevet viselők, akkor a kelták nem lehettek új nép Európában (eredetüket nem is tudták megállapítani), hanem mindössze az történt, hogy a régi lakosság keveredve az újjal, olyan nevet vett fel, amely mindnyájukra illett. A Kr. e. 5. és 4. században már egész Európában mindenütt Keletinek (Keltának) nevezik magukat a magyar ajkú népek.

Magyarország területén eddig 590 "kelta" telephelyet fedeztek fel, amivel ez az ország Közép-Európa egyik legsűrűbben lakott területének tűnik fel (ld. 66m térképét). Különösen sokan éltek a Kisalföldön, Pest megyében, Tolnában és a Dráva mentén. Sikerült azt is megállapítani, miként hívták egyik-másik törzsüket. E nevek tanulságosak, mert kiderül belőlük, hogy Kelta név alatt valóban régi magyar törzseket kell értenünk. A Kisalföldön megszállt törzsük pl. az AN-AR-*TES*, *Hon úr törzse* nevet viselte, melynek tagjai a név értelme szerint egy helyi fejedelem (Honúr) alattvalói voltak. Tudjuk róluk, hogy később valamilyen okból átvándoroltak Erdély szélére. Fejér megye területén az OS-*ERIA-
TES*, egy másik *Ós árja törzs* lakott; Tolnában a HER-*CUNIA-
TES*, az *Úr honi törzs*; a mai Budapest táján viszont, a Duna vize mellett az ERA-*VIS-KI* nevéek, akik nevében ismét megtaláljuk az *Árja* részleget, *Víz szavunkat* és a lakóterület értelmű *Kő szavunkat*, mintegy *Víz mentén lévő föld urai* értelemben. Ezek a vízmentiek Kr. e. 70 körül a Duna-kanyarból felkerekedtek és Fejér megyébe mentek lakni.

tenek, azaz a Duna-medencében Méh-arok, Magyarok laknak. S az idegeneket nem a hideg, hanem más "hitük" akadályozhatta meg abban, hogy a "Magyar Urós" (Mega Ouros) alatt éljenek. Herodotos még azt is jelzi, hogy a Duna-medence akkori

lakossága "méda módra" öltözködik, tehát nadrágot visel és lovas életformájú. — Herodotos híradása a Kr. e. 5. századból ered, amikor a szkíták már a Duna-medencében laktak; az adat minden bizonnyal rájuk vonatkozik.

Az árja és turáni elemek Duna-medencében való teljes összeolvadását és egy magyar nyelvű egységes nemzet kialakulását a Római Birodalom akadályozta meg. A rómaiak ugyanis az itáliai és galliai (etruszk és kelta) keretek szétzúzása és népi öntudatuk megsemmisítése után betörttek a Duna-medencébe is, birtokba vették a Dunántúlt és az Erdélyi-medencét, három részre tagolva ekként az ott összefonódni készülő magyar társadalmat. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés, vajon Róma szerepe a Duna-medencében is olyan pusztító jellegű volt, mint Itáliában, Galliában, Britanniában és Észak-Afrikában? Más szóval, megszakadt-e a Duna-medencében a magyar népek csiszolt kőkor és bronzkor óta tartó folytonossága?

A római uralom néprajzi és politikai hatása

Időszámításunk előtt az 1. század végén a Római Birodalom már a Földközi-tenger egész környékére kiterjesztette hatalmát és szükségesnek érezte, hogy törzsterülete (Itália) biztonsága érdekében a Duna-medencében is létesítsen védelmi berendezéseket.²⁸ Ez irányban első lépésként Kr. e. 35-ben a Száva vonaláig toltá előre határait és katonai tábort állított fel a Kulpa-Száva összefolyásánál lévő Sziszeken (Siscia). Röviddel ezután Tiberius generális elindult a feljebb eső vidék, a Dunántúl meghódítására. Egykorú feljegyzések szerint évekig tartó kemény harcokra volt szükség, hogy a rómaiak behatolhassanak a tájba (Kr. e. 12-Kr. e. 9). A helybeli lakosság azonban a változásba nem nyugodott bele és A.D. 6 és 9 között a rómaiak kiűzésére felkelést támasztott. E felkelést a rómaiak az ő "Pannon-háborújuknak" nevezték, a legnagyobbak, amit Hannibál óta viseltek. Dunántúl tényleges birtokbavétele még közel fél századig tartó erőfeszítést igényelt és tetemes véráldozatok után 54-ben fejeződött be. A rómaiak ekkor elérték a Duna vonalát északon és keleten és Dunántúl egész területe felett megszerezték a katonai és politikai uralmat. A területet Pannóniának nevezték el és még a század végén római tartományná tették.

Az újonnan szerzett tartományban a rómaiak legfőbb gondja az volt, hogy katonai támaszpontokat létesítsenek birodalmuk védelmére. E végből légiókat állítottak fel a fontosabb harcászati pontokon, nevezetesen a Fertő-tó északi sarkánál Carnuntumban (ma: Petronell), a Duna könyö-

28. A Római Birodalom kialakulásának mérföldkövei: Kr. e. 264-201, a Spanyol-félsziget Földközi-tenger melléki sávjának birtokbavétele és Szicília, Szardínia felgázása; Kr. e. 201-133, a Spanyol-félsziget belsejének meghódítása, Felső-Itália, az

Adria keleti partja, valamint Macedónia bekebelezése; Kr. e. 133-44, Franciaország és Észak-Afrika megszerzése; Kr. e. 12-A.D. 54, Pannónia meghódítása; A.D. 46, Thrákia meghódítása; 107, az Erdélyi-medence (Dácia) meghódítása.

kénél Aquincumban (Óbuda körül), a Dráva és a Duna összefolyása előtt Mursaban (ma: Eszék) és más helyeken. Ezeket a támaszpontokat minden időben járható, egyenesen haladó utakkal kötötték össze és az úthálózatot bekapcsolták a római törzsterület katonai szertáraihoz vezető hadi utakba. A Dunántúl nyugati szélén haladó főútvonal Carnuntumból indult ki s a Fertő déli részén lévő Scarbantiát (Sopront) érintve, Savariába (Szombathelyre) vezetett, onnan a Dráván át Poetoviába és elvégződött az itáliai Aquileában. A másik főútvonal Dunántúl keleti részében haladt, kiindult a Duna-menti táborokból és a mai Székesfehérvár és Pécs környékén át a Száván túli Sziszekbe vezetett. Az útvonalakat megerősített falvak, karban tartó üzemek és katonai berendezések szegélyezték. A rómaiak dunántúli védőbástyájakat mintegy négyszáz évig birtokolták s csak a hunok közeledtére adták fel 409 és 433 között.

A rómaiak pannóniai uralmából az érdekel bennünket, mi történt ott a magyar ajkú népességgel. Ezzel kapcsolatban első észrevételünk az, hogy a római hódítás katonai jellegű volt és az maradt mindvégig. A római helytartók közt szerencsére nem akadt olyan népirtó és pusztító egyéniség, mint Cézár volt Galliában, így a hódítással nem járt együtt a helybeli lakosság tömeges lemészárlása, a vezető réteg kiirtása, sem latin nyelvű idegen népesség betelepítése. A katonai telepektől és hadi utaktól távolabb eső helyeken az idegenek jelenléte az A.D. 2. századig alig volt észlelhető. Megmaradt a régi törzsi szervezet, meg az arra felépült közigazgatás, mindössze a kulcsállásokba kerültek római parancsnokok. De ez a szokás is hamarosan megszűnt és a közigazgatási vezetők újra a törzsek előkelőiből kerültek ki (63m 66). A Duna vonalát őrző légiónok és útbiztosító alakulatok javarészt szintén a helybeli lakosság szolgáltatta, ideértve a parancsnokokat is. Ami pedig a legfontosabb volt, a rómaiak az ősi vallást, a nemzetiség akkori legfőbb biztosítékát nem szüntették be. A római isteneknek Pannóniában nem jutott különösebb szerep, úgyhogy kulturális téren is mindennek a folytonossága állapítható meg (63m 77; 269m 19). Ezeket a tényeket figyelembe véve, a római uralom néprajzi és kulturális hatását a szakemberek szinte a semmivel veszik egyenlőnek.²⁹

Közelebről nézve a magyarság sorsát, nemcsak arra kell rámutatnunk, hogy mi nem következett be a római uralom alatt Dunántúl, hanem arra is, hogy az elfoglalt területen a magyar élet továbbra is megfigyelhető a latin fedőréteg alatt. A Pannónia országnév például nem latin eredetű név, hanem két magyar szó, a Pan és a Hon összekapcsolódásából keletkezett. A Hon szóval nincs problémánk, az jól érthető, ha tudjuk, hogy a H-hang az összetételben szabályszerűen változott N-né, azaz belesimult a megelőző, nagyobb nyomatékai kiejtett hangba. A Pan szó-

29. ...la conquête romaine. Quelle a été pour ma part, quasiment nulle, 152m 157. son action ethnographique? Je la crois.

ról viszont Herodotostól tudjuk, hogy Egyiptom nyolcadik istenét jelentette s a Régi Keleten sok helynév összetevő eleme volt. Hazai magyar kutatóink viszont megállapították, hogy Dunántúl népe Pán néven tisztelte az Egben(Fenn)lakó istenét (63m 76). Eszerint a Pannon (Pan-Hon) országnév jelentése annyi, mint az Egben lakó Isten országa, a "Napsország" egy újabb változata. A rómaiak Pannóniát utóbb kettéosztották és keleti feléből Valeria néven külön tartományt szerveztek, bizonyára abból a meggondolásból, hogy a két katonai főútvonal ne ugyanazon parancsnok hatáskörébe tartozzék. Ez a Valéria név sem latin, hanem a Balaton környékén sűrűn szereplő Bál isten (Bál úr) nevének lágyított alakja: Val-Er. A római kor városnevei közül ismerjük a mai Győr Arrabona nevét, amelynek latin részét (Bona) a középkorban a magyar Jó szóval írták, mert a város neve akkoriban Ja-Uri-Nu(m) volt, a Jó Uri Nő, vagyis az árja (Ar-Jó) istennő védelme alá helyezett város. A mai Százhalombatta neve, Mat-Ri-Ka szintén az őslakosság nyelvéből eredt: Magyarai Kő, azaz Magyar lakóhely értelemben. Az Aquileába vezető főútvonal óvására emelt déli őrhely neve Po-Et-Ovio sem érthető latinul, ellenben magyarul igen: ez volt a Fő-Ut-Óvója. Szombathely római kori Savaria nevében szintén a Napisten neve szerepel (olv. 53m Savitra, Savarna), kinek tiszteletére a városban hatalmas templomot építettek. A mai Szombathely nevében is a Szemisten neve észlelhető, akit a római korban leginkább Mit-Ra néven emlegettek, melynek Mat és Ra eleme a Föld Urát jelenti.³⁰

Egyes előkelő pannóniai magyarok magas állami hivatalok vezetői lettek s akadt közöttük akiből római császár lett. Pannóniai eredetű római császár volt Had-Ri-An-Us (117-138), Sev-Er-Us (193-211), Aur-Eli-An-Us (270-275) és bizonyára még mások is (175m 363 sk), talán pl. Val-Eri-An-Us (253-260). Ha e császárok trónneveit közelebbről megnézzük, megtaláljuk bennük a fejedelem értelmű régi magyar szavak valamelyikét, nevezetesen a Honös szavunkat a szokásos H-nélküli formájában (An-Us), vagy az Úrös szavunkat (Er-Us) és így megértjük az annyira latinnak képzelt neveket. Hadrianus: Hadúr-Honös; Aurelianus: Úrél-Honös; Severus: Nap-Úrös. Utóbbi császár Saváriától kapta trónnevét, ott kiáltották ki császárrá (134m 26). Valerianus, a Bál-Uri-Honös, neve szerint kelet-pannóniai lehetett. Az egykori ószönyi (Bri-getio) római tábor helyén végzett ásatások során előkerült Aurelianus

30. Szombathely római kori naptemplomának maradványait 1955 végén találták meg. Azóta a romokat kiásták s helyreállították az oltár hatalmas napkorongját. Ezt a templomot a szakemberek latin-görög névvel "Isis" templomának nevezik. Isis egyiptomi eredeti neve azonban Est-(H)An-Nó, Est-Ar, Ist-Er. Dél-Egyiptomban pedig Setét Asszony. Tudósaink feltételezik, hogy a napkultuszt idegen zsoldosok terjesztették

el Pannóniában, akiket a rómaiak Szíriából szállítottak ide át. Erre a magyarázatra nincs szükség, ha tudjuk, hogy a kő- és bronzkorban csupa napvallású törzsek vándoroltak be az országba a Régi Kelet nyugati tájából. Egyébként idegen zsoldosok oly tömeges behozatalára nem kerülhetett sor, hogy számukra Európa legnagyobb Isis-templomát kelljen megépíteni!

Antonius császár (213-217) ezüst lapra vert mellképe, amelyet a szakértők egy helyi művésznek tulajdonítanak (170m 216 sk). Nagy a valószínűsége e feltételezésnek, mert a császár mellén, a válltól majdnem övig, egy H-betű alakú jelvény látható, két alsó végén egy-egy kör alakú lemezzel. Ezek a jelek a magyar rovásírásban hangokat jelölnek: a H-forma a rovás egyik fajta R-hangját, vagyis az Úr, Ár szótagot írja, a karika pedig az ELI hangcsoportot. Ezek az elemek egybeolvasva az AR-ELI, Aureli szót, vagyis a császár trónnevét mondják, Elő Isten azaz király értelemben, ami az őshazai magyar uralkodók egyik szokványos címe volt. Ezeken a magyar nyomokon nem csodálkozhatunk, hiszen a Római Birodalom politikai és katonai súlypontja a 3. és 4. században már nem Rómában, hanem Pannóniában és Illyriában volt; akkoriban ezek a tartományok, illetőleg azok lakosai adták a tudást, a katonaságot, a kormányzókat és a császárokat, meg a "római" virtust. A birodalom törzsterülete ekkor már kimerült emberanyagában, lezüllött a közigazgatásában, társadalmában pedig erkölcsi fertőbe zuhant. A dunántúli magyar törzsek segítsége nélkül a Római Birodalom régen összeomlott volna, mint ahogy össze is omlott Pannónia felszabadulásával.

A rómaiak Pannónián kívül a Duna-medence keleti harmadát is uralmuk alá vetették. E terület felett a spanyol származású Traján császár (98-117) szerezte meg az uralmat, személyesen vezetett két hadjárata során (101 és 105), igen nehéz harcok árán. A római uralom itt észak és nyugat felé a Szamos illetve a Tisza folyók mocsárvilágig ért, keletre a nagy hegyek lábáig. A tartomány neve Dácia lett. Másfél száz év múlva, 271-ben ezt a szerzeményüket azonban már elvesztették s akkor a római csapatokat onnan visszavonták a Duna vonala mögé, a Balkánra. Mivel a római uralom az Erdélyi-medencében csak ilyen rövid ideig tartott, történetére távolról sem rendelkezünk annyi adattal, mint Pannóniára. Annyit azonban mégis tudunk, hogy az ország utolsó független királya Dece-Bál volt, neve szerint Bál isten társa (Társaság Bál), tehát szokásos keleti magyar uralkodói címet viselt. Értjük a tartomány Dácia nevét is: Társ-ország. Azt is tudjuk, hogy ez az ország a római uralom alatt is megmaradt "Napországnak", közigazgatási központja a Napisten nevét viselő Szamos (Szemes) folyó mentén épült Napoca (ma: Kolozsvár) volt, első szótagjában a Nap, másodikban a Kő (ország) értelmű magyar szóval. Itt is a határok őrzése volt a főfeladat és az őrhelyeket a mocsarak közti átjárók előtt építették fel. Ezt a célt szolgálta például a legjobban ismert Sár-Misegeth-Usa, azaz Sár-Mezőket-Őrző tábor is.

Az ókori Magyarország területéből a rómaiak sohasem tudták uralmuk alá vetni a Kárpátok északi hegykoszorújába ágyazott folyóvölgyeket, sem az azok előterében lévő sík vidéket, a Nagyalföldet. Marcus Aurelius császár (161-180) foglalkozott ugyan e tájak meghódításának gondola-

tával, de ilyen kockázatos vállalkozásra a birodalomnak akkoriban már nem volt elegendő ereje. A magyar törzsek tehát a Dunántúl és az Erdélyi-medence között tölcseyszerűen felnyúló területen az egész római uralom ideje alatt függetlenségben éltek, a népi és kulturális folytonosság ezen a területen sem szakadt meg. Mindent összevetve, a rómaiak uralma a Duna-medencében nagyobb kár nélkül múlt el, mindössze azt a fájdalmas negatívumot hagyta maga után, hogy az ókori magyar népséget ezen a tájon három részre tagolta és megakadályozta a szkíta idők óta folyamatban lévő nemzetté alakulást, illetőleg azt félezer évvel késleltette, nehezebb időkbe helyezve át megvalósítását. Az ország területi egyesítése és a nemzetépítő munka folytatása így lett a következő magyar néphullám világhírű vezérének, Attila királynak feladata.

Attila király az egységes dunai állameszme megfogalmazója

1. A hunok kilétéről, akik a Duna-medencében a római uralomnak véget vetettek és ott a magyar nyelvű népek szabadságát és függetlenségét helyreállították, e munka első kötetében részletesen szoltunk. A második kötetben pedig, a kusok tárgyalásakor, földrajzi és faji eredetüket közelebbről is megvilágítottuk. Tengernyi adattal, köztük több írott okmánnyal igazoltuk, hogy ez a nép magyar ajkú volt és a Turáni Alföldről származott. Mindezek megisméltésére tehát nincs szükség. De a hunok nevéhez, nevezetesen Attila királyhoz füződő politikai elgondolást itt kell megtárgyalnunk.

A hunok bejövetele idején Nyugat- és Közép-Európa új néprajzi helyzete nagy körvonalalaiban már kialakult, a germán törzsek pedig már-már a Fekete-tengerbe ömlő Donig kezdtek terjeszkedni. Amíg nyugat felől a latin-germán nyomás nehezedett a dunai magyar törzsekre, ugyanakkor megjelent a keleti veszély is, amelyet a turk néven ösnzefoglalt népek testesítettek meg, akik viszont a turáni magyarok ázsiai lakóhelyeit fenyegették. A hun vezetőség ezt a magyar népekre veszélyes új világpolitikai helyzetet csirájában felismerte és meghozta a keserü elhatározást: feladta katasztrófa előtt álló turáni hazáját és a nép jelentős részével nyugat felé útra kelt. Tervük az lehetett, hogy a kisebbnek vélt latin-germán erőket Kelet-Európából viaszazorítják és egyesülnek a Duna-medencébe már korábban betelepült magyar törzsekkel, egy erős, független dunai hun-magyar államot alkotva. A hunok elgondolása egész Európa politikai felépítését érintette és kivitelezésében három ütem észlelhető. Az első ütemben a hunok sikeresen visszanyomták a

germán törzseket és elfoglalták a Fekete-tengertől a Kárpátok ívéig terjedő földet. Ennek körülményeit s a gótok menekülését korábban már előadtuk. A hun politikai elgondolás második ütemében a Duna-medence felszabadítása következett.

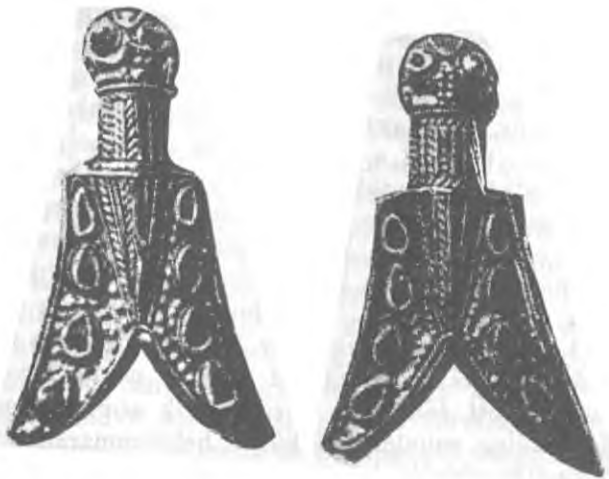
A Duna-medencébe, Magyarország területére, az Al-Duna mentén hatoltak be és mindenütt a rokon törzsekkel kerestek megegyezést. Legeelőbb, 341-ben, a Duna-Tisza közén lakó juhászokkal (Jazigokkal) léptek fegyverbarátságra. Utána az erdélyi szkíták maradványaival, a szikírekkel vagy szkírekkel egyeztek meg, majd pedig a Kárpátok északi völgyeinek lakóival, a Karpodárokkal (Kárpát-urakkal), akik nevét a források már a római uralom idején említik (14m 216). 409-ben a rómaiakkal egyeztek meg s megkapták tőlük a Dunántúl keleti felében lévő Valéria tartományt, 433-ban pedig szabályszerű szerződéssel a Dunántúl másik felét, Pannóniát is. Úgy látszik, az ország maradék részének birtokbavétele is békés úton ment végbe, mert harcokról sehol sem hallunk. Mivel így az egész Duna-medence békés úton került hun fennhatóság alá, a régóta ott lakó magyar ajkú árja és turáni (szkíta) törzseknek bántódásuk nem esett: egyiküknek sem kellett elhagynia az országot. Ezt olvassuk az Erdélyben lakókról, a Duna-Tisza közén lakó törzsekről és ugyanezt a dunántúliakról, akikről az egyik szakemberünk így nyilatkozik: "Minthogy békés formában, szerződészerűen került hun kézre, római (kori) lakosságának nem kellett attól félnie, hogy kemény sors várja. Így mindazok... helyükön maradtak, sőt közülük nem egy készségesen felajánlotta szolgálatát a Róma-barát hun fejedelemnek" (146m 126). Az őslakosság tehát az egész országban békében élt új ura alatt (65m 104, 106). A Duna-medence területének egy országgá való összefogása és minden ott lakó törzsnek egységes uralom alatt nemzetté egyesítése most lett valósággá a történelem folyamán először. Az egység intézményes megvalósítása jórésztben Attila király (432-453) nevéhez fűződik, ezért őt tekintjük a Duna-medence földrajzi egységének első felismerőjének, az egységes dunai állameszme megfogalmazójának és gyakorlati kivitelezőjének. Olyan politikai gondolat ez, amely azóta is irányítója a magyar nemzet politikai magatartásának. Éppen ezért Attila királyban az európai magyar történet egyik legragyogóbb alakját tiszteljük.

Amikor a hunok odahagyták régi hazájukat és az Oxus mentéről átvonultak Kelet-Európába, útközben nyilván nagyobb tömböket szakítottak ki az arrafelé tartózkodó árja fajú magyar népekből, akik területén áthaladtak, nevezetesen a Kaspi-tó déli oldalán és a Kaukázusban a magyar és méda nevékből, az északi oldalon pedig a hátramaradt turáni szkítákból. Miután a Duna-medencében talált egyéb magyar nyelvű törzsekkel is egyesültek, a "Huni" (Hun) név olyan összetételű társadalom megjelölője lett, amelyben az akkori Duna-vidéki, keleteurópai és középázsiai magyar törzsek mindkét faji árnyalata és minden nagyobb

népi csoportja képviselve volt. Az egykorú források nem zavarják tehát össze a dolgokat, amikor a magyarországi hunokról szólva, a lakosság részeit nemcsak hun néven emlegetik, hanem szkíta, cimmeri és magyar néven is. S ha végül a Hun-név került előtérbe, ezt a nevet a régibb lakosság is magáénak vallhatta és elfogadhatta, hiszen mindnyájan ugyanabban a "Hon"-ban laktak és egyformán "honi"-k (hunik) voltak, mint ahogy korábban "keletiek".

Attila királyt Est urának, Esthon urának, azaz nyugati ország urának címezték, akárcsak régen az egyiptomi fáraókat. Ezt a címet minden bizonnyal a Régi Keletről származó helybeli árja magyarok adták neki. Ugyanők lehettek azok, akik a király pajzsára az ő különleges ismertető jeleként madarat festettek s ezt a madarat Asturnak (Est úr) olvasták (167m I 263, v.ö. 152). Ugyanezt a trónnevet ismétli a királlyal kapcsolatban emlegetett ostor is (Ost-or—Est úr), ami szintén egyiptomi kultúrörökség, hiszen a fáraók is ostort tartottak egyik kezükben uralkodói címük jelzésére. A király udvarában tartózkodó idegen követek sehogysem értették ezt a magyar nyelvi alapon keletkezett keleti szimbólikát, a szavak összecsengésére felépített írást és gondolkodást és egészen félremagyarázták. Azt a mesét hozták forgalomba, hogy Attila királyt a Mindenható arra szemelte ki, hogy a germán és latin népeket bűneik halmazáért megbüntesse s ezért nevezték "Isten ostorának" (flagellum Dei). A hunok jelvényei közt aranyból készített méheket is találtak. A méh szó összekapcsolva viselőjének úr voltával, az illető személyét Méh-ar-nak, Maharnak, azaz Magyar-nak írta. A méh is egyiptomi királyi jelvény volt, akárcsak az ostor és a madár, s a fáraók trónnevük írásakor ősidők óta szerepeltették. Az egyiptomi királynék ékszerei közt is szerepeltek aranyméhek, egyikük hagyatékában hármat is találtak (129m IV 136 sk). A méh-jelvény régi-keleti eredete és a Duna-medencében való használata hozzásegít bennünket Herodotos már említett zavaros feljegyzésének megértéséhez, amely szerint az Al-Duna felett elterülő országba a "méhek sokasága" miatt nem lehet behatolni. Az előadott és eddig csak mendemondának tekintett dolgok tehát nagyon is jól érthetők, ha felismerjük a keleti gondolkodást és kifejezési módot. A hun szimbólumok egy újabb őstörténeti forráscsoportot alkotnak, amely sokrétűen bizonyítja Attila király magyar voltát, következésképpen azt, hogy az ország alatta is *magyar* ország maradt.

Attila politikai elgondolásában harmadik lépésnek szánta a Kelet-, Közép- és Nyugat-Európában élő összes magyar származású törzsek felszabadítását a germán s római iga alól. Miként befejezte Magyarországot megalkotását az egész földrajzi táj politikai egyesítésével, akként remélte, befejezheti Európa-I-et is az egész kontinens politikai egyesítésével. Uralmát keletre a Donig, északra a Balti-tengerig sikeresen kiterjesztette s errefelé mindazt a területet egybefogta, amelyen a magyar nyelvű népek a korábbi évezredek idején szétterültek. E helyzetnek meg-

Méhet ábrázoló hun biztostűk aranyból

felelően magát a "Pontiak, Ister-vidékiek, Uraliak és Tót urak urának" címezte. Nyugat-Európában azonban az ő idejében már eléggé megszilárdult a latin-germán-frank világ, megváltozott öntudatú népekkel. Ilyen körülmények között az egyesítés nem volt úgy megoldható, mint a Duna-medencében, ahol szerződésekkel békés úton el lehetett végezni a felszabadítás munkáját. Nyugati vonatkozásban fegyveres fellépésre, harcokra volt szükség. Attila fegyverei el is jutottak az Atlanti-óceánig, gondolatokat ébresztettek mindenfelé, de az egyesült római-germán hadak felett a franciaországi Trója (Troyes) mellett, Mauriacumnál, 451-ben nem tudott döntő győzelmet aratni. Ezért Attila király Európa politikai egyesítését feladta. Gondolata azonban — az egységes Európa — mind a mai napig fennmaradt és minden igazán messzenéző európai államférfinak ideálja lett. Mi büszkén mutathatunk rá, hogy az európai egység gondolata is egy magyar ember agyában született meg és az tett megvalósítására legelőször lépéseket. Attila tehát nemcsak nagy magyar király volt, hanem egyúttal a legnagyobb európai királyok közt foglal helyet. Emlékének gyalázása a nyugateurópai történettudomány legnagyobb szégyene, amely e messzetelektől államférfiből, kiváló katonai géniusból szörnyeteget faragott és ma is a barbár prototípusaként mutogatja. Ha ő latin vagy germán ember lett volna, bezeg az égit magasztalnák, miként teszik a tömegvilkos Cézárral, a rabló Nagy Károlylyal, meg az Európát rombadöntő Napoleonnal.

A Duna-medencebeli első egységes magyar állam az egyesítő nagy király váratlan halála (453) után felbomlott. Az enyészet okát a történelem bűvárai abban látják, hogy a király, miután 445-ben egyeduralkodó lett, a honősökből és honurakból (helybeli fejedelmekből) alakított Tanácsot mellőzte és háború és béke dolgában egymaga határozott. Ön-

kényes eljárása megzavarta a régibb országlakókkal fennálló jóviszonyát, a szerződésekben lefektetett rendet és alkotmányt, s a mellőzöttek körében elégedetlenséget keltett. Miután a vezető emberek jelentékeny része elhidegült tőle, a magyar törzsek elégedetlenkedését a germánok kihasználták és intrikáikkal a király halála után polgárháborút idéztek fel. E belső összeütközések során Attila nemzetsége és hun hívei elvesztették vezető szerepüket, mire az élve maradt Attila-fiúk népes kíséretükkel együtt odahagyták a Duna-medencét és visszalovagoltak Don felé eső régibb hazájukba. Nem kell azonban azt gondolni, hogy a hunok mind egy szálig elmentek volna. Tulajdonképpen csak a fejedelem nemzetsége távozott, de a közemberek nagy tömege továbbra is helyben maradt.³¹ Nem távoztak el az országból azok a néprészek sem, amelyek oda még a hunok előtt érkeztek, hiszen nekik semmi okuk sem volt a távozásra; ellenkezőleg, minden érdekük a helybenmaradást kívánta. Itt maradt az Attila-fiúk oldalán küzdő székelyek egyik köteléke is, a krimhildi csatából megmenekült 3,000 lovas és egy ismeretlen helyen fekvő mezőségre (Chigla Mezeje) vonult vissza, ott várta Csaba királyfi visszatérését. Az azonban igaz, hogy a királyi család távozása és a központi hatalom megszűnése után az ország minden régi törzscsoportja visszavette korábbi függetlenségét és így visszaesett a Duna-medence az apró fejedelemségek korába, a helyzet minden veszélyes következményével együtt. Éppen ezért az éles látású Csaba királyfi, Attila legkisebb fia, mihelyt megérkezett a Fekete-tenger közelében lévő régi hazába, "azonnal hírverésbe kezdett, hogy (a fejedelmi hunok) mindnyájan térjenek vissza Pannóniába és álljanak bosszút a németeken" (167m I 162). Halálos ágyán esküvel kötelezte népét, hogy mihelyt erőre kapnak, mindnyájan visszatérnek Magyarországra és helyreállítják a régi államot (17m 108).

2. A történettudomány egyes nyugati művelői úgy tanítják, hogy Attila király halála után a Duna-medencében germán uralom következett és szóra sem érdemesítik az ott lakó úr törzseket. A legnagyobb germán néprésznek a *gepidákat* mondják, akik a hunok idején a Tisza felső vidékén laktak, de onnan 472 táján Erdélybe is átszivárogtak. Germán törzseknek mondják a *longobárdokat* is, akik viszont 527 táján a Dunántúl nyugati részeibe nyomultak be. Hogy a gepidák germán törzsek lettek volna, nem állítható határozottan. A gepida temetőkből előkerült csontvázakról ugyanis kiderült, hogy azok átlagos koponyaindex

31. Történeiszink, a nyugateurópai felfogást követve sokáig azt hitték, hogy a hun uralom megszűnte után nem maradtak hunok a Duna-medencében. "A modern kutatás azonban belgazolta, hogy nemcsak a tőlünk keletre eső hun törzsek éltek to-

vább a Dnyeoer és Don vidékén, valamint a Kaukázustól nyugatra, hanem jelentős hun népesség élte túl a hun állam felbomlását a mai Magyarország területén is" (63m 106).

(85,2%-ban) a 78.56-os indexcsoportba tartozik, ami nem kimondottan a hosszúfejűek típusa. Hátrahagyott régészeti leleteik sem különböznek a hunok és magyarok régészeti emlékeitől, pl. meglepően sok közöttük a méhet ábrázoló, sajátosan hun-magyar biztostű, amely viselőjének népi hovatarozását, magyar voltát mondja. Amennyire a fennmaradt nyelv-törödékekből tehető valamelyes következtetés a gepidák kilétére, ezek az emlékek inkább ragozó jellegű nyelvet tükröznek, semmint analitikusat vagy hajlítotat. A gepidákat egyes források Gebidana Thiuda néven említik, ami az ikerhangok alapján magyarul Kapitány Törzse lehet. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a gepidák halálos ellenségei voltak az ország nyugati széleire betelepedett igazi germánoknak, a longobárdoknak. Mindebből az a benyomás nyerhető, hogy a hunok után szereplő gepidákat elhamarkodva sorolják a germán törzsek közé.³² Leszámítva tehát a Dunántúl nyugati részeire beszállingózott longobádokat, a Duna-medencében a népesség többsége a Hun Birodalom bukása után is árja és turáni magyar maradt s tulajdonképpen csak a hunok Nagyalföldön bírt szálláshelyei ritkultak meg. Száz év elteltével azonban, 567-ben, a hunok őseik esküjéhez híven visszatértek az országba. Ezeket a törzseket a források általában "visszatérő hunoknak" mondják, tehát pontosan utalnak népi és történeti személyazonosságukra. A visszatérő hunok, akik más néven avarok (Obari, Avari) az egész Duna-medencét birtokba vették, a Bécsi-medencével együtt. Jövetelük hírére a longobárdok tanácsosnak tartották a veszedelmes szomszédságból elköltözni, ezért 569-ben asszonyaikkal és gyermekeikkel felkerekedtek és átmentek Itáliába, ahol Lombardi néven folytatták életüket s idővel olaszokká lettek. A visszatérő hunok a hazában maradt régibb magyar nyelvű lakossággal egyesülve 570-ben aztán helyreállították Attila birodalmát Bécstől a Donig. E birodalom utóbb a Kárpátokon kívül eső részeit feladta és államát a történelmi Magyarország területén több mint kétszáz esztendeig (803-ig) fenntartotta.³³

32. A gepidák germán voltát legutóbb Heinrich Sevin (163m) igyekezett bizonyítani, aki melleseleg még azt is "bebizonyította", hogy a székelyek a gepidák (germánok) leszármazói. Ez a dolgozat egy 1955-ben készített doktori értekezés, szelleme olyan, mintha a negyvenes évekből eredne.

33. A "visszatérő hunokat" a magyar krónikák csak ezen a néven ismerik és sohasem mondják őket Avari-nak; számukra nem voltak új nép. Avar nevük talán onnan ered, hogy sáncokkal körülkerített várudvarokban laktak. Olyasféle név lehet ez, mint az egyiptomi Deltában uralkodott hüksosok Avárl neve. — A hazai nyelvészek és történészek az avarokat (mint a hunokat is) általában török nyelvű népnek tekintik annak ellenére, hogy egyes külföldi munkák már régebbi idő óta finnugorok-

nak mondják őket (204m 517). E tekintetben az utóbbi négy év folyamán javult a helyzet, főleg László Gyula fejtegetésével nyomán, aki két részre osztja az avarokat s 670 táján érkezett részlegüket, e késői avarokat, "fehér magyaroknak" tartja. Tömegeket nagyinak mondja s bennük látja az "első" magyar honfoglalókat, Árpádé lenne a "második" honfoglalás, mintegy kétszáz évvel utóbb. Örvedetes László Gyula megállapítása, mert azt is hozzáfűzi, hogy talán már megelőzőleg a hunok is szakítottak magukkal újjuk mentében magyar néprészeket, vagyis már a hunok első szereplése idején is laktak magyar törzsek a Kárpátok övezte tájon. A hazai nyelvészek és régészek nagy felismerése azonban még várat magára; az, hogy az új törzsek (árja falú magyarok) már itt élnek az országban a csiszot kőkor és bronzkor óta.

A germánok majdnem ugyanolyan gyűlölettel viseltettek az avarokkal szemben, mint megelőzőleg a hunokkal szemben, úgyhogy amikor Nagy Károly megszervezte őket, sorozatos támadásokat intéztek az avar magyarok ellen és szétrombolták államukat. Ami azonban a németeket elsősorban érdekelte, az főleg az irigyelt avar kincsek megszerzése volt, melyeket tulajdonosaik sáncokkal körülvett udvarhelyeikben (váraikban) őriztek. A németek egyik ilyen rablásuk alkalmával "harminc szekeret megtöltő aranyat és drágaságot" szedtek el tőlük. Az egykorú források megörökítették Nagy Károly pénzhűségét, feljegyezve róla: "Elszede az összes pénzt és a hosszú idők folyamán összegyűjtött kincseket. A frankok (németek) emberemlékezet óta nem viseltek olyan háborút, amelyben ennyire meggazdagodtak és ennyi kincset szereztek volna" (163m idézete a kútfőkből). Ha igaz, hogy a németek szegények voltak és az avarok fosztogatásából gazdagokká lettek, akkor ezek a "visszatérő hunok" mégsem lehettek az a barbár nép, amelynek a német krónikások és történetírók őket lefestik. Hiszen nekik, az állítólagos barbároknak, szekérszámra állt rendelkezésükre az, ami a műveltnak tartott nyugatiaknak nem volt!

A német krónikások szerint Nagy Károly az avarok lakóhelyeit sorozatos razziaival pusztaságokká változtatta, a népet pedig eltörölte a föld színéről. Ezzel szemben a magyar történetírás már régebben megállapította és újabban friss adatokkal is igazolta, hogy az "avar pusztaságok" és hasonló nagyhangú feljegyzések nem veendőek mai értelemben. "Pusztaság" akkoriban ugyanis füves térséget jelentett, nem pedig elhagyott, elpusztított tájat. Az avarok éppúgy nem hagyták el a Duna-medencét, mint megelőzőleg a hunok, és nem pusztultak el a napvallású úr törzsek sem Nagy Károly rablóhadjáratai során (117m 9, 15, 17; 63m 119, 125, 129; 168m 33). Adataink vannak ugyanis arra, hogy az avarok saját nevükön, saját politikai szervezetükben, maguk választotta fejedelmek alatt éltek az országban az egész 9. század folyamán. Ilyen adatokat ismerünk 805-ből, 811-től, 822-ből és 871-ből. Helybenmaradásuk és további ittlétük tehát nem kétséges. Az azonban igaz, hogy a Duna-medencében élő sokféle magyar néprésznek most már másodízben tették tönkre közös államát és a szétdarabolás következtében fennmaradásuk veszélybe került. Ilyen körülmények között a történelmi fonalat vette fel Árpád vezér, Attila leszármazója, amidőn 896-ban bevezette az országba a magyar népek utolsó nagyobb hullámát és helyreállította ősei politikai művét.

Néprajzi és politikai viszonyok a Duna-medencében

Árpád fejedelem jövetelekor

1. Csak kevés közvetlen adatunk van arra, hogy milyen volt a néprajzi helyzet a Duna-medencében Árpád fejedelem beérkezésekor. Zavarja tisztánlátásunkat az is, hogy amit e tekintetben a nyelvészek állítanak, történészeink hevesen cáfolják. Nyelvészeink szerint Árpád fejedelem jövetelekor a Duna-medencében a lakosság többsége szláv volt, maradéka pedig türk, vagyis magyar lakosság akkoriban itt még nem létezett volna. Szlávnak könyvelik el mindazokat, akik földműveléssel foglalkoztak és letelepült életmódot folytattak (ezeket mi kő- és bronzkorból eredő árja fajú magyaroknak ismertük meg), türknek pedig a pusztákon sátorozó szkíta, hun és avar maradványokat (akiket mi turáni eredetű magyaroknak tartunk). Ez a szláv és türk népesség — folytatják a nyelvészek — hat vagy nyolc csoportra széttagolva, saját fejedelmei alatt élt. Elképzelésüket jórészen Anonymus krónikájára alapítják, amely hírt ad az itt talált fejedelmekről s azokat nevükön is említi népükkel együtt. A mi nyelvészeink ezeket a fejedelmeket is szlávnak illetve türknek tartják. Szláv eredetű lett volna a bihari *Ménmarót* és a nyitrai *Zubur*, a négy másik pedig türk eredetű, de már elszlávosodott, nevezetesen a Maros alatt uralkodó *Glád*, a székelyföldi *Gelu*, az ungvári *Loborci* és a titeli *Salán*. Nyelvészeink tudása szerint a Duna-medencébe érkező Árpád vezér sem volt magyar, hanem türk, talán nem is tudott magyarul és eltörökösödés útján haladó népet hozott magával. Mindez természetesen csak feltételezés, amit még senki sem bizonyított be kézzelfoghatóan, de amit mégis úgy szoktak feltüntetni, mintha megállapított és bebizonyított tény volna.

A nyelvészek felfogásával szemben a történészek óvással éltek és rámutattak a vázolt elgondolás logikai zökkenőire. Mert hogyan jöhetett létre szláv és türk népességű országban, újabb türk elemek hozzákeveredésével egy olyan nép, amely végül mégsem szlávul, se nem türkül, hanem e két nyelvtől teljesen eltérő nyelven, *magyarul* beszélt? Valahol hát mégiscsak kellett lenni magyaroknak ebben az országban, méghozzá sokan kellettnek legyenek, ha az ő nyelvük lett az országban a főnyelv. Hol voltak hát a magyarok, kérdik a historikusok. A nyelvészek az ellenvetésre így igazították ki tételüket: Árpádék eredetileg valóban török fajú nép vol-

tak, de valahol a Volga mellett finnugor népelemeket (magyarokat) igáztak le, azokba aztán beolvadtak és így a honfoglalás idején már nem törökül, hanem magyarul beszéltek, bár vezetőik még Szent István idejében is két nyelvűek voltak. Ezek a türk vezetésű finnugorok (magyarok) — így ment tovább a fejtegetés — a Duna-medencében leigázták az ott élő szláv és türk népességet és felettük mint egy kis létszámú arisztokrácia kemény kézzel uralkodtak. Ha ez valóban így történt volna, kérdik megint a történészek, hogyan lehetséges, hogy mégsem a vékony arisztokrácia, a törpe kisebbség olvadt be a nagy többségbe, hanem a túlnyomó többségű szláv és türk népesség a kisebbségben lévő magyarba, az általános törvényszerűség ellenére? Kniezsa István nyelvészünk erre meg merte mondani, hogy hát a valóságban a magyarok voltak túlnyomó többségben, a szlávok pedig kisebbségben. Olyannyira kisebbségben, hogy tulajdonképpen csak a hegyvidék és az alföldi tájak érintkezési zónájában laktak, ahol a földművelésre legalkalmasabb földek terültek el. Török fajú lakosságunk pedig — mondja Kniezsa — nem volt, hiszen török helynévanyagunk, ami jelenlétükről tanúskodna, egyáltalában nincs. A történészek azt is megállapították, hogy a szlávok többsége csak a 16. és 17. századi török háborúk és a 18. századi osztrák telepítések folytán került a Duna-medencébe, tehát ezek sem lehettek a honfoglalás idején az országunkban élt SCLAUI leszármazói, akikben nyelvészeink szlávokat látnak. Hová lettek akkor a honfoglaláskori és szlávnak minősített népelemek? Beolvadtak a magyarságba, válaszolják a nyelvészek, mert amikor az addig “nomád” magyarok a 10. században letelepedtek és áttértek ők is a földművelésre, benyomultak a szlávok lakta zónákba és ott felszívták az idegen népeket. Igen ám, de a források szerint a Sclaiu nemcsak a mondott földműves zónákban éltek, hanem az országban szinte mindenütt, nevezetesen az egész Alföldön, viszont az Árpádi magyarok közt is voltak már földművelők. Talán a Sclaiu mégsem azonosíthatók a szlávokkal? Nem, nem, — mondják a nyelvészek, a magyarországi Sclaiu még nem voltak igazi szlávok, hanem csak “ó-szlávok”, de az ő *nevüket* vették át a 19. században azok, akiket ma szlávoknak nevezünk . . .

A nyelvészek tételeit nemcsak a történészek faragták le szinte a nulláig, hanem az a Melich János nyelvész-professzor is, aki megelőzőleg a szlavofil irányzatú magyar nyelvész-iskola vezetője volt, de aki aztán szembefordult saját korábbi megállapításaival. Ez a tudós ugyanis utolsó jelentős dolgozatában (134m) újra átvizsgálta az Anonymus által megőrzött honfoglaláskori fejedelmi névsort és megállapította, hogy az addig szláv eredetűnek tartott Ménmarót és Glád fejedelem “született magyarok” voltak, magyarok, akik az Árpád-féle honfoglalás *előtt* a Duna-medencében éltek és a többi helybeli kiskirály is “jól tudott magyarul”, szintén az Árpád-féle honfoglalás *előtt*. Világos ebből, hogy Árpád és népe érkezése idején már régóta nagy tömegű magyar nyelvű

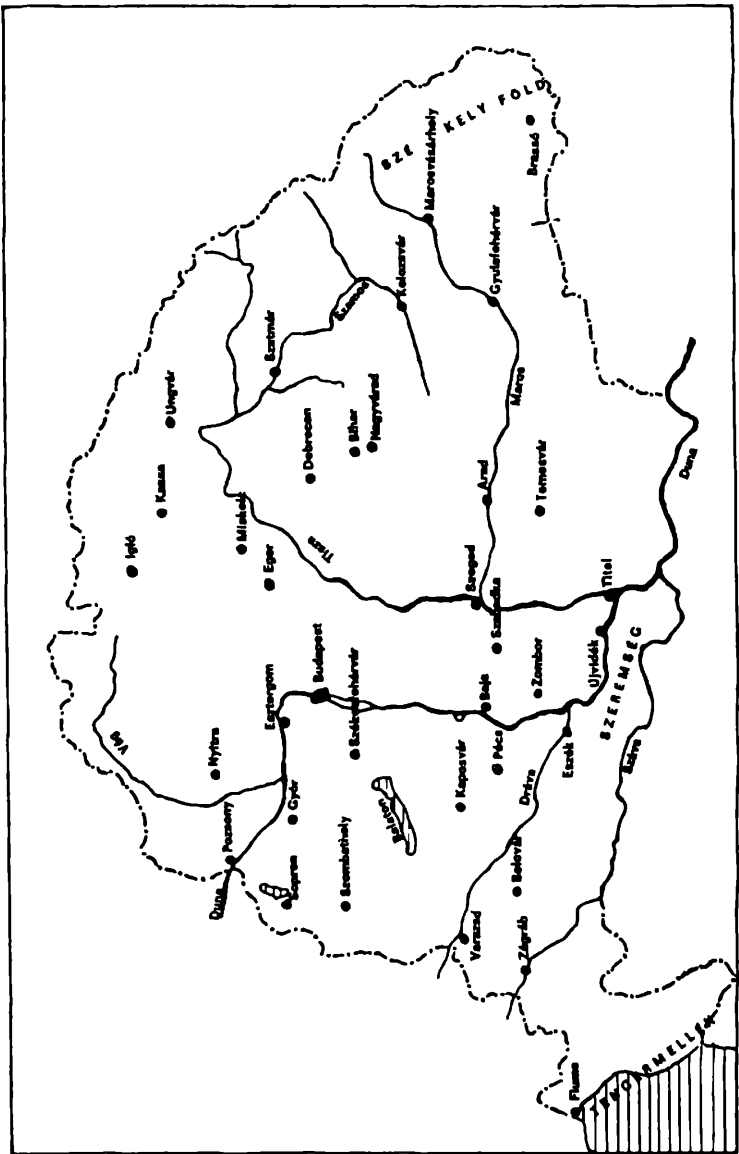
nép élt a Duna-medencében. A régészek is közbeszóltak és kiderítették az addig szlávoknak tartott honfoglalás előtti nagy temetőkről, hogy azok tulajdonképpen "nagy magyar temetők" voltak. Az úgynevezett késői avarokról pedig, akik 670 körül jöttek az országba nagy tömeggel, szintén kimutatták, hogy magyarok voltak és magyar honfoglalást végeztek Árpád előtt. Végül mi magunk, a Régi Kelet vallási viszonyainak ismeretében megállapítottuk, hogy az addig idegennek vélt Ra, Kel, Szem, Est, Bál, Mén és hasonló összetételű hely- és népeveink magyar nevek, melyek a Kr. e. évezredekben használt vallási szókincsünkből erednek és felismertük a Hetés, Pilis, Szerém, Arad, Hont stb. területneveink eredetét is, melyekkel szemben a nyelvészek teljesen tehetetlenek voltak. Észrevettük végül, hogy a Duna-medencébe érkező turáni népesség — szkíták, hunok, avarok — nem török nyelvű népesség voltak, stb. Egy szóval lépésről-lépésre kiderült, hogy mindazok a népelemek, amelyek az országban a 9. század második felében, Árpádék jövetelének előestéjén észlelhetők, nem szlávok és nem törökök, hanem magyarul beszélő árja és kus népelemek voltak. Mindezek következtében a szlavofil irányzatú nyelvészek által megrajzolt honfoglaláskori néprajzi képet mint helyt nem álló, téves elképzelést elejtettük.

2. Mi volt tehát a tényleges helyzet, amikor Árpád vezér övével együtt a történeti Magyarország területén megjelent? Anonymus elbeszélése szerint akkor az ország keleti harmadában *Ménmarót* fejedelem uralkodott. Hatalmi központja Bihar vára volt, népességének nagyobb része pedig a Szamos lapályán élt. Ez a fejedelem Melich János vizsgálata szerint született magyar ember volt. Szerintünk is az kellett legyen, amit nevének összetevő elemeiből is látunk. A név első eleme ugyanis, a Mén szó, értelmére nézve azonos Csödör szavunkkal, ami férfire vonatkoztatva erős hímet jelent. Anonymus is ebben az értelemben magyarázza a dolgot, megjegyezve hogy a fejedelemnek sok "barátnője" volt (plures habebat amicas, 167m I 49), azaz keleti szokás szerint háremet tartott udvarában. Azt is mondja Anonymus, hogy Ménmarót fejedelem székhelyét, Bihar várát, Byc-Or várnak, vagyis a Bika-úr várának nevezték, ami a Mén rokonkifejezése. Mi viszont tudjuk, hogy a Mén-név ősrégi magyar trónnév, melynek használata visszanyúlik az egyiptomi időkbe. Egyiptomban ugyanis a thébai királyok mindig Mén-királyok voltak, kezdve a két Egyiptomot egyesítő Mén-Összel, ideértve Tutenkáment (Tudónk-a-Mén) és más ismert nagyságokat. Azon az útvonalon is több helyen Mén királyok uralkodtak és Mén-helyneveket alkottak, amelyen a régi-keleti magyarok Európába vonultak. Egy Minotaurus (Mén Utúrós) uralkodott pl. Kréta szigetén, Orcho-Men-Os helynév létezett Görögországban, Cézár idejében Mén-Pik (Mén-fiak) laktak Gallia egyik területén s Anglia trónján még a keresztény középkorban is Tudor (Csödör) nevű

királyok ültek. Mindezt látva, teljesen elfogadhatatlan az az ötlet, hogy ezt a Mén-nevet Anonymus találta volna ki és ő illesztette volna az eredetileg csak Marót nevet viselő fejedelem neve elé. A Mén-részleg hozzátartozik a névhez, nem mellőzhető, sőt éppen nagy súllyal esik a latba az Árpád-féle honfoglalást közvetlenül megelőző idők népi viszonyainak megrajzolásakor.

A Ménmarót név második összetevő eleme — a Marót — nyelvészeink elképzelése szerint szláv eredetű szó. A szerbiai Morava folyóval hozzák kapcsolatba s e feltételezésből egy további feltételezéssel azt állítják, hogy Ménmarót szláv eredetű, balkáni ember lehetett (167m I 49 jzt). Így kerülnek aztán szlávok Erdélybe is, aminthogy velük népesítették be a Balaton környékét Tihany nevének félremagyarázásával. A valóság a Marót névvel kapcsolatban az, hogy esetében is régi-keleti kifejezéssel állunk szemben. E szó szereplését láttuk az egyiptomi-hetita viszály idején, amikor egy hetita királyi pecséten azt olvastuk, hogy "Marót tíz országban király maradt." A név az Indus völgyében is ismert volt, ahol Marut, Maruttu az égi isten, a Nap megjelölésére szolgált. Ugyanott a szó a Nap-királyok véréből származó uralkodót is jelentette (53m Marut, Maruttu). Ezek szerint a bihari fejedelem Mén-Marót címe nem szláv, hanem régi-keleti eredetű magyar cím s értelme Napkirály. Ez a fejedelem maga is tisztában volt ősi származásával, amit egyik idevágó nyilatkozatából világosan láthatunk. Amikor ugyanis Árpád követei megjelentek előtte és felszólították, vesse alá magát az ő uruknak, aki Attila király leszármazója s mint ilyen a Duna-medencének történeti jogon örököse, Ménmarót azt felelte, hogy őreá nincsenek hatással Árpád fejedelem Attilára visszamenő érvei, mert az ő ősei ezen a földön uralkodtak már Attila jövetele előtt. A földet őseitől vette el Attila, de ő azt a mostani bizánci császár kegyeiből visszakapta. Minden bizonyíték amellet szól tehát, hogy a Szamos lapályain Árpád vezér jövetelekor olyan fejedelmet lássunk, aki a bronzkorban betelepült úr törzsek leszármazója, aki magyarul beszélt és született magyar volt, miként Melich János is mondja.

Ugyancsak az ország keleti harmadában, de Ménmarót királyságától délre, a Maros, Tisza és az Al-Duna szögletében, egy másik fejedelem uralkodott Árpád jövetelekor: az Orsovában székelő *Gladu*. E név eredeti alakja, a lány hangok keménnyé alakításával világosan "Keleti". Ez is olyan név, amely a magyar nyelvű népek őshazájában sokszor és sokféle alakban szerepelt, Káldi, Caleti, Scoloti alakban, általában mindig a turáni csoporttal kapcsolatban (szemben az úr törzsek által használt Est, Esti, Esthoni elnevezéssel). A nevet Európában is szélteben használták, miután az úr népek összekeveredtek és valamennyiüket a közös földrajzi eredetre utaló névvel Keletinek (Keleti, Kelti, Kelta) nevezték. Érthető tehát, ha Melich János ezt az orsovai Gládi nevű fejedelmet szintén született magyarnak mondja.

A történelmi Magyarország térképe a fontosabb tájékoztató pontok feltüntetésével.

A Bihar-hegységtől délkeletre, a Maros, Küküllő és az Olt völgyében, nagyjából a mai Székelyföld területén Árpád jövetelekor egy *Gelu* nevű fejedelem (dux) uralkodott. Ő is keleti származású lehetett, hiszen ugyan ezt a nevet (*Gelu*, *Kelő*) már Herodotosnál megtaláljuk, aki három ilyen nevű fejedelmet említ a Kr. e. 5. században írt munkájában. Először egy *Gelo* nevű papot, aki az Égei-szigetvilágból hajózott át Sicániába (ma: Szicília), ahol a Magari nép szomszédságában telepedett le s idővel a sziget hatalmas királya lett. Másodízben egy *Gel-On-i* (*Kel-Honi*) törzsről szól, amely a Fekete-tenger északi partjáról vándorolt a Don és Volga környékénél élő szkíták közé. Szántó-vető emberek voltak, akik kerteket műveltek, kenyeret ettek és "szkíta nyelven" (vagyis magyarul) beszéltek. Herodotos harmadízben egy *Gal-On-Os* (*Kel Honös*) nevű királyról emlékezik meg, aki Erdély (Woodland) keleti sarkában szállt meg. Egyik fivére *Agathyrsos* (*Hegyet Őrző*) volt, aki a Maros felső vidékére ment lakni, másik pedig *Skytaos* (*Szkíta Ős*), de róla kezelebbit nem tud. E három testvér apja Keletről vándorolt új lakóhelyére, ami éppen a legfontosabb adat. E feljegyzés kétségtelenné teszi, hogy a szóbanforgó nevekben mindig a keleti származás emléke tükröződik. A szkítákról, akikről itt szó esik, más forrásból is tudjuk, hogy a Duna-medencébe valóban röviddel Herodotos ideje előtt, Kr. e. 500 táján kezdtek bevándorolni. Azt kell tehát következtetnünk, hogy az a *Gelo* (*Kelő*) napkeleti fejedelem, aki Árpád népe jövetelét megelőző időkben a Székelyföldön uralkodott, maga is turáni eredetű volt, vagyis magyarul beszélő szkíta származék és ősi trónnevet viselt. A Székelyföld Kr. e. lakóinak utódai, a székelyek, ma is ugyanazon a földön laknak és emlékeznek szkíta származásukra.

Anonymus szerint ez a *Gelu* nevű "erdőn túli fejedelem" (dux *Ultra-sylvanus*) egyúttal a *Dux Blacorum* címet is viselte. Ez alatt *Bál* isten híveit, azokat a *Bálokat* kell értenünk, akik Kánaánból, Szíriából, Föníciából érkeztek, mert ott volt *Bál* a főisten. Más szóval a "bálok" elnevezés vallási vonatkozásban jelöli meg az erdélyi *Gelo* alattvalóinak egy nagy csoportját. Ugyanilyen *Bál* hitű népesség élt Dunántúl, főleg a Balaton-tó körül.³⁴ A *Bál* név olyan, mint a *Mén* vagy a *Keleti*, ti. mindazonon a területeken megtalálható, amelyeken a szóbanforgó isten magyar hívei nagyobb tömegben letelepedtek. Megörökíti a nevet a Balkán félsziget, a Balaton vidéke, a Balti-tenger (*Bál-Ta-i*, azaz *Bál-földi tenger*) és Belgium neve is, ahol Cézár idejében *Bellovak* (azaz *Bál* emberek, *Bál* lovak) tartózkodtak. A név *V*-vel kezdődő változata sem kizárólag a Duna-vidéki *Vallachia* nevében és a *Vlach* névben szerepel, ha-

34. A Dunántúl szereplő *Blachi*, *Vlachi* kitérőről nyelvészeinknek nincs fogalmuk s a név jelentéséhez sem tudnak hozzászólni. A névvel kapcsolatban *Knieszsa István* így szól: "Kronikáink többször említik,

hogy a honfoglalók Dunántúl valami *VLACH* pásztornépet találtak. Ki volt ez a nép és hol lakott, ezidig semmi határozott nyomára nem sikerült jutni" (255m 97).

nem megvolt már Galliában, ahol Cézár Volok-at és Velio-Kassi-kat említ. Ezekből az adatokból azt következtetjük, hogy Kelő fejedelem is árja és turáni származású magyar törzsek felett uralkodott. Ebben a szemléletben nagyon jól érthető Kézai Simon mester odavetett megjegyzése, hogy ti. a székelyek az erdélyi hegyek közt lakó Bálokkal összevegyültek, vagyis a turániak keveredtek az árjakkal, és azoktól tanulták meg a rovásírás betűit, ezeket a főncei írásjeleket (167m I 162 sk, 279). Ez is fontos adat a honfoglaláskori Bálok magyar volta mellett, hiszen a rovásírást, ezt a magyar nyelv szerkezetéhez igazított írást nem-magyar nyelvű nép nem közvetíthette. Minden jel arra mutat tehát, hogy Árpád honyegyesítését megelőző időkben Magyarország keleti harmadában, a Tisza és Kárpátok között uralkodó három fejedelem, a bihari Ménmarót, az orsovai Keleti és a gyulai Kelő egyformán ősmagyar kiskirályok voltak: Honösök, Honurak, akik magyar trónneveket viseltek és magyarul beszélő népesség felett uralkodtak.

Áttérve az ország nyugati harmadának vizsgálatára, a Dunántúlra, a hozzákapcsolódó Kisalföldre és annak folytatásában lévő nyugati Felvidékre, első észrevételünk az, hogy Árpád honyegyesítésének nagyszerű leírója, Anonymus, erről a tájról korántsem közöl annyi adatot, mint az ország imént tárgyalt keleti harmadáról. Dunántúlról lényegében csak azt mondja, hogy ott a "hon lakói" (*habitatores terrae*) *Romani principes* vezetése alatt éltek és voltak közöttük *Romani milites*, valamint *Blachi ac Romani pastores*. Nyelvészeink az itt szereplő nevet a "római" szóval fordítják magyarra, ami azt sugalmazza, mintha az illetők — fejedelmek, katonák, jószágörök és egyéb honi lakosok — latinul beszélő emberek lettek volna, a római hódítás négy és fél századdal előbb lezárult korának népi maradványai. Ezt az elképzelést keleti ismereteink tudatában nem oszthatjuk, mert "Ra-Méne" alatt itt nem rómaiakat értettek, hanem a Napisten (Ra) hitén élő fejedelmeket, akárcsak Egyiptomban, ahol évezredekkel a rómaiak létezése előtt Ra-Mének kormányozták a királyságot. Ezt annál biztosabban mondhatjuk, mert ugyanabban az időben ugyanott Bál isten követőiről is szó van. Helytelen dolog tehát az Árpádi honyegyesítéskor római maradványokat látni Dunántúl.

Valamivel többet tudunk a Kisalföld néprajzi helyzetéről. Ez a táj a Duna alatt nagyjából a Rábáig terjed, a fölött északra pedig a magas hegyek lábáig, keletre a Garam vizéig. Ezen a folyókkal gazdagon öntözött, árvizekkel és mocsarakkal védett területen húzódott meg az avarok (Avari, Obari) egy jelentősebb részlege, amely államuk szétrombolása (803) után nem vonult le a Dráva-Száva vidékére vagy még mélyebbre, a horvátok dalmáciai területére. Az avarokról a Kisalföldön, mint említettük, még a 9. század hetvenes éveiből is vannak híradásaink, amelyek szerint nemcsak léteztek, hanem saját fejedelmük alatt éltek. Ha tehát Anonymus a Kisalföldön Árpád bejövetelekor egy *Zubur* nevű kiskirályt említ, aki Nyitra várából kormányozta alattvalóit, ez a *Zubur* név ma-

gyar kifejezés lehet, "Az Avar" jelentéssel, régies írásmóddal, a névelőt a szóhoz ragasztva. Kiléteiről Anonymus nem mond többet, bizonyára igazi trónnevét sem ismerte s ezért említi pusztán népi vonatkozásban. De a turániakon kívül itt is számolnunk kell a régibb idő óta helyben lakó úr eredetű lakossággal, hiszen Nyitra (Netra) szintén egyiptomi királynév, a Ménés-féle honygyesítés idejéből, kinek nevét hieroglif írással keresztbe helyezett nyilakkal írták.

Zubor utolsó avar fejedelem országától északra, a Vág és a Garam felső medencéjében, valamint a Túróc folyó völgyében, a magas hegyek között, Árpád jöveletekor "fekete magyarok" éltek s területüket Fekete Magyarországnak nevezték, ahol "az emberek oly feketék, mint az etiópok" (239m 229). Etióp néven, tudjuk, a kusokat szokták érteni. Erről a Fekete Magyarországról hazai krónikáink mélyen hallgatnak, de azt sem mondják, hogy annak területét Árpád meghódította volna. A valóság — úgy látszik — az, hogy a Duna-medence e része Árpád honygyesítése után egy bizonyos ideig megtartotta még különállását. A külföldi források ugyanis, amikor megemlékeznek az Árpádi magyarok bejöveteleiről, azt mondják, hogy Pannóniában (értendő a Duna-medence) két magyar ország van: egy régibb alkotású "fekete" és egy újabb alapítású "fehér" Magyarország (254m I 112). Fekete Magyarország leg-híresebb fejedelme Tudun volt, akiről 826-ban történik utoljára említés, amidőn őt II. Jenő pápa templomok építésére kéri fel (254m II 35). Ennek a fejedelemnek trónneve is sokat mond, mert elemeiből: Tud-Un, megtudjuk, hogy ő a Tót-Hon ura volt, vagyis az egyiptomi Tóth (Tudó) isten-király nevét viselte. Egyiptommal kapcsolatba hozása nem ötletszerű, hiszen szűkebb hazájában csupa egyiptomi nevet viselő helynevek találhatók: Tátra (Tóth Ra), Fáttra (Pat-Ra), meg a sok Magura (Árvai, Liptói, Szepesi). Vajon azért volt az országlakók egy részének arcszíne sötétes, mert egyiptomiak voltak, vagy azért mert a kus fajtához tartoztak? Valószínűleg egyidejűleg mind a két okból, mert egyiptomi kusok lehettek Théba vidékéről, ahonnan őket a fehér magyarok a magas ókorban kiszorították. Thébai kerületből való eredetükre vall talán az is, hogy pontosan olyan fokost találtak Túróc-megye területén, mint aminőt Thébában használtak: pásztorbot végére erősített kos-fejet (Ománytár 27). E fokos korát a régészek Attila király idejére kelteznek (239m).

Azt kell hinnünk, hogy a fekete magyarok hegyek által jól védett kis országa, ez a forgalmas utaktól félre eső kiskirályság, minden időben menedékkül szolgált a Duna-medencében bajba jutott turáni törzseknek, szkítáknak, hunoknak és avaroknak egyaránt. Mert csak ezzel magyarázható meg az a látszólagos ellenmondás, hogy fekete Magyarországot Dioklecián császár (248-305) *szkíta földnek* nevezi (239m), más források szerint ott *székelyek* laktak. Rudnay Egyed kutatásai szerint a *hunok* egy részlege, Bíborban született Konstantin császár (905-959) viszont úgy szól a tájról, mint ahol már régóta — vagyis Árpádék bejö-

vetele előtti idők óta — *magyarok* laknak. Ebből nagyon világos, hogy a hegyek között kialakult menhelyen a csiszolt kőkori bevándorlás óta megszakítás nélkül mindig magyar ajkú lakosság élt, nem pedig türk vagy szláv.³⁵

Hátra van, hogy megvizsgáljuk a Nagyalföld néprajzi helyzetét Árpád érkezése előtt. Ez a terület a Duna-Tisza közén felnyúlik a Budapest-Miskolc vonalába eső hegysorig (Cserhát, Mátra, Bükk), kelet felé az Arad-Nagyvárad-Szatmár vonalig, északkelet felé pedig a Tisza és mellékfolyói völgyében majdnem az ország természetes határáig. E központi fekvésű táj főjellemvonása az, hogy füves síkság (PUS-TA, Füs-Ta) és inkább állattenyésztő népek való, semmint földművelőnek. A történet folyamán valóban azt látjuk, hogy földműves törzsek a Nagyalföldet csak gyéren népesítették be, viszont a turániak (szkíták, hunok, avarok) mindig ide helyezték népi súlypontjukat és innen csak akkor széledtek el félrebb eső tájakra, amikor újabb turáni törzsek kiszorították őket.

Anonymus feljegyzése szerint az Alföld északkeleti darabján, körülbelül a Miskolc-Szatmár között húzható vonal felett, a felső Tisza és mellékfolyói völgyében Árpádék bejövetelekor egy *Laborci* nevű fejedelem uralkodott, aki Hungváron (Hunok Várában, ma: Ungvár) székelte és övé volt Zemplén vára is. Kilétere egyéb támpont hiányában csak vára nevéből következtethetünk, amely szerint ő egy "Hun úr" lehetett. Hun voltára enged következtetni az is, hogy amikor Árpád elfoglalta Ungvárt, őt mindenki a hunok új fejedelmének mondta és népét Hungari névvel nevezték. Az Alföld déli harmadában Árpádék érkezésekor még mindig ugyanaz a jószágörző Juhász (Jazig) nép lakott, amely oda A.D. 20-ban szarmata-alán keretben érkezett. Nekik is külön fejedelmük volt, aki Anonymus szerint a *Salan* nevet viselte. Ez a név nyilván "Az Alán" latinus írása, ugyanolyan módon, mint ahogyan "Az Avar" kifejezésből Zubur lett. Anonymus Salan fejedelemről csak annyit mond, hogy Titeli (Tóth Helye) nevű várban lakott.

A Nagyalföld középső részén az avaroknak főleg az a része lakott, amely 670 körül jött az országba s akiket az irodalomban "késői avar" néven szoktak emlegetni. Az orosz évkönyvek "fehér magyaroknak" mondják őket, hozzátéve, hogy a délorosz pusztákon Herakles bizanci császár (610-641) idejében vonultak át. Ezek a 7. században érkezett fehér magyarok a legnagyobb valószínűség szerint azok lehettek, akik

35. Kézdi-Vásárhelyi Béla dr. nagyobb nyilvánosságot érdemlő tanulmányában így szól: Der oströmische Kaiser Konstantin Porphyrogenitus (905-959) bezeichnet die nördliche Hälfte desjenigen Gebietes, welches Diokletian Skythien nennt, als seit langem, d.h. vor der ungarischen Landnahme (896), bereits als von Ungarn bewohnte Gegend. Die Magyarischen Eroberer

fanden daher dort ein von anderen Ungarn bereits bewohntes Gebiet. Die zeltgenössischen westlichen Chroniken enthalten gleichlautende Feststellungen und nennen das schon lange von Ungarn-Magyarern bewohnte Gebiet "schwarzes Ungarn", zum Unterschiede von dem erst seit 896 besetzten Gebiete, die sie als "weisses Ungarn" bezeichnen. 239m 229.

megelőzőleg a Kaspi-tó déli oldalán laktak s az Új Perzsa Birodalom alattvaló voltak, de a birodalom bukásakor (651) a török és arab invázió előtt Európa felé menekültek. A bevándorlók létszáma a régészeti leletek tanúsága szerint jelentős lehetett s hozzájuk útközben kaukázusi magyar törzsek csatlakoztak. A hazai szakemberek, elsősorban László Gyula újabb véleménye szerint ezek a fehér magyarok voltak az Árpádékat megelőző "első" honfoglalók.

Szemlét tartva Magyarország minden nagyobb táján, a rendelkezésünkre álló adatokból mindig az derült ki, hogy Árpád jövetelekor már nagy számú magyar népesség lakott a Duna-medencében s minden megtelepedésre alkalmas tájat megszállt. Szlávokat és turkokat azonban, akiket velük megközelítőleg egyenlő rangban vagy tömegben említenének a források sehol sem találtunk. Hogy ez utóbbi megállapításunkat fenntartsuk, foglalkoznunk kell még a Sclaiu néven említett lakossággal, akikben hazai nyelvészeink nem-magyar népességet látnak és a nevet a "szláv" névvel azonosítják. Helyes-e ez az azonosítás, s ha nem, miért nem?

3. Anonymus feljegyzései szerint *Sclaiu* nevű emberek éltek az országban a Nagyalföldön mindenfelé, meg a Székelyföldön és Dunántúl, sőt a Vág völgyében is, amiből az látszik, hogy akkoriban ezek lehettek az ország főnépe, ha ez a szó népet jelent. De éppen ez a kétséges. Már láttuk, hogy a Sclaiu név alatt szereplők nem lehettek a mai szlávok ősei, mivel ez utóbbiak csak az újkorban vándoroltak be Magyarországra. A valóság az, hogy a mai szláv népeknek nincs történetileg használt összefoglaló nevük. A középkorban az oroszokat Rusi, a lengyeleket Poloni, a csehekei Boi (Boemi) néven nevezték, a horvátok Chorobati voltak, a szerbek Serboi és így tovább, de egyiküket sem nevezték "szlávoknak" Ez utóbbi elnevezés, mint a rokonnyelvet beszélők összefoglaló tudományos neve csak a 19. században keletkezett, tehát nem idősebb száz esztendőnél. A szláv névnek nyelvi vonatkozásokon túlmenő használata, néprajzi és embertani értelemben való alkalmazása azonban éppen olyan téves és nem tanácsolható, mint ahogy téves például indo-európai népekről és fajokról beszélni. Az sem tartható fenn, hogy a középkori Sclaiu alatt magyarországi őszlávok értendők, akikből a többiek származtak volna. A szláv szétvándorlás ugyanis nem a Duna-medencéből indult ki, hanem fordítva, kívülről jött a Duna-medencébe, a felső Volga és a Pripetmocsarak vidékén kialakult első csoportokból. A Sclaiu név értelmét nem is tudták eddig még semmiféle szláv nyelvből levezetni vagy megmagyarázni (50m 5), csak arra emlékeznek, hogy a szó valami fényeset, ragyogót jelent. A Sclaiu név tehát semmiképpen sem azonosítható a mai Szlávval, sem az őszlávval és eredetileg nem népet jelentett s nem is a szláv nyelv alkotása.

Próbáljuk meg a kérdéses szót elemei szerint tagolni — SC-LAU-I — és magyarul megérteni. A szó végén látható -i képző a magyar nyelv ókori gyakorlata szerint azt szokta jelenteni, hogy a névvel megjelöltek egy isten vagy király alattvalói. Ez az észrevétel, kapcsolatban a név fennmaradt “fényes, ragyogó” jelentésével már nyomra vezet, mert azt sejteti velünk, hogy a Sc-Lau a Napisten egyik régi neve lehetett, amelyet mint lovat (Laú) személyesíti meg, amint az égboltozaton nyargal keletről nyugat felé. Ló szavunk Laú alakját megelőző fejezeteinkben már többször észleltük (pl. a Laúristán névben) s mai tájshólásunkban is megtaláljuk. A fennmaradó két mássalhangzó — az S.C. — értelmezésére Anonymus nyelvezetéből következethetünk. Ez az író ugyanis, ha magyar szót közöl latin szövegében, a szó “az” névelőjét összekapcsolja az utána következő szóval, éppen úgy mintha mi “az ember” helyett “zember”-t mondanánk. E szokását figyelembe véve értettük meg az ő Salan (Az Alán) és Zubur (Az Avar) neveit. Ezek alapján a Sclai esetében is “az” névelőnk maradványát láthatjuk a szókezdő S mássalhangzóban. Ennyit tudva, a kérdéses két mássalhangzó — S.K — feloldása “Az Égi” lehet. Vagyis a S-C-LAU-I teljes szó jelentése annyi volna mint *Az Égi Ló híve, Az Égi Lói*. Más szóval: Az Ég Úr híve. Pontos hasonmása ez a Ra-Mén-i és Bál-Hon-i kifejezéseknek, amelyek a lakosokat ókori szóhasználattal vallási vonatkozásban jelölik meg, nem pedig népi vagy nyelvi szempontból. Ugyanilyen a Sikeloi (Az Égi Lói) és a Sicani (Az Égi Anya-i) kifejezés.

Ezt tisztázva, a további kérdés az, melyik hazai napvallású csoportot kell az Égi Ló hívei alatt értenünk. Nyilván egy magyar nyelvűt s nem idegen nyelvűt. Valószínűleg azonban nem az úr törzsek (árják) valamelyik csoportját, mert a Ló szó ember és isten értelemben inkább a Régi Kelet keleti felében volt használatos (pl. Lu-Gál=nagy ember), ahonnan a Duna-medencébe legkorábban a szkíták jöttek. A rendelkezésünkre álló egy-két adat valóban arra mutat, hogy Az Égi Ló hívei főleg és elsősorban szkíta népelemek voltak, ők laktak azokon a helyeken, ahol Anonymus Sclai-kat említ s náluk volt a Ló szó gyakori használatban (pl. Lófó=Úrfó). A hunok bukása után egy szkíta maradvány az ismeretlen fekvésű “Chigla mezejére” vonult vissza és ott várta be Árpádék érkezését. Ebben a Chigla mezeje kifejezésben is “Az Égi Ló” azaz Napisten neve rejtezhet, csakúgy mint Igló (Iglau) városnevünkben. Talán a kettő össze is tartozik és így a Chigla mezőt valahol Igló körül, Szepes megyében kereshetjük? A jelek mindenesetre arra mutatnak, hogy Sclai alatt szkíta maradványok értendők, vallási vonatkozásban.³⁶

36. Úgy látszik, a magyar őstörténet kutatónak a jövőben sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanok a Régi Kelet vallási szóincsére, mert anélkül e bonyolult kérdéseket nem lehet megvilágítani. Nincs ki-

zárva, hogy a székelyeket jelentő Siculi nevet is talán vallási értelemben kellene magyaráznunk s benne az L/R cserélődése alapján (Siculi=Sik-eri) “Az Egúr” (Nap isten) hívelt látni

Ha a Sclaui jelentése a Napisten vagyis az Eg Urának hívei, hogyan lett akkor ez a név Szláv formában a Duna-medencebeli nem-magyar népek megjelölésévé? Amikor az országban a 10.-11. század folyamán már minden magyar nyelvű néprész felvette a keresztény hitet, a régi vallásra utaló kifejezések és elnevezések — mint a Ra-Méni, Bál-honi, Egi Lói — elavultak és lealacsonyító (pogány, műveletlen) mellékértelmet kaptak, éppen ezért egy-két nemzedék múltán a közhasználatból kivestek. Az eredeti Sclaui, Raméni és Ballachi lakosságnak nem kellett tehát a magyarságba "beolvadnia", hiszen mind magyarok voltak, hanem csak meg kellett keresztelkedniök, hogy régi nevük eltűnjön. Megtérésük után ugyanis róluk már mint "Krisztus híveiről" (Christi fideles) beszéltek. Eddig ez világos. Mindeme nevek újra felvételére, felelevenítésére akkor került sor, amikor a tatárok, majd a törökök nyomására a Bizánci Birodalom területéről és környékéről a nomád pásztorok elkezdtek Magyarországra átköltözni. Mivel ezek jórésztben műveletlen és pogány népelem voltak, az írásokok őket a műveletlen pogányokra vonatkozó régi magyar nevekkel illették. Délen Sclaui-nak, északon Tótnak, keleten Vlachi, Blachi és Rutheninek nevezve őket. E magyaroktól származó pogány nevek idővel aztán szlovén, tót, rutén, oláh alakban az idegenek nemzetiségi megjelölésére szolgáltak. Mihelyt ezek a nemzetiségek külön öntudatra ébredtek, szégyelleni kezdték ezeket a neveket s azok helyett a 19. században új népi megjelöléseket vettek fel. Így lett a tótból "szlovák", a ruthénből "ruszin" majd "ukrán", az oláhból "román", a rácból "szerb". Még a horvátok is arra gondoltak, hogy keletről származó ősi nevük helyett a jobban hangzó és szlávnak vélt Illír nevet veszik fel. Ez a névcserre heves érzelmi mozzanatok kíséretében játszódott le és még ma is sértés számba megy, ha valaki őket patinás régi népvükön említi. E régi nevek bizonyítják, hogy ők magyar keretekben civilizálódtak és kialakulásuk folyamán sok magyar vért vettek magukba.³⁷

Ha röviden össze akarjuk foglalni azt a sok és bonyolult részletet, amit Magyarország néprajzi viszonyairól előadtunk, akkor Árpád vezér jövetelének idejében a helyzetet a következőképpen jellemezhetjük. 1. A 9. század végén a Duna-medence lakosságának többsége az oda a kő- és bronzkorban bevándorolt első honfoglalók leszármazóiból állott, különösen a Szamos vízgyűjtő medencéjében és a Dunántúl. 2. Ezeket az árja fajú (úr) népeket vallási vonatkozásban a Napisten híveinek nevezték: Magúri, Szemúri, Tóthoni, Raméni, Bálhoni, Bállaki és Szekeri nevekkel;

37. Hogy a Blachi, Vallachi, Rutheni eredetileg nem a mai románok és ruszinok neve volt világos abból, hogy ugyanezek a nevek Nyugat-Európában is szerepeltek. ahol románok és rutének sohasem laktak. Cézár a Gall háborúról készített munkájában mondja, hogy a Pírénéusok északi lejtőjén Volok nevű törzsek élnek, a Tarn-medencében pedig Rutheni nevűek

(28m II 236 és a tárgymutatóban). Ugyan- így 251m és 251m bis térképén. A rutének (Rutheni) nevének magyar etimológiája: Ra-Otthoni, azaz Napországban élő ember. A Rutheni nevet egyébként a Régi-Keleten is megtaláljuk: az egyiptomiak Szíria és Palesztina lakóit Rutheni embereknek nevezték (22m 148; a név egyiptomi írásmódját tárgyalja 200m I csillagos 142-149).

földrajzi értelemben viszont úgy utaltak rájuk, mint Esti, Esthoni, illetőleg Keleti, Kelethoni népekre, vagy egyszerűen mint a közös honban lakó Honi (Huni) népekre. 3. A Duna-medence lakosságának kisebb része turáni eredetű volt, nem ritkán sötétes arccal, akik vallási vonatkozásban Az Égi Ló (*Sclavi, Siceloi*), Az Égi Anya (*Sicani*) híveinek neveztek. 4. Mind a két fajta népesség törzsszövetségekben, saját kiskirályaik (fejedelmek) alatt élt és magyar nyelven beszélt; nem magyarul beszélő népek Árpád jövetelekor nem élhettek az országban figyelemre méltó mértékben. Az a kép, amit vizsgálódásaink során ekként alkotunk meg, bármennyi kiegészítésre szorul egyes vonatkozásokban, sokkal valószínűbb, mint amit a finnugor alapállású és szlavofil nyelvészek meglehetősen könnyelműséggel és bizonyos elfogultsággal elénk vetítettek.

Árpád az isteni küldetésű férfi

Ki volt Árpád, honnan származott és milyen családi hagyományoknak volt letéteményese? Ezekre a kérdésekre sokszor és sokan próbáltak feleletet adni, elvégre Európa egyik legmarkánsabb országépítő és dinasztia-alapító fejedelméről van szó, aki mindezekon felül magyar ember volt. A származására vonatkozó hagyományt megőrizték a hazai elbeszélő források s családfáját a nagyszülőikig bezárólag nyilvántartották. Árpád nagyapja Ügek fejedelem (Vgek, Gyuek, Divék) olyan nevet viselt, amelynek értelmére eddig még nem találtak helytálló magyarázatot. Ez a férfi az egykori Szkítaföldön, valahol a Dnyepertől nyugatra tűnt fel először. Talán más országból, a dunai magyar honok valamelyikéből jött ide, mert a források kiemelik, hogy helybeli lányt vett el feleségül. Nejét Emesének nevezték, aki Anonymus szerint E-UN-EDU-BELI-AN-I dux leánya volt. E hosszú szóban velünk együtt mások is egy egész magyar mondatot látnak, aminek értelmét Anonymus bizonyos okból nem látta szükségesnek latin fordításban is megadni. E titokzatos mondat feloldása egyszerű: *Egy hun időbeli honi fejedelem leánya*. Ebből a mondatból már értjük, hogy Ügek a hunok közé ment s ott a legelőkelőbb társadalmi rétegből vett magának feleséget, aki a nagy hun király, Attila leszármazója volt. Anonymus, az egykori párisi diák, jól ismerhette a nyugatiak hun-gyűlöletét s bizonyára azért nem tartotta kívánatosnak, hogy Árpád származását nyíltan a hunokhoz kösse az idegenek számára írt latin nyelvű munkájában.

Emesének egy éjszaka csodás álma volt: madár (magyar) alakjában megjelent előtte Ast-Úr (a nyugati magyar fejedelem), megtermékenyítette és megjósolta neki, hogy ágyékából dicső királyok fognak származni,

de nem (hun) ősei földjén szaporodnak el (167m I 38). Ez az álom keretében elmondott történet a valóságot tükrözi: a nyugatról jött leánykérő (Ügek) küldetését adja elő, aki a Duna-vidéki helyzet megerősítése céljából a keleteurópai hun maradványok közé ment és náluk az Attilakorabeli hun-magyar szövetség felújítását szorgalmazta, azt hogy a maradék hunok is bevonuljanak a Duna-medencébe és ott közös erővel helyreállítsák Attila nagy országát. Ügek és Emese véréből származott Álmos fejedelem, az ő fia pedig Árpád lett. A krónikák tehát a színigazságot mondják, amikor állítják, hogy "Attila sarjától eredt Álmos fejedelem, Árpád atyja" (*Athile... de cuius progenie dux Almus, pater Arpad descenderat*, 167m I 40). E magas hun rokonság következtében Álmos a Szkítaföldön lakó hun maradványok másodfejedelmévé lett. Ezt az Álmos névből következtetjük, amit nem az "álom" szóból magyarázunk, — ki látta, hogy egy fejedelmet álmos névre kereszteljenek? — hanem benne a keleti szóhasználat szerint az Élő Mását, vagyis az "élő isten" (király) helyettesét látjuk. Ezért övezte őt a szentség glóriája (*Almus id est sanctus*, 167m I 38) és ezért volt Álmos családja minden más törzs tagjánál "előkelőbb származású és nagyobb katonai erejű." Attila király sötétes arcú, kus faji vonásokat magánviselő ember volt és Álmos és Árpád is ilyen sötétes arcszínt örökölt. *Semmi kétség tehát, Arpad a hun királyi család anyai ágú leszármazója, s mint ilyen jogosan hangoztatta Attilával való rokonságát és azt, hogy az őt megillető örökség átvételére érkezett a Duna-medencébe.*

Az *Árpád*-névnel hosszabban kell időznünk, mert így tudhatjuk meg, milyen rendkívüli erkölcsi elkötelezettség nehezedett viselője vállára. A nevet hazai nyelvészeink komoly alap nélkül az "árpa" szóból eredeztetik, amihez egy D kicsinyítő képzőt illesztettek volna szülői, úgyhogy a név "kis árpát" jelentene (167m I 52 jzt; 8m 131). Keleti gondolkodás szerint ez a magyarázat sem lehet helytálló, hiszen felháborító dolog lett volna, hogy egy világhódító fejedelem sarját, akit uralkodásra, világtörténeti szerep eljátszására szemeltek ki — a nagy hun birodalom helyreállítására — egy közönséges növényről neveztek volna el, még hozzá annak nevét is kicsinyített formában adták volna neki. A magyar múltat kibérbítő "álmos, árpás" és hasonló magyarázatoktól ideje már, hogy megszabaduljunk.

A Régi Keleten az *Árpád*-név igen régi korba nyúlik vissza; használatos volt már a kő- és bronzkorban és mindig uralkodókat jelöltek vele. Az első *Árpád* nevű királyokat a Kaukázus hegyláncai között, az Araxes völgyében találtuk, ahol több írásos emlék beszél róluk a Kr. e. IV. és III. évezred során. Onnan sokfelé rajzott ki a népesség s egy-egy rajt gyakran *Árpád* nevű vezér vezetett a kiszemelt földre, az új hazába, s aki annak szerencsés birtokbavétele után rendszerint dinasztíát alapf-

tott. Árpádot tisztelnek dinasztia alapítójuként az egyiptomi fáraók,³⁸ s a név sokszor szerepel az egyiptomi bibliában is, az ún. Halottak Könyvében, ahol azt a kiadók ERPET alakban hangzósítják (23m 18, 138, 435, 694) és szintén Árpád volt az, aki az egyiptomi XI. dinasztiaát megalapította, miután a szétesett országot újra egyesítette és Thébában királlyá lett (193m II 196 sk, ugyanott hieroglifák). Tudunk egy ősi "Árpád Királyságról" is (Kingdom of Arpad), amely az Eufrátesz nagy kanyarulatának külső oldalán virágzott Kr. e. 740-ig. E királyság fővárosát is Árpádnak nevezték, s helyén ma egy Erfát nevű falu áll, az eredeti P hangnak F-fé változása után. Találunk Árpádot a kisázsiai Halys folyó kanyarjában és volt egy Árpád Kréta-szigetén is. A név tehát valóban régi korba nyúlik vissza s az őshazai magyar népeknél igen előkelő személyek viselték.

Mivel az Árpád-név ilyen feltűnő szerepet játszott a Régi Keleten, különösképpen Egyiptomban, az angol kutatók nagy erőfeszítéseket tettek, hogy kiderítsék eredeti értelmét. A vonatkozó egykorú feljegyzések nagy részét Gardiner professzor gyűjtötte össze és tette közzé bámulatos munkájában (200m I csillagos 14-19 és 108). Hasonlóképpen járt el Budge professzor, aki viszont a név mitológiai vonatkozásait kutatta fel (192m 94-100, 153, 374). Az ő vizsgálataiból tudjuk, hogy miképpen írták Egyiptomban az Árpád-nevet (Okm. 31-32). A legbővebb feljegyzésben az írásjeleket így találjuk: AR-P-A-T, AR-P-A-D. A négy írásjel után a "föld, hant" értelemhatározó következik s befejezi a szót az UR-jel. Helyes olvasása tehát Árpád (ért. hat.) föld ura. A név rövidebb írásában az értelemhatározót elhagyják, tekintve hogy ismert névről van szó. A nevet vizsgáló angol tudósok figyelme ezek után a PAT, PET, PAD részlegre összpontosult s annak jelentését az értelemhatározó segítségével (199m H-8) "föld"-ben állapították meg. Ezt a megoldást mi is alátámaszthatjuk, mert a magyar nyelvtörténet alapján tudjuk, hogy a Pad, Pod a szókezdő P elváltozása után lett mai nyelvünkben Föd (Föld) alakuvá, a torlódó L-hang jelzése nélkül. A név tehát mai hangokkal átírva: Ar-föld ura. Mi lehet mármost az első szó jelentése, az AR, amely a földfajtát határozza meg? A régi magyarban az Ár földrajzi vonatkozásban nedvességet, vizes helyet jelentett, bőven termő földet, aminő volt pl. a Nílus áradása által öntözött és megtermékenyített föld is. Gardiner professzor ezt az értelmezést tartja hitelesnek és az "Árpád úr" kifejezés értelmét kitűnő termőföldek birtokosának mondja.³⁹ *Bi-*

38. Az egyiptomi Árpádról azt írja Gardiner professzor, hogy az volt Egyiptom legelső királya, még a Ménes-féle honegyesítés előtt: Perhaps the first to become ruler upon earth over the autochthonous Egyptians, after whom followed Osiris and then Horus, 200m I csillagos 110.

39. Gardiner professzor szerint ARPAD annyit mint: some kind of land; some kind

of land, conceivably the ordinary tilth of Egypt; the designation of a particular kind of arable land. Az idézetek helye: 200m I csillagos 12, 19 és 103. Felmerülhet ezzel kapcsolatban az a gondolat is, hogy a mezopotámiai városállamok vezetői, a PAT-ES-I szintén "földes urak" voltak, vagyis azok címe is magyar: Földes, a torlódó L-hang nélkül.

zonyosnak vehetjük tehát, hogy a mi dunai Arpádunk neve nem török eredetű, hanem magyar, és azok is magyar nyelvűek voltak, akik ezt az előkelő nevet az ő számára Szittyaföldön kiválasztották.

Árpád történetének egy másik titokzatos fejezete az, hogy hogyan történt meg, hogy a hun származású, sötétes arcú férfi végül mégis a fehér magyaroknak szerzett országot és Hunország visszaállítása helyett Magyarországot alkotott? Ezt a kérdést csak éppen a legutóbbi időben vették fel s reá a "Kievi csata" keretében és fekete Magyarország szerepének körvonalozásával próbálnak feleletet adni. Ez újabb elgondolás szerint az Árpád alatt bekövetkezett honegyesítést nagy diplomáciai tevékenység előzte meg, amelyben a Duna-medencében már korábban betelepedett magyar nyelvű néprészek kezdeményező szerepet játszottak. Ezek hívták be az országba a valahol Kievegyesítés körül tartózkodó hun maradványokat és a türk-arab előnyomulás következtében Kelet-Európába szorított középpászi magyar törzseket, hogy mindnyájan egy hatalmas hunmagyar szövetségbe tömörülve, ellenállhassanak az őket nyugat felől szorongató németeknek, akik Arnulf nevű királyuk (887-899) alatt újra felelevenítették a Nagy Károly korabeli expanziós törekvéseiket. Talán éppen a Duna-medencéből ment a hunok közé Úgek azzal a feladattal, hogy keleteurópai rokonait és testvéreit, a hunokat és magyarokat tájékoztassa az új helyzetről s azokat az Attila-korabeli "népek szövetségének" felújítására ösztönözze. Az új honfoglalás, helyesebben szólva a sok kis hon újraegyesítése Kievegyesítésével és a dunai bolgárok megtámadásával kezdődött, hogy a nagy vállalkozás idejére a hátukat biztossítsák és a Duna-medencében érdekelt bolgárok erejét megtörjék. Úgy képzelték el, hogy Árpád és Álmos vezetésével majd bevonulnak a Duna-medencébe és ott helyreállítják a Hun Birodalmat. A számításba ezen a ponton valami hiba csúszott.

A hunok főhatalmának a Duna-medencében való visszaállítása ugyanis eléggé kivihetetlen dolognak látszott, hiszen ott az egész Dunántúl, az Erdélyi-medence és a Nagyalföld túlnyomó része a fehér magyarok különféle törzseinek kezében volt, ők alkották a nagy többséget, noha talán a nyugati Felvidéken szervezkedett fekete magyaroknak hatékonyabb politikai és katonai szervezetük lehetett, ők láthatták legközelebről a fenyegető veszélyt és talán éppen ők voltak a kezdeményezők. A fehér és fekete magyarok erőviszonya hasonló lehetett a Kárpát-medencén kívül, Kelet-Európában is. Ennek következtében, meg egyéb helytálló megfontolások (történelmi emlékezés) miatt a fehérek nem akartak a tervezett új birodalomban megint másodsorban szerepelni, mint Attila idejében, hanem magukat tekintették a főnépnek és maguknak követelték az elsőbbséget. Ekkor történt meg, hogy a feketék Árpádja a nagy cél — a magyar nyelvű népek fennmaradása — érdekében átállt a fehérek ol-

A nagyszentmiklósi arany kincsek egyik kancsója talán azt ábrázolja, hogy a fehér magyarok legyőzték a fekete magyarokat a titokzatos kievi csatában. A fehérek szimbóluma a szárnyas oroszlán, a feketeké a párduc.

dalára. E pálfordulás révén Árpád a honeygesítés előestéjén fehér sereg élén, a kievi csatában megverte a feketéket, azokat a fehérek alattvalóivá és szövetségeseivé tette s a honfoglalás magyar név alatt indult meg.⁴⁰

Talán éppen a sorsdöntő kievi csata emléke tükröződik a nagyszentmiklósi kincsek egyik arany korszóján (ld. ill.), amelyen szárnyas oroszlánt látunk (a magyarok szimbóluma), az oroszlánon íjat feszítő harcoszal, aki hátrafelé nyilaz a mögötte ágaskodó fekete párducra (a fekete magyarok szimbóluma). Az értelem világos: a magyarok megverték a hunokat. Egy másik képen (Okmánytár 28) ismét egy szárnyas oroszlánt látunk madár fejjel s ez a griff földre teperte a kunok állatát, amely kilógó nyelvvel jelzi vereségét. A kievi csata messzekiható döntést eredményezett. Árpád a Duna-medencébe érve tartott is a fekete magyarok bosszújától és legsürgősebb feladataként az északnyugati hegy-

40. Der schwarze Arpad verliess die seinigen und besiegte an der Spitze der 'Weissen' die ihm bis Kiev entgegenkom-

menden und Huldigung erwarteten 'Schwarzen'; írja 239m 234.

vidéken fennálló fekete Magyarország felé eső határait várak emelésével megerősítette. Fekete Magyarország meggyengítésére és fehér Magyarországra való beolvasztására csak jóval később, Szent István korában került sor, aki az ország bekebelezése után a lakosság egy részét onnan áttelepítette Erdélybe (239m 234).

Ahogy Árpád fejedelem a Duna-medencében élő magyar törzseket és kiskirályságokat egy nemzetté egyesítette és a sok kis honból megalakította az egységes, nagy országot, törvényeket és alkotmányt szabott, a világtörténelem legszebb országépítései közé tartozik. Amíg ugyanis a sok frank, germán, szláv fejedelemséget és városállamot csak hosszú századokra terjedő harcok és tömérdek vérontás árán lehetett Franciaországgá, Németországgá, Olaszországgá és Oroszországgá egyesíteni, addig Árpád a magyar törzseket és fejedelemségeket — a feketék és székelyek kivételével — néhány esztendő leforgása alatt összefogta és művelete csak egy-két, az ujjainkon megszámlálható áldozatot követelt. Amint ugyanis Árpád népes családjával, hun rokonságával és a fehér magyarok nagy sokaságával megérkezett a Kárpátok belső peremére, Ungvár környékére, mindenfelé meghirdette, hogy ő mint Attila király vérbeli leszármazója és jogos utóda örökségének átvételére érkezett az országba. Ez az üzenet az egykorúak szemében jól érthető, határozott programot jelentett: a magyarok és hunok, árjak és turániak, fehérek és feketék együttműködését, vagyis senkinek semmiféle félelmet nem okozott jövelele. Az ország minden kiskirályához elküldte követeit a megfelelő időben és azok tolmács nélkül közölték a föld ura, Árpád felszólítását, hogy hódoljanak meg. Azok, akik a felszólításnak nem engedelmességek, mint Laborci ungvári, Zubur nyitrai és Gelu gyulai fejedelem, életükkel fizettek. Aki elszaladt, mint a titeli Salán, annak ügyét lezártak tekintették, aki pedig meghódolt, mint Ménmarót bihari fejedelem, az Árpád kegyeiből megtarthatta országát élete végéig. *Amit tehát Árpád tett, abban csúcsozott ki, hogy megszüntette a sok kiskirály függetlenségét és azok területét egyetlen fennhatóság alá helyezte, vagyis megvalósította a kitűzött célt: az ország egyesítését.*

Hozzávetőleges becslések szerint Árpáddal a 896-tól kezdődő években mintegy 200,000 lovas érkezett az országba. Az akkori európai viszonyok között óriási haderő volt ez, amely a családtagok és szolgák beszámításával talán egy teljes millió lélek bejövételét jelentette. Az újonnan érkezett népesség életformájának megfelelően elsősorban a Nagyalföld füves térségein helyezkedett el: a Tisza két partján, a Felvidék lábainál és a Dunántúl keleti részében. Az ország többi vidékére, ahol a korábban érkezett magyar törzsek nagy többsége lakott, főleg a földművelők, oda Árpádék egyelőre nem telepedtek be. A régészek észre is vették, hogy a Felvidéken és a Székelyföldön milyen kevés az olyan lelet,

amely Árpád népétől, az ország újraegyesítésének idejéből származna.

Az őslakók Árpád munkáját megértéssel, helyesléssel és örömmel fogadták, hiszen maguk is kívánták a megerősödést és mindig várták a hunok visszatérését az esküvel fogadott régi ígéret alapján, sőt hívták is őket. "A székelyek, amidőn hírül vették, hogy a magyarok Pannóniába visszajönnek, Oroszország határáig eléjük lovagoltak és velük együtt hódították meg Pannónia (Duna-medence) tájait," — írja Kézai Simon mester krónikájában (167m I 162, 279). Ugyanők önként csatlakoztak Árpád lovasaihoz, amikor azok Ménmarót hódoltatására indultak és velük együtt az első sorokban küzdöttek. Amikor pedig az ország újraegyesítése megtörtént, *Árpád az új vezetőkkel Csongrád vára körül tanácskozássra ült össze és harmincnégy napi tárgyalás után létrehozta azt a szerződést — egyezséget, paktumot vagy alkotmányt — amelynek szabályai szerint kell a hatalmat gyakorolni.*

Árpád fejedelem sok néppel jött, de mégsem hozott el Kelet-Európából minden magyart. A nyugatra vonulás során itt is, ott is leszakadtak egyes részek. Tudomásunk van egy nagyobb csoportról, amely a Kaukázus északkeleti lejtőjén maradt hátra, a Kaspi-tóba ömlő Kuma és Terek folyók vidékén, jobbára mocsaras helyen. Szépen megszervezték tágas országukat s amíg a népek vihara elkerülte őket, körülbelül nyolcszáz esztendeig, fenn tudták tartani népi személyazonosságukat. Országukat Magyarországnak nevezték, élén király állott, akinek tudták és ismerték vérbeli rokonságát a dunai hatalmas Magyarország királyával. Telephelyeiket is gyakran a Magyar-névvel illették: volt náluk Nagy-Magyar, Kicsik-Magyar és Közép-Magyar város, főfolyójukat, a Kumát szintén Mazsarnak nevezték s volt egy Magyar tavuk is. Keresztény hiten éltek, 1329-ben XXII. János pápa egy bullát intézett hozzájuk, amelyben királyukat Jeretyánnak nevezi. Talán éppen ő volt az utolsó kaukázusi magyar uralkodó, mert az országot nemsokára ezután, 1359-ben tatár hordák elpusztították. E nagy vihart átélte töredék ekkor a Kaukázus hegyei közé vonult vissza, a róluk elnevezett Magyar-völgybe, ahol aztán nyomuk veszett. A királyi család talán az európai Magyarországra igyekezett, mert a Krími félszigeten találtak egy sírkövet, amelynek felirata rovásbetűvel a következő (Okm. 29-30): *(1) Itten őrzik az örmény barátok (2) Jeretyán ős iráni úr, Don parti ősur (3) egyházi kincsét, e két (4) öreg kannát. A Rának (=királynak) (5) ilyen nagy szentsége 'Élő Ra' jele.*" Ebből világos, hogy Jeretyán valóban létezett, király (Élő Ra) volt és egy személyben katolikus főpap (a két miséző kanna ezt jelenti) s valóban ő lehetett a Kaukázusban élő utolsó őshazai magyar uralkodó.

41. A síremlék fénymásolatát 253m munkájában találtuk, ahol azonban a szerző nem jelzi a lelet helyét és az írást — tévesen — zsidó írásnak gondolja. Erre a

sírkőre Juhász Alfréd (Kanada) hívta fel figyelmemet; itt is köszönetet mondok lekötelező szíves figyelméért.

Valahol a Volga jobb partján szintén állt néhány évszázadon át egy Magyarország, amelyről az ott látogatást tett Julián barát számol be a Szentszékhez intézett jelentésében. Ezt az országot is a tatárok pusztították el 1237-ben. Közelebb hozzánk, a Kárpátok keleti oldalán, Moldovában is lemaradt egy magyar tömb, a csángók. Leszármazóik a múlt század közepén még 70,000-nél többen voltak. A Kárpátok déli oldalán hátramaradt egy harmadik néprészünkről már csak az általuk egykor lakott helyek nevei beszélnek. Az egyik nagyobb, magyarok által lakott táj a mai Ploesti vidéke lehetett, Bukaresttől északra, ahol ilyen helynevek vannak: Magurele (Magyar Helye), Magureni (Magyar Hona), Úrláti, Buda és mások. *A lemaradt magyar néprészek sorsa azt bizonyítja, hogy a népi és nemzeti fennmaradás egyetlen módja a szoros összetartás; a széthúzó, külön útra térő forgácsokat az idő könnyen elsöpri.*

Az Árpáddal beérkezett közel egy milliónyi népesség bizonyára csak kisebbséget alkotott az országban, szemben a már régebben ott lévő magyar népe sséggel. Kétségtelen azonban, hogy katonailag sokszorosan nagyobb erőt képviselt, mint az őslakók valamennyi törzse együttvéve. Azonfelül, mint harcedzett, elszánt és céltudatos csoportnak, neki volt a legnagyobb összetartozási érzéke, leghatékonyabb szervezete és világos politikai öntudata. Ilyen körülmények között az ő mesterművüket — az ország egyesítését — a helybeliek nem teheték kérdéssé, a síma együttműködést viszont a pusztaszéri szövetség vagy alkotmány szabályozta. A fekete magyarok és a székelyföldi székelyek, úgy látszik, Pustaszernél nem voltak jelen, úgyhogy a magyar alkotmány kidolgozásában a döntő szó, főleg az állami berendezések tekintetében a fehér magyarokat illette. Ennek megfelelően az államfő címe az úr népeknél használt Király lett s nem a turániaknál észlelhető Kendős (K.N.D.H., Kende). A királyt a földműves népek módján, széken ülve (trónon) képzelték el, nem pedig szittyá módra, lovon ülve. A király szimbólikus állata a fehérek oroszlánja lett, nem pedig a feketék párduca. Az ország jelvényéül az egyiptomi eredetű kettős keresztet választották a hármashalommal, nem pedig a kos főben végződő fokost.⁴² Árpád fejedelmi címere a hét (utóbb nyolc, vagy kilenc) sávval átszelt pajzs lett, rajta lépő oroszlánokkal, mintegy a hét (nyolc vagy kilenc) Hon Ura értelemben. Az ország neve a tervezett Hunország helyett Magyarország, a királyhelyettes címe az Árpádék családjában használatos Elő-Mása helyett a helybeliek Nádora lett, ami azonos az egyiptomi NTR azaz Nagyúrral. A nádor

42. Címerünk egyiptomi értelmű olvasása: a kettős kereszt NEFER, a három egyforma hullámú halom az ország értelemlhatározója SZÉK, együtt, mai grafikával: Napország. Ugyane jelek rovásírású olvasása, a hármashalom középső ívének kiemelésével: a kettős kereszt eGY; a három csúcs kö-

zül a középső kiemelkedő eS; a két szélső csúcs mindegyike szintén eS, de többesben eS.ek, együtt az egész: eGY.eS.S.ek, Egyezség. Ez utóbbi olvasás emlékeztetés Árpádnak a honban lévő törzsekkel kötött örök és szent frigyére, a magyar nép összetartozására. Ld. Okmánytár 33-34.

jelvénye, a kifeszített zászló, szintén egyiptomi eredetű, ahol ez a forma éppen az NTR (Nagyúr, Nádor) hieroglif ideogramja. Gyuláról, Horkáról és Kádárról szintén nem lett szó.

Ha az Árpád-házi királyok trónneveit vizsgáljuk, hasonló eredményre jutunk. Az őslakosság hatalmának és földrajzi eredetének bizonyságául itt is megtaláljuk az egyiptomi kultúrkörben használt címeket és kifejezéseket. A leggyakoribb magyar trónnév az István lett, amit öt királyunk viselt, kezdve Szent Istvánnal (esetleg már ő előtte is). Ez a név régi betűzéssel EST-UAN-UR, EST-AN-UR az egyiptomi királyok szokványos Est-Hon Úr címe, amely azután a használatban István alakot öltött. Az sem véletlen, hogy első állandó jellegű királyi székhelyünk neve EST-ER-GOM, Est Úr Hona volt. Az Estuan úr Egyiptomban azt is jelentette, hogy e trónnév viselője egyúttal földi isten, vagyis egy személyben király és főpap. Szent István is ennek az ősi elgondolásnak volt megtestesítője, de már keresztény bekeretezésben, ezért isten helyett ő már csak a "szent" címet kapta, de ezt önmagától, a régi jogon, szentté avatási vizsgálat nélkül. A másik legsűrűbben használt Árpád-kori magyar trónnév szintén a Régi Kelet hagyományából eredt, amely szerint az uralkodó Bál-isten helytartója: Bál, Bala, Béla. Ezt a Bál, Béla trónnevet négy királyunk használta. Endre azaz Hon-Ra, Hon Ura nevű királyunk három volt. Egy másik király trónnevét a COLO-MAN, Kálmán nevet választotta, értelem szerint a felkelő Napisten (COLO, Kelő) szolgálója, azaz papja (Méne), akiről tudjuk, valóban papnak szánták. Volt még egy másik Mén-királyunk is, a rossz emlékü SOLO-MON vagy Salamon, egy további pedig a Szemisten papja trónnevet viselte, ez volt ABA SAMU EL, a Hab Szem Él, azaz Fő-Szem-Pap. Mindezek az adatok, noha eddig még sohasem fordítottunk rájuk kellő figyelmet, hatalmas erővel és félreértést nem tűrő módon bizonyítják, hogy a Duna-medencében az oda a kő- és bronzkorban betelepült magyar népesség leszármazói Árpád fejedelem idejében nemcsak éltek és léteztek, hanem az állam kormányának és közigazgatásának kialakításában döntő befolyással bírtak. *Szinte azt mondhatjuk, hogy a politikailag és katonailag hódító Árpádékat az őslakosság kulturálisan meghódította és magához hasonította.*

Tény és való, Árpád családja és népe annyira egybeforrt a régibb és újabb időkben érkezett különféle magyar törzsekkel, az árjakkal és a turániakkal, s az Árpád-királyok annyira a nemzeti egység megtestesítői lettek, hogy a királyok baját és örömét az ország és nép bajával és örömeivel azonosították, ezt is úgy, mint az őshazában. Árpád fejedelemben joggal tiszteljük a magyar honok újraegyesítőjét, a modern magyar nemzet megalkotóját, Szent Istvánban pedig az egész országot összefogó államgépezet megteremtőjét. Érthető, hogy amikor az utolsó Árpád-királyal az ősi dinasztia kihalt, az elárvult nemzet sírva kereste, hol található még egy királyt a szent királyok véréből.

Az eredmények összegezése

Östörténeti vizsgálódásaink keretében a következő kérdésekre kerestünk választ: 1. milyen emberfajta-hoz tartozó nép vagyunk mi, magyarok; 2. milyen régi a mi nyelvünk és kultúránk; 3. hol volt a mi népünk őshazája, vagyis mai tudásunkkal megállapítható legrégebb lakóhelye, ahol társadalomba való első szervezkedése megtörtént; 4. mi szerepünk volt az emberi művelődés kialakításában a régi hazában; 5. mikor és milyen úton költöztek el néprészeink az Őshazából Európába, különösen a Duna-medencébe; 6. milyen szerepet töltött be Európa kialakításában a magyarság európai ága és mi lett a sorsa az európai ágnak az östörténeti kor végén. Ezekre a kérdésekre a történettudomány újabb eljárásait alkalmazva és jó részben új források felhasználásával a következőképpen feleltünk.

1. Mi, akik a magyar népet alkotjuk, a történeti idők hajnalán kibontakozott emberfajta, a legendás árják, más szóval az úr népek egyenes leszármazói vagyunk. Árja mivoltunkat népnevünkben: Hung-Ári, Mag-Ári s országunk nevében: Hung-Ária, Mag-Ária a mai napig őrizzük és ma is az eredeti árja nyelven beszélünk. Hagyományaink, néprajzunk és hitvilágunk nagy részben ókorból eredő páratlan örökség. Népünknek van egy turáni ága is, amely a meleg égövön való tartózkodásunk idején hozzánk csatlakozott kus fajtából keletkezett, akiket arcuk sötétes árnyalata miatt annak idején fekete magyaroknak neveztek. Török vagy mongol faji összetevőnk nincs.

2. A mi beszédünk és földműves magas kultúránk öt-hat ezer esztendőre visszamenőleg írásbelileg igazolható, vagyis annak kezdete oly régi időkbe nyúlik vissza, amikor magyaron kívül más tagolt emberi beszéd, rendszerbe foglalt vallás, művészet és írás még nem létezett. A mi őseinknek tehát nem volt kitől mit "kölcönözzenek". Szókincsüket, vallási képzeteiket és tudományukat az alapoktól a befejezésig maguknak kellett saját géniuszukkal megteremteniök. Ezért ősnyelv a magyar nyelv, őskultúra a magyar kultúra, amiben velünk osztoznak ma is élő rokonaink, az észtek, finnek és egyéb magyar származású népek.

3. Árja fajtánk társadalomba szervezkedése, vagyis nemzetekre osztása és sokszínű magas kultúrájának kibontakozása legelőször azon a földrajzi tájon észlelhető, ahol három világrész — Ázsia, Afrika és Európa — érintkezik egymással s amelyet Régi Keletnek vagy Közel-Keletnek neveznek. Tudományunk mai állása szerint ez a mi "őshazánk".

4. A magyarul beszélő úr népek napkeleti hazájukban megalkották az emberi elme alapvető találmányait: a rendszeres élelmiszer-termelést, az edénykészítést és a fémipart. Feltalálták a gyors közlekedés első eszközeit (hajót, szekeret), megfogalmazták Isten létének elvét s kitalálták a gondolatközlés időtől független eszközét: az írást, nyelvünk szerkezetéhez igazított szabályaival. Őseink világraszóló találmányai közül ez utóbbi — az írás — volt a legnagyobb kihatású, mert vele megszületett a tudomány: a szerzett ismereteket ezután el lehetett raktározni, nemzedékről-nemzedékre áthagyományozni és gyarapítani. A magyar népek szókincsüket, fogalmaikat, istenhitüket és írástudásukat nem tartották titokban, hanem misszionáriusaik, a Nap-papok révén elterjesztették a világ minden részébe. Így lettek a magyar nyelvű népek (régibb tudományos kifejezéssel szólva: finnugor népek) az emberiség első tanítómeszterei, nevelői és szervezői, amiről az a rengeteg magyar szó tanúskodik, amely minden később kialakult nyelvben ma is fölös számban található.

5. A magyar népek egyes részlegei az Őshazából a Kr. e. IV. évezredtől kezdve sorozatos hullámokban áttelepültek Európa nagy tájaiba: Dél-, Nyugat-, Kelet- és Közép-Európába. A történeti Magyarország területére az első magyar néprajok a csiszolt kőkorbán és a bronzkorbán érkeztek, déli irányból jövet, a Balkán-félszigeten át vezető főútvonalon. A későbbi hullámok, Kr. e. kb. 500-tól, keleti irányból érkeztek, áthatolva a Kárpátok hágóin és szorosain. A beérkező néprészek a Duna-medencében származási helyük, érkezési idejük, vagy méginkább vallásuk szerint szervezkedtek társadalomba, megannyi külön "honba", honurakkal (fejedelmekkel) az élen. Ezeket a Duna-vidéki magyar honokat először Attila király, Esthon ura, utóbb az ő vérbeli leszármazója, Árpád fejedelem egyesítette egységes országgá, akinek szereplésével a magyar múlt őstörténeti szakasza befejeződik.

6. Az Európába áttelepült és ott különböző nevek alatt szerepelt magyar nyelvű néprészek: Magurak, Szemurak, Ősurak, Lig(a)urak, Bárátok, Iberek, Esthonik, Fennik, Keletik, Hetésik, Pilisik, Szerémik és még sokan mások olyan szerepet töltöttek be Európa téerein, mint az őshazaiak szerte a világon másutt is: ők lettek e kontinens felderítői, Európa-I megalkotói, e táj első letelepült lakosai, az őseurópaiak. A sors úgy hozta, hogy ebből a hatalmas kultúrnépességből a szarmata előnyomulás, majd a rómaiak, germánok és szlávok kialakulása és politikai szerepe miatt mára csak az a részleg maradjon meg ősi tisztaságában, amelynek mi, mai magyarok vagyunk folytatói. A mi felelőségünk és hivatásunk ezért óriási: mi vagyunk a hatalmas keleti örökség egyetlen hiteles letéteményese, az ókori világ egyetlen hivatott tolmácsolója. A mi nyelvünk nélkül — mint a jelen munka is bizonyítja — az emberiség első korszaka örökre homályban maradt volna.

Montreál, 1972 október 23.

AZ IDÉZETT MUNKÁK JEGYZÉKE

A szerzők neve előtt álló szám az illető munka rövidített megnevezése. A jegyzetekben az utalásokat ezekkel a mutatószámokkal adjuk. Például: 5m 72 az ötödik szám alatt megnevezett munka 72. lapját jelenti; 129m IV. 76 sk az idézett munka negyedik kötetére utal, a 76. és következő oldalra.

- 1m. ADAM Kari: The Christ of faith. The christology of the Church. New York, 1962.
- 2m. ALBRIGHT W. F.: The archaeology of Palestine. London, 1960.
- 3m. ARBERRY A. J.: The legacy of Persia. Oxford, 1953.
- 4m. Art (L') du livre à nos jours. Bibliothèque Nationale. Paris, 1951.
- 5m. BARÁTH Tibor: A magyar állam adóügye 1605-1648. Budapest, 1930, Kny. Századok.
- 6m. BARÁTH Tibor: Kolozsvár-Klausenburg, das Herz Siebenbürgen. Kolozsvár, 1944.
- 7m. BÁRCZI Géza: A magyar nyelv életrajza. Budapest, 1963.
- 8m. BÁRCZI Géza: A magyar szókinccs eredete. Budapest, 1958.
- 9m. BATHORY László: Összehasonlító nyelvtudomány és a szumírok. Magyar Szemle. Sao Paulo, 1954, 1955.
- 10m. BAYLEY Harold: The lost language of symbolism. 2 vol. London, 1912.
- 11m. BEIGBEDER Olivier: Le symbolique. Paris, 1957.
- 12m. BEKE Ödön: A cseremiszek (márik) népköltészete és szokásai. I. Budapest, 1951.
- 13m. BENEFY László: Kunmagyarla. A kaukázusi magyarság története. Amerikai Magyar Hang. New York, 1955.
- 14m. BERTHELOT André: L'Asie anclenne centrale et sud-orientale d'après Ptolémée. Paris, 1930.
- 15m. BIRKET-SMITH Kaj: The path of culture. A general ethnology. Madison and Milwaukee, 1965.
- 16m. BOBULA Ida: A sumér-magyar rokonság kérdése. Buenos Aires, 1961.
- 17m. BOBULA Ida: Sumerian affiliations. A plea for reconsideration. Washington, 1951.

- 18m. BOUILLET M. N.: Dictionnaire classique de l'Antiquité sacrée et profane. 2 vol. Paris, 1841.
- 19m. BOUSQUET G. H.: Les Berbères. Paris, 1957.
- 20m. BOWMAN John: Early civilizations. The universal history of the world, vol. I. New York, 1966.
- 21m. BRANSTON Brian: The lost gods of England. London, 1957.
- 22m. BRODRICK M., MORTON A.: A concise dictionary of Egyptian archaeology. London, 1922.
- 23m. BUDGE E. A. Wallis: The Book of the Dead. London, 1956.
- 24m. BUDGE E. A. Wallis: The Book of the Dead. The hieroglyphic transcript of the papyrus of Ani, the translation into English and an introduction. New York, 1960.
- 25m. BUDGE E. A. Wallis: Egyptian language. Easy lessons in Egyptian hieroglyphics with sign list. London, 1958.
- 26m. CERAM C. W.: A hetiták regénye. Hegyi Márton fordítása. Budapest, 1964.
- 27m. CERAM C. W.: The secret of the Hittites. New York, 1956.
- 28m. CÉSAR: La guerre des Gaules. Par Maurice Rat. 2 vol. Paris, 1955.
- 29m. CHADWICK John: The decipherment of Linear B. Cambridge, 1958.
- 30m. CHAMBERLAIN Houston Stewart: Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts, 2 Bde. München, 1938.
- 31m. CHARLES-PICARD Gilbert et Colette: La vie quotidienne à Carthage au temps d'Hannibal. IIIe siècle avant Jésus-Christ. Paris, 1958.
- 32m. CHIERA Edward: They wrote on clay. The Babylonian tablets speak today. Chicago, 1956.
- 33m. CHILDE Gordon: The Danube in prehistory. Oxford, 1929.
- 34m. CHILDE Gordon: The prehistory of European society. London, 1958.
- 35m. CHILDE Gordon: What happened in history. Edinburgh, 1954.
- 36m. CIHAR C., etc.: Symbolae ad studia Orientalis pertinentes Frederico Hrozny didicatae quas ediderunt. Pars prima. Praha, 1949.
- 37m. CLARK R. T. Rundle: Myth and symbol in ancient Egypt. London, 1959.
- 38m. CLEATOR P. E.: Lost languages. New York, 1961.
- 39m. COLE Sonia: The prehistory of East Africa. London, 1954. Újabb bővített kiadása 39m. bis, 1965.
- 40m. CONTENAU G.: La civilisation des Hittites et des Hurrites du Mitanni. Paris, 1948.
- 41m. COOK Stanley: An Introduction to the Bible. London, 1954.
- 42m. COTTRELL Leonard: The anvil of civilization. New York, 1957.

- 43m. COTTRELL Leonard: The bull of Minos. London, 1956.
- 44m. CSALLÁNY Dozsó: A székely-magyar rovásírás történetéhez. Budapest, 1966. Kny. Archaeologiai Értesítő.
- 45m. CZEGLÉDY Károly: 4—9. századi népmozgalmak a steppén. Budapest, 1954.
- 46m. DAUZAT Albert: La toponymie française. Paris, 1946.
- 47m. DAVIES A. Powell: Ten Commandments. New York, 1956.
- 48m. DAVIES S.: Race relations in ancient Egypt Greek, Egyptian, Hebrew, Roman. London, 1951.
- 49m. DE BURGH W. G.: The legacy of the Ancient World. Vol. I. London, 1955.
- 50m. DE VOS Michel: Histoire de la Yougoslavie. Paris, 1955.
- 51m. DESROCHES-NOBLECOURT Christiane: Tutankamen. Life and death of a pharaoh. New York, 1965.
- 52m. DORESSE Jean: L'empire du Prêtre-Jean. L'Éthiopie antique. L'Éthiopie médiévale. 2 vol. Paris, 1957.
- 53m. DOWSON John: A classical dictionary of Hindu mythology and religion, geography, history and literature. London, 1953.
- 54m. EDWARDS I. E. S.: The pyramids of Egypt. London, 1955.
- 55m. Egypte (L'). Encyclopédie par l'image. Paris, 1930.
- 56m. Egyptian art. Guide to collections. New York, 1962.
- 57m. Egyptian mythology. New York, s.d.
- 58m. Egyptian wall paintings from tombs and temples. New York, 1962.
- 59m. EMERY Walter: Archaic Egypt. Edinburgh, 1961.
- 60m. Encyclopaedia Biblica. A critical dictionary of the literary, political and religious history, the archaeology and natural history of the Bible. 4 vol. London, 1899—1903.
- 61m. EPSTEIN Isidore: Judaism. A historical presentation. London, 1960.
- 62m. FEHÉR M. Jenő: Képek a magyar államinkvizíciók történetéből. Warren, Ohio, 1967.
- 63m. FERENCZY Endre: A magyar föld népeinek története a honfoglalásig. Budapest, 1958.
- 64m. FETTICH Nándor: A szilágysomlyói kincs. Budapest, 1932.
- 65m. FETTICH Nándor: La trouvaille de tombe princière hunnique à Szeged-Nagyszéksós. Budapest, 1953.
- 66m. FILIP Jan: A keleti civilizáció és öröksége. Horváth Ferenc fordítása. Budapest, 1966.
- 67m. FLAVIUS Josephus: A zsidók története, XI-XX. könyv. Fordította Révay József. Budapest, 1966.
- 68m. FOKOS-FUCHS D. R.: Volksdichtung der Komi (Syrjänen). Gesammelt und herausgegeben von. Budapest, 1951.

- 9m. FRANKFURT Henry: The birth of civilization in the Near East. New York, 1956.
- 0m. FRASER James George: Adonis, Atis, Osiris. 2 vol. New York, 1961.
- 1m. FRIEDMANN Georges: Fin du peuple Julf? Paris, 1965.
- 2m. GAER Joseph: How the great religions began. New York, 1956.
- 73m. GHIRSHMAN R.: Iran from the earliest times to the Islamic conquest. Bungay, 1954.
- 74m. GILGAMES, Ékírásos akkád eposzok. Fordította Rákos Sándor. Budapest, 1960.
- 75m. GOLDBERG B. Z.: The sacred fire. The history of sex in religion. New York, 1962.
- 76m. GONDA J.: A sanskrit reader. Utrecht, 1935.
- 77m. GOSZTONYI Kálmán: Művelődéstörténeti és nyelvtudományi egyeztetések. Ahogy Lehet. Paris, 1959.
- 78m. GOURVIL Francis: Langue et littérature bretonnes. Paris, 1952.
- 79m. GROOT Gerard, J.: The prehistory of Japan. New York, 1951.
- 80m. GROUSSET Renó: L'empire des steppes. Attila, Gengis-Khan, Tamerlan. Paris, 1952.
- 81m. GURNEY O. R.: The Hittites. Bungay, 1964.
- 82m. GYÖRFFY György: Krónikáink és a magyar őstörténet. Budapest, 1948.
- 83m. GYÖRFFY György: A magyarok elődeiről és a honfoglalásról kortársak és krónikások híradásai. Budapest, 1958.
- 84m. GYÖRFFY György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza, A—CS. Budapest, 1963.
- 85m. HABERLANDT Michael: Ethnology. London, 1920.
- 86m. HAJDÚ Péter: Finnugor népek és nyelvek. Budapest, 1962.
- 87m. HALL H. R.: The ancient history of the Near East from the earliest times to the battle of Salamis. London, 1952.
- 88m. HAMBIS Louis: La Sibérie. Paris, 1957.
- 89m. HAMPEL József: A régebbi középkor emlékei Magyarhonban. II. rész. Budapest, 1897.
- 90m. HARRISON R. K.: Teach yourself Hebrew. London, 1955.
- 91m. HAWKES Jacquetta, WOOLLEY Leonard: Prehistory and the beginnings of civilization. New York, 1963.
- 92m. HENNING VON DÉR OSTEN Hans: Die Welt der Perser. Stuttgart, 1956.
- 93m. HERING Elisabeth: Az írás rejtélye. Vajda Andre fordítása. Budapest, 1966.
- 94m. HERODOTOS: History. 2 vol. Every Man's Library 405, 406. London, 1949.
- 95m. HERODOTOS: The histories. Trad. Aubrey de Selincourt. Edinburgh, 1961.

- 96m. HIGOUNET Charles: L'écriture. Paris, 1959.
- 97m. Holy Bible (The), King James version. Cleveland-New York, s.d.
- 98m. Holy Bible (The). London, 1949.
- 99m. HOMER: The Odyssey. Translated by George Hebert Palmer. New York, 1962.
- 100m. HOMER: The Iliad. Translated by Alston Hurd Chase and William G. Perry Jr. New York, 1960.
- 101m. HOOKE S. H.: Babylonian and Assyrian religion. London, 1953.
- 102m. HUBERT Henry: Les Celtes. 2 vol. Paris, 1950.
- 103m. HUS Alain: Les Etrusques. Peuple secret. Paris, 1957.
- 104m. ISPAY Ferenc: Magyar föld- és néprajz. Cleveland, 1958.
- 105m. JACOBI Bernhard: Templomok és paloták. Borzsák István fordítása. Budapest, 1966.
- 106m. JAHN Hugo: Hand composition. New York, 1947.
- 107m. JAMES E. O.: Prehistoric religion. A study in prehistoric archaeology. London, 1957.
- 108m. JAMES T. G. H.: Sculptures Egyptiennes. Collection d'Art UNESCO. S.I., s.d.
- 109m. Jewish people (The). Past and present. Vol. I. New York, 1946.
- 110m. KITTO H. D. E.: The Greeks. Edinburgh, 1956.
- 111m. Koran (The). Ed. J. M. Rodwell, New York, 1953.
- 112m. KRALLERT Wilfried, etc.: Atlas zur Geschichte der deutschen Ostsiedlung. Berlin, s. d.
- 113m. KRAMER Samuel Noah: Twenty-five firsts in man's recorded history. From the tablets of Sumer. Indian Hills, 1956.
- 114m. KRAMER Samuel Noah: Sumerian mythology. New York, 1961.
- 115m. KRAMER Samuel Noah: The Sumerians. Their history, culture and character. Chicago, 1964.
- 116m. KROHN Gyula: A finnugor népek pogány istentisztelete. Fordította Bán Aladár. Budapest, 1908.
- 117m. LÁSZLÓ Gyula: Östörténetünk legkorábbi szakaszai. A finnugor östörténet régészeti emlékei a Szovjet-földön. Budapest, 1961.
- 118m. LIGETI Lajos (szerk): A magyarság östörténete. Budapest, 1943.
- 119m. LIPIN L., BELOV A.: Az éklrás regénye. Oroszból fordította Borzsák István. Budapest, 1956.
- 120m. LISSNER Ivar: The living past. Translated from German by J. Maxwell Brownjohn. New York, 1957.
- 121m. LLOYD Seton: Foundations in the dust. Bristol, 1955.
- 122m. LLOYD Seton: Early Anatolia. London, 1956.

- 23m. LUKÁCSY Kristóf: A magyarok őselel, hajdankori nevei és lakóhelyei. Kolozsvár, 1870, utánnymás 1957.
- 24m. LUKMAN Niel Clausen: Skjoldunge and skiflinge. Hunnen- und Herulenkönige in ostnordischer Überlieferung. Koebenhaven, 1943.
- 25m. Magyar (A) őstörténet kérdéseir. A Magyar Nyelvtudományi Társaság vi-taülése 1953 december 1. Budapest, 1955.
- 126m. Magyarország helységnevtára, 1944. Budapest, 1944.
- 127m. Magyarországtól (A) elcsatolt területek községeinek és városainak névjegyzéke, 1944. Budapest, 1944.
- 128m. MARQUES-RIVIERE Jean: Histoire des doctrines ésothériques. Paris, 1950.
- 129m. MASPERO G.: History of Egypt, Chaldea, Syria. Babilonia and Assyria. 6 vol. London, s.d.
- 130m. MASSON-OURSÉL Paul, etc.: Ancient India and Indian civilization. London, 1951.
- 131m. MATZ Friedrich: Kreta. Mykene. Troja. Die minoische und die homerische Welt. Stuttgart, 1956.
- 132m. MEAD Margaret: Coming of age in Samoa, New York, 1956.
- 133m. MEILLET A.: Les langues dans l'Europe nouvelle. Paris, 1928.
- 134m. MELICH János: Dolgozatok II. Budapest, 1963.
- 135m. MELLOY Camille: Suomi ou le bonheur de Finlande. Paris, s.d.
- 136m. MÉSZÁROS Gyula: Kelet-Európa néptörténete: chattiak és skythák. 2. füzet. Szeged, 1938.
- 137m. MÉSZÁROS Gyula: A másfélezerestendős magyar nemzet. New York, s.d.
- 138m. MOLEM: L'Iran ancien. Paris, 1965.
- 139m. MONGAIT A. L.: Archaeology in the USSR. London, 1961.
- 140m. MONTET Pierre: La vie quotidienne en Egypte au temps des Ramsés. XIII-XIIe siècles avant J. C. Paris, 1946.
- 141m. MOÓR Elemér: A nyelvtudomány mint az őselel néptörténet forrástudományja. Budapest, 1963.
- 142m. MOSCATI S.: Histoire et la civilisation des peuples Sémitiques. Paris, 1955.
- 143m. MOSCATI Sabatino: The face of the Ancient Orient. A panorama of Near Eastern civilizations in pre-classical times. New York, 1962.
- 144m. MUNKÁCSY Bernát, KÁLMÁN Béla: Manyal (vogul) népköltési gyűjtemény. III/2: Medveének. Budapest, 1952.
- 145m. NÉMETH Gyula: A nagyszentmiklósi kincs felratal. Budapest, 1932.
- 146m. NÉMETH Gyula (szerk.): Attila és hunjai. Budapest, 1940.
- 147m. NEUBERT Otto: The valley of the kings. London, 1957.
- 148m. NOUGAYROLL Jean, AYNARD J. M.: La Mésopotamie. Paris, 1965.

- 149m. PADANYI Viktor: Dentumagyarla. Buenos Aires, 1963.
- 150m. PALLOTTINO M.: The Etruscans. London, 1955.
- 151m. PARDUCZ Mihály: Denkmäler der Sarmatenzeit Ungarns. Bd III. Budapest, 1950.
- 152m. PITTARD Eugène: Les races et l'histoire. Introduction ethnologique à l'histoire. Paris, 1953.
- 153m. RAGOZIN Jénaide A.: Chaldea from the earliest times to the rise of Assyria. London, 1896.
- 154m. RENOUI Louis: Histoire de la langue sanscrite. Paris-Lyon, 1956.
- 155m. RICE Tamara Talbot: The Scythians. London, 1963.
- 156m. RÓHEIM Géza: Hungarian and Vogul mythology. New York, 1954.
- 157m. ROTH Léon: La pensée Juive, facteur de civilisation. Paris, 1954.
- 158m. Sainte-Bible (La). Version complète d'après les textes originaux par les moines de Maredsous. Brain-le-Comte, 1950.
- 159m. SAKS Edgar V.: Aestl. An analysis of an ancient European civilization. Montreal, 1960.
- 160m. SCHMÖCKEL Hartmut: Ur, Assur und Babylon. Drei Jahrtausende im Zwischenstromland. Stuttgart, 1955.
- 161m. SCHMÖCKEL Hartmut: Das Land Sumer. Stuttgart, 1956.
- 162m. SEBESTYÉN Gyula: A magyar rovásírás hiteles emlékei. Budapest, 1915.
- 163m. SEVIN Heinrich: Die Gebiden. München, 1955.
- 164m. SOMOGYI Ede: Szumirok és magyarok. Budapest, 1903.
- 165m. STEFFENSEN James L.: Ancient Greece. The universal history of the world, vol. II. New York, 1966.
- 166m. SWEET Henry: The history of language. London, 1930.
- 167m. SZENTPÉTERY Emericus (ed.): Scriptores rerum Hungaricarum temporē ducum regumque stirpis Arpadianae gestarum. 2 tom. Budapest, 1937, 1938.
- 168m. SZÖLLÖSY Sándor: Szittyák, hunok, avarok, magyarok. Schloss Telsing, Germany, s.d.
- 169m. Tájékoztató, 1961. Tagjai számára kiadja a Szumir-Magyar Tudományos Társaság. Buenos Aires, 1961.
- 170m. THOMAS Edith B. (szerk.): Archäologische Funde in Ungarn. Budapest, 1956.
- 171m. THUKYDIDES: The history of the Peloponnesian war. Everyman's Library, 455. London, 1952.
- 172m. Tutankhamun treasures. Trésors de Toutankhamon. Montreal, 1964.
- 173m. UJVÁRI Péter (szerk.): Zsidó lexikon. Budapest, 1929.
- 174m. UNDI Mária: Hungarian fancy needlework and weaving. Budapest, s.d.

- 175m. Ungarn. Das Antlitz einer Nation. Budapest, 1940.
- 176m. UNGNAD Arthur: Grammatik des Akkadischen mit Übungsbuch. München, 1949.
- 177m. UXBOND F. A.: Munda — Magyar — Maori. An Indian link between antipodes. New tracks of Hungarian origins. London, 1928.
- 178m. VAMBERY Ármin: A magyarság bölcsőjéről. A magyar-török rokonság kezdete és fejlődése. Budapest, 1914.
- 179m. VERCOUTTER Jean: L'Égypte ancienne. Paris, 1957.
- 180m. WADDELL L. A.: Egyptian civilization, its Sumerian origin and real chronology and Sumerian origin of Egyptian hieroglyphs. London, 1930.
- 181m. WADDELL L. A.: The Indo-Sumerian seals deciphered. Discovering Sumerians of Indus Valley as Phoenicians, Barats, Goths, etc., famous Vedic Aryans, 3100-2300 B.C. London, 1925.
- 182m. WADDELL L. A.: The Phoenician origin of Britons, Scots and Anglo-Saxons. London, 1924.
- 183m. WADDELL L. A.: A Sumer-Aryan dictionary. Part I: A—F. London, 1927.
- 184m. WILLETTS R. F.: Cretan cults and festivals. London, 1962.
- 185m. WOOLLEY Leonard: A forgotten kingdom. London, 1953.
- 186m. WOOLLEY Leonard: Ur of the Chaldees. London, 1954.
- 187m. ZAMAROVSKY Vojtech: Kezdetben volt Sumér. Csorba Lajos fordítása. Budapest, 1966.
- 188m. ZSIRAI Miklós: A finnugorság ismertetése. Budapest, 1963.
- 189m. AFRICA. Countries of the Nile. The National Geographic Magazine, October 1963.
- 190m. BRION Marcel: La résurrection des villes mortes. Vol. II: Asie Centrale, Afrique, Proche-Orient. Paris, 1959.
- 191m. BRYANT Jacob: A new system or analysis of ancient mythology. Vol. IV. London, 1807.
- 192m. BUDGE E. A. Wallis: The Gods of the Egyptians. Vol. II. New York, 1904 (Reprint 1969).
- 193m. BUDGE E. A. Wallis: A history of Egypt. Vol. I-VIII. Osterhout, The Netherlands, 1902 (Reprint 1968).
- 194m. CARY A.—WARMINGTON E. H.: The ancient explorers. London, 1929.
- 195m. CSOKE Sándor: A sumér őnyelvtől a magyar előnyelvig. New York, 1969.
- 196m. DAVIDSON Basil: The lost cities of Africa. Boston, 1970.
- 197m. DAVIES Nina M.: Picture writing in Ancient Egypt. London, 1958.
- 198m. DAWSON Christopher: The age of Gods. Boston, 1928.
- 199m. GARDINER Sir Alan: Egyptian grammar. An introduction to the study of hieroglyphs. London, 1969.

- 200m. GARDINER Alan H.: Ancient Egyptian onomastica. Text: Vol. I-II; Plates: Vol. III. Oxford, 1968.
- 201m. GORDON Cyrus H.: Forgotten scripts. New York, 1968.
- 202m. HEVESY Wilhelm von: a 177m. jelzésű, UXBOND álneven írt munka szerzője.
- 203m. A Kazár Birodalom bomlása. Északi Vártán (Svédország) c. folyóirat 1970 augusztusi számában.
- 204m. KEPHART Calvin: Races of mankind. Their origin and migration. New York, 1960.
- 205m. KÉZDI-VASARHELYI Zoltán: Elő-Ázsia és a Párthus Birodalom története. Turán c. folyóiratban (Argentína), 1969-1970. évf.
- 206m. KOSIDOWSKI Zenon: Bibliai történetek. Fordította Varsányi István. Budapest, 1968.
- 207m. MONTET Pierre: Eternal Egypt. Translated by Doreen Weightman. New York, 1964.
- 208m. MOSCATI Sabatino: Ancient Semitic civilizations. New York, 1960.
- 209m. PETRIE W. M. Flinders: Egypt and Israel. London, 1912.
- 210m. PETRIE Flinders: Wisdom of the Egyptians. Vol. LXIII. London, 1940.
- 211m. RIEFSTAHL Elisabeth: Thebes in the time of Amenhotep III. Norman, U.S.A., 1964.
- 212m. SAKS Edgar V.: Esto-Europa. A treatise on the Finno-Ugric primary civilization. Montreal, 1966.
- 213m. SCHURÉ Édouard: Les grands Initiés. Paris, 1960 (16re éd. 1889).
- 214m. SCRAMUZZA Vincent M. — MACKENDRICK Paul L.: The Ancient World. New York, 1964.
- 215m. T. F. K.: Strong reasons. S. L., 1841. (A British-Israel gondolat fejtegetése),
- 216m. TCHERIKOVER Victor: Hellenistic civilization and the Jews. Translated by S. Applebaum. Philadelphia, 1959.
- 217m. TOYNBEE Arnold J.: Greek historical thought. New York, 1962.
- 218m. WRIGHT G. Ernest: The Bible and the Ancient Near East. New York, 1965.
- 219m. ZAKAR András: A sumér nyelvről. Északi Vártán, 1970 okt.
- 220m. ROUX Georges: Ancient Iraq. Cleveland, 1964.
- 221m. MEEK Theophile James: Hebrew origins. New York, 1960.
- 222m. BUDGE E. A. Wallis: A history of Ethiopia, Nubia and Abyssinia. Oosterhout, 1970.
- 223m. DAVIDSON Basil: Africa in history. New York, 1969.
- 224m. RAWLINSON H. G.: India. A short cultural history. London, 1948.
- 225m. HAMBIS Louls: La Haute-Asie. Paris, 1953.

- 5m. BACON Edward (ed.): Vanished civilizations. New York, 1967.
- 7m. BARÁTH Tibor: L'histoire en Hongrie, 1667-1955. Paris, 1936 (Extr. de la Revue historique).
- 3m. WARD John: The sacred beetle. Egyptian scarabs in art and history. San Diego, 1902 (Reprint).
- 9m. DEL BUSTO DUTHURBURU José Antonio: Peru Pre-Incalco. Lima (1971).
- 0m. PIGGOTT Stuart: Prehistoric India. London, 1952.
- 1m. VAN SETERS John: The Hyksos. London, 1966.
- 2m. MONTGOMERY McGOVERN William: The early empires of Central Asia. A study of the Scythians and Huns and the part they played in world history. Chapel Hill, N.C., 1939.
- 3m. PETIT Paul: Précis d'histoire ancienne. Paris, 1971.
- 4m. DONNE T. E.: Mœurs et coutumes des Maoris. Paris, 1938.
- 5m. WARMINGTON B. H.: Carthage. Paris, 1964.
- 6m. CONTENAU G.: La civilisation d'Assur et de Babylon. Paris, 1951.
- 7m. KÁLLAY Ferenc: A pogány magyarok vallása. New York, 1971 (az 1861. évi kiadás utánnyomása).
- 8m. WINCHELL Alexander: Preadamites or a demonstration of the existence of men before Adam. Chicago, 1890.
- 239m. KÉZDY-VASARHELYI DE KÉZD Béla von: Lebt Attilas Blut noch weiter in europaischen Geschlechtern? Extr. du Recueil du 7e Congrès International des Sciences Généalogique et Héraldique, 1964.
- 240m. NIEL Fernand: Dolmens et menhirs. Paris, 1958.
- 241m. DIÓSZEGI Vilmos (szerk.): Az ési magyar hitvilág. Budapest, 1971.
- 242m. WATERBOLK H. T.: Food production in prehistoric Europe. The spread of farming. Science, Vol. 162, No 3858, December 6, 1968.
- 243m. GLOCK Th.: Stenographische Werte in der altungarischen Schrift. S.A. von Korrespondenzblatt, amtli. Zeitschrift des kgl. Stenographischen Landesamts zu Dresden, Nr. 7, 1916.
- 244m. NEMES VARADI Imre: Mériegen. Garfield, N.J., 1969.
- 245m. HOOD M.S.F.: The Tartaria tablets. Scientific American, May 1968.
- 246m. CHAUVIRÉ Roger: Histoire de l'Irlande. Paris, 1949.
- 247m. Dictionnaire des communes. France métropolitaine, Algérie, départements d'outre-mer, territoires d'outre-mer. Paris, 1956.
- 248m. REANEY P. H.: The origin of English place-names. London, 1961.
- 249m. La Bretagne. Paris, 1934.
- 250m. BLOCH Raymond: The Etruscans. London, 1958.

- 251m. THEVENOT Emile: Histoire des Gaulois Paris, 1949. Ugyane munka bővített kiadása 1971-ből: 251m bis.
- 252m. FRISS Samuel: The rise of words and their meanings. New York, 1950.
- 253m. God's Commonwealths, British and American. By "The Roadbuilder". Toronto, 1928.
- 254m. RUDNAY Egyed: Attila trilógia. I-III k. Bruxelles, 1964-1966.
- 255m. Az ezeréves Magyarország. Budapest, 1940.
- 256m. BOURNIQUEL Camille: Irlande. S.L., 1955.
- 257m. GERMAIN Gabriel: Homère. Paris. 1958.
- 258m. GILLIARD Charles: Histoire de la Suisse. Paris, 1949.
- 259m. HAWKES Jacquetta and Christopher: Prehistoric Britain. London, 1958.
- 260m. OERTWIG Siegfried: Elsüllyedt városok. Borzsák István fordítása. Budapest, 1965.
- 261m. BENDEFY László: A magyarság és Középkelet. Budapest, 1945.
- 262m. LINTON Ralph: The tree of culture. New York, 1958.
- 263m. MERTZ Barbara: Temples, tombs and hieroglyphs. The story of Egyptology. New York, 1965.
- 264m. KÜR Géza: Etruszk-magyar nyelvrokonosság. Warren, 1962.
- 265m. HÜRÉ Jean: Histoire de la Sicille. Paris, 1957.
- 266m. KÜR Géza: Amit az etruskok beszélnek. Warren, 1964.
- 267m. LEVEEL Pierre: Histoire de la Touraine. Paris, 1956.
- 268m. BRADE-BIRKS S. Graham: Archaeology. London, 1953.
- 269m. HORVÁTH Ferenc (szerk.): Vas megye. Helytörténeti tanulmányok. Szombathely, 1958.

TARTALOM

Ötödik könyv

AZ ÓSHAZÁBÓL A MAGYAR NYELVŰ NÉPEK ÁTKÖLTÖZNEK EURÓPÁBA ÉS OTT ÚJ HAZÁKAT ALAPITANAK

- A Régi Kelet népessége áttelepül Délkelet-Európába** **7**
- A kutatások jelen állása, 7 l. — Magyar Isten- és királynevek Kréta-szigetén, 10 l. — Magyar hely- és népnevek Krétában és az Égei szigetvilágban, 14 l. — Magyar nyelvű írások Kréta szigetén, 17 l. — A Balkán-félsziget magyar őslakossága, 22 l. — Kr. e. 1200 után szemita kötelek nyomulnak be az Égei térségbe és a Balkánra, 24 l. — A görög nép és görög kultúra kialakulása, 28 l. — Jegyzet Homerosz Odüsszeájáról, 32 l.
- Európa nyugati részeibe is magyar ajkú népesség érkezett először** **36**
- Miért nem tudtuk ezt mindeztideig, 36 l. — A "fekete magyarok" bejövetele, 41 l. — A fehér magyarok első hulláma, 44 l. — Szántó-vető fehér magyarok érkezése, 53 l. — A Kelta-név az Európába költözött magyar népek összefoglaló neve, 65 l. — A nem-magyar nyelvek kialakulása Nyugat-Európában, 69 l.
- Az első Kelet-Európa szintén magyar alkotás** **75**
- A vonatkozó irodalmi tanulságok, 75 l. — A név szerint ismert első keleteurópai gyarmatosok: a Cimerek, 78 l. — A Balti-tenger partjára vándorolt Esthoni és Fenni népek és a Jeges-tenger vidékére került Permiék, 79 l. — A Volga és Káma menti magyar néprészek, 87 l. — Az első nem-magyar nép Kelet-Európában: a Szarmaták, 89 l.

A DUNA KÖZÉPSŐ MEDENCÉJÉNEK BENÉPESÍTÉSE

A Balkán-félszigeten át érkező úr törzsek

99

A bejövő népségre vonatkozó eddigi ismereteink, 99 l. — A helynevek felhasználása Magyarország ókori történetének nyomozásában, 103 l. — A Duna-medence népsége a bronzkor végén, 110 l. — A bronzkori Magyarország népsűrűségi térképe, 118 l. — A kő- és bronzkori lakosság magyar nyelven írt emlékei, 122 l. — A Duna-medence leghíresebb bronzkori írásos emléke: a tatárlaki három agyagtábla, 127 l. — Az ókori Magyarország szerepe Közép-Európa első feltárásában, 133 l.

A keleti irányból érkező turáni néphullámok

135

A turáni haza kiűritésének körülményei, 135 l. — Szkíta törzsek beköltözése a Duna-medencébe, 136 l. — A római uralom néprajzi és politikai hatása, 140 l. — Attila király az egységes dunai állameszme megfogalmazója, 144 l. — Néprajzi és politikai viszonyok a Duna-medencében Árpád fejedelem jövetelekor, 151 l. — Árpád az Isteni küldetésű férfi, 163 l. — Az eredmények összegezése, 172 l.

Az idézett munkák jegyzéke

175

Szövegközi térképek

Európa vázlatos térképe, 5 l. — Az Égel-tenger körzete, 9 l. — A Tyrrheni-tenger körzete, 45 l. — A magyar származású balti népek elhelyezkedése, 80 l. — A permi és volgal magyar származású népek, 85 l. — Közép-Európa földműves lakossága Kr. e. 3000 táján, 97 l. — A bronzkori Magyarország népsűrűségi térképe, 120 l. — Az európai Székétföld kiterjedése Kr. e. 400 körül, 137 l. — A történelmi Magyarország térképe, 155 l.

Okmánytár

Márványból készült "Makar" Istenség a Ciklád-szigetokről, No. 1. — Magyar írás Kréta szigetéről, No. 2. — Múmia alakú mőnhirszobor Franciaországból, No. 3. — Napszimbólumokkal ékesített ménhír a skócial Don folyó völgyéből, No. 4. — Az órlási kőemlékek földrajzi eloszlása, No. 5 és 6. — Órláskővekből épített napvárta (Stonehenge), No. 7. — Egy skócial ménhír felirata és magyar olvasata, No. 8 és 9. — Egy etruszk sírkő magyar felirata, No. 10. — Etruszk komik a lótolvajról magyar nyelven, No. 11. — Magyar nyelvű etruszk sírfelirat, No. 12. — Magyar szöveg egy etruszk íróvesszőn, No. 13. — A legszebb magyar nyelvű etruszk sírfelirat, No. 14.

Magyar nyelvű képírástos emlék a kőkori Magyarországról, No. 15. — Magyar gyártmányú bronzkori kalapácsok, No. 16 és 17. — Egy bronzkori férfi "Vénusz", No. 18. — Egyiptomi jelenet egy Magyarországon előkerült vázán, No. 19. — Magyarországon talált bronzkori amulett és felirata, No. 20. — Egy bronzkori vizeskancsón ez a magyar szó szerepel: "Víz", No. 21. — A tatárlaki napvárta műszereinek magyar felirata, No. 22, 23 és 24. — A csíksomlyói naptárkő, No. 25 és 26. — Hun Időkből származó fokos, No. 27. — Az egyik nagyszentmiklósi arany kancsó történetábrázolása, No. 28. — Jeretyán királyra vonatkozó írástos emlék, No. 29 és 30. — Az "Árpád"-nőv egyiptomi írása, No. 31 és 32. — A magyar címer elemének olvasása, No. 33-tól 36-ig. — Csíki székely kiskapukon látható Napisten-szimbólumok, 19. tábla. — Csíki temetők sírkeresztjei Napisten-szimbólumokkal, 20. tábla.

Utószó

1849-ben elvesztett szabadságharcunk után a ráncszakadt pokol millió kínjait is túltélte a nemzet. De nemzetünknek a Bach korszakban elkezdett szellemi tönkretételét nagy károsodás nélkül túlélni nem bírtuk. Az akkor elindított hamis és hazug finn-ugor őstörténelmi elmélettel nemzetünk élni akarásának a gyökereit tették tönkre. Mert ezen keresztül vesztette el a magyar a nemzeti öntudatát.

Az utolsó ezer esztendőben ráncszakadt, majdnem, hogy örökös háborúk következtében hazánkba bemenekült idegen kisebbség épp ennek a hazug a finn-ugor elméletnek az alapján kapott szarvat, hogy hazánk kétharmadát elsajátítsa. Mert ugye, a finn-ugor elmélet az, ami azt mondja, hogy Árpád apánk, ázsiai népével betolakodott a Kárpát-medencébe. És mi itt ezer évig elnyomva tartottuk a tótot, rumint, szerbet, stb. Mert itt van a róka elásva, nem azzal van baj, hogy a finnek és az ugorok rokonaink. Hanem erre a rokonságra ráépített, de légből kapott következtetések láncolata, ami mind hamis. Itt most Baráth professzor kimutatta, hogy a Kárpátok medencéjében már több mint 6000 éve magyar nyelvű népek éltek, sőt egész Európában is mindenütt az őś árják=ári, azaz úri és kelták, azaz keleti népek éltek. Még előbb pedig egész Közel-Keleten a Nílustól az Indusig, sőt még tovább is mindenütt az őś árja nyelv dívott, amely nyelvnek a mai magyar a legközelebbi rokonyelve. Olyannyira, hogy mondhatni, egyenes folytatása. S ezt Baráth professzor bőségesen bebizonyítja.

Valahogy a középkorban elhanyagolták a folyamatos történelemírást. Az újkorban pedig már nagyon felébredt a sovinizmus. Minden hatalmas úgy íratta a történelmet, ahogy neki tetszett. Magyarországon pedig már idegen uralom volt, több mint 400 éven át. A Habsburgoknak mindig is a legfőbb gondjuk csak az volt, hogy a magyart tönkretegyék. Így mikor a múlt század közepe táján megkezdődtek a nagy ásatások, mindent megtettek, hogy a magyar igazság ki ne derüljön. De nincs olyan sötét titok, ami idővel ki nem derül. És most kiderült: Baráth professzor éleslátása és óriási tudása napvilágra hozta a magyar igazságot. Igaz, hogy nagyon későn, mikor mára már az egész világ elfogadta a hamis finn-ugor elméletet, még maga a magyar nemzet is már-már hihetetlennek látja a valóságot. Mert akkora nagy dicső múltunk van, hogy egyetlen népnek a világon ilyen nincs. És a minden megaláztatásnak kitett volt nép, ezt egyszerre felfogni képtelen. Jómagam is nagy dilemmában voltam eleinte, ahogy a könyvet elolvastam, nem tudtam hinni. De nekem az a természetem, hogy de akkor énnekem azt is be is kell bizonyítanom még saját magamnak is, miért nem hiszem. Ezért kezdtem

magam is kutatni. Olvasni és olvasni sok más szerzőtől is, még németül és angolul írt őstörténelmi könyveket is. És félretéve minden részrehajlást, de igazán csak a logikára támaszkodva, be kellett látnom, hogy de így van. Baráth professzor tanulmánya az igaz útmutató a jövő őstörténészei számára, mert még rengeteg a kutánivaló. Ősrégi írások tömegével várnak elolvasásra. Abban is igaza van Baráth professzornak, hogy azokat helyesen elolvasni csak magyarul jól tudó ember lesz képes, mert minden ősi írás a magyar nyelv törvényei szerint van írva.

Mert ahogy a Biblia is mondja, valamikor az egész emberiség egy nyelven beszélt, és az a nyelv az ő árja=magárja nyelv. Ezért van az, hogy a világ minden táján találni lehet magyar szógyökű elnevezéseket. Dr. Vámos-Tóth Bátor már több mint 8000 ilyen elnevezést talált a világ minden táján. Ezzel is bizonyítja Baráth professzor igazát, hogy minden nyelv az ő árja nyelvből indult el, még a latin is.

Minden nyelvben találni közös szavakat, és az érdekesége ezeknek a közös szavaknak, hogy legtöbbje magyarul is érthető. Én az angolban 1350 magyar szógyökű szavat találtam, a németben 1170-et. De lehetne több ezret is találni, de azokat csak körülmagyarázással lehet bebizonyítani, De beszél Baráth professzor tanulmánya magától, ezt a kis utószót csak a hitetlenek bátorítására írtam.

SOMOGYI ZOLTÁN

A magyar nyelv

Az angol filológus (nyelvkuatató) Sir John Bowring ki sok nyelven beszélt, köztük a magyar volt az egyik. Számos magyar költeményt fordított le angolra, magyar nyelvünkről a következőket jegyezte fel:

A magyar nyelv eredete nagyon messzire megy vissza. Rendkívül különleges módon fejlődött és struktúrája visszanyúlik arra az időre, mikor még a jelenleg Európában beszélt nyelvek nem léteztek. Egy olyan nyelv, mely szilárdan és határozottan fejlesztette magát, matematikai logikával, harmonikus összeilleszkedéssel, ruganyos és erős hangzatokkal.

Az angol ember büszke lehet anyanyelvére, mely az emberiség történetére és múltjára utal. Az eredetén meglátszik az a különböző nemzetektől származó réteg, melynek összességéből kialakult. Ezzel szemben a magyar nyelv egy tömör kódarab, melyen a viharok a legcsekélyebb karcot sem hagyták. Nem olyan, mint egy naptár, mely a korral változik.

Nincs szüksége senkire, nem kölcsönöz s nem von vissza, nem ad és nem vesz el senkitől. Ez a nyelv a legrégebb, a legdicőségesebb monumentje egy nemzeti egyeduralomnak és szellemi függetlenségnek. Amit a tudósok nem tudnak megoldani, elhanyagolják, úgy a nyelvkuatásban, mint a régészetben. Az egyiptomi templomok mennyezete — mely egyetlen szikladarabból készült — megmagyarázhatatlan. Senki sem tudja, honnan származik, melyik helységről hozták ezt a furcsa, bámulatos masszát. Hogyan szállították és emelték fel a templom tetejére. A magyar nyelv eredete ennél sokkal csodálatosabb fenomén. Aki megoldja, isteni titkot fog analizálni és a titok első tézise ez: Kezdetben vala a szó és a szó Istennél volt és a szó lett az Isten.

- 183m. WADDELL L. A.: A Sumer-Aryan dictionary. Part I: A—F. London, 1927.
- 184m. WILLETTS R. F.: Cretan cults and festivals. London, 1962.
- 185m. WOOLLEY Leonard: A forgotten kingdom. London, 1953.
- 186m. WOOLLEY Leonard: Ur of the Chaldees. London, 1954.
- 187m. ZAMAROVSKY Vojtech: Kezdatben volt Sumer. Csorba Lajos fordítása. Budapest, 1966.
- 188m. ZSIRAI Miklós: A finnugorság ismertetése. Budapest, 1963.

Első könyv

HUN-MAGYAR TESTVÉRISÉG KÁRPÁTORSZÁGBAN

Mit találunk a kézikönyvekben a hunokról és a magyarokról? 13

Kik a hunok? 13 l. — Kik a magyarok? 17 l. — Beszélhetünk-e hun-magyar testvériségről? 25 l.

A hunok nyelvemlékei 27

Milyen nyelven beszéltek a hunok? 27 l. — Mit tudunk a hun vagy székely írásmódról? 29 l. — Szemelvények a székely-magyar rovásírás emlékeiből, 34 l. — A hunok rovással írt magyar nyelvű okmányai, 36 l.

A kárpáti Hunország népeinek faji sajátosságai és népnevei 46

Embertani megfigyelések, 46 l. — A Hungar és Magyar név értelme, 51 l. — A Székely, Kus és Turkl név értelme, 66 l.

Második könyv

A HUNOK ÉS MAGYAROK ÓSHAZÁJUKBAN: A RÉGI KELETEN

Első benyomásaink az Óshazáról 65

Az Óshazára utaló ismert adatok, 65 l. — Az Óshaza személy- és helynevelben megőrzött magyar szókincs, 68 l. — Az Óshaza történeti éghajlata és első gyarmatosai, 76 l.

Magyar volt-e a Régi Kelet kultúrnyelve? 81

A kutatások jelen állapota, 81 l. — Az úgynevezett szumír és egyiptomi nyelv eredetileg ugyanaz a nyelv, 87 l. — A szumír és egyiptomi nyelv egyformán magyar nyelv, 91 l.

Rengeteg a Kr. e. évezredekben eredő magyar nyelven írt okmány... 98

Az írás eredete, 98 l. — Az Óshazai írásmódok alapelvei, az olvasás és az ábécés átírás, 104 l. — Rovásjelekkel írt keleti magyar nyelvemlékek, 109 l. — Egyiptomi hieroglifákkal írt magyar nyelvemlékek, 119 l. — Ékjelekkel írt mezopotámiai magyar nyelvemlékek, 127 l. — Tiszta képrással írt magyar nyelvemlékek, 132 l.

A magyar népek őshazai hitvilága	139
<p>Az úgynevezett termékenységű vallás, 139 l. — A napközpontú világkép, 146 l. — Hol laktak az istenek? 149 l. — Az istennevek írása, 152 l. — Mi történik a halál után? 155 l. — A temetkezési helyekről, 162 l. — Néhány szó a Halottak Könyvéről, 166 l.</p>	
A magyar népek őshazai államszerkezete	170
<p>A királyi intézmény és a közigazgatás, 170 l. — A királyok trónnevel és uralkodói címei, 173 l. — Uralkodói jelvények, 177 l. — A papi intézmény, 180 l. — A vallás politizálódása, 187 l.</p>	
Az Őshaza néptörténete	192
<p>Az Őshaza északi felének benépesítése, 192 l. — Az Őshaza déli felének benépesítése, 199 l. — A magyarok északra vonulása, 203 l. — A magyar-hun testvériség kialakulása Mezopotámiában, 210 l. — Testvérválás a Földközi-tenger keleti partvidékén, 214 l. — Magyar-hun testvérválás a Nilus völgyében, 217 l. — Az őshazai magyar nemzetek egyetemes békéje felé, 230 l.</p>	
Az idézett munkák jegyzéke	234
Tartalom	239

★ ★ ★

Harmadik könyv

KÜZDELEM A FEKETE BŐRŰ KUSOKKAL

Az afrikai kusok

9

Eredetük és szálláshelyeik, 9 l. — Sokféle népvendük, 11 l. — A magyarok meghódítják őket és keverednek velük, 19 l. — A "fekete" magyarok politikai öntudata, 24 l. — Ők képviselik Afrikában a magyar kultúrát ezer éven át, 27 l. — Kik örökölték az afrikai magyar kultúrát, 30 l. — Jegyzet az újabb Afrika-kutatások főbb irányairól, 32 l.

Az Indus-völgyi kusok

35

A nép és országa, 35 l. — Milyen nyelven beszólt az ország lakossága, 37 l. — Szövegeiket magyarul írták, 39 l. — Átvonulnak Dél-Mezopotámiába, 42 l. — Az Indiai kusok Szuezen és Színában, 45 l. — A kusokat elűzik az egyiptomi érdekkörből, 50 l.

A közép-ázsiai vagy turáni kusok

52

Elgazodás sokféle népvendük között (szkíták, hunok, stb), 52 l. — A szkíták magyar nyelvemlékei, 60 l. — Magyarul olvasható szkíta szövegek, 62 l. — A parthi nevű nép magyarsága, 65 l. — A kusokkal való évezredek kapcsolataink mérlege, 68 l.

Negyedik könyv

KÜZDELEM A NOMÁD ÉLETFORMÁJÚ SZEMITÁKKAL

A szemiták bejövetele és elhelyezkedése a magyar őshazában

73

A szemiták eredete és népi kiléte, 73 l. — A nekik adott magyar népvendek, 77 l. — Kánaán és Szíria népei a szemiták előtt, 83 l. — Az őslakosság erőfeszítése a szemita beözönlés megakadályozására, 91 l. — A szemiták Asszíriában hont foglalnak és a "világuralom" megszerzését tűzik ki céljukul, 95 l. — Felmérik esélyeiket nyugaton: Kánaánban és Egyiptomban, 99 l.

A szemiták megszerzik a főhatalmat és leigázzák a magyar népeket 109

Forradalom Egyiptomban, 109 l. — Mózes a zsidókat asszír segítséggel kiűzti Egyiptomból, 114 l. — Közös erővel meghódítják Kánaánt, 121 l. — A szemita "világmonarchia" megvalósítása Asszíriával, 124 l. — Az Izraeliták kánaáni katasztrófája, 130 l. — Az asszírok bukása, 136 l. — Jegyzet az Ószövetség forrásáról, 139 l.

A szemiták másodszor is az egész Régi Kelet urai 146

Gyülekező helyük ezúttal Perzsia, 146 l. — A zaidók egy részét visszatelepítik a Jordán völgyébe, 149 l. — A perzsa állam szemítizálása és a médák félreállítására, 154 l. — A szemiták másodszor is uralják az egész Régi Keletet, 157 l. — Jegyzet a ó-perzsa nyelvről, 160 l. — Magyarok, kusok és szemiták a keleti történet utolsó felvonásában, 161 l. — A szemitákkal való óshazai küzdelmeink mérlege, 162 l.

Az idézett munkák Jegyzéke 165

Tartalom 173

TARTALOM

Ötödik könyv

AZ ÓSHAZÁBÓL A MAGYAR NYELVŰ NÉPEK ÁTKÖLTÖZNEK EURÓPÁBA ÉS OTT ÚJ HAZÁKAT ALAPÍTANAK

- A Régi Kelet népessége áttelepül Délkelet-Európába** **7**
- A kutatások jelen állása, 7 l. — Magyar Isten- és királynevek Kréta-szigetén, 10 l. — Magyar hely- és népvnevek Krétában és az Égei szigetvilágban, 14 l. — Magyar nyelvű írások Kréta szigetén, 17 l. — A Balkán-félsziget magyar őslakossága, 22 l. — Kr. e. 1200 után szemita kötelékek nyomulnak be az Égei tér-ségbe és a Balkánra, 24 l. — A görög nép és görög kultúra kialakulása, 26 l. — Jegyzet Homerosz Odysseájáról, 32 l.
- Európa nyugati részébe is magyar ajkú népesség érkezett először** **36**
- Miért nem tudtuk ezt mindeztideig, 36 l. — A "fekete magyarok" bejövetele, 41 l. — A fehér magyarok első hulláma, 44 l. — Szántó-vető fehér magyarok érkezése, 53 l. — A Kelta-név az Európába költözött magyar népek összefoglaló neve, 65 l. — A nem-magyar nyelvek kialakulása Nyugat-Európában, 69 l.
- Az első Kelet-Európa szintén magyar alkotás** **75**
- A vonatkozó irodalmi tanulságok, 75 l. — A név szerint ismert első keleteurópai gyarmatosok: a Cimerek, 78 l. — A Balti-tenger partjára vándorolt Esthoni és Fenni népek és a Jeges-tenger vidékére került Permiak, 79 l. — A Volga és Káma menti magyar néprészek, 87 l. — Az első nem-magyar nép Kelet-Európában: a Szarmaták, 89 l.

A DUNA KÖZÉPSŐ MEDENCÉJÉNEK BENÉPESÍTÉSE

A Balkán-félszigeten át érkező úr törzsek 99

A bejövő népességre vonatkozó eddigi ismereteink, 99 l. — A helynevek felhasználása Magyarország ókori történetének nyomozásában, 103 l. — A Duna-medence népessége a bronzkor végén, 110 l. — A bronzkori Magyarország népsűrűségi térképe, 118 l. — A kő- és bronzkori lakosság magyar nyelven írt emlékei, 122 l. — A Duna-medence leghíresebb bronzkori írásos emléke: a tatárlaki három agyagtábla, 127 l. — Az ókori Magyarország szerepe Közép-Európa első feltárásában, 133 l.

A keleti irányból érkező turáni néphullámok 135

A turáni haza kiűritésének körülményei, 135 l. — Szkíta törzsek beköltözése a Duna-medencébe, 136 l. — A római uralom néprajzi és politikai hatása, 140 l. — Attila király az egységes dunai állameszme megfogalmazója, 144 l. — Néprajzi és politikai viszonyok a Duna-medencében Árpád fejedelem jövevények, 151 l. — Árpád az Isteni küldetésű férfi, 163 l. — Az eredmények összegezése, 172 l.

Az idézett munkák jegyzéke 175

Szövegközi térképek

Európa vázlatos térképe, 5 l. — Az Égel-tenger környete, 9 l. — A Tyrrheni-tenger környete, 45 l. — A magyar származású balti népek elhelyezkedése, 80 l. — A permi és volgai magyar származású népek, 85 l. — Közép-Európa földműves lakossága Kr. e. 3000 táján, 97 l. — A bronzkori Magyarország népsűrűségi térképe, 120 l. — Az európai Székétföld kiterjedése Kr. e. 400 körül, 137 l. — A történelmi Magyarország térképe, 155 l.

Okmánytár

Márványból készült "Makar" Istenség a Ciklád-szigetokről, No. 1. — Magyar írás Kréta szigetéről, No. 2. — Múmia alakú ménhírszobor Franciaországból, No. 3. — Napszimbólumokkal ékesített ménhír a skócial Don folyó völgyéből, No. 4. — Az órlási kőemlékek földrajzi eloszlása, No. 5 és 6. — Órláskövekből épített napvárta (Stonehenge), No. 7. — Egy skócial ménhír felirata és magyar olvasata, No. 8 és 9. — Egy etruszk sírkő magyar felirata, No. 10. — Etruszk komik a lótolvajról magyar nyelven, No. 11. — Magyar nyelvű etruszk sírfelirat, No. 12. — Magyar szöveg egy etruszk íróvesszőn, No. 13. — A legszebb magyar nyelvű etruszk sírfelirat, No. 14.

Magyar nyelvű képirásos emlék a kőkori Magyarországról, No. 15. — Magyar gyártmányú bronzkori kalapácsok, No. 16 és 17. — Egy bronzkori férfi "Vénusz", No. 18. — Egyiptomi jelenet egy Magyarországon előkerült vázán, No. 19. — Magyarországon talált bronzkori amulett és felirata, No. 20. — Egy bronzkori vízescancsón ez a magyar szó szerepel: "Víz", No. 21. — A tatárlaki napvárta műszereinek magyar felirata, No. 22, 23 és 24. — A csíksomlyói naptárkő, No. 25 és 26. — Hun Időkből származó fokos, No. 27. — Az egyik nagyszentmiklósi arany kancsó történetábrázolása, No. 28. — Jeretyán királyra vonatkozó írásos emlékek, No. 29 és 30. — Az "Árpád"-nőv egyiptomi írása, No. 31 és 32. — A magyar címer eleminek olvasása, No. 33-tól 36-ig. — Csíki szókely kiskapukon látható Napisten-szimbólumok, 19. tábla. — Csíki temetők sírkeresztjei Napisten-szimbólumokkal, 20. tábla.